

Εντοπισμός Αναγκών σε Γαλάζιες Δεξιότητες στην Κυπριακή Οικονομία 2016 - 2026

ΕΝΤΟΠΙΣΜΟΣ ΑΝΑΓΚΩΝ ΣΕ ΓΑΛΑΖΙΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ

ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

2016 - 2026

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ

ΑΡΧΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ

ΜΑΙΟΣ 2016

Υπεύθυνος Λειτουργός

Στέλιος Μυτίδης, *Λειτουργός Ανθρώπινου Δυναμικού 1ης Τάξης*

Εποπτεία

Γιάννης Μουρουζίδης, *Αν. Διευθυντής Έρευνας και Προγραμματισμού*

Γενική Ευθύνη

Γιώργος Παναγίδης, *Γενικός Διευθυντής*

Αναδημοσίευση μέρους ή ολόκληρης της μελέτης επιτρέπεται νοουμένου ότι αναφέρεται η πηγή.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η γαλάζια οικονομία αποκτά ολοένα και μεγαλύτερη δυναμική στην Ευρωπαϊκή Ένωση αφού οι τομείς που τη συναποτελούν παρουσιάζουν ελπιδοφόρες προοπτικές για οικονομική ανάπτυξη και δημιουργία νέων θέσεων εργασίας. Η στροφή στους γαλάζιους τομείς και η ανάπτυξη αντίστοιχων πολιτικών αναμένεται ότι θα συμβάλουν ουσιαστικά στη βιώσιμη ανάκαμψη της ευρωπαϊκής οικονομίας και στην οριστική έξοδο από την οικονομική κρίση. Για τον λόγο αυτό, η γαλάζια οικονομία βρίσκεται πλέον ψηλά στην πολιτική ατζέντα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Προς αυτή την κατεύθυνση, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υιοθέτησε στρατηγική για τη γαλάζια ανάπτυξη στην οποία καθόρισε πέντε τομείς προτεραιότητας. Οι πέντε αυτοί τομείς είναι η γαλάζια ενέργεια, η υδατοκαλλιέργεια, ο θαλάσσιος και παράκτιος τουρισμός, η εξόρυξη και αξιοποίηση των θαλάσσιων ορυκτών πόρων καθώς και η γαλάζια βιοτεχνολογία. Η γαλάζια οικονομία περιλαμβάνει επίσης τέσσερις άλλους σημαντικούς τομείς οι οποίοι είναι τα ναυπηγεία και οι επιδιορθώσεις πλοίων, οι θαλάσσιες μεταφορές, η αλιεία, καθώς και η εξόρυξη πετρελαίου και φυσικού αερίου στη θάλασσα.

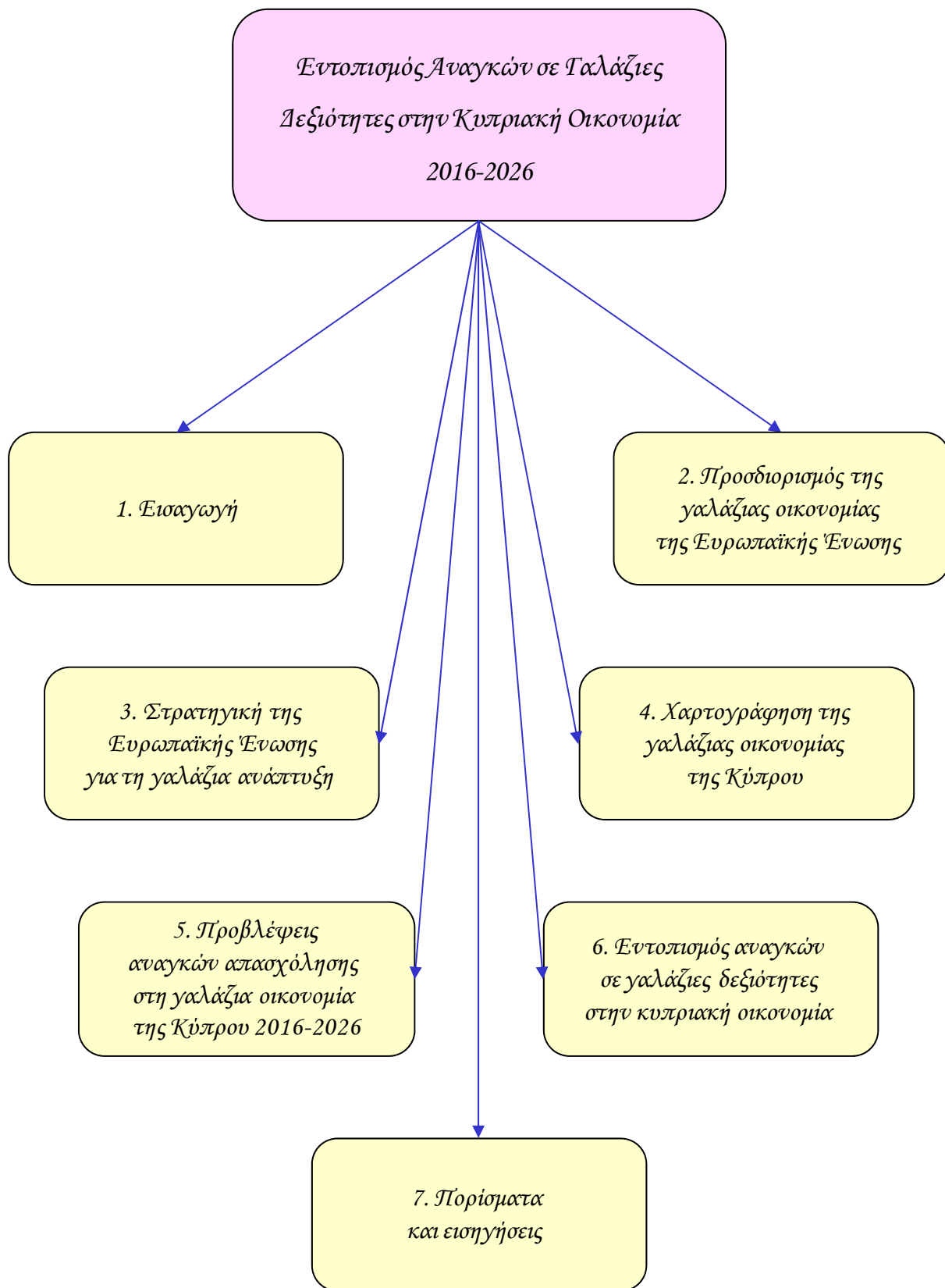
Οι τομείς που συναποτελούν τη γαλάζια οικονομία μπορεί να έχουν πολύ μεγάλη συνεισφορά στην οικονομία, ιδιαίτερα στην περίπτωση ενός νησιώτικου κράτους όπως η Κύπρος. Η σημασία της θάλασσας για την Κύπρο ως πηγή ανάπτυξης και προόδου υπήρξε ανέκαθεν πολύ μεγάλη με την ανάπτυξη τομέων όπως ο θαλάσσιος και παράκτιος τουρισμός, η εμπορική ναυτιλία, η αλιεία και η υδατοκαλλιέργεια αλλά και την προοπτική εξέλιξης τομέων όπως η εξόρυξη πετρελαίου και φυσικού αερίου.

Η Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού Κύπρου (ΑνΑΔ) αφουγκραζόμενη τις στρατηγικές προτεραιότητες σε εθνικό και σε ευρωπαϊκό επίπεδο και αναγνωρίζοντας την προοπτική ανάπτυξης που δύναται να προσφέρει η γαλάζια οικονομία, δίνει την αναγκαία προτεραιότητα και περιλαμβάνει τον συγκεκριμένο τομέα στο τριετές Στρατηγικό Πλαίσιο και στους ετήσιους στόχους της. Απαραίτητη προϋπόθεση για επίτευξη της προοπτικής και εκπλήρωση της δυναμικής που παρέχει η γαλάζια οικονομία είναι ο εφοδιασμός του ανθρώπινου δυναμικού, που είτε απασχολείται ή ενδιαφέρεται να απασχοληθεί στον τομέα, με τις απαραίτητες γνώσεις, δεξιότητες και νοοτροπίες.

Στο πλαίσιο αυτό, η ΑνΑΔ εκπόνησε τη μελέτη η οποία χαρτογραφεί τη γαλάζια οικονομία της Κύπρου, παρέχει προβλέψεις για την απασχόληση και τις ανάγκες απασχόλησης για τη δεκαετία 2016-2026 και εντοπίζει τις αναγκαίες γνώσεις και δεξιότητες για το ανθρώπινο δυναμικό σε επαγγέλματα του τομέα αυτού.

Προσδοκάται ότι τα πορίσματα και οι εισηγήσεις της μελέτης θα αξιοποιηθούν έγκαιρα από όλους τους εμπλεκόμενους φορείς στη λήψη αποφάσεων πολιτικής και στην τροχιοδρόμηση κατάλληλων ενεργειών, ώστε η προοπτική της γαλάζιας οικονομίας να αποδεικτεί στην πράξη και να συνεισφέρει ουσιαστικά στην ανάπτυξη της οικονομίας του τόπου.

Γιώργος Παναγίδης
Γενικός Διευθυντής

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	iii
1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
1.1. Σκοπός της μελέτης	2
1.2. Έκταση της μελέτης	2
1.3. Μεθοδολογία	5
1.4. Περίγραμμα της μελέτης	6
2. ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΓΑΛΑΖΙΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ	7
2.1. Γαλάζια οικονομία	7
2.2. Γαλάζιοι τομείς οικονομικής δραστηριότητας	11
2.3. Γαλάζια επαγγέλματα	16
3. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΓΑΛΑΖΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	29
3.1. Στρατηγικές για τους τομείς προτεραιότητας της γαλάζιας οικονομίας	30
3.2. Ολοκληρωμένη Θαλάσσια Πολιτική	43
3.3. Στρατηγικές για τις θαλάσσιες λεκάνες	49
3.4. Στρατηγική για την ασφάλεια στη θάλασσα	58
4. ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΗΣΗ ΤΗΣ ΓΑΛΑΖΙΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ	63
4.1. Προσδιορισμός της γαλάζιας οικονομίας της Κύπρου	63
4.1.1. Τομείς οικονομικής δραστηριότητας με συμμετοχή στη γαλάζια οικονομία της Κύπρου	65
4.1.2. Επαγγέλματα με συμμετοχή στη γαλάζια οικονομία της Κύπρου	69
4.2. Προκλήσεις και πολιτικές	79
4.2.1. Εθνική Ολοκληρωμένη Θαλάσσια Πολιτική	80
4.2.2. Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης για την Κύπρο	85

5.	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΑΝΑΓΚΩΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΤΗ ΓΑΛΑΖΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ 2016-2026	89
5.1.	Σύνολο γαλάζιας οικονομίας	91
5.2.	Τομείς οικονομικής δραστηριότητας	97
5.3.	Επαγγελματικές κατηγορίες	105
6.	ΕΝΤΟΠΙΣΜΟΣ ΑΝΑΓΚΩΝ ΣΕ ΓΑΛΑΖΙΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	112
6.1.	Διευθυντές	115
6.2.	Πτυχιούχοι	117
6.3.	Τεχνικοί βοηθοί	120
6.4.	Υπάλληλοι υπηρεσιών και πωλητές	129
6.5.	Γεωργοί, κτηνοτρόφοι και αλιείς	130
6.6.	Τεχνίτες	132
6.7.	Χειριστές μηχανημάτων και συναρμολογητές	133
7.	ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ	137
7.1.	Πορίσματα	137
7.2.	Εισηγήσεις	140
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	147
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1 ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟ ΤΗΣ ΓΑΛΑΖΙΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ	149
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2 ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΤΑ ΓΑΛΑΖΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ 2016-2026	151
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3 ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	169

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση, οι τομείς της γαλάζιας οικονομίας παρέχουν απασχόληση σε 5,4 εκατομμύρια άτομα και εξασφαλίζουν ακαθάριστη προστιθέμενη αξία που ανέρχεται περίπου στα €500δισ ετησίως. Μέχρι το 2020 εκτιμάται ότι οι απασχολούμενοι θα αυξηθούν στα 7 εκατομμύρια άτομα και η ακαθάριστη προστιθέμενη αξία στα €600δισ ετησίως. Τα δεδομένα αυτά φανερώνουν την **ολοένα αυξανόμενη σημασία που διαδραματίζει η γαλάζια οικονομία στην Ευρωπαϊκή Ένωση** συνεισφέροντας στην οικονομική ανάπτυξη και τη δημιουργία θέσεων εργασίας.

Η προοπτική αυτή ενισχύεται ακόμη περισσότερο από τη **ραγδαία τεχνολογική πρόοδο για ανάπτυξη δραστηριοτήτων στην ανοικτή θάλασσα**, τη **συνειδητοποίηση της ανάγκης για αξιοποίηση των θαλασσών** που καλύπτουν το 71% του πλανήτη μας για την κάλυψη άμεσων αναγκών σε τρόφιμα και ενέργεια, καθώς και την **ανάγκη για μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου** μέσα από την εκμετάλλευση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στην ανοικτή θάλασσα και την προώθηση των θαλάσσιων μεταφορών.

Η ανάπτυξη της γαλάζιας οικονομίας προσφέρει νέους και καινοτόμους τρόπους που θα συμβάλουν ουσιαστικά ώστε η Ευρωπαϊκή Ένωση να εξέλθει οριστικά από την οικονομική κρίση. Αντιπροσωπεύει τη θαλάσσια διάσταση της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020» συνεισφέροντας έτσι στην προσπάθεια για **επίτευξη μιας έξυπνης, διατηρήσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης**. Πρόσθετα, η γαλάζια ανάπτυξη θα συμβάλει στη διεθνή ανταγωνιστικότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στην αποδοτικότητα των πόρων αλλά και σε νέους πόρους ανάπτυξης διατηρώντας παράλληλα τη βιοποικιλότητα και προστατεύοντας το θαλάσσιο περιβάλλον.

Συνεκτιμώντας τα πιο πάνω, διαπιστώνεται ότι **η σημασία της γαλάζιας οικονομίας για την Κύπρο είναι πολύ μεγάλη**. Η συνέχιση και ενδυνάμωση της δραστηριοποίησης στους τομείς του θαλάσσιου και παράκτιου τουρισμού, της εμπορικής ναυτιλίας, της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας καθώς και η δυναμική που παρέχει ο τομέας της εξόρυξης πετρελαίου και φυσικού αερίου δημιουργούν ευοίωνες προοπτικές για την κυπριακή οικονομία.

Ο εντοπισμός των αναγκαίων γνώσεων και δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού για τη γαλάζια οικονομία είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την καλύτερη κατανόηση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών και πολύπλευρων αναγκών του τομέα καθώς και την ενίσχυση της δυναμικής του. Συναισθανόμενη την ανάγκη αυτή, στο πλαίσιο του ρόλου και των αρμοδιοτήτων της, η ΑνΑΔ εκπόνησε την παρούσα μελέτη. Στη μελέτη **χαρτογραφείται η γαλάζια οικονομία της Κύπρου**, παρέχονται **προβλέψεις για τις ανάγκες απασχόλησης** και εντοπίζονται οι **ανάγκες σε γνώσεις και δεξιότητες για γαλάζια επαγγέλματα της κυπριακής οικονομίας**.

Αναμένεται ότι η μελέτη αυτή θα προσθέσει **σημαντικά νέα στοιχεία και πληροφορίες για τη μελλοντική κατάσταση στην αγορά εργασίας της Κύπρου** που είναι απαραίτητα για τη βιώσιμη ανάπτυξη της χώρας. Πρόσθετα, οι πληροφορίες που περιέχονται στη μελέτη θα αποτελέσουν χρήσιμο εργαλείο για τον **ορθό και έγκαιρο προγραμματισμό των δραστηριοτήτων της ΑνΑΔ**. Ιδιαίτερα θα συμβάλουν στον εντοπισμό και υλοποίηση κατάλληλων δραστηριοτήτων αρχικής κατάρτισης για γαλάζια επαγγέλματα, στον καθορισμό θεματικών τομέων για τα προγράμματα συνεχιζόμενης κατάρτισης, στον καθορισμό Προτύπων Επαγγελματικών Προσόντων, στη σχετική ενημέρωση των διάφορων ομάδων ενδιαφερομένων (κέντρα επαγγελματικής κατάρτισης, επιχειρήσεις, άτομα, σύμβουλοι και

εκπαιδευτές), στη βελτίωση της αξιοποίησης και ανάπτυξης των δεξιοτήτων των απασχολούμενων μέσα στις επιχειρήσεις και στην περαιτέρω ενίσχυση των συνεργασιών με υπηρεσίες και φορείς που ασχολούνται με τα θέματα αυτά.

Η μελέτη αναμένεται να **αξιοποιηθεί από δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς και υπηρεσίες που ασχολούνται με τον προγραμματισμό και την εκπαίδευση και κατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού**. Πρόσθετα, τα στοιχεία αυτά θα βοηθήσουν τους οργανισμούς και τα άτομα που είναι επιφορτισμένα με το έργο της **επαγγελματικής καθοδήγησης** των νέων της Κύπρου.

1.1. Σκοπός της μελέτης

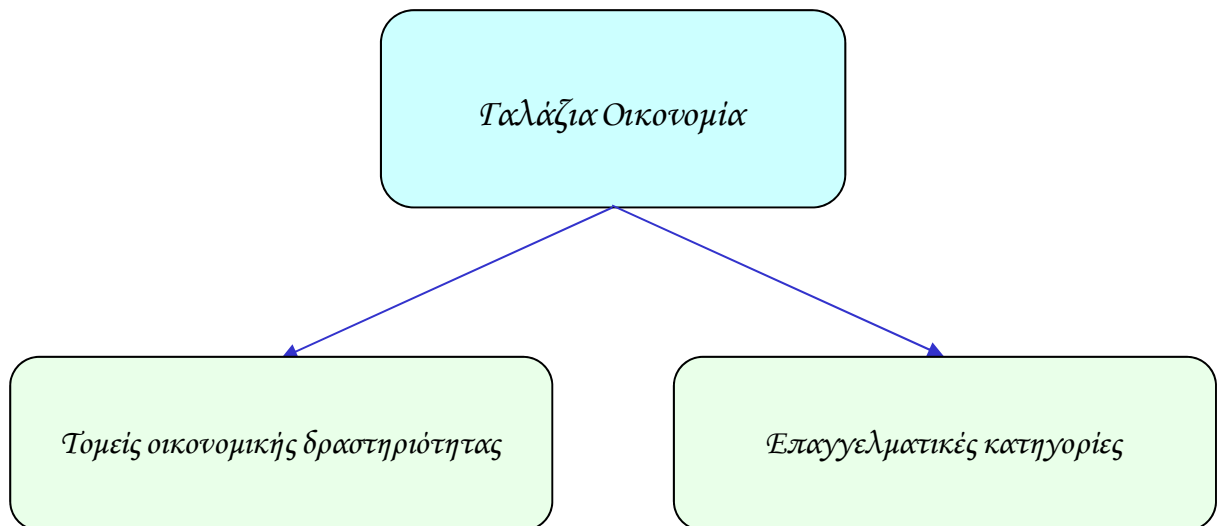
Ο βασικός σκοπός της μελέτης είναι η **ολοκληρωμένη εξέταση και ανάλυση της γαλάζιας οικονομίας και των γαλάζιων επαγγελμάτων, ο προσδιορισμός της γαλάζιας οικονομίας της Κύπρου και ο εντοπισμός των αναγκών σε γαλάζιες δεξιότητες στην κυπριακή οικονομία την περίοδο 2016-2026**.

Οι **επιμέρους στόχοι** της μελέτης επικεντρώνονται στα πιο κάτω:

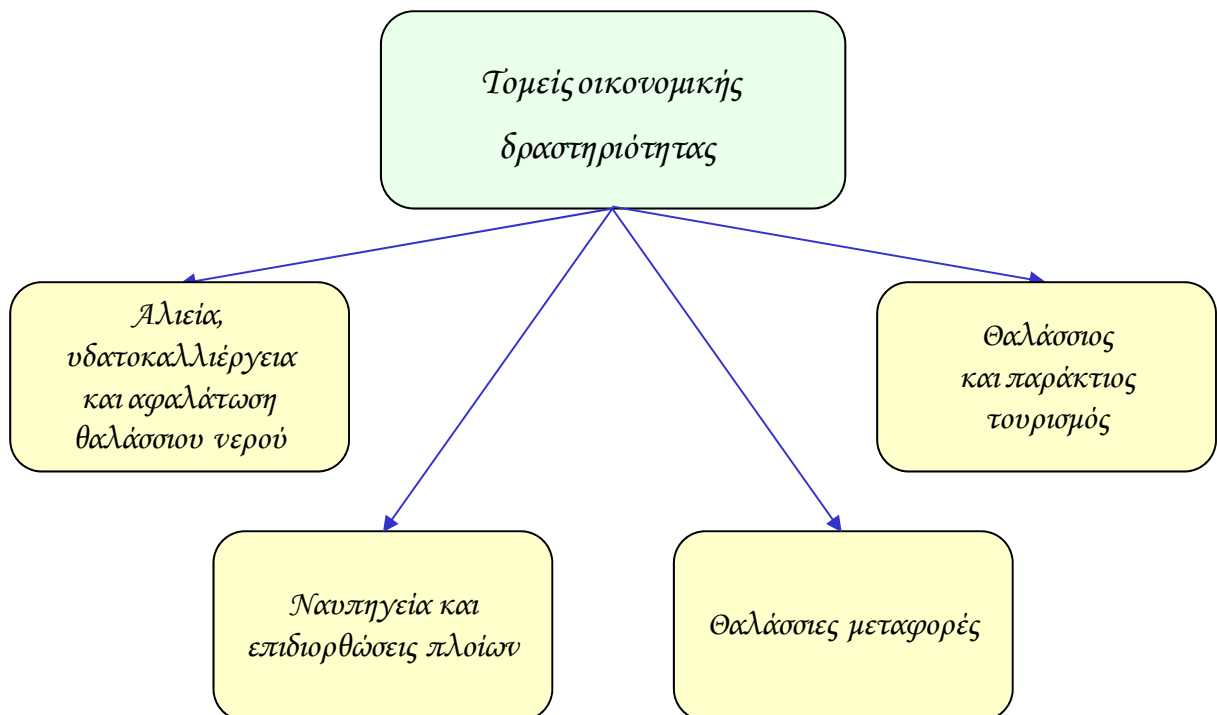
- Προσδιορισμός της γαλάζιας οικονομίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, των γαλάζιων τομέων οικονομικής δραστηριότητας και των γαλάζιων επαγγελμάτων.
- Εξέταση της στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τους τομείς προτεραιότητας της γαλάζιας οικονομίας, την Ολοκληρωμένη Θαλάσσια Πολιτική, τις θαλάσσιες λεκάνες και την ασφάλεια στη θάλασσα.
- Χαρτογράφηση της γαλάζιας οικονομίας της Κύπρου μέσα από τον προσδιορισμό των υφιστάμενων τομέων οικονομικής δραστηριότητας και επαγγελμάτων με συμμετοχή στη γαλάζια οικονομία καθώς και την καταγραφή των προκλήσεων που αντιμετωπίζει αλλά και των πολιτικών που εφαρμόζει η Κύπρος.
- Παροχή προβλέψεων για τις ανάγκες απασχόλησης στη γαλάζια οικονομία της Κύπρου κατά την περίοδο 2016-2026, τόσο στους τομείς οικονομικής δραστηριότητας όσο και στα επαγγέλματα.
- Εντοπισμός των αναγκών σε γαλάζιες δεξιότητες για επαγγέλματα της γαλάζιας οικονομίας της Κύπρου.
- Εξαγωγή συμπερασμάτων και εντοπισμός των πεδίων για τα οποία θα πρέπει να αναληφθούν δράσεις καθώς και διατύπωση εισηγήσεων που αποσκοπούν στη βελτίωση των γνώσεων και δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού της Κύπρου.

1.2. Έκταση της μελέτης

Στη μελέτη παρέχονται **προβλέψεις** τόσο για την **απασχόληση** και τις **αναπτυξιακές ανάγκες** όσο και για τις **μόνιμες αποχωρήσεις** που θα υπάρξουν **σε τομείς οικονομικής δραστηριότητας και σε επαγγέλματα** με συμμετοχή στη γαλάζια οικονομία για την περίοδο **2016-2026**. Πρόσθετα, παρουσιάζονται οι απαιτούμενες **γαλάζιες δεξιότητες** αναφορικά με επαγγέλματα της γαλάζιας οικονομίας της Κύπρου.

Οι προβλέψεις για την απασχόληση και τις ανάγκες απασχόλησης αναλύονται σε **4 κύριους θαλάσσιους τομείς**, δηλαδή την Αλιεία, υδατοκαλλιέργεια και αφαλάτωση θαλάσσιου νερού, τα Ναυπηγεία και επιδιορθώσεις πλοίων, τις Θαλάσσιες μεταφορές καθώς και τον Θαλάσσιο και παράκτιο τουρισμό.

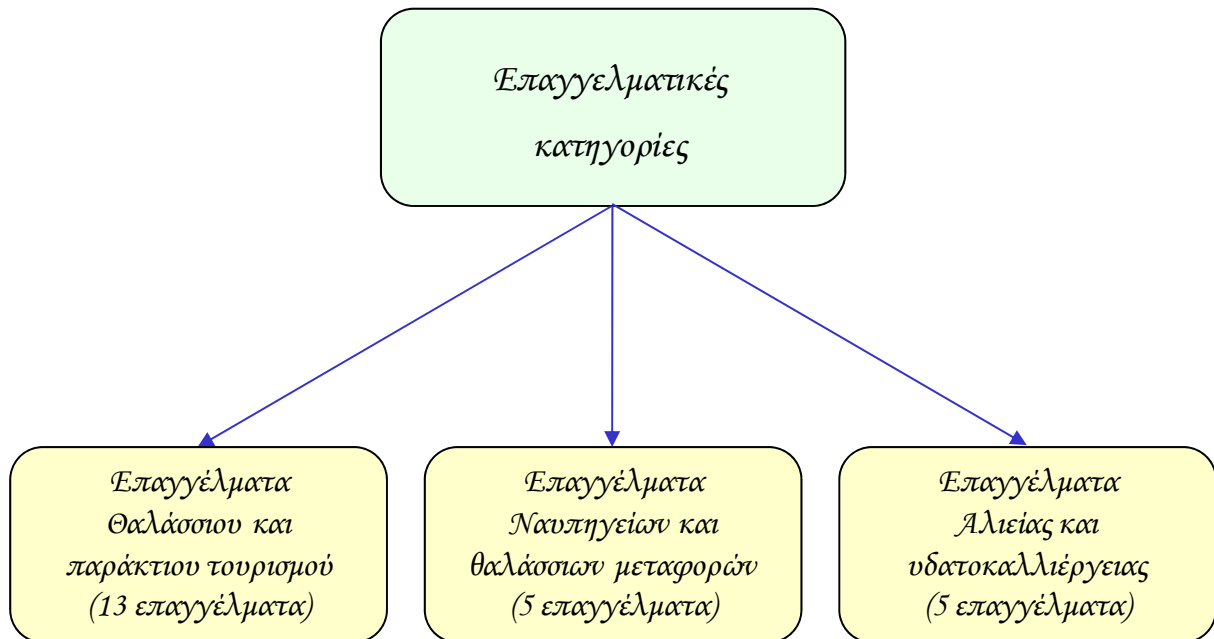

Παρόλο που ο **τομέας της Εξόρυξης πετρελαίου και φυσικού αερίου στη θάλασσα** ανήκει εξ ολοκλήρου στη θαλάσσια οικονομία της Κύπρου, εντούτοις **δεν περιλαμβάνεται στις προβλέψεις αναγκών απασχόλησης** που γίνονται στη μελέτη για δύο λόγους. Ο πρώτος αφορά την εκπόνηση εξειδικευμένης μελέτης¹ με σκοπό τον εντοπισμό των αναγκών απασχόλησης και κατάρτισης για αποτελεσματική διαχείριση του φυσικού αερίου στην

¹ Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού Κύπρου (2012), Έγκαιρος Εντοπισμός Αναγκών Απασχόλησης και Κατάρτισης για Αποτελεσματική Διαχείριση του Φυσικού Αερίου στην Κύπρο.

Κύπρο ενώ ο δεύτερος αφορά τη σχετική **αβεβαιότητα που υπάρχει** στον συγκεκριμένο τομέα αναφορικά με τον εντοπισμό κοιτασμάτων, τα μεγέθη και τους τρόπους εξόρυξης και εκμετάλλευσης.

Οι προβλέψεις για την απασχόληση και τις ανάγκες απασχόλησης αναλύονται σε **3 κύριες επαγγελματικές κατηγορίες**, δηλαδή τα Επαγγέλματα Θαλάσσιου και παράκτιου τουρισμού, τα Επαγγέλματα Ναυπηγείων και θαλάσσιων μεταφορών καθώς και τα Επαγγέλματα Αλιείας και υδατοκαλλιέργειας, και σε **23 γαλάζια επαγγέλματα** με συμμετοχή στη γαλάζια οικονομία της Κύπρου.

Επισημαίνεται ότι **υπάρχουν γαλάζια επαγγέλματα τα οποία δεν έχουν περιληφθεί στις προβλέψεις για τις ανάγκες απασχόλησης**. Ο λόγος είναι ότι δεν συλλέγονται στοιχεία σε αναλυτικότερο επίπεδο και έτσι δεν μπορούν να διαχωριστούν από τα υπόλοιπα μη γαλάζια επαγγέλματα της κατηγορίας στην οποία ανήκουν. Αυτό όμως **εκτιμάται ότι δεν επηρεάζει σε ουσιαστικό βαθμό τις προβλέψεις για το μέγεθος των γαλάζιων επαγγελμάτων και τις ανάγκες απασχόλησης** λόγω του μικρού αριθμού ατόμων που απασχολούνται σε αυτά τα επαγγέλματα.

Οι **δεξιότητες** που εντοπίστηκαν θεωρούνται ιδιαίτερα σημαντικές για την αξιοποίηση των δυνατοτήτων που προσφέρει η γαλάζια οικονομία. Αυτές **ανήκουν σε δύο κατηγορίες δεξιοτήτων**, ανάλογα με το βαθμό εξειδίκευσης που απαιτούν:

- Εξειδικευμένες γνώσεις και δεξιότητες για γαλάζια επαγγέλματα.
- Βασικές γνώσεις και δεξιότητες.

Ο **εντοπισμός των αναγκών σε βασικές και εξειδικευμένες γνώσεις και δεξιότητες** έγινε μέσα από τη **συλλογή των απόψεων των αρμόδιων φορέων στην Κύπρο** και από την **επισκόπηση της διεθνούς βιβλιογραφίας**. Συγκεκριμένα, **έχουν εντοπιστεί οι κύριες θεματικές κατηγορίες δεξιοτήτων σε γαλάζια επαγγέλματα** οι οποίες μπορούν να αξιοποιηθούν κατά τον **σχεδιασμό προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης**.

Τονίζεται ότι ο **κατάλογος** των κύριων θεματικών κατηγοριών σχετικά με τις γαλάζιες δεξιότητες που εντοπίστηκαν **δεν είναι εξαντλητικός**.

Ο εντοπισμός των δεξιοτήτων **επικεντρώθηκε στα ναυτικά, ναυτιλιακά και αλιευτικά επαγγέλματα** και σε **επαγγέλματα του θαλάσσιου και παράκτιου τουρισμού** που ανήκουν **εξ ολοκλήρου** στη γαλάζια οικονομία. Για την επιλογή των επαγγελμάτων, **συνεκτιμήθηκαν** οι **πολιτικές της Κύπρου**, οι **απόψεις των αρμόδιων** υπηρεσιών και οργανισμών καθώς και οι **προβλέψεις για τις ανάγκες απασχόλησης**.

Οι **βασικές πηγές πληροφοριών** οι οποίες αξιοποιήθηκαν για την ολοκλήρωση της μελέτης είναι οι πιο κάτω:

- **Ευρωπαϊκή Επιτροπή** από την οποία αντλήθηκαν στοιχεία και πληροφορίες για τον προσδιορισμό της γαλάζιας οικονομίας, ανακοινώσεις και έγγραφα για τη στρατηγική για τη γαλάζια ανάπτυξη και εξειδικευμένες μελέτες για τους γαλάζιους τομείς.
- **Κυπριακή Δημοκρατία** από την οποία αξιοποιήθηκε η Στρατηγική της Κύπρου για μια Εθνική Ολοκληρωμένη Θαλάσσια Πολιτική, Όραμα: Αειφόρος Αξιοποίηση και Ανάπτυξη των Θαλασσών της Κύπρου.
- **Τμήμα Εφαρμοσμένων Οικονομικών στο πανεπιστήμιο Βίγκο στην Ισπανία** από το οποίο αξιοποιήθηκε σχετική μελέτη για τον προσδιορισμό των γαλάζιων τομέων στην Ευρωπαϊκή Ένωση και την αντιστοίχησή τους με το Σύστημα Ταξινόμησης Οικονομικών Δραστηριοτήτων NACE - Αναθ.2.
- **Στατιστική Υπηρεσία της Κύπρου** από την οποία εξάχθηκαν στοιχεία από τις Έρευνες Εργατικού Δυναμικού για τα έτη 2000 μέχρι 2015 και από την Απογραφή Πληθυσμού 2011 σχετικά με την απασχόληση στους γαλάζιους τομείς της Κύπρου.
- **ΑναΔ** από την οποία αξιοποιήθηκαν στοιχεία αναφορικά με τις προβλέψεις αναγκών απασχόλησης στην κυπριακή οικονομία την περίοδο 2016-2026.
- **Διάφορες εξειδικευμένες ιστοσελίδες οργανισμών** που προσφέρουν προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης σε γαλάζια επαγγέλματα.

Επίσης, με σκοπό την **πληρέστερη χαρτογράφηση της γαλάζιας οικονομίας της Κύπρου**, η **ΑναΔ** **αποτάθηκε σε αρμόδιες υπηρεσίες και οργανισμούς από τους οποίους ζήτησε να υποβάλουν τις απόψεις τους** σε σχέση με τους τομείς και τα επαγγέλματα που συμμετέχουν στη γαλάζια οικονομία και να καταγράψουν τις κύριες ανάγκες σε δεξιότητες για τα γαλάζια επαγγέλματα. Ο κατάλογος με τις αρμόδιες υπηρεσίες και οργανισμούς παρουσιάζεται στο **ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1**.

1.3. Μεθοδολογία

Η **μεθοδολογία** η οποία ακολουθήθηκε για την ετοιμασία της μελέτης περιλαμβάνει τα ακόλουθα **τέσσερα στάδια**:

- Στο **πρώτο στάδιο** έγινε εκτεταμένη ανάλυση της διεθνούς βιβλιογραφίας σχετικά με τη γαλάζια οικονομία, τους γαλάζιους τομείς οικονομικής δραστηριότητας, τα γαλάζια επαγγέλματα και την ευρωπαϊκή στρατηγική για τη γαλάζια ανάπτυξη.

- Το **δεύτερο στάδιο** διελάμβανε τον προσδιορισμό της γαλάζιας οικονομίας της Κύπρου στη βάση των υφιστάμενων τομέων οικονομικής δραστηριότητας και των επαγγελμάτων.
- Στο **τρίτο στάδιο** αξιοποιήθηκαν στοιχεία από τις προβλέψεις αναγκών απασχόλησης στην κυπριακή οικονομία κατά την περίοδο 2016-2026 της ΑνΑΔ όπου παρέχονται προβλέψεις για την απασχόληση, τις αναπτυξιακές ανάγκες απασχόλησης, τις αποχωρήσεις και τις συνολικές ανάγκες απασχόλησης τόσο σε τομείς οικονομικής δραστηριότητας όσο και σε επαγγέλματα.
- Στο **τέταρτο στάδιο** εντοπίστηκαν οι ανάγκες σε δεξιότητες για γαλάζια επαγγέλματα της κυπριακής οικονομίας μέσα από τη συλλογή των απόψεων των αρμόδιων φορέων στην Κύπρο και από την επισκόπηση της διεθνούς βιβλιογραφίας.

1.4. Περίγραμμα της μελέτης

Στο **πρώτο κεφάλαιο** περιέχονται ο σκοπός και η έκταση της μελέτης καθώς και η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε για την ολοκλήρωση της μελέτης.

Στο **δεύτερο κεφάλαιο** προσδιορίζεται η γαλάζια οικονομία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Συγκεκριμένα, παρέχεται ο ορισμός της γαλάζιας οικονομίας, εξετάζονται το μέγεθος και οι προοπτικές της και προσδιορίζονται οι τομείς και τα επαγγέλματα με ουσιαστική συμμετοχή στη γαλάζια οικονομία.

Στο **τρίτο κεφάλαιο** παρουσιάζεται η στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη γαλάζια ανάπτυξη. Ειδικότερα, εξετάζονται οι στρατηγικές αναφορικά με τους τομείς προτεραιότητας της γαλάζιας οικονομίας, την Ολοκληρωμένη Θαλάσσια Πολιτική, τις θαλάσσιες λεκάνες και την ασφάλεια στη θάλασσα.

Στο **τέταρτο κεφάλαιο** χαρτογραφείται η γαλάζια οικονομία της Κύπρου στη βάση των υφιστάμενων τομέων οικονομικής δραστηριότητας και επαγγελμάτων, καταγράφονται οι προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Κύπρος και παρατίθενται οι σχετικές πολιτικές.

Στο **πέμπτο κεφάλαιο** εξετάζονται οι προβλέψεις σχετικά με τις ανάγκες απασχόλησης στη γαλάζια οικονομία της Κύπρου κατά την περίοδο 2016-2026.

Στο **έκτο κεφάλαιο** παρουσιάζονται οι ανάγκες σε δεξιότητες για γαλάζια επαγγέλματα της κυπριακής οικονομίας.

Στο **έβδομο κεφάλαιο** καταγράφονται τα πορίσματα που απορρέουν μέσα από την κριτική εξέταση της μελέτης και διατυπώνονται συγκεκριμένες εισηγήσεις που αποσκοπούν στην προγραμματισμένη αντιμετώπιση της μελλοντικής κατάστασης στην αγορά εργασίας της Κύπρου, με γνώμονα τις αλλαγές από την ανάπτυξη και προώθηση της γαλάζιας οικονομίας.

2. ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΓΑΛΑΖΙΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Οι θάλασσες και οι ωκεανοί της Ευρώπης αποτελούν πλούσια και συχνά υποτιμημένη πηγή ανάπτυξης και απασχόλησης. Οι θάλασσες και οι ακτές της Ευρώπης είναι ζωτικής σημασίας για τα κράτη μέλη της αφού αποτελούν εμπορικούς δρόμους, πηγές τροφής και ενέργειας καθώς και χώρο αναψυχής των πολιτών της. Η δυναμική ανάπτυξης της γαλάζιας οικονομίας, η οποία ενισχύεται από νέες τεχνολογίες που επιτρέπουν την καλύτερη εκμετάλλευση του θαλάσσιου πλούτου, δημιουργεί ευοίωνη προοπτική για την Ευρώπη.

2.1. Γαλάζια οικονομία

Ο **ορισμός** για τη γαλάζια οικονομία που χρησιμοποιείται στην Ευρωπαϊκή Ένωση δόθηκε σε μελέτη² που εκπονήθηκε για λογαριασμό της Γενικής Διεύθυνσης Θαλάσσιας Πολιτικής και Αλιείας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Σύμφωνα με τον ορισμό αυτό:

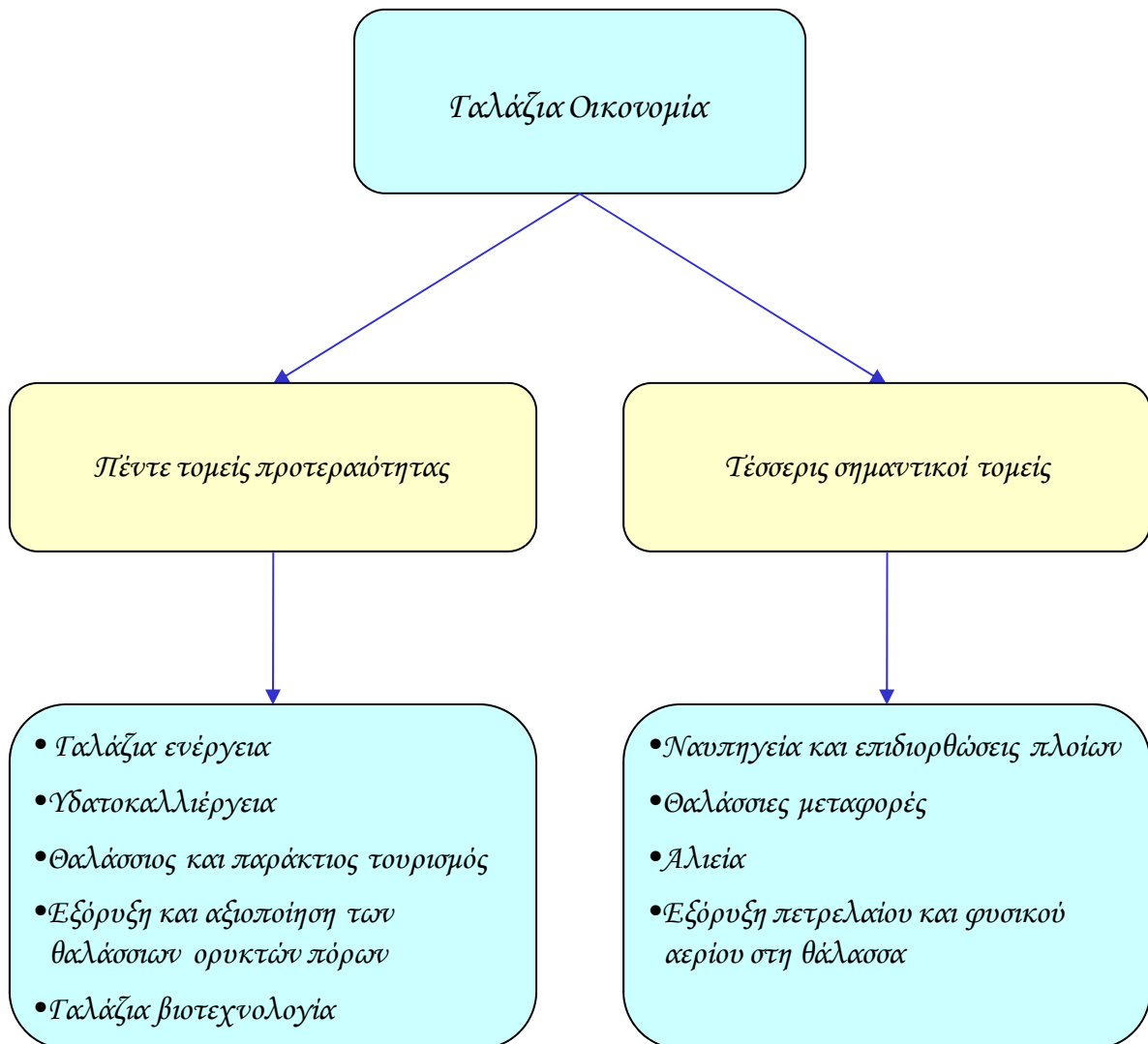
Γαλάζια οικονομία είναι όλες οι οικονομικές δραστηριότητες οι οποίες σχετίζονται με τους ωκεανούς, τις θάλασσες και τις παράκτιες περιοχές. Περιλαμβάνει επίσης δραστηριότητες που παρέχουν άμεση ή έμμεση υποστήριξη στη λειτουργία των γαλάζιων οικονομικών τομέων και οι οποίες δεν βρίσκονται απαραίτητα σε παράκτιες περιοχές.

Στη βάση του ορισμού αυτού, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει καθορίσει εννέα τομείς οι οποίοι καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα οικονομικών δραστηριοτήτων που συνδέονται με τους ωκεανούς, τις θάλασσες και τις παράκτιες περιοχές και αφορούν αποκλειστικά τη γαλάζια οικονομία. Συγκεκριμένα, καθορίστηκαν πέντε τομείς προτεραιότητας, αφού λήφθηκαν υπόψη οι προοπτικές οικονομικής ανάπτυξης, δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας και έρευνας και ανάπτυξης, ενώ έχουν προσδιοριστεί επίσης τέσσερις άλλοι σημαντικοί τομείς. Επισημαίνεται ωστόσο ότι υπάρχουν και άλλοι τομείς οι οποίοι είτε ανήκουν σε μεγάλο βαθμό στη γαλάζια οικονομία είτε διαδραματίζουν υποστηρικτικό ρόλο στη λειτουργία των τομέων της γαλάζιας οικονομίας. Οι πληροφορίες για τους τομείς αυτούς περιέχονται αναλυτικά στο υποκεφάλαιο 2.2.

Ο **πρώτος τομέας προτεραιότητας** αφορά τη γαλάζια ενέργεια, δηλαδή την παραγωγή ανανεώσιμης ενέργειας στη θάλασσα όπως είναι η αιολική ενέργεια, η ενέργεια από τα κύματα, η παλιρροϊκή ενέργεια και η αξιοποίηση της ωκεάνιας θερμικής ενέργειας. Η **υδατοκαλλιέργεια** είναι ο **δεύτερος τομέας**, ο οποίος είναι ο πιο ραγδαία αναπτυσσόμενος τομέας παραγωγής τροφίμων ζωικής προέλευσης και συμβάλλει στη βελτίωση της ανθρώπινης διατροφής προσφέροντας ποιοτικά, φρέσκα και αξιόπιστα προϊόντα στους καταναλωτές. Ως **τρίτος τομέας** καθορίστηκε ο **θαλάσσιος και παράκτιος τουρισμός**, ο οποίος είναι ο μεγαλύτερος τομέας της γαλάζιας οικονομίας και περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων όπως τον παράκτιο τουρισμό, τα κρουαζιερόπλοια, τα σκάφη αναψυχής και τα θαλάσσια αθλήματα. Η **εξόρυξη και αξιοποίηση των θαλάσσιων ορυκτών πόρων** όπως είναι το κοβάλτιο, ο χαλκός και ο ψευδάργυρος, είναι ο **τέταρτος τομέας** της γαλάζιας οικονομίας. Τέλος, ως **πέμπτος τομέας** καθορίστηκε η **γαλάζια βιοτεχνολογία** που

² “Blue growth - scenarios and drivers for sustainable growth from the oceans, seas and coasts”, Final report for the European Commission, Directorate General Maritime Affairs and Fisheries (MARE), ECORYS, Deltares, Oceanic Development, Rotterdam, The Netherlands, August 2012.

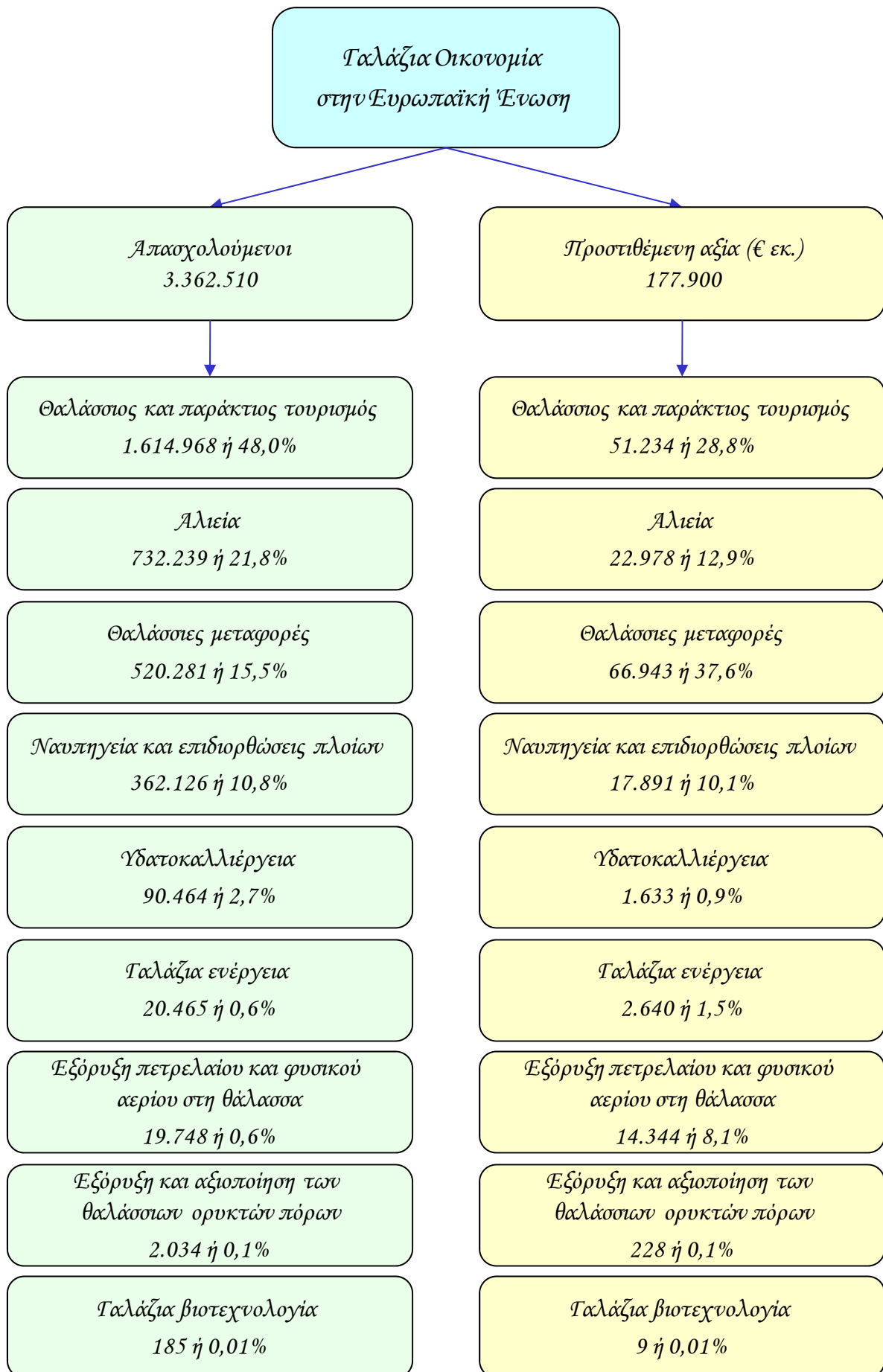
δυνατό να συνεισφέρει σημαντικά στην ανάπτυξη νέων βιομηχανικών ενζύμων ή φαρμάκων και να συμβάλει στην περαιτέρω ανάπτυξη των τομέων της υγείας, των καλλυντικών και της χημικής βιομηχανίας. Οι **τέσσερις άλλοι σημαντικοί τομείς** της γαλάζιας οικονομίας που καθορίστηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση είναι τα **ναυπηγεία και οι επιδιορθώσεις πλοίων**, οι **θαλάσσιες μεταφορές**, η **αλιεία** καθώς και η **εξόρυξη πετρελαίου και φυσικού αερίου στη θάλασσα**.

Στο διάγραμμα στη συνέχεια παρουσιάζονται στοιχεία³ σχετικά με την **απασχόληση** και την **ετήσια ακαθάριστη προστιθέμενη αξία** για τους **εννέα τομείς της γαλάζιας οικονομίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση**. Επισημαίνεται ότι το σύνολο των απασχολούμενων και της προστιθέμενης αξίας αφορά μόνο τους 9 τομείς που έχει καθορίσει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και ανήκουν αποκλειστικά στη γαλάζια οικονομία⁴.

³ Τα στοιχεία αυτά συλλέχθηκαν από διάφορες πηγές και αναφέρονται σε διαφορετικά έτη της περιόδου 2004-2012.

⁴ Τα στοιχεία αυτά δεν περιλαμβάνουν τους τομείς που λειτουργούν υποστηρικτικά προς τη γαλάζια οικονομία και για αυτό τον λόγο προκύπτει η διαφορά με τα συνολικά στοιχεία της απασχόλησης και της προστιθέμενης αξίας που αναφέρονται στο κεφάλαιο 1.

Η **εικόνα** που παρουσιάζουν οι 9 τομείς σε σχέση με την **απασχόληση** και την **προστιθέμενη αξία** αναμένεται ότι θα **βελτιωθεί μέχρι το 2020** εξαιτίας **τριών νέων παραγόντων** που είναι:

- Η **ραγδαία τεχνολογική πρόοδος** που έχει παρατηρηθεί σε σχέση με την **ανάπτυξη νέων δραστηριοτήτων στην ανοικτή θάλασσα σε ολοένα και πιο βαθιά ύδατα**. Η τεχνολογία αυτοματοποιημένου χειρισμού (ρομποτική), η βιντεοεπιτήρηση καθώς και η τεχνολογία καταδυόμενου εξοπλισμού ενσωματώνονται πλέον συστηματικά σε μηχανήματα που χρησιμοποιούνται για δραστηριότητες που δεν ήταν εφικτό να πραγματοποιηθούν πριν από μια δεκαετία.
- Η **ανάγκη για αξιοποίηση των θαλασσών** με σκοπό την **κάλυψη αναγκών όπως είναι τα τρόφιμα και η ενέργεια**. Η συνειδητοποίηση ολοένα και περισσότερο ότι η γη και το γλυκό νερό είναι πεπερασμένοι πόροι καθώς και ότι η περαιτέρω αποψίλωση των δασών και η αποστράγγιση υγροτόπων θα στερήσει τις μελλοντικές γενιές από τα οφέλη τους. Προς αυτή την κατεύθυνση, θα πρέπει να εξεταστούν βιώσιμοι τρόποι με τους οποίους το 71% του πλανήτη που καλύπτεται από νερό να μπορεί να προσφέρει αγαθά πρώτης ανάγκης για τον άνθρωπο.
- Η **ανάγκη για μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου** είχε ως αποτέλεσμα την **ανάπτυξη εγκαταστάσεων ανοικτής θαλάσσης με σκοπό την εκμετάλλευση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας** ενώ προσέφερε επίσης περαιτέρω ώθηση για την εξοικονόμηση ενέργειας και προώθηση των θαλάσσιων μεταφορών λόγω των χαμηλότερων εκπομπών αερίων σε σχέση με τις χερσαίες μεταφορές. Προκύπτει ότι είναι σε μεγάλο βαθμό δυνατή η μείωση αυτών των εκπομπών μέσω της περαιτέρω βελτίωσης της ενεργειακής αποδοτικότητας των πλοίων.

Αυτοί οι παράγοντες δημιουργούν **ευνοϊκές συνθήκες για μια γαλάζια ανάπτυξη** μέσω της **εκμετάλλευσης του αναξιοποίητου δυναμικού των ωκεανών, των θαλασσών και των ακτών της Ευρώπης** με σκοπό τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και την ανάπτυξη. Με βάση τις **αρχές δημιουργίας μιας διατηρήσιμης ανάπτυξης στους τομείς της γαλάζιας οικονομίας** θα πρέπει η ανάπτυξη αυτή να:

- Παρέχει κοινωνικά και οικονομικά οφέλη, τόσο για τις υφιστάμενες όσο και για τις νέες γενιές, συμβάλλοντας στην επάρκεια και ασφάλεια των τροφίμων, στην εξάλειψη της φτώχειας, στην εξασφάλιση εισοδήματος, στην απασχόληση, στην ασφάλεια και υγεία, στην ισότητα καθώς και στην πολιτική σταθερότητα.
- Αποκαθιστά, προστατεύει και διατηρεί την πολυμορφία, την παραγωγικότητα, την ανθεκτικότητα, τις βασικές λειτουργίες καθώς και την εγγενή αξία των θαλάσσιων οικοσυστημάτων.
- Βασίζεται στις καθαρές τεχνολογίες, στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και στις κυκλικές ροές υλικών με σκοπό τη διασφάλιση της οικονομικής και κοινωνικής σταθερότητας.

Συνεκτιμώντας τα πιο πάνω δεδομένα, διαπιστώνεται ότι η **γαλάζια οικονομία και οι τομείς οι οποίοι την αποτελούν** θα διαδραματίσουν **σημαντικό ρόλο** για την **οικονομική ανάπτυξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση**. Η χάραξη μιας μακροπρόθεσμης και ολοκληρωμένης στρατηγικής

με σκοπό τη στήριξη της βιώσιμης ανάπτυξης αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο στην προσπάθεια που καταβάλλεται. Η στρατηγική αυτή, η οποία βρίσκεται πλέον ψηλά στην πολιτική ατζέντα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αναγνωρίζει ότι **οι θάλασσες, οι ωκεανοί και οι παράκτιες περιοχές είναι βασικοί μοχλοί της ευρωπαϊκής οικονομίας** που παρουσιάζουν ελπιδοφόρες προοπτικές για καινοτομία και ανάπτυξη.

2.2. Γαλάζιοι τομείς οικονομικής δραστηριότητας

Το υποκεφάλαιο αυτό περιέχει την αντιστοίχιση των τομέων οικονομικής δραστηριότητας οι οποίοι αποτελούν μέρος της γαλάζιας οικονομίας με την ταξινόμηση που ακολουθείται στο Σύστημα Ταξινόμησης Οικονομικών Δραστηριοτήτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (NACE - Αναθεώρηση 2). Η αντιστοίχιση αυτή, η οποία είναι η μόνη που εντοπίστηκε στη διεθνή βιβλιογραφία, έγινε στο πλαίσιο σχετικής μελέτης⁵ που εκπόνησε το Τμήμα Εφαρμοσμένων Οικονομικών στο πανεπιστήμιο Βίγκο στην Ισπανία.

Τα τελευταία χρόνια, στην Ευρωπαϊκή Ένωση, οι πολιτικές οι οποίες αφορούν τη θάλασσα και τους ωκεανούς εξετάζονται πάνω σε μια πιο ολοκληρωμένη και συστηματική βάση. Παρόλη όμως την ολοένα αυξανόμενη κοινωνική και οικονομική σημασία της θάλασσας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, **εξακολουθούν να υφίστανται σημαντικές δυσκολίες στην ποσοτικοποίηση της γαλάζιας οικονομίας** κάτι το οποίο καθιστά δύσκολη τη λήψη στρατηγικών αποφάσεων από τις κυβερνήσεις. Οι δυσκολίες αυτές συνδέονται τόσο με την **ποικιλομορφία των ορισμών** για τη γαλάζια οικονομία και τους τομείς που την απαρτίζουν όσο και με την **ανεπαρκή διαθεσιμότητα και ποιότητα των στοιχείων**.

Προς αυτή την κατεύθυνση, το Τμήμα Εφαρμοσμένων Οικονομικών στο πανεπιστήμιο Βίγκο στην Ισπανία, **στη βάση του ορισμού που έδωσε για τη γαλάζια οικονομία** και ο οποίος παρουσιάζεται στη συνέχεια, επιχείρησε τον **προσδιορισμό των γαλάζιων τομέων** στην Ευρωπαϊκή Ένωση και την **αντιστοίχιση τους με το Σύστημα Ταξινόμησης Οικονομικών Δραστηριοτήτων NACE - Αναθ.2**. Η προσπάθεια αυτή αναμένεται ότι θα έχει θετική συμβολή στη **λήψη ομοιόμορφων και συγκρίσιμων στοιχείων και πληροφοριών** για τη γαλάζια οικονομία που είναι συμβατά με τις επίσημες στατιστικές πηγές των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ένας τομέας θεωρείται ότι ανήκει στη γαλάζια οικονομία όταν η θάλασσα και οι πόροι της, άμεσα ή έμμεσα, αποτελούν βασικό συστατικό των προϊόντων ή/και υπηρεσιών που χρησιμοποιούνται για τη διεξαγωγή των δραστηριοτήτων του συγκεκριμένου τομέα.

Στη βάση του ορισμού αυτού και συνεκτιμώντας όλα τα στοιχεία και πληροφορίες που περιέχονται στις δύο σχετικές μελέτες των οργανισμών ECORYS Research and Consulting, Deltares και Oceanic Development καθώς και του Τμήματος Εφαρμοσμένων Οικονομικών στο πανεπιστήμιο Βίγκο στην Ισπανία, **προσδιορίζεται η γαλάζια οικονομία της Ευρωπαϊκής Ένωσης**.

⁵ “Marine economy: A proposal for its definition in the European Union”, Juan C. Suris-Regueiro, M. Dolores Garza-Gil, Manuel M. Varela-Lafuente, ERENEA, Department of Applied Economics, University of Vigo, Spain, March 2013.

Στον Πίνακα 1 περιέχονται οι **τομείς οικονομικής δραστηριότητας** οι οποίοι αποτελούν τη **γαλάζια οικονομία της Ευρωπαϊκής Ένωσης** σύμφωνα με το **Σύστημα NACE - Αναθ.2** καθώς και ο βαθμός συμμετοχής τους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1
ΤΟΜΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ
ΓΑΛΑΖΙΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ
ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ NACE - ΑΝΑΘ.2

Κωδικός	Τομέας οικονομικής δραστηριότητας	Βαθμός συμμετοχής
A	Γεωργία, δασοκομία και αλιεία	
0311	Θαλάσσια αλιεία	Εξ ολοκλήρου
0321	Θαλάσσια υδατοκαλλιέργεια	Εξ ολοκλήρου
B	Ορυχεία και λατομεία	
0610	Αντληση αργού πετρελαίου	Μεγάλος
0620	Αντληση φυσικού αερίου	Μεγάλος
0812	Εξόρυξη, τεμαχισμός και θραύση λίθων, αμμοχάλικου και άμμου	Μεγάλος
0893	Εξόρυξη αλατιού	Μεγάλος
0910	Υποστηρικτικές δραστηριότητες για την άντληση πετρελαίου και φυσικού αερίου	Μεγάλος
C	Μεταποίηση	
1020	Επεξεργασία και συντήρηση αλιευτικών προϊόντων (ψάρια, καρκινοειδή και μαλάκια)	Εξ ολοκλήρου
3011	Ναυπήγηση πλοίων και θαλάσσιων κατασκευών	Εξ ολοκλήρου
3012	Ναυπήγηση σκαφών αναψυχής και αθλητισμού	Εξ ολοκλήρου
3315	Επισκευή και συντήρηση πλοίων και σκαφών	Εξ ολοκλήρου

Κωδικός	Τομέας οικονομικής δραστηριότητας	Βαθμός συμμετοχής
D	Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος και φυσικού αερίου	
3511	Παραγωγή ηλεκτρικού ρεύματος (περιλαμβάνει την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από θαλάσσιες πηγές)	Μερικώς
E	Παροχή νερού, επεξεργασία λυμάτων και διαχείριση αποβλήτων	
3600	Συλλογή, επεξεργασία και παροχή νερού (περιλαμβάνει την αφαλάτωση θαλάσσιου νερού)	Μερικώς
F	Κατασκευές	
4291	Κατασκευή υδραυλικών και λιμενικών έργων (περιλαμβάνει κατασκευή φραγμάτων και μαρίνων)	Μεγάλος
G	Εμπόριο και επιδιόρθωση αυτοκινήτων	
4638	Χονδρικό εμπόριο αλιευτικών προϊόντων (ψάρια, καρκινοειδή και μαλάκια)	Εξ ολοκλήρου
4723	Λιανικό εμπόριο αλιευτικών προϊόντων (ψάρια, καρκινοειδή και μαλάκια)	Εξ ολοκλήρου
H	Μεταφορά και αποθήκευση	
5010	Θαλάσσιες και ακτοπλοϊκές μεταφορές επιβατών	Εξ ολοκλήρου
5020	Θαλάσσιες και ακτοπλοϊκές μεταφορές εμπορευμάτων	Εξ ολοκλήρου
5222	Δραστηριότητες συναφείς με τις θαλάσσιες μεταφορές	Μεγάλος
I	Ξενοδοχεία και εστιατόρια	
55	Ξενοδοχεία	Μερικώς
56	Εστιατόρια	Μερικώς

Κωδικός	Τομέας οικονομικής δραστηριότητας	Βαθμός συμμετοχής
M	Επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες	
7211	Έρευνα και πειραματική ανάπτυξη στη βιοτεχνολογία (περιλαμβάνει τη γαλάζια βιοτεχνολογία)	Μερικώς
N	Διοικητικές και υποστηρικτικές δραστηριότητες	
7721	Ενοικίαση και εκμίσθωση ειδών αναψυχής και αθλητικών ειδών	Μερικώς
7734	Ενοικίαση και εκμίσθωση εξοπλισμού θαλάσσιων μεταφορών	Μεγάλος
7911	Δραστηριότητες ταξιδιωτικών πρακτορείων	Μερικώς
7912	Δραστηριότητες γραφείων οργανωμένων ταξιδιών	Μερικώς
7990	Δραστηριότητες ξεναγών και υπηρεσιών κρατήσεων	Μερικώς
R	Τέχνες, διασκέδαση και ψυχαγωγία	
9102	Δραστηριότητες μουσείων (περιλαμβάνονται μουσεία που αφορούν τη θάλασσα)	Μερικώς
9104	Δραστηριότητες ζωολογικών κήπων και φυσικών βιοτόπων (περιλαμβάνονται θαλάσσια καταφύγια και διατήρηση άγριας θαλάσσιας ζωής)	Μερικώς
9312	Δραστηριότητες αθλητικών ομίλων (περιλαμβάνονται όμιλοι συναφείς με τη θάλασσα)	Μερικώς
9319	Άλλες αθλητικές δραστηριότητες (περιλαμβάνονται δραστηριότητες ερασιτεχνικής αλιείας)	Μερικώς
9321	Δραστηριότητες πάρκων αναψυχής και άλλων θεματικών πάρκων (περιλαμβάνονται τα υδροπάρκα)	Μερικώς
9329	Άλλες δραστηριότητες διασκέδασης και ψυχαγωγίας (περιλαμβάνονται μαρίνες για βάρκες και κότερα)	Μερικώς

Όπως προκύπτει από τον Πίνακα 1, οι **τομείς οικονομικής δραστηριότητας** που αποτελούν τη **γαλάζια οικονομία της Ευρωπαϊκής Ένωσης** σύμφωνα με το **Σύστημα NACE - Αναθ.2**

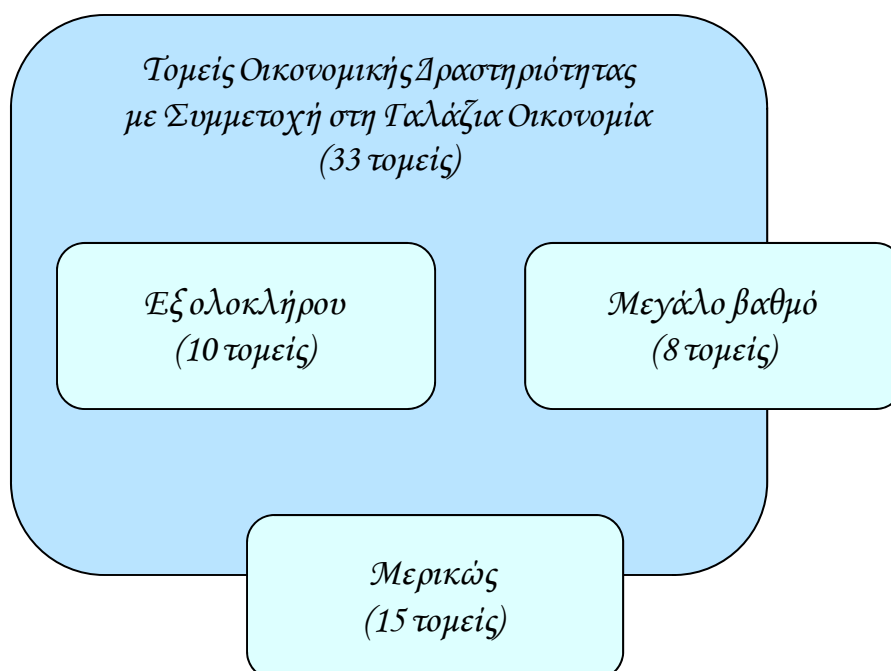
είναι **33** και καλύπτουν ένα **ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων της ευρωπαϊκής οικονομίας**. Η **μεγάλη πλειοψηφία** των τομέων εντάσσεται στον **τριτογενή τομέα** (19 τομείς) με λιγότερους τομείς στις περιπτώσεις του **δευτερογενούς** (7 τομείς) και του **πρωτογενούς τομέα** (7 τομείς).

Αναλυτικότερα, ο **τριτογενής τομέας** (κωδικοί G, H, I, M, N και R) αποτελείται κυρίως από δραστηριότητες οι οποίες αφορούν το εμπόριο ψαριών, τις θαλάσσιες μεταφορές επιβατών και εμπορευμάτων, τα ξενοδοχεία και εστιατόρια, την έρευνα στη γαλάζια βιοτεχνολογία, τα ταξιδιωτικά πρακτορεία, τους ξεναγούς καθώς επίσης και διάφορες δραστηριότητες τεχνών, διασκέδασης και ψυχαγωγίας (θαλάσσια μουσεία, θαλάσσια καταφύγια, θαλάσσιοι όμιλοι, υδροπάρκα, διαχείριση μαρίνων).

Ο **δευτερογενής τομέας** (κωδικοί C, D, E και F) αποτελείται κυρίως από δραστηριότητες οι οποίες αφορούν τη ναυπήγηση, επισκευή και συντήρηση πλοίων και σκαφών, την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από θαλάσσιες πηγές (γαλάζια ενέργεια), την αφαλάτωση θαλάσσιου νερού και την κατασκευή λιμενικών έργων (μαρίνες).

Ο **πρωτογενής τομέας** (κωδικοί A και B) αποτελείται κυρίως από δραστηριότητες οι οποίες αφορούν τη θαλάσσια αλιεία, τη θαλάσσια υδατοκαλλιέργεια, την άντληση πετρελαίου και φυσικού αερίου στη θάλασσα καθώς και την εξόρυξη και αξιοποίηση θαλάσσιων ορυκτών πόρων.

Τέλος, ανάλογα με τον **βαθμό συμμετοχής των 33 τομέων** οικονομικής δραστηριότητας στη γαλάζια οικονομία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, **οι δραστηριότητες αυτές διαχωρίζονται σε 3 ομάδες** οι οποίες φαίνονται στο διάγραμμα πιο κάτω.

Η **πρώτη ομάδα** αφορά **10 δραστηριότητες** οι οποίες **ανήκουν εξ ολοκλήρου στη γαλάζια οικονομία**. Η ομάδα αυτή αποτελείται από τομείς των οποίων οι εργασίες θεωρούνται ότι ανήκουν αποκλειστικά στις θαλάσσιες δραστηριότητες και έχουν τη δική τους ξεχωριστή

οντότητα και στατιστικό κωδικό. Ειδικότερα, **η θάλασσα και οι πόροι της, άμεσα ή έμμεσα, αποτελούν βασικό συστατικό των προϊόντων ή/και υπηρεσιών που χρησιμοποιούνται για τη διεξαγωγή των δραστηριοτήτων ενός τομέα που θεωρείται εξ ολοκλήρου γαλάζιος.**

Η **δεύτερη ομάδα** αφορά **8 δραστηριότητες** οι οποίες θεωρούνται ότι **ανήκουν σε μεγάλο βαθμό στη γαλάζια οικονομία**. Η ομάδα αυτή αποτελείται από δραστηριότητες (θαλάσσιες και μη θαλάσσιες) οι οποίες ομαδοποιούνται σε **ένα τομέα οικονομικής δραστηριότητας όπου οι θαλάσσιες δραστηριότητες αποτελούν το μεγαλύτερο μέρος** του συγκεκριμένου τομέα. Διευκρινίζεται ότι οι δραστηριότητες αυτές θεωρούνται σε μεγάλο βαθμό γαλάζιες όταν οι εργασίες και οι εγκαταστάσεις διεξάγονται ή βρίσκονται στη θάλασσα, σε παράκτιες περιοχές ή κοντά στη θάλασσα.

Η **τρίτη ομάδα** αφορά **15 δραστηριότητες** οι οποίες θεωρούνται ότι **ανήκουν μερικώς στη γαλάζια οικονομία**. Η ομάδα αυτή αποτελείται από **τομείς στους οποίους οι θαλάσσιες δραστηριότητες έχουν περιορισμένη παρουσία** έστω και αν κάποιες από αυτές διεξάγονται σε παράκτιες περιοχές. Σημειώνεται ότι οι δραστηριότητες που ανήκουν μερικώς στη γαλάζια οικονομία καλύπτουν σχεδόν όλο το φάσμα των τομέων οικονομικής δραστηριότητας.

2.3. Γαλάζια επαγγέλματα

Σε αυτό το υποκεφάλαιο περιλαμβάνεται η αντιστοίχιση των γαλάζιων επαγγελμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης με την ταξινόμηση η οποία ακολουθείται στο Διεθνές Σύστημα Ταξινόμησης Επαγγελμάτων ISCO-08. Επισημαίνεται ότι για τον εντοπισμό των γαλάζιων επαγγελμάτων διενεργήθηκε επισκόπηση της διεθνούς βιβλιογραφίας αφού δεν υπάρχει κάποιο επίσημο σύστημα για την ταξινόμηση των γαλάζιων επαγγελμάτων. Αφού εντοπίστηκαν τα γαλάζια επαγγέλματα που υπάρχουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ακολούθησε η ταξινόμηση τους με βάση το Διεθνές Σύστημα Ταξινόμησης Επαγγελμάτων ISCO-08.

Αυτό καταδεικνύει, όπως και στην περίπτωση των γαλάζιων τομέων, ότι η **ποσοτικοποίηση της γαλάζιας οικονομίας σε σχέση με τα επαγγέλματα συνεχίζει να παρουσιάζει μεγάλες δυσκολίες**. Η **συγκέντρωση ομοιόμορφων και συγκρίσιμων στοιχείων για τα γαλάζια επαγγέλματα** στην Ευρωπαϊκή Ένωση που είναι συμβατά με τις επίσημες στατιστικές πηγές των κρατών μελών της, εκτιμάται ότι θα έχει **σημαντική συμβολή στη χάραξη κατάλληλων πολιτικών για τη γαλάζια ανάπτυξη**.

Ένας γενικός ορισμός για τα γαλάζια επαγγέλματα, σύμφωνα με σχετική μελέτη⁶ του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων της Ελλάδας καθώς επίσης και διάφορων ιστοσελίδων, **είναι τα επαγγέλματα εκείνα που το αντικείμενο τους συνδέεται άμεσα ή έμμεσα με τη θάλασσα**. Τα επαγγέλματα αυτά αφορούν ναυτικά, ναυτιλιακά και ναυπηγικά επαγγέλματα καθώς και επαγγέλματα που συνδέονται με τη λειτουργία των λιμανιών, τον θαλάσσιο αθλητισμό και την επιστημονική έρευνα για τη θάλασσα και τους πόρους της. Πρόσθετα, περιλαμβάνονται επαγγέλματα που σχετίζονται με τα ξενοδοχεία και εστιατόρια αφού ο τομέας του θαλάσσιου και παράκτιου τουρισμού αποτελεί πολύ σημαντικό μέρος της γαλάζιας οικονομίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Στον Πίνακα 2 παρουσιάζονται τα **επαγγέλματα της γαλάζιας οικονομίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης ταξινομημένα σύμφωνα με το Σύστημα ISCO-08**. Πρόσθετα, φαίνεται ο **βαθμός συμμετοχής του κάθε επαγγέλματος** στη γαλάζια οικονομία (εξ ολοκλήρου, μεγάλος και

⁶ “Επαγγέλματα σχετικά με τη θάλασσα”, Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων Ελλάδας, 2005.

μερικώς). Επισημαίνεται ότι ο πιο κάτω κατάλογος των επαγγελμάτων δεν είναι εξαντλητικός αφού υπάρχουν και άλλα επαγγέλματα τα οποία όμως συμμετέχουν σε μικρότερο βαθμό στη γαλάζια οικονομία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΤΗΣ ΓΑΛΑΖΙΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΤΗΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ISCO - 08

Κωδικός	Επάγγελμα	Βαθμός συμμετοχής
1	Διευθυντές	
1223	Διευθυντές έρευνας και ανάπτυξης <i>Διευθυντές έρευνας και ανάπτυξης σε θαλάσσια θέματα</i>	<i>εξ ολοκλήρου</i>
1312	Διευθυντές παραγωγής στην αλιεία και υδατοκαλλιέργεια <i>Διευθυντές αλιείας</i> <i>Διευθυντές υδατοκαλλιέργειας</i>	<i>εξ ολοκλήρου</i> <i>εξ ολοκλήρου</i>
1321	Διευθυντές επιχειρήσεων μεταποίησης <i>Διευθυντές επιχειρήσεων μεταποίησης, συσκευασίας και συντήρησης αλιευτικών προϊόντων</i>	<i>εξ ολοκλήρου</i>
1322	Διευθυντές επιχειρήσεων εξόρυξης	μεγάλος
1330	Διευθυντές υπηρεσιών τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας	μερικώς
1349	Διευθυντές παροχής επαγγελματικών υπηρεσιών μη αλλού τοποθετημένοι <i>Διευθυντές ναυτιλιακής εταιρείας</i> <i>Διευθυντές λιμενικών εγκαταστάσεων</i>	<i>εξ ολοκλήρου</i> <i>εξ ολοκλήρου</i>
1411	Διευθυντές ξενοδοχείων	μερικώς
1412	Διευθυντές εστιατορίων	μερικώς
1431	Διευθυντές αθλητικών κέντρων, κέντρων αναψυχής και πολιτιστικών κέντρων <i>Διευθυντές εκμετάλλευσης αθλητικών γηπέδων και σταδίων</i>	<i>μερικώς</i>

Κωδικός	Επάγγελμα	Βαθμός συμμετοχής
1439	Διευθυντές υπηρεσιών μη αλλού τοποθετημένοι <i>Διευθυντές κρουαζιέρας</i>	<i>εξ ολοκλήρου</i>
2	Πτυχιούχοι	
2111	Φυσικοί και αστρονόμοι <i>Ερευνητές υποβρύχιων πειραμάτων</i>	<i>εξ ολοκλήρου</i>
2114	Γεωλόγοι και γεωφυσικοί <i>Θαλάσσιοι γεωλόγοι</i> <i>Ωκεανογράφοι</i> <i>Γεωφυσικοί</i>	<i>εξ ολοκλήρου</i> <i>εξ ολοκλήρου</i> <i>μερικώς</i>
2131	Βιολόγοι, βοτανολόγοι και ζωολόγοι <i>Θαλάσσιοι βιολόγοι και γενετιστές</i> <i>Ιχθυολόγοι</i> <i>Υδρολόγοι</i> <i>Μικροβιολόγοι περιβάλλοντος</i> <i>Κρυπτοζωολόγοι</i>	<i>εξ ολοκλήρου</i> <i>εξ ολοκλήρου</i> <i>εξ ολοκλήρου</i> <i>μερικώς</i> <i>μερικώς</i>
2132	Σύμβουλοι γεωργίας, δασοκομίας και αλιείας <i>Σύμβουλοι και ερευνητές αλιείας και υδατοκαλλιέργειας</i>	<i>εξ ολοκλήρου</i>
2133	Ειδικοί προστασίας του περιβάλλοντος <i>Ειδικοί διαχείρισης και προστασίας θαλάσσιου περιβάλλοντος</i>	<i>εξ ολοκλήρου</i>
2144	Μηχανολόγοι μηχανικοί <i>Ναυπηγοί μηχανικοί</i> <i>Μηχανικοί βαρέως τύπου εξοπλισμού</i> <i>Κατασκευαστές κινητήρων και στροβίλων</i>	<i>εξ ολοκλήρου</i> <i>μερικώς</i> <i>μερικώς</i>

Κωδικός	Επάγγελμα	Βαθμός συμμετοχής
2145	Χημικοί μηχανικοί	μερικώς
2146	Μηχανικοί ορυχείων και μεταλλείων <i>Μηχανικοί αγωγών</i> <i>Μηχανικοί πετρελαίου και φυσικού αερίου</i> <i>Μηχανικοί υγρών γεώτρησης</i> <i>Γεωμηχανολόγοι μηχανικοί</i> <i>Μηχανικοί συστημάτων ελέγχου</i>	μεγάλος μεγάλος μεγάλος μερικώς μερικώς
2149	Μηχανικοί μη αλλού τοποθετημένοι <i>Κατασκευαστές οργάνων πλοίων</i> <i>Μηχανολόγοι ενυδρείων</i>	εξ ολοκλήρου εξ ολοκλήρου
2165	Χαρτογράφοι και τοπογράφοι <i>Διαχειριστές και αναλυτές γεωγραφικών συστημάτων πληροφοριών</i> <i>Χαρτογράφοι</i>	μερικώς μερικώς
2320	Καθηγητές επαγγελματικής εκπαίδευσης <i>Εκπαιδευτικοί για θαλάσσια θέματα</i>	εξ ολοκλήρου
2511	Αναλυτές συστημάτων	μερικώς
2512	Σχεδιαστές λογισμικού	μερικώς
2513	Σχεδιαστές διαδικτύου και πολυμέσων	μερικώς
2514	Προγραμματιστές εφαρμογών	μερικώς
2521	Σχεδιαστές και διαχειριστές βάσεων δεδομένων	μερικώς
2522	Διαχειριστές συστημάτων	μερικώς
2523	Ειδικοί δικτύων ηλεκτρονικών υπολογιστών	μερικώς

Κωδικός	Επάγγελμα	Βαθμός συμμετοχής
2611	Δικηγόροι <i>Ναυτιλιακοί δικηγόροι</i>	<i>εξ ολοκλήρου</i>
2621	Αρχαιοφύλακες και έφοροι αρχαιοτήτων, μουσείων και αιθουσών έργων τέχνης <i>Έφοροι ενυδρείων</i>	<i>εξ ολοκλήρου</i>
2632	Κοινωνιολόγοι και ανθρωπολόγοι <i>Αρχαιολόγοι υποβρύχιων και θαλάσσιων θεμάτων</i> <i>Γεωγράφοι</i>	<i>εξ ολοκλήρου</i> <i>μερικώς</i>
2642	Δημοσιογράφοι <i>Δημοσιογράφοι για θαλάσσια θέματα</i>	<i>εξ ολοκλήρου</i>
2652	Μουσικοί, τραγουδιστές και συνθέτες <i>Μουσικοί</i> <i>Τραγουδιστές</i>	<i>μερικώς</i> <i>μερικώς</i>
2653	Χορευτές και χορογράφοι <i>Χορευτές</i>	<i>μερικώς</i>
3	Τεχνικοί βοηθοί	
3111	Τεχνικοί βοηθοί χημείας και φυσικών επιστημών <i>Τεχνολόγοι γεωλογίας, πετρελαίου και φυσικού αερίου</i> <i>Τεχνικοί γεωλογικών δοκιμών</i> <i>Τεχνικοί γεωλογικών πληροφοριών</i>	<i>μεγάλος</i> <i>μερικώς</i> <i>μερικώς</i>
3114	Τεχνικοί βοηθοί ηλεκτρονικών μηχανικών <i>Τεχνικοί επιδιόρθωσης θαλάσσιων οργάνων</i>	<i>εξ ολοκλήρου</i>
3115	Τεχνικοί βοηθοί μηχανολόγων μηχανικών <i>Τεχνικοί τηλεχειριζόμενων υποβρυχίων οχημάτων</i> <i>Τεχνικοί μηχανολόγοι μηχανικοί</i>	<i>εξ ολοκλήρου</i> <i>μερικώς</i>

Κωδικός	Επάγγελμα	Βαθμός συμμετοχής
3117	Τεχνικοί βοηθοί ορυχείων και μετάλλων <i>Τεχνικοί εκμετάλλευσης υποθαλάσσιων ορυκτών πόρων</i> <i>Τεχνικοί βοηθοί μηχανικών πετρελαίου και φυσικού αερίου</i>	εξ ολοκλήρου μεγάλος
3119	Τεχνικοί βοηθοί φυσικών επιστημών και μηχανικής μη αλλού τοποθετημένοι <i>Τεχνικοί υδρογραφικής αποτύπωσης</i> <i>Τεχνικοί υποβρύχιας ακουστικής</i> <i>Τεχνικοί υποθαλάσσιων καλωδιώσεων</i> <i>Τεχνολόγοι αλιείας</i> <i>Τεχνολόγοι υδατοκαλλιέργειας</i> <i>Τεχνικοί αφαλάτωσης</i> <i>Τεχνικοί και χειριστές διεργασιών εξόρυξης και επεξεργασίας φυσικού αερίου</i> <i>Τεχνικοί περιβάλλοντος</i> <i>Τεχνικοί συστημάτων γεωγραφικών πληροφοριών</i> <i>Τεχνικοί τηλεπισκόπησης</i>	εξ ολοκλήρου εξ ολοκλήρου εξ ολοκλήρου εξ ολοκλήρου εξ ολοκλήρου μεγάλος μερικώς μερικώς μερικώς
3121	Επόπτες και επιστάτες ορυχείων και μεταλλείων <i>Επόπτες διεργασιών εξόρυξης και επεξεργασίας φυσικού αερίου</i>	μεγάλος
3122	Επόπτες και επιστάτες μεταποίησης <i>Επόπτες φορτοεκφορτώσεων</i>	μερικώς
3134	Χειριστές μονάδων διύλισης πετρελαίου και φυσικού αερίου	μεγάλος
3139	Τεχνικοί και χειριστές διεργασιών μη αλλού τοποθετημένοι <i>Χειριστές μηχανημάτων ευστάθειας</i>	μερικώς
3151	Μηχανικοί πλοίων και σκαφών <i>Αξιοματικοί μηχανής (πρώτος, δεύτερος και τρίτος μηχανικός)</i>	εξ ολοκλήρου

Κωδικός	Επάγγελμα	Βαθμός συμμετοχής
	<i>Ηλεκτροτεχνίτες αξιωματικοί ναυτικού</i> <i>Ηλεκτρολόγοι αξιωματικοί ναυτικού</i> <i>Ψυκτικοί μηχανικοί</i>	<i>εξ ολοκλήρου</i> <i>εξ ολοκλήρου</i> <i>μερικώς</i>
3152	<i>Αξιωματικοί καταστρώματος και πλοηγοί πλοίων</i> <i>Πλοίαρχοι</i> <i>Υποπλοίαρχοι</i> <i>Ανθυποπλοίαρχοι</i> <i>Κυβερνήτες ακτοπλοϊκών επιβατηγών σκαφών</i> <i>Πλοηγοί πλοίων και λεμβοδηγοί</i> <i>Ελεγκτές θαλάσσιας κυκλοφορίας</i> <i>Αξιωματικοί επικοινωνιών</i>	<i>εξ ολοκλήρου</i> <i>εξ ολοκλήρου</i> <i>εξ ολοκλήρου</i> <i>εξ ολοκλήρου</i> <i>εξ ολοκλήρου</i> <i>εξ ολοκλήρου</i> <i>μερικώς</i>
3257	<i>Επιθεωρητές και βοηθοί περιβαλλοντικής και επαγγελματικής υγείας</i> <i>Επιθεωρητές πλοίων</i>	<i>εξ ολοκλήρου</i>
3321	<i>Αντιπρόσωποι ασφαλειών</i> <i>Ναυτασφαλιστές</i>	<i>εξ ολοκλήρου</i>
3323	<i>Αγοραστές εμπορευμάτων και πρώτων υλών</i> <i>Διαχειριστές αγορών και προμηθειών πλοίων</i>	<i>εξ ολοκλήρου</i>
3324	<i>Μεσίτες εμπορίου και ναυλώσεων πλοίων</i> <i>Μεσίτες ναυτλιακών συμβάσεων</i>	<i>εξ ολοκλήρου</i>
3332	<i>Διοργανωτές συνεδρίων και εκδηλώσεων</i> <i>Ειδικοί διαχείρισης εκδηλώσεων και ψυχαγωγίας</i>	<i>μερικώς</i>
3351	<i>Τελωνειακοί και συνοριακοί ελεγκτές</i> <i>Αξιωματικοί λιμενικής και ναυτικής αστυνομίας</i> <i>Τελωνειακοί και συνοριακοί ελεγκτές</i>	<i>εξ ολοκλήρου</i> <i>μερικώς</i>

Κωδικός	Επάγγελμα	Βαθμός συμμετοχής
3355	Επιθεωρητές αστυνομίας και ντετέκτιβ <i>Λιμενικοί και ναυτικοί αστυνομικοί</i>	<i>εξ ολοκλήρου</i>
3423	Γυμναστές και εκπαιδευτές φυσικής κατάστασης <i>Εκπαιδευτές θαλάσσιων αθλημάτων</i>	<i>εξ ολοκλήρου</i>
3433	Τεχνικοί γκαλερί, μουσείων και βιβλιοθηκών <i>Τεχνικοί ενυδρείων</i>	<i>εξ ολοκλήρου</i>
3434	Αρχιμάγειροι	μερικώς
4	Γραφείς	
4221	Σύμβουλοι ταξιδιών και γραφείς ταξιδιωτικών γραφείων	μερικώς
4224	Υπάλληλοι υποδοχής ξενοδοχείων	μερικώς
4323	Γραφείς μεταφορών <i>Γραφείς λιμενικών εργασιών</i> <i>Γραφείς διακίνησης φορτίων</i>	<i>εξ ολοκλήρου</i> <i>μερικώς</i>
5	Υπάλληλοι υπηρεσιών και πωλητές	
5111	Συνοδοί ταξιδιών <i>Συνοδοί τουρισμού υπαίθριων δραστηριοτήτων</i>	<i>μερικώς</i>
5113	Ξεναγοί <i>Ξεναγοί ερασιτεχνικής αλιείας</i> <i>Ξεναγοί</i>	<i>εξ ολοκλήρου</i> <i>μερικώς</i>
5120	Μάγειροι	μερικώς

Κωδικός	Επάγγελμα	Βαθμός συμμετοχής
5131	Σερβιτόροι	μερικώς
5132	Μπάρμαν	μερικώς
5151	Επόπτες καθαριότητας <i>Επόπτες καθαριότητας σε ξενοδοχεία</i>	μερικώς
5164	Φροντιστές κατοικίδιων ζώων <i>Εκπαιδευτές θηλαστικών</i>	εξ ολοκλήρου
5221	Καταστηματάρχες <i>Έμποροι μηχανών αφαλάτωσης</i> <i>Έμποροι τουριστικών ειδών για τη θάλασσα</i>	εξ ολοκλήρου εξ ολοκλήρου
5249	Άλλοι υπάλληλοι πωλήσεων μη αλλού τοποθετημένοι <i>Υπεύθυνοι ενοικιάσεων σκαφών και ειδών αναψυχής</i>	εξ ολοκλήρου
5414	Φύλακες και θυρωροί <i>Φαροφύλακες</i>	εξ ολοκλήρου
5419	Υπάλληλοι παροχής υπηρεσιών προστασίας μη αλλού τοποθετημένοι <i>Ναυαγосώστες</i>	εξ ολοκλήρου
6	Γεωργοί, κτηνοτρόφοι και αλιείς	
6221	Ιχθυοτρόφοι και οστρακοτρόφοι	εξ ολοκλήρου
6222	Αλιείς παράκτιας αλιείας	εξ ολοκλήρου
6223	Αλιείς ανοικτού πελάγους	εξ ολοκλήρου

Κωδικός	Επάγγελμα	Βαθμός συμμετοχής
7	Τεχνίτες	
7115	Πελεκάνοι και ξυλουργοί <i>Ξυλουργοί πλοίων</i>	<i>εξ ολοκλήρου</i>
7124	Τεχνίτες μονώσεων <i>Καλαφάτες</i>	<i>εξ ολοκλήρου</i>
7126	Υδραυλικοί και εγκαταστάτες σωληνώσεων <i>Συντηρητές ενυδρείων</i>	<i>εξ ολοκλήρου</i>
7133	Καθαριστές οικοδομών και συναφών εργασιών <i>Τεχνίτες αμμοβολιστές</i>	<i>εξ ολοκλήρου</i>
7213	Ελασματοουργοί, ισιωτές αυτοκινήτων και κατασκευαστές μεταλλικών ειδών <i>Κατασκευαστές λεβήτων</i>	<i>μερικώς</i>
7215	Εγκαταστάτες ανυψωτικού εξοπλισμού και συρματόσχοινων	<i>μερικώς</i>
7511	Κρεοπώλες, αλλαντοποιοί, συντηρητές και τεμαχιστές κρέατος και ψαριών <i>Τεμαχιστές και συντηρητές ψαριών</i>	<i>εξ ολοκλήρου</i>
7541	Δύτες <i>Υποβρύχιοι εξερευνητές</i> <i>Τεχνίτες υποθαλάσσιων εργασιών</i> <i>Υποβρύχιοι κάμεραμαν και φωτογράφοι</i>	<i>εξ ολοκλήρου</i> <i>εξ ολοκλήρου</i> <i>εξ ολοκλήρου</i>
8	Χειριστές μηχανημάτων και συναρμολογητές	
8113	Χειριστές γεωτρήσεων διάνοιξης φρεάτων <i>Χειριστές περιστροφικού τρυπανιού πετρελαίου και φυσικού αερίου</i> <i>Χειριστές αντλιών πετρελαίου</i>	<i>μεγάλος</i> <i>μεγάλος</i>

Κωδικός	Επάγγελμα	Βαθμός συμμετοχής
8160	Χειριστές μηχανών παραγωγής και συντήρησης τροφίμων <i>Χειριστές μηχανών επεξεργασίας και συντήρησης ψαριών</i>	<i>εξ ολοκλήρου</i>
8182	Χειριστές ατμομηχανών και λεβήτων <i>Κατώτερο προσωπικό μηχανοστασίου πλοίων (λιπαντές, καθαριστές, εφαρμοστές, торναδόροι, βοηθοί ηλεκτρολόγου, βοηθοί ψυκτικών, υδραυλικοί, αποθηκάριοι μηχανής)</i> <i>Χειριστές λεβήτων</i>	<i>εξ ολοκλήρου</i> <i>μερικώς</i>
8342	Χειριστές χωματουργικών μηχανημάτων <i>Χειριστές εκσκαφών</i>	<i>μερικώς</i>
8343	Χειριστές γερανών και ανυψωτήρων <i>Χειριστές γερανών πετρελαίου και φυσικού αερίου</i> <i>Χειριστές γερανογεφύρων, γερανών και ανυψωτήρων</i>	<i>μεγάλος</i> <i>μερικώς</i>
8344	Χειριστές μηχανοκίνητων οχημάτων ανύψωσης <i>Μανουβραδόροι</i>	<i>εξ ολοκλήρου</i>
8350	Υπαξιωματικοί και ναύτες καταστρώματος πλοίων <i>Ναύκληροι</i> <i>Υποναύκληροι</i> <i>Ναύτες</i> <i>Υπεύθυνοι φρουρών ασφαλείας πλοίων</i> <i>Φρουροί ασφαλείας πλοίων</i>	<i>εξ ολοκλήρου</i> <i>εξ ολοκλήρου</i> <i>εξ ολοκλήρου</i> <i>εξ ολοκλήρου</i> <i>εξ ολοκλήρου</i>
9	Ανειδίκευτοι εργάτες	
9112	Καθαριστές γραφείων, ξενοδοχείων και άλλων υποστατικών <i>Καμαρότοι</i> <i>Καθαριστές ξενοδοχείων</i>	<i>εξ ολοκλήρου</i> <i>μερικώς</i>

Κωδικός	Επάγγελμα	Βαθμός συμμετοχής
9216	Ανειδίκευτοι εργάτες αλιείας και υδατοκαλλιέργειας	εξ ολοκλήρου
9311	Ανειδίκευτοι εργάτες ορυχείων και λατομείων <i>Ανειδίκευτοι εργάτες πετρελαίου και φυσικού αερίου</i>	μεγάλος
9333	Χειριστές φορτίων <i>Ανειδίκευτοι λιμενεργάτες</i>	εξ ολοκλήρου
9412	Βοηθοί κουζίνας	μερικώς

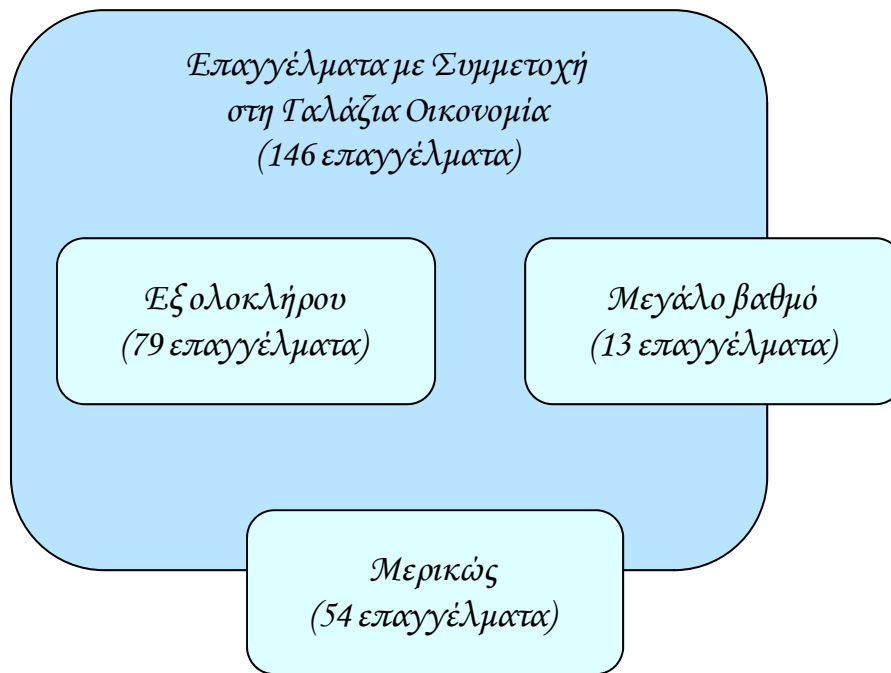
Τα επαγγέλματα που αποτελούν τη γαλάζια οικονομία της Ευρωπαϊκής Ένωσης σύμφωνα με το Σύστημα ISCO-08 είναι 146 και καλύπτουν όλες τις επαγγελματικές κατηγορίες. Η μεγάλη πλειοψηφία των επαγγελμάτων ανήκει στα επαγγέλματα ανώτερου επιπέδου (96 επαγγέλματα) για τα οποία απαιτείται τριτοβάθμια ή μεταλυκειακή εκπαίδευση. Ακολουθούν τα επαγγέλματα μέσου επιπέδου (44 επαγγέλματα) για τα οποία απαιτείται δευτεροβάθμια εκπαίδευση ενώ η εκπροσώπηση των επαγγελμάτων κατώτερου επιπέδου (6 επαγγέλματα) βρίσκεται σε πολύ χαμηλά επίπεδα.

Από τα 96 επαγγέλματα ανώτερου επιπέδου (κωδικοί 1, 2 και 3), τα 12 εντάσσονται στους Διευθυντές (κωδικός 1), τα 40 στους Πτυχιούχους (κωδικός 2) και τα 44 στους Τεχνικούς βοηθούς (κωδικός 3). Συγκεκριμένα, η πλειοψηφία των γαλάζιων επαγγελμάτων στους Πτυχιούχους εντοπίζεται στους Βιολόγους, βοτανολόγους και ζωολόγους (κωδικός 2131), στους Μηχανικούς ορυχείων και μεταλλείων (κωδικός 2146) και στους Μηχανολόγους μηχανικούς (κωδικός 2144). Αναφορικά με τους Τεχνικούς βοηθούς, διαπιστώνεται ότι τα περισσότερα γαλάζια επαγγέλματα συγκεντρώνονται στους Τεχνικούς βοηθούς φυσικών επιστημών και μηχανικής μη αλλού τοποθετημένους (κωδικός 3119), στους Αξιοματικούς καταστρώματος και πλοηγούς πλοίων (κωδικός 3152), στους Μηχανικούς πλοίων και σκαφών (3151) καθώς και στους Τεχνικούς βοηθούς χημείας και φυσικών επιστημών (κωδικός 3111).

Σημαντικό μέρος των επαγγελμάτων μέσου επιπέδου (κωδικοί 4, 5, 6, 7 και 8) αποτελούν οι Ιχθυοτρόφοι και οστρακοτρόφοι (κωδικός 6221), οι Αλιείς παράκτιας αλιείας και ανοικτού πελάγους (κωδικοί 6222 και 6223 αντίστοιχα), οι Υπαξιωματικοί και ναύτες καταστρώματος πλοίων (κωδικός 8350) και οι Δύτες (κωδικός 7541).

Στα επαγγέλματα κατώτερου επιπέδου (κωδικός 9) σημειώνονται οι Ανειδίκευτοι εργάτες αλιείας και υδατοκαλλιέργειας (κωδικός 9216), οι Καμαρότοι και οι Καθαριστές ξενοδοχείων (κωδικός 9112) και οι Ανειδίκευτοι λιμενεργάτες (κωδικός 9333).

Τέλος, ανάλογα με τον βαθμό συμμετοχής των 146 επαγγελμάτων στη γαλάζια οικονομία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τα επαγγέλματα αυτά χωρίζονται σε 3 ομάδες όπως φαίνονται στο διάγραμμα στη συνέχεια.

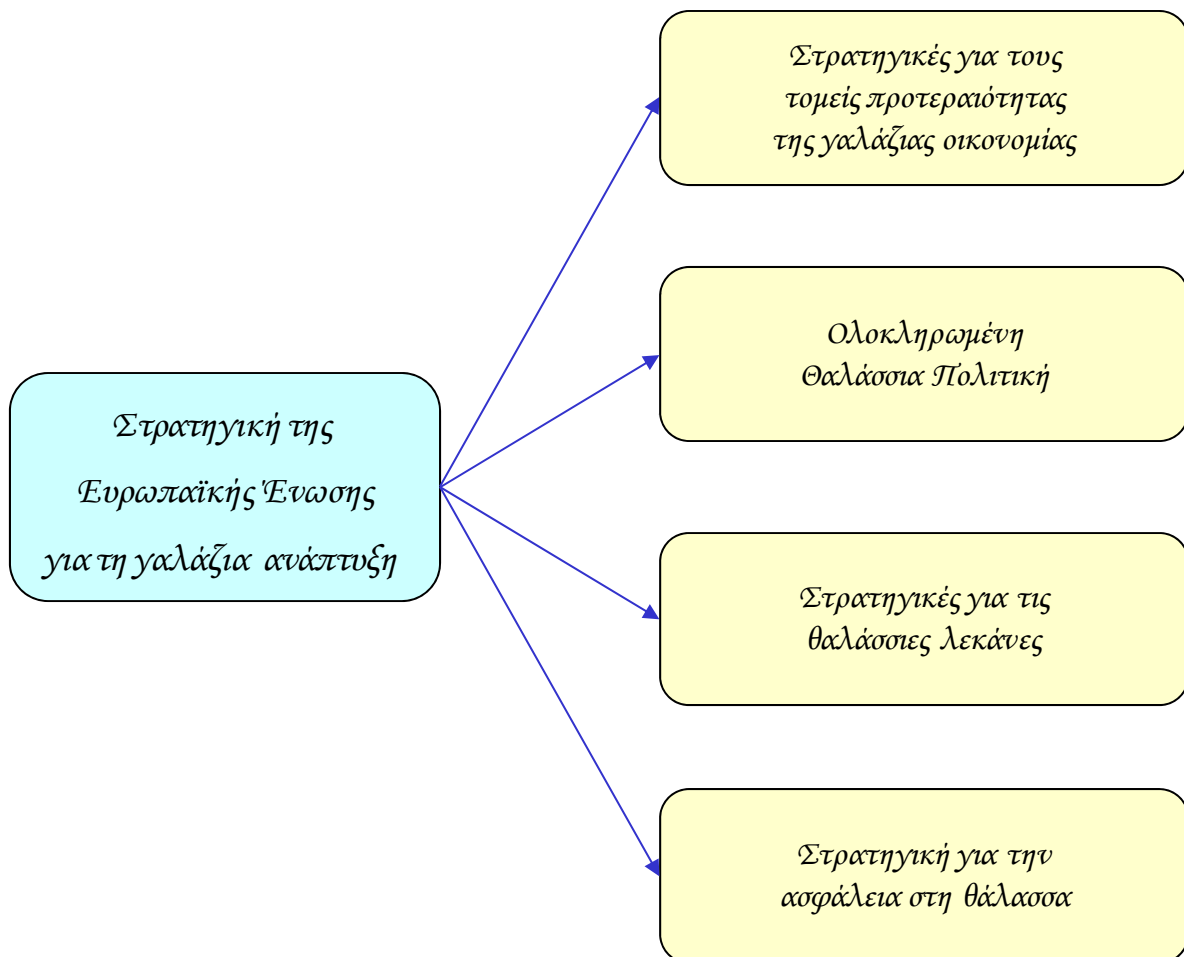
Η πρώτη ομάδα αφορά 79 επαγγέλματα των οποίων οι εργασίες ανήκουν εξ ολοκλήρου στη γαλάζια οικονομία, η δεύτερη ομάδα αφορά 13 επαγγέλματα τα οποία θεωρούνται ότι συμμετέχουν σε μεγάλο βαθμό στη γαλάζια οικονομία και η τρίτη ομάδα περιλαμβάνει 54 επαγγέλματα τα οποία ανήκουν μερικώς στη γαλάζια οικονομία.

Επισημαίνεται ότι από τα 79 επαγγέλματα που είναι εξ ολοκλήρου γαλάζια, η πλειοψηφία (49 επαγγέλματα) αφορά επαγγέλματα ανώτερου επιπέδου. Παρόμοια εικόνα προκύπτει επίσης στα επαγγέλματα που ανήκουν μερικώς στη γαλάζια οικονομία όπου τα 38 από τα 54 επαγγέλματα είναι ανώτερου επιπέδου.

3. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΓΑΛΑΖΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζεται η **στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη γαλάζια ανάπτυξη που στόχο έχει τη στήριξη της βιώσιμης ανάπτυξης του θαλάσσιου και ναυτιλιακού τομέα**. Η στρατηγική αναγνωρίζει ότι οι θάλασσες και οι ωκεανοί είναι μοχλοί της ευρωπαϊκής οικονομίας με μεγάλο δυναμικό για καινοτομία και ανάπτυξη.

Η στρατηγική για τη γαλάζια ανάπτυξη αποτελείται από **τρεις κύριες συνιστώσες**, τις **στρατηγικές για τους πέντε τομείς προτεραιότητας της γαλάζιας οικονομίας**, την **Ολοκληρωμένη Θαλάσσια Πολιτική** και τις **στρατηγικές για τις θαλάσσιες λεκάνες**. Πρόσθετα, υπάρχει η **στρατηγική για την ασφάλεια στη θάλασσα** η οποία είναι **οριζόντιο θέμα**.

Η ευημερία της Ευρώπης συνδέεται άρρηκτα με τη θάλασσα. Τα ναυπηγεία και η ναυτιλία, τα λιμάνια και η αλιεία παραμένουν καίριας σημασίας θαλάσσιες δραστηριότητες. Πρόσθετα, η υπεράκτια παραγωγή ενεργειακών πόρων, περιλαμβανομένων και των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, καθώς και ο θαλάσσιος και παράκτιος τουρισμός προσφέρουν πολύ μεγάλα εισοδήματα. Τα θαλάσσια λιμάνια και η ναυτιλία επιτρέπουν στην Ευρώπη να επωφελείται από την ταχεία ανάπτυξη του διεθνούς εμπορίου και να κατέχει ηγετικό ρόλο στην παγκόσμια

οικονομία, ενώ η εκμετάλλευση των θαλάσσιων ορυκτών πόρων, η υδατοκαλλιέργεια, η γαλάζια βιοτεχνολογία και οι αναδύμενες υποθαλάσσιες τεχνολογίες αποτελούν σημαντικές επιχειρηματικές ευκαιρίες. Σημαντική είναι επίσης η ψυχαγωγική, αισθητική και πολιτιστική αξιοποίηση των θαλασσών καθώς και οι υπηρεσίες οικοσυστήματος που προσφέρουν.

Βασική προϋπόθεση για την ανταγωνιστικότητα των τομέων αυτών είναι η διασφάλιση της αειφόρου χρήσης του θαλάσσιου περιβάλλοντος. Ο αυξανόμενος ανταγωνισμός για τη χρησιμοποίηση του θαλάσσιου χώρου και οι επιπτώσεις των ανθρώπινων δραστηριοτήτων στα θαλάσσια οικοσυστήματα **καθιστούν πλέον επιτακτική την ανάγκη για συντονισμένη λήψη αποφάσεων** αναφορικά με τα θαλάσσια ζητήματα η οποία θα βασίζεται στην όσο το δυνατό μεγαλύτερη **συνεργασία.**

Για **μεγάλο χρονικό διάστημα οι πολιτικές,** σχετικά με την υδατοκαλλιέργεια και αλιεία, τις θαλάσσιες μεταφορές, την ενέργεια, τον τουρισμό, την εποπτεία και έλεγχο των θαλασσών καθώς και το θαλάσσιο περιβάλλον, **αναπτύχθηκαν σε διαφορετικά επίπεδα οδηγώντας σε έλλειψη συνοχής και αναποτελεσματικότητα των δράσεων.**

Με βάση αυτή την παραδοχή, η **Ευρωπαϊκή Επιτροπή χάραξε τη στρατηγική για τη γαλάζια ανάπτυξη η οποία καλύπτει όλες τις πτυχές που σχετίζονται με τη χρήση των θαλασσών και των ωκεανών.** Η καινοτόμος και ολιστική αυτή προσέγγιση προσφέρει ένα συνεκτικό πλαίσιο πολιτικής που θα επιτρέψει τη **βέλτιστη και αειφόρο ανάπτυξη όλων των δραστηριοτήτων που συνδέονται με τη θάλασσα.**

Η **σημασία της γαλάζιας οικονομίας** τονίστηκε επίσης στη διακήρυξη των αρμόδιων για την Ολοκληρωμένη Θαλάσσια Πολιτική Ευρωπαϊκών Υπουργών και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για μια θαλάσσια και ναυτιλιακή ατζέντα ανάπτυξης και απασχόλησης, «**Διακήρυξη της Λεμεσού**»⁷. Κατά την **άτυπη υπουργική σύνοδο που πραγματοποιήθηκε στην Κύπρο,** στις 7 Οκτωβρίου 2012, **επαναβεβαιώθηκε ότι η ανάπτυξη μπορεί να ενισχυθεί με συνεκτική και αποτελεσματική δημόσια πολιτική,** η οποία ορίζει τις απαραίτητες προϋποθέσεις για **πλήρη ανάπτυξη της γαλάζιας οικονομίας,** μειώνει τα διοικητικά και νομοθετικά εμπόδια και εξαλείφει τις τροχοπέδες στην καινοτομία και τις επενδύσεις.

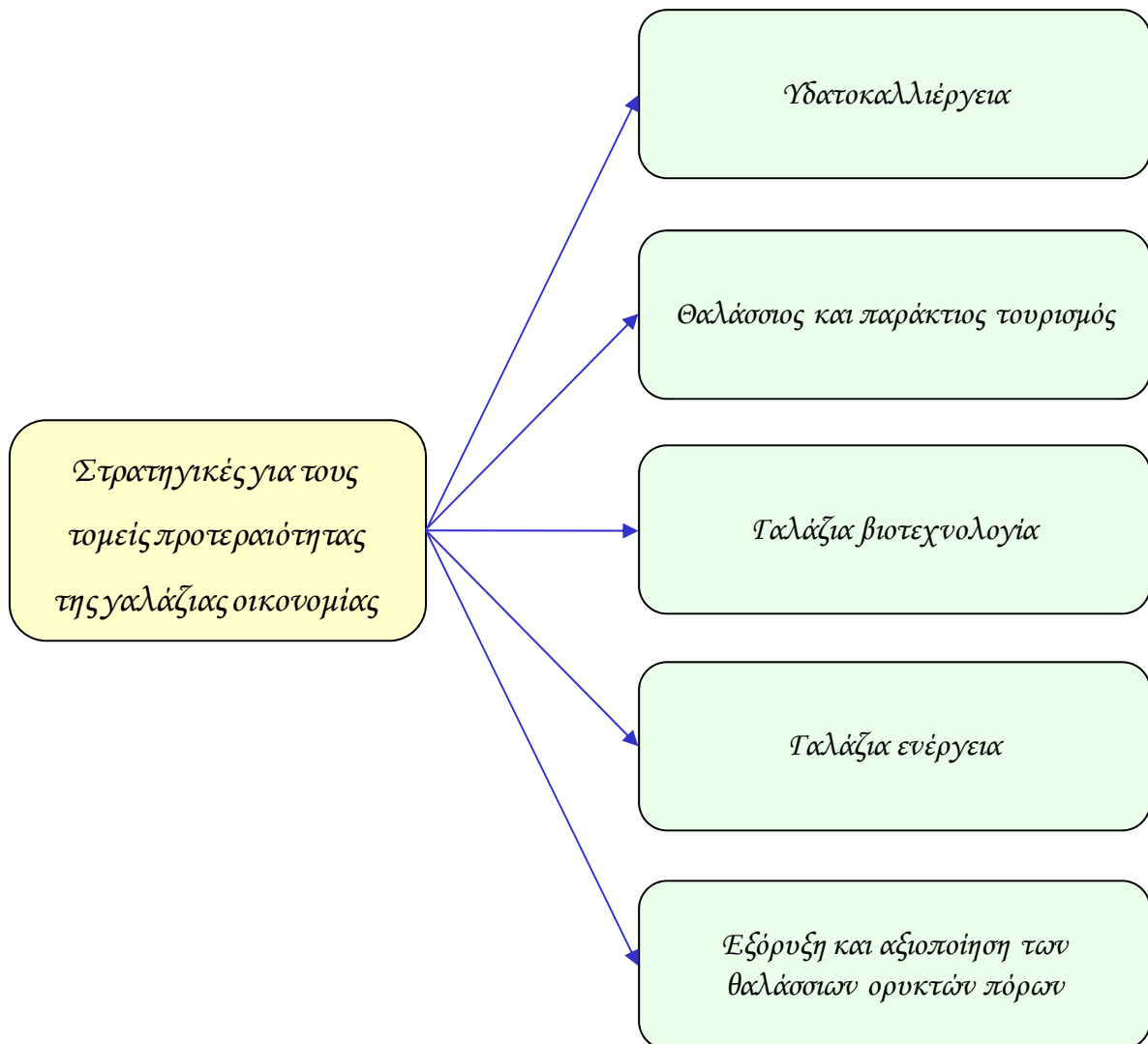
Πρόσθετα, **κάλεσαν το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο να εγκρίνει την πολιτική ατζέντα ως ουσιαστικό στοιχείο της στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ανάπτυξη και την απασχόληση** και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, σε στενή συνεργασία με τα άλλα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, να αναλάβουν πρωτοβουλίες και να θέσουν ορόσημα για την περαιτέρω ανάπτυξη και εφαρμογή της Ολοκληρωμένης Θαλάσσιας Πολιτικής.

3.1. Στρατηγικές για τους τομείς προτεραιότητας της γαλάζιας οικονομίας

Στο υποκεφάλαιο αυτό καταγράφεται η στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τους τομείς προτεραιότητας της γαλάζιας οικονομίας. Ειδικότερα, αφού λήφθηκαν υπόψη οι **προοπτικές οικονομικής ανάπτυξης, δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας και έρευνας και ανάπτυξης, καθορίστηκαν πέντε τομείς προτεραιότητας.** Οι τομείς αυτοί καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα οικονομικών δραστηριοτήτων που συνδέονται με τους ωκεανούς, τις θάλασσες αλλά και τις παράκτιες περιοχές.

---

⁷ Διακήρυξη των αρμόδιων για την Ολοκληρωμένη Θαλάσσια Πολιτική Ευρωπαϊκών Υπουργών και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για μια θαλάσσια και ναυτιλιακή ατζέντα ανάπτυξης και απασχόλησης, Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Βρυξέλλες, Οκτώβριος 2012.

3.1.1. Υδατοκαλλιέργεια

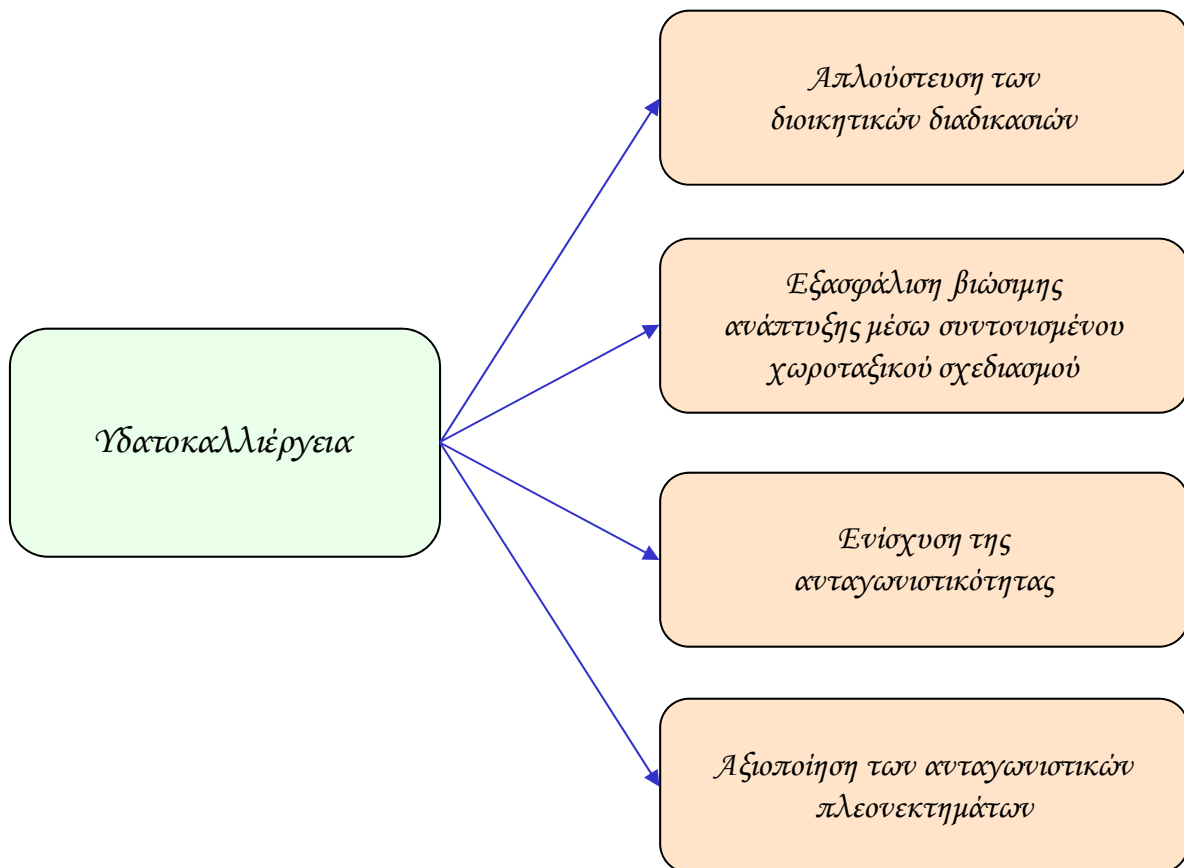
Η ευρωπαϊκή υδατοκαλλιέργεια παρέχει προϊόντα υψηλής ποιότητας τηρώντας αυστηρές προδιαγραφές σε σχέση με την περιβαλλοντική βιωσιμότητα και την προστασία της υγείας των καταναλωτών. Η εξαιρετική ποιότητα των ψαριών και θαλασσινών της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποτελεί σημαντικό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα για την υδατοκαλλιέργεια. Ωστόσο, η παραγωγή προϊόντων υδατοκαλλιέργειας στην Ευρωπαϊκή Ένωση παρουσιάζει στασιμότητα, σε αντίθεση με την έντονη ανάπτυξη που σημειώνεται σε άλλες περιοχές του κόσμου.

Παρόλο που η υδατοκαλλιέργεια αντιπροσωπεύει σχετικά μικρό μέρος της οικονομίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, μπορεί δυναμικά να ενισχύσει την ανάπτυξη και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας σε παράκτιες και εσωτερικές περιοχές. Η στενή συνεργασία με τη μεταποιητική βιομηχανία μπορεί να βελτιώσει περαιτέρω τη δημιουργία θέσεων εργασίας και την ανταγωνιστικότητα και στους δύο τομείς. Η ανάπτυξη της υδατοκαλλιέργειας εκτιμάται ότι μπορεί να συμβάλει στην επίτευξη των στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020».

Η μεταρρύθμιση της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής (ΚΑΠ) αποσκοπεί στην προαγωγή της υδατοκαλλιέργειας μέσω ανοιχτής μεθόδου συντονισμού, δηλαδή σε μια προαιρετική

διαδικασία για συνεργασία η οποία βασίζεται σε στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές και σε πολυετή εθνικά στρατηγικά σχέδια για **προσδιορισμό κοινών στόχων** καθώς και δεικτών για αξιολόγηση της προόδου.

Στο πλαίσιο αυτό, η **Ευρωπαϊκή Επιτροπή καθόρισε τέσσερις τομείς προτεραιότητας** που στοχεύουν στην αξιοποίηση του δυναμικού της υδατοκαλλιέργειας στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Απλούστευση των διοικητικών διαδικασιών

Οι διοικητικές διαδικασίες, με τις συνεπαγόμενες επιβαρύνσεις σε κόστος και χρόνο, διαδραματίζουν **σημαντικό ρόλο στην ανταγωνιστικότητα και ανάπτυξη του τομέα**. Επί του παρόντος, δεν υπάρχει κάποια ολοκληρωμένη χαρτογράφηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση αναφορικά με τον χρόνο που απαιτείται για την έκδοση άδειας και το κόστος για μια νέα εκμετάλλευση υδατοκαλλιέργειας καθώς και καταγραφή των σημαντικότερων δυσχερειών που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις.

Οι περισσότεροι παραγωγοί προϊόντων υδατοκαλλιέργειας είναι Μικρομεσαίες επιχειρήσεις οι οποίες **επηρεάζονται από τη γραφειοκρατία**. Ειδικότερα, παρατηρείται μια **δυσανάλογη επιβάρυνση** λόγω διαδικασιών και κόστους **συγκριτικά με τον κύκλο εργασιών και τον αριθμό των εργαζομένων τους**.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, σε συνεργασία με τις αρμόδιες αρχές, θα **εντοπίσει βέλτιστες πρακτικές και περιθώρια βελτίωσης σε σχέση με τη μείωση των περιττών κανονιστικών επιβαρύνσεων**. Συγκεκριμένα, η ομάδα υψηλού επιπέδου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για

τον διοικητικό φόρτο θα βοηθήσει τα κράτη μέλη να εφαρμόσουν τη σχετική νομοθεσία με αποτελεσματικό τρόπο και να ικανοποιήσουν τις ανάγκες των ενδιαφερόμενων μερών με σκοπό τη βιώσιμη ανάπτυξη του τομέα της υδατοκαλλιέργειας που θα είναι συμβατή με την προστασία του περιβάλλοντος.

Εξασφάλιση βιώσιμης ανάπτυξης μέσω συντονισμένου χωροταξικού σχεδιασμού

Η ύπαρξη χωροταξικού σχεδιασμού μπορεί να συμβάλει στη μείωση της αβεβαιότητας, στη διευκόλυνση των επενδύσεων και στην περαιτέρω ανάπτυξη της υδατοκαλλιέργειας. Η έλλειψη χώρου που αναφέρεται συχνά ως αποτρεπτικός παράγοντας για την επέκταση της υδατοκαλλιέργειας στην Ευρωπαϊκή Ένωση μπορεί να παρακαμφθεί με τον εντοπισμό των πλέον ενδεδειγμένων σημείων αφού ο χώρος που καταλαμβάνουν οι δραστηριότητες υδατοκαλλιέργειας στη θάλασσα και στην ακτή είναι περιορισμένος.

Υφιστάμενα εγχειρήματα χωροταξικού σχεδιασμού που αφορούν τα σχέδια εγκατάστασης παράκτιων αιολικών πλατφόρμων μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως σημείο εκκίνησης. Οι κατευθυντήριες γραμμές οι οποίες έχουν χαραχτεί για τον χωροταξικό σχεδιασμό στη Μεσόγειο και στη Βαλτική θάλασσα μπορούν να προσφέρουν πληροφορίες στα κράτη μέλη. Πρόσθετα, τα δεδομένα που συγκεντρώθηκαν κατά την εφαρμογή της νομοθεσίας αναφορικά με τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, την Κοινή Αλιευτική Πολιτική, τη Θαλάσσια Στρατηγική, την προστασία των πτηνών και των οικοτόπων, μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τον σχεδιασμό εγκαταστάσεων υδατοκαλλιέργειας.

Προς αυτή την κατεύθυνση, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τον Ιούλιο 2014 ενέκριναν νομοθεσία σχετικά με τη δημιουργία ενός κοινού πλαισίου για τον θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό και την ολοκληρωμένη διαχείριση των παράκτιων ζωνών. Επισημαίνεται ότι τα κράτη μέλη εξακολουθούν να είναι αρμόδια για τον σχεδιασμό και καθορισμό των συνολικών στόχων και του περιεχομένου των εν λόγω σχεδίων.

Η υδατοκαλλιέργεια ενδέχεται να επηρεάσει σημαντικά το περιβάλλον αν δεν υπάρξει ορθός σχεδιασμός και παρακολούθηση. Ορισμένες περιβαλλοντικές επιπτώσεις του τομέα αντιμετωπίζονται ρητά από τη νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επίσης, η αξιολόγηση των περιβαλλοντικών πτυχών κατά τη διαδικασία του χωροταξικού σχεδιασμού ενδέχεται να μειώσει τον διοικητικό φόρτο για τις επιχειρήσεις και να περιορίσει την αβεβαιότητα των διαδικασιών χορήγησης άδειας καθιστώντας τις επενδύσεις περισσότερο ελκυστικές. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να επιδεικνύεται στον χειρισμό των προστατευόμενων και ευάλωτων περιοχών μέσω των διαδικασιών σχεδιασμού και αξιολόγησης.

Στόχος για τα κράτη μέλη είναι να θέσουν σε εφαρμογή ένα συντονισμένο θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό σε επίπεδο θαλάσσιας λεκάνης, λαμβάνοντας υπόψη το δυναμικό και τις ανάγκες της υδατοκαλλιέργειας για τη βιώσιμη ανάπτυξη του τομέα. Στο πλαίσιο αυτό, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα παρακολουθεί την εφαρμογή του θαλάσσιου σχεδιασμού και θα βοηθά τα κράτη μέλη στον σχεδιασμό τους.

Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας

Οι επιχειρήσεις υδατοκαλλιέργειας στην Ευρωπαϊκή Ένωση αντιμετωπίζουν διαφορετικές προκλήσεις και ευκαιρίες που απαιτούν εξειδικευμένες λύσεις, αλλά θα επωφεληθούν στο σύνολο τους από τη βελτίωση της οργάνωσης της αγοράς και των οργανώσεων των παραγωγών υδατοκαλλιέργειας. Αυτά αποτελούν προτεραιότητα για τη μεταρρύθμιση της

Κοινής Οργάνωσης Αγοράς (ΚΟΑ) και για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ). Τα σχέδια παραγωγής και εμπορίας και το Παρατηρητήριο Αγορών της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα βοηθήσουν τους παραγωγούς υδατοκαλλιέργειας να εντοπίσουν ευκαιρίες για επιχειρηματική δραστηριότητα και να προσαρμόσουν τις στρατηγικές εμπορίας.

Οι **αυξανόμενες προσδοκίες των καταναλωτών για την ποιότητα και ποικιλία προϊόντων διατροφής** προσφέρουν νέες δυνατότητες που προσδίδουν αξία στα ιδιαίτερα πλεονεκτήματα των παράκτιων περιοχών. Η **συντονισμένη δράση** μεταξύ των επιχειρηματιών, δημόσιων υπηρεσιών, οργανώσεων και οργανισμών έρευνας, εκπαίδευσης και κατάρτισης, θα συμβάλει στην **τόνωση των τοπικών οικονομιών** και στην **αντιμετώπιση της αυξανόμενης ζήτησης για θαλασσινά** που παράγονται με βιώσιμο τρόπο.

Στόχος για τα κράτη μέλη είναι να αξιοποιήσουν την Κοινή Οργάνωση Αγοράς και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας έτσι ώστε να στηρίξουν την ανάπτυξη των επιχειρήσεων της υδατοκαλλιέργειας. Πρόσθετα, καλούνται να αξιοποιήσουν τα σχέδια παραγωγής και εμπορίας, να βελτιώσουν τη σύνδεση μεταξύ της έρευνας και ανάπτυξης και των επιχειρήσεων και να στηρίξουν επαγγελματικά προγράμματα για τις ανάγκες του τομέα. Η **Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα συντονίζει και θα στηρίξει την έρευνα και καινοτομία για την υδατοκαλλιέργεια**, μέσω των προγραμμάτων και ταμείων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και θα **δημιουργήσει Παρατηρητήριο Αγορών** το οποίο θα παρέχει πληροφορίες για την αγορά.

Αξιοποίηση των ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων

Οι **υψηλές προδιαγραφές για το περιβάλλον και η προστασία των καταναλωτών** είναι από τους κύριους παράγοντες υπέρ της **ανταγωνιστικότητας της υδατοκαλλιέργειας** στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι παράγοντες αυτοί πρέπει να αξιοποιηθούν αποτελεσματικότερα έτσι ώστε η Ευρωπαϊκή Ένωση να καταστεί πιο ανταγωνιστική στις διεθνείς αγορές.

Οι **υφιστάμενοι υγειονομικοί έλεγχοι**, τόσο σε προϊόντα της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσο και σε εισαγόμενα προϊόντα, **εξασφαλίζουν ένα υψηλό επίπεδο ασφάλειας των τροφίμων**. Οι ανησυχίες του κοινού έχουν επίσης οδηγήσει στην απαίτηση των καταναλωτών και των εμπόρων λιανικής πώλησης για διαβεβαιώσεις ότι τα τρόφιμα που αγοράζουν έχουν παραχθεί τηρώντας πολύ υψηλά περιβαλλοντικά πρότυπα και πρότυπα κοινωνικής βιωσιμότητας.

Η **εφαρμογή νέων διατάξεων σήμανσης** όπως προτείνεται στον κανονισμό για την Κοινή Οργάνωση Αγοράς εκτιμάται ότι θα συμβάλει στην καλύτερη διαφοροποίηση των προϊόντων υδατοκαλλιέργειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στο πλαίσιο αυτό, τα **προαιρετικά συστήματα πιστοποίησης** μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο.

Η **Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα πρέπει να διασφαλίσει ότι οι κανόνες για τη σήμανση**, ιδίως όσον αφορά τη νωπότητα, προέλευση και εμπορική ονομασία, **τηρούνται πλήρως**. Επίσης, να **βελτιώσει τη διαφάνεια των αγορών** και να συνεχίσει την **ενημέρωση του κοινού για τα πλεονεκτήματα** της υδατοκαλλιέργειας στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

3.1.2. Θαλάσσιος και παράκτιος τουρισμός

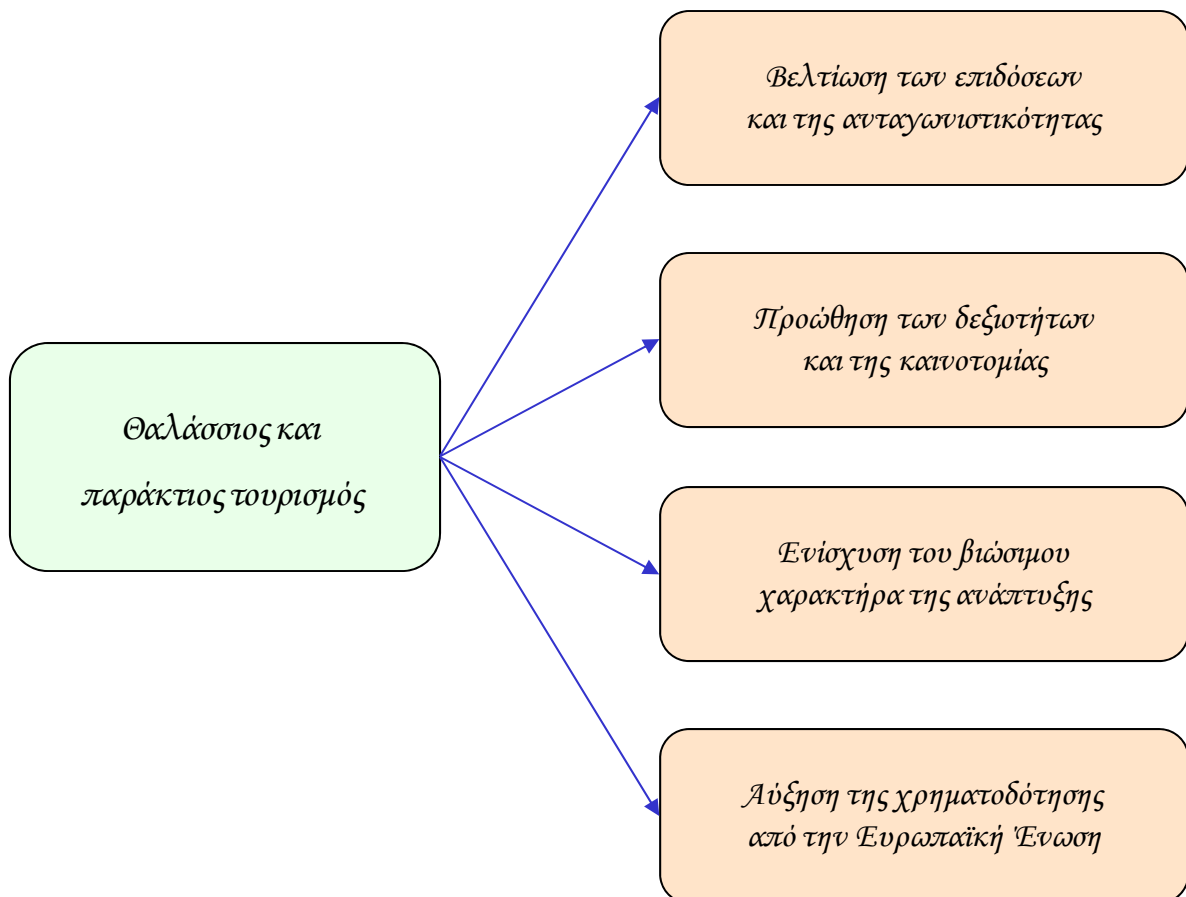
Η σπάνια ομορφιά και η ποικιλομορφία των ακτών της Ευρώπης, ο πολιτισμικός πλούτος και το ευρύ φάσμα εγκαταστάσεων και δραστηριοτήτων που προσφέρονται καθιστά την Ευρώπη ως τον δημοφιλέστερο προορισμό των Ευρωπαίων τουριστών. Ο **θαλάσσιος και παράκτιος**

τουρισμός αποτελεί πλέον τη μεγαλύτερη θαλάσσια δραστηριότητα στην Ευρώπη και συνδέεται στενά με πολλούς άλλους τομείς της οικονομίας.

Στο πλαίσιο της στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη γαλάζια ανάπτυξη ο τομέας του θαλάσσιου και παράκτιου τουρισμού θεωρείται ότι παρουσιάζει **ιδιαίτερες δυνατότητες για την προώθηση μιας έξυπνης, βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη στην Ευρώπη.**

Προς αυτή την κατεύθυνση, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τον Φεβρουάριο 2014, ανακοίνωσε την **ευρωπαϊκή στρατηγική για τόνωση της ανάπτυξης και δημιουργία θέσεων εργασίας στον θαλάσσιο και παράκτιο τουρισμό.** Βασική επιδίωξη των δράσεων που καθορίζονται είναι η συμβολή στη βιώσιμη ανάπτυξη του κλάδου και να προσδώσουν επιπλέον δυναμική στις παράκτιες περιοχές της Ευρώπης.

Η **στρατηγική**, που πρέπει να υλοποιηθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τα κράτη μέλη, τις περιφερειακές και τοπικές αρχές και τις ιδιωτικές επιχειρήσεις, επικεντρώνεται σε **τέσσερις άξονες προτεραιότητας.**

Βελτίωση των επιδόσεων και της ανταγωνιστικότητας

Ο σχεδιασμός και η υλοποίηση δράσεων καθώς και η οικονομική αξιολόγηση του τομέα παρακωλύεται από την **έλλειψη και την περιορισμένη συγκρισιμότητα των στοιχείων και πληροφοριών.** Παρά την πρόοδο που έχει σημειωθεί κατά τα τελευταία έτη, πρέπει να

προσδιοριστούν και συμπληρωθούν τα κενά όσον αφορά τη συγκέντρωση και διάχυση των στοιχείων και πληροφοριών. Για τον λόγο αυτό, **απαιτείται η κατάρτιση ειδικών δεικτών για να βελτιωθεί η συνοχή και η συγκρισιμότητα των στατιστικών** του θαλάσσιου και παράκτιου τουρισμού.

Πρόσθετο θέμα, το οποίο προκύπτει, είναι η **μεγάλη διακύμανση της τουριστικής ζήτησης** λόγω της μεταβαλλόμενης οικονομικής και πολιτικής κατάστασης. Σημειώνεται ότι η μείωση του μέσου κόστους διανυκτέρευσης από τα μέσα της δεκαετίας του 2000 και η μείωση του κόστους μεταφοράς έχει αυξήσει τον ανταγωνισμό μεταξύ των ευρωπαϊκών ακτών και των προορισμών χαμηλού κόστους παγκοσμίως αυξάνοντας έτσι τη μεταβλητότητα στη ζήτηση.

Η **εποχικότητα του τομέα** συνιστά μια επιπλέον πρόκληση αφού τα περισσότερα από τα κοινωνικοοικονομικά οφέλη προκύπτουν κατά τους καλοκαιρινούς μήνες, δεδομένου ότι πολλές τοπικές επιχειρήσεις παραμένουν κλειστές το υπόλοιπο έτος. Επομένως, θα πρέπει να εφαρμοστούν **συγκεκριμένες στρατηγικές οι οποίες θα βασίζονται σε καινοτόμες και ελκυστικές πολιτικές και προϊόντα** με στόχο την αξιοποίηση του δυναμικού των τουριστών που μπορούν να ταξιδεύουν κατά τη χαμηλή τουριστική περίοδο καθώς και την προσέλκυση περισσότερων ηλικιωμένων ατόμων.

Λόγω της οικονομικής κρίσης οι περισσότερες επιχειρήσεις στον τουριστικό τομέα έχουν **περιορισμένη πρόσβαση σε επενδύσεις και καινοτομία**. Επίσης, οι παράκτιες περιοχές δυσκολεύονται να αξιοποιήσουν τα πλεονεκτήματά τους και να αποκομίσουν οικονομικά οφέλη από τον τουρισμό των κρουαζιερόπλοιων ενώ παράλληλα αυξάνονται οι πιέσεις για επενδύσεις σε λιμενικές υποδομές και για τη διαφύλαξη του περιβάλλοντος. Αυτό οφείλεται εν μέρει στο γεγονός ότι οι **επιχειρήσεις δεν αξιοποιούν επαρκώς τις συνέργειες** κάτι το οποίο οδηγεί σε **κατακερματισμό και σε περιορισμό του οικονομικού οφέλους**.

Η **ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών** μεταξύ κρατών μελών, περιφερειών και φορέων είναι αναγκαία. Θα πρέπει επίσης να **προωθηθεί η συνεργασία μεταξύ ερευνητικών ιδρυμάτων, μουσείων, τουριστικών επιχειρήσεων και άλλων ενδιαφερόμενων** ώστε να αναπτυχθούν καινοτόμα και βιώσιμα προϊόντα που να ανταποκρίνονται στις προσδοκίες των τουριστών.

Προώθηση των δεξιοτήτων και της καινοτομίας

Η **επένδυση στο ανθρώπινο δυναμικό** αποτελεί βασική προϋπόθεση για τη βιώσιμη και ανταγωνιστική ανάπτυξη του θαλάσσιου και παράκτιου τουρισμού στην Ευρώπη. Ο τομέας αυτός **δεν προσελκύει επαρκώς ειδικευμένο προσωπικό κάτι το οποίο οφείλεται κυρίως στην εποχικότητα της εργασίας και στην έλλειψη ευκαιριών ανέλιξης**.

Η **εκπαίδευση και κατάρτιση** πρέπει να στοχεύει στην **απόκτηση δεξιοτήτων που θα ικανοποιούν αποτελεσματικά τις ανάγκες της αγοράς εργασίας**. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει αναλάβει πρωτοβουλίες για επίτευξη του στόχου αυτού όπως η **δημιουργία ειδικού τμήματος για τη γαλάζια απασχόληση** στη διαδικτυακή πύλη ευρέσεως εργασίας EURES και η ετοιμασία **χάρτη δεξιοτήτων και αναγκών κατάρτισης στον τομέα των τουριστικών υπηρεσιών** ο οποίος θα επιτρέψει τη δημιουργία κοινών πλαισίων για τον τομέα που θα συνδέονται με το Ευρωπαϊκό πλαίσιο προσόντων ή το Ευρωπαϊκό σύστημα ακαδημαϊκών μονάδων για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση.

Η βελτίωση των πολιτικών κατάρτισης μέσω της ενσωμάτωσης της διάστασης των τομεακών αναγκών σε προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποσκοπεί στη διάθεση εξειδικευμένου

και γλωσσομαθούς ανθρώπινου δυναμικού. Το νέο πρόγραμμα Erasmus+ στηρίζει τις διακρατικές στρατηγικές συμπράξεις μεταξύ εκπαίδευσης, κατάρτισης και επιχειρηματικού περιβάλλοντος καθώς και καινοτόμες μορφές επαγγελματικής διδασκαλίας και μάθησης ξένων γλωσσών.

Στον τομέα της ναυσιπλοΐας αναψυχής τα κράτη μέλη καθορίζουν διαφορετικές δεξιότητες για τους πλοιάρχους σκαφών αναψυχής, γεγονός το οποίο περιορίζει τη διασυνοριακή ανάπτυξη και πλήττει την αγορά εργασίας των ναυτικών. Πρόσθετα, οι υποχρεώσεις για τα τυπικά προσόντα και τον εξοπλισμό ασφαλείας διαφέρουν σημαντικά μεταξύ των κρατών μελών περιορίζοντας έτσι την κινητικότητα και την πρόσβαση στην αγορά. Για την επίλυση των θεμάτων αυτών, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα αξιολογήσει την ανάγκη λήψης μέτρων σχετικά με τις απαιτήσεις επαγγελματικών προσόντων για τους πλοιάρχους σκαφών αναψυχής και επαγγελματικών σκαφών.

Ενίσχυση του βιώσιμου χαρακτήρα της ανάπτυξης

Ο τουρισμός εξαρτάται από ένα υγιές περιβάλλον αλλά οι δραστηριότητες του συχνά συγκεντρώνονται σε ήδη πυκνά κατοικημένες περιοχές γεγονός που έχει ως συνέπεια τη μεγάλη αύξηση της ζήτησης για νερό, περισσότερα απόβλητα και εκπομπές αερίων εξαιτίας των αεροπορικών, οδικών και θαλάσσιων μεταφορών και υποβάθμιση της βιοποικιλότητας από την ανάπτυξη υποδομών.

Το Δίκτυο Natura 2000 της Ευρωπαϊκής Ένωσης προστατεύει τους ευαίσθητους παράκτιους και θαλάσσιους οικοτόπους οι οποίοι προσφέρουν σημαντικές ευκαιρίες αναψυχής και συνεισφέρουν στη βιώσιμη ανάπτυξη και στην απασχόληση. Η νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως οι οδηγίες πλαίσιο για τα ύδατα και τη θαλάσσια στρατηγική, απαιτεί από τα κράτη μέλη να μεριμνούν για την καλή κατάσταση των παράκτιων και θαλάσσιων υδάτων, το οποίο είναι προαπαιτούμενο για την ανάπτυξη του τουρισμού. Η ολοκληρωμένη διαχείριση των παράκτιων ζωνών και ο θαλάσσιος χωροταξικός σχεδιασμός συμβάλλουν στην εξασφάλιση βιώσιμης και πράσινης ανάπτυξης των υποδομών.

Ο οικολογικός τουρισμός αποτελεί μια καλή ευκαιρία για την παραγωγή προϊόντων τα οποία προσελκύουν ταξιδιώτες με οικολογική συνείδηση. Η προσπάθεια αυτή μπορεί να αφορά την προσφορά τοπικών προϊόντων μέχρι και την εφαρμογή φιλικών προς το περιβάλλον πρακτικών. Στον τομέα παρέχεται η δυνατότητα μέτρησης και παρακολούθησης των επιδόσεων μέσω πρωτοβουλιών όπως το οικολογικό σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το σύστημα πιστοποίησης «Travelife». Τα συστήματα περιβαλλοντικής διαχείρισης συμβάλλουν στη μείωση των αποβλήτων, στη βελτίωση των επιχειρηματικών επιδόσεων καθώς και στην εξοικονόμηση χρημάτων. Ειδικοί δείκτες για τον τουριστικό κλάδο υφίστανται ήδη στο πλαίσιο του συστήματος οικολογικής διαχείρισης και οικολογικού ελέγχου (Eco-Management and Audit Scheme) ενώ πρόσθετοι θα μπορούσαν να αναπτυχθούν στο πλαίσιο του πιλοτικού Ευρωπαϊκού Συστήματος Τουριστικών Δεικτών.

Η μεταβαλλόμενη ζήτηση απαιτεί ελκυστικά και βιώσιμα προϊόντα τα οποία να μπορούν να προσφέρουν μοναδικές και εξατομικευμένες εμπειρίες. Ωστόσο, διάφορα αξιοθέατα που θα μπορούσαν να κινήσουν το ενδιαφέρον δεν προωθούνται κατά τρόπο ελκυστικό ή δεν έχουν καλή σύνδεση με άλλους παράκτιους τουριστικούς προορισμούς. Ο κλάδος πρέπει να αναπτύξει νέα προϊόντα όπως η παράκτια και θαλάσσια αρχαιολογία, η θαλάσσια κληρονομιά, ο υποβρύχιος τουρισμός και οι οινογαστρονομικές δραστηριότητες. Επίσης,

το αυξανόμενο ενδιαφέρον των τουριστών για τα **θαλάσσια αθλήματα** όπως η **ερασιτεχνική αλιεία, ιστιοπλοΐα, ιστιοσανίδα και κατάδυση** μπορεί να συμβάλει στην αντιμετώπιση της εποχικότητας λόγω του ότι οι δραστηριότητες αυτές δεν εξαρτώνται από τις περιόδους αιχμής.

Η αυξανόμενη ζήτηση για ιδιωτικά σκάφη αναψυχής στην Ευρώπη απαιτεί οι μαρίνες να είναι ασφαλείς και προσιτές. Εντούτοις εξακολουθούν να υπάρχουν προβλήματα λόγω της έλλειψης θέσεων αγκυροβολίας και παροχής των κατάλληλων υπηρεσιών για τα άτομα με μειωμένη κινητικότητα. **Πρωτοβουλίες** όπως το «**Nautical Tourism Network**» και το «**Sail West Project**» που αποσκοπούν στη δημιουργία θαλάσσιου κέντρου αναψυχής αριστείας το οποίο θα συνδέει χώρες όπως η Ιρλανδία, η Βόρεια Ιρλανδία και η Δυτική Σκωτία, **μπορούν να δώσουν το έναυσμα για περαιτέρω δικτύωση στον ναυτικό κλάδο.**

Τα νησιά και οι λοιποί μακρινοί προορισμοί παρουσιάζουν ένα επιπλέον **αδύνατο σημείο από πλευράς δυνατότητας πρόσβασης** και εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από τις υπηρεσίες σκαφών. Το γεγονός αυτό δημιουργεί προβλήματα όσον αφορά τα έξοδα μεταφοράς, την εποχικότητα και τη σύνδεση με τις κύριες τοποθεσίες στην ενδοχώρα και καθιστά τις περιοχές αυτές λιγότερο ελκυστικές για τους τουρίστες και τους εργαζόμενους στον κλάδο αυτό. Ωστόσο, οι τοποθεσίες αυτές θα πρέπει να αναπτυχθούν διότι προσφέρουν δυνατότητες απασχόλησης σε περιοχές όπου άλλες οικονομικές δραστηριότητες είναι περιορισμένες. Προς αυτή την κατεύθυνση, **η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα μελετήσει τρόπους βελτίωσης των ακτοπλοϊκών συνδέσεων των νησιών και καινοτόμες τουριστικές στρατηγικές για τα απομονωμένα νησιά.**

Αύξηση της χρηματοδότησης από την Ευρωπαϊκή Ένωση

Το δημοσιονομικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την περίοδο **2014-2020** χρηματοδοτεί την υλοποίηση έργων προσφέροντας ώθηση στη **βιώσιμη ανάπτυξη του τουριστικού κλάδου**. Τα κράτη μέλη καταρτίζουν εθνικές στρατηγικές που στοχεύουν στην ανάπτυξη βιώσιμου παράκτιου και θαλάσσιου τουρισμού και στην εξασφάλιση συνοχής με τις συμφωνίες σύμπραξης και τα επιχειρησιακά προγράμματα.

Το **Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ)** μπορεί να συγχρηματοδοτήσει επενδύσεις στο πλαίσιο του βιώσιμου τουρισμού βάσει διαφόρων θεματικών στόχων που συνδέονται με την έρευνα και καινοτομία, την πρόσβαση στις τεχνολογίες πληροφορίας και επικοινωνίας, την επιχειρηματικότητα, την ανάπτυξη των Μικρομεσαίων επιχειρήσεων και την ανταγωνιστικότητα, την ενεργειακή απόδοση και χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, την ανάπτυξη της πολιτιστικής κληρονομιάς καθώς και την απασχόληση και κινητικότητα του εργατικού δυναμικού.

Το πρόγραμμα «**Ορίζοντας 2020**» αποτελεί το χρηματοδοτικό μέσο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την εφαρμογή της στρατηγικής για την έρευνα και καινοτομία την περίοδο 2014-2020. Η **γαλάζια ανάπτυξη έχει αναγνωριστεί ως ένα από τα βασικά θέματα**. Προβλέπεται ειδική στήριξη στις Μικρομεσαίες επιχειρήσεις που επιθυμούν να **αναπτύξουν καινοτόμες λύσεις**, μεταξύ των οποίων στον **παράκτιο και θαλάσσιο τουρισμό**.

Το πρόγραμμα πλαίσιο **COSME 2014-2020** στοχεύει στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των Μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Οι **κύριοι στόχοι του για τον τουρισμό** είναι να αυξήσει τη ζήτηση ιδίως κατά τη χαμηλή περίοδο του έτους, να διαφοροποιήσει την προσφορά και τα

προϊόντα, να αυξήσει την ποιότητα, τις δεξιότητες και την καινοτομία και να προβάλλει την Ευρώπη ως ένα σύνολο μοναδικών, βιώσιμων και υψηλής ποιότητας προορισμών.

Το πρόγραμμα «**Δημιουργική Ευρώπη**» για την περίοδο **2014-2020** παρέχει τη δυνατότητα για **συνέργειες με τον πολιτιστικό τουρισμό και τον οικοτουρισμό**, μεταξύ άλλων και την **θαλάσσια και παράκτια κληρονομιά**.

Η πρόταση για το **7ο πρόγραμμα δράσης** της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το **περιβάλλον 2020** και οι στόχοι για μετριασμό της αλλαγής του κλίματος επικεντρώνονται σε τομείς όπως η ενέργεια και οι μεταφορές, αλλά επίσης σε **ειδικές πτυχές που συνδέονται με τον θαλάσσιο και παράκτιο τουρισμό**. Πρόσθετα, η **Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων** χρηματοδοτεί Μικρομεσαίες επιχειρήσεις για επενδύσεις στον τουρισμό.

3.1.3. Γαλάζια ενέργεια

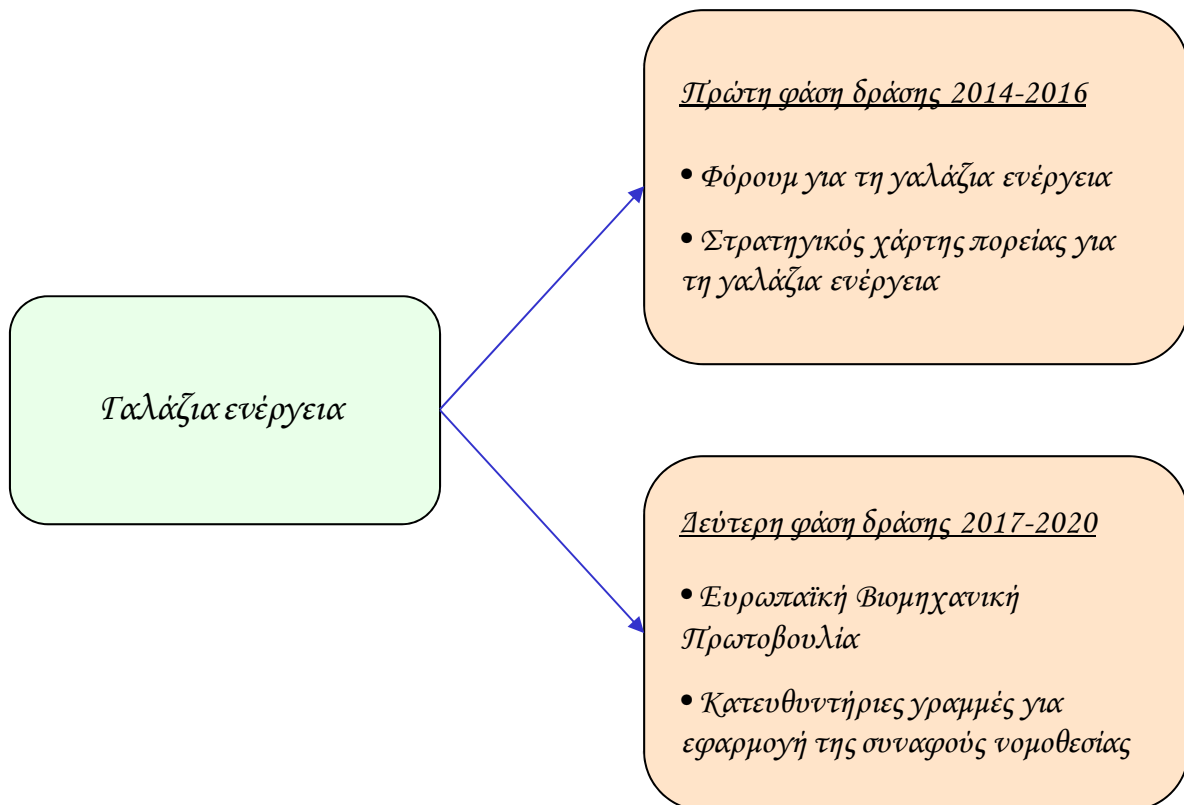
Οι **θάλασσες και οι ωκεανοί** μπορούν να αποτελέσουν **σημαντικές ανανεώσιμες πηγές καθαρής ενέργειας**. Η αξιοποίηση του οικονομικού δυναμικού το οποίο προσφέρουν κατά βιώσιμο τρόπο, αποτελεί **καίριο στοιχείο της πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε σχέση με τη θαλάσσια πολιτική**. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έδωσε έμφαση πρόσφατα στον τομέα της γαλάζιας ενέργειας, στην ανακοίνωση της σχετικά με τη γαλάζια ανάπτυξη, ότι θα μπορούσε να συμβάλει στη δημιουργία θέσεων εργασίας υψηλής ποιότητας.

Η **γαλάζια ενέργεια** αποτελεί ένα **νέο κλάδο** όπου αξιοποιούνται οι **τεχνολογίες παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές θαλασσών και ωκεανών πρόσθετα από τα υπεράκτια αιολικά πάρκα**. Επισημαίνεται ότι οι **τεχνολογίες κυματικής και παλιρροϊκής ενέργειας** είναι πιο ανεπτυγμένες από τις τεχνολογίες που χρησιμοποιούν τις **διαφορές θερμοκρασίας και αλατότητας για παραγωγή ενέργειας**. Με τεχνολογικές βελτιώσεις και πρόσθετη δημόσια στήριξη ο τομέας της γαλάζιας ενέργειας θα είναι σε θέση να αναπτυχθεί σε κλίμακα παρόμοια με εκείνη της υπεράκτιας αιολικής ενέργειας.

Οι **κυριότερες προκλήσεις** που αντιμετωπίζει ο τομέας της γαλάζιας ενέργειας αφορούν τα **ζητήματα σύνδεσης με το ηλεκτρικό δίκτυο, την επιχειρησιακή λειτουργία** καθώς και τη **συντήρηση υπό αντίξοες καιρικές συνθήκες**. Ο τομέας αυτός βρίσκεται πλέον σε κρίσιμο στάδιο και εκτιμάται ότι θα ωφεληθεί από ένα **σαφές, σταθερό και ευνοϊκό στρατηγικό πλαίσιο για την προσέλκυση επενδύσεων και την ανάπτυξη του δυναμικού του**.

Η **Ευρωπαϊκή Επιτροπή**, στη βάση διαβουλεύσεων με τους ενδιαφερόμενους φορείς και την εκτίμηση των επιπτώσεων, **προσδιόρισε αριθμό θεμάτων** που απαιτούν χειρισμό με σκοπό να **συμβάλουν στην ανάπτυξη του τομέα και να καταστεί ανταγωνιστικός ως προς το κόστος** σε σχέση με άλλες μορφές παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας. Ειδικότερα, επισήμανε το **υψηλό τεχνολογικό κόστος, τη δυσκολία χρηματοδότησης, την επέκταση του χερσαίου και υπεράκτιου δικτύου μεταφοράς, την ανεπαρκή πρόσβαση σε κατάλληλες λιμενικές εγκαταστάσεις, τις πολύπλοκες διαδικασίες αδειοδότησης έργων και την αξιολόγηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων**.

Προς αυτή την κατεύθυνση, η **Ευρωπαϊκή Επιτροπή** αποφάσισε ότι πρέπει να αναληφθούν **πρόσθετες στοχοθετημένες δράσεις για εξάλειψη των εμποδίων που σχετίζονται με την ανάπτυξη του τομέα της γαλάζιας ενέργειας**. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, **καθορίστηκε σχέδιο δράσης το οποίο αποτελείται από δύο φάσεις**.

Πρώτη φάση δράσης 2014-2016

- **Φόρουμ για τη γαλάζια ενέργεια**

Έχει συσταθεί φόρουμ για τη γαλάζια ενέργεια στο οποίο συμμετέχουν φορείς με **στόχο την ανάπτυξη μιας κοινής κατανόησης των προβλημάτων και τη συλλογική αναζήτηση εφικτών λύσεων**. Το φόρουμ διερευνά επίσης τη **δυνατότητα συνεργειών με άλλες θαλάσσιες βιομηχανίες, τη σύνδεση με το ηλεκτρικό δίκτυο, τη λειτουργία και συντήρηση και τον χωροταξικό σχεδιασμό**.

Το φόρουμ είναι **οργανωμένο γύρω από τρεις άξονες δράσης που αφορούν την αξιοποίηση της τεχνολογίας, τα διοικητικά θέματα και τη χρηματοδότηση** καθώς και την **εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων**. Εκπρόσωποι από συναφείς κλάδους καλούνται ανάλογα με τα θέματα που εξετάζονται ενώ η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει αναλάβει διαμεσολαβητικό και συντονιστικό ρόλο.

- **Στρατηγικός χάρτης πορείας για τη γαλάζια ενέργεια**

Με **βάση τα αποτελέσματα του φόρουμ θα ετοιμαστεί στρατηγικός χάρτης πορείας** ο οποίος θα θέτει **στόχους για τη βιομηχανική ανάπτυξη του τομέα και χρονοδιάγραμμα για την επίτευξη τους**. Στον καθορισμό των τεχνολογικών προτεραιοτήτων θα ληφθούν υπόψη οι βασικές αρχές και οι εξελίξεις που γνωστοποιήθηκαν με την ανακοίνωση σχετικά με τις τεχνολογίες και την καινοτομία στον τομέα της ενέργειας⁸. Ο συγκεκριμένος **χάρτης πορείας θα ετοιμαστεί από κοινού** από τους φορείς του τομέα, τα κράτη μέλη, περιφερειακές αρχές

⁸ “Energy Technologies and Innovation”, European Commission, Brussels, May 2013.

και Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις μέσω μιας δομημένης και συμμετοχικής διαδικασίας. Ο **χάρτης πορείας θα συνενώσει τα ευρήματα από όλους τους τομείς που συνδέονται με την ανάπτυξη της γαλάζιας ενέργειας και θα καταλήξει σε ένα συμφωνημένο σχέδιο δράσης που θα οδηγεί στη βιομηχανοποίηση.**

Δεύτερη φάση δράσης 2017-2020

- **Ευρωπαϊκή Βιομηχανική Πρωτοβουλία**

Μια Ευρωπαϊκή Βιομηχανική Πρωτοβουλία (ΕΒΠ) **θα μπορούσε να αναληφθεί με βάση τα αποτελέσματα του φόρουμ για τη γαλάζια ενέργεια.** Οι ΕΒΠ είναι **συμπράξεις δημόσιου-ιδιωτικού τομέα** που φέρνουν σε επαφή εκπροσώπους της βιομηχανίας, ερευνητές, τα κράτη μέλη και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή με σκοπό να καθορίσουν και να επιτύχουν σαφείς και κοινούς στόχους μέσα σε συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα. Τέτοιες πρωτοβουλίες μπορούν να **βελτιώσουν την αποτελεσματικότητα της καινοτόμου έρευνας και ανάπτυξης** και να προσφέρουν μια βάση για **επιμερισμό του επενδυτικού κινδύνου.**

Για να αναληφθεί μια **βιώσιμη ΕΒΠ**, οι ενδιαφερόμενοι φορείς θα πρέπει να καθορίσουν πρώτα μια **σαφή στρατηγική για την ανάπτυξη του τομέα της γαλάζιας ενέργειας** και να είναι **επαρκώς οργανωμένοι** ώστε να καταφέρουν να υλοποιήσουν τους στόχους τους. Λόγω του πρώιμου σταδίου ανάπτυξης των θαλάσσιων ενεργειακών τεχνολογιών, η **δημιουργία μεγάλης κλίμακας συμπράξεων δημόσιου-ιδιωτικού τομέα** θα μπορούσε να αποτελέσει ένα **αποτελεσματικό μέσο για τον επιμερισμό του κινδύνου και την προώθηση ιδιωτικών επενδύσεων.**

- **Κατευθυντήριες γραμμές για εφαρμογή της συναφούς νομοθεσίας**

Με βάση την εμπειρία που θα αντληθεί στο πλαίσιο του φόρουμ για τη γαλάζια ενέργεια, θα μπορούσαν να **ετοιμαστούν κατευθυντήριες γραμμές για την προώθηση του θαλάσσιου χωροταξικού σχεδιασμού.** Στόχος θα είναι να **μειωθεί η αβεβαιότητα**, μέσω της παροχής σαφέστερης καθοδήγησης για τη χορήγηση αδειών για συναφή έργα και, κατά συνέπεια, να **μειωθεί η επιβάρυνση που αντιμετωπίζουν οι δημόσιες αρχές και οι φορείς ανάπτυξης έργων.**

Η **πρόοδος** που σημειώνεται στον τομέα της γαλάζιας ενέργειας **πρέπει να παρακολουθείται και να αξιολογείται.** Θα πρέπει επίσης να εξεταστεί κατά πόσο ο τομέας αυτός συμβάλλει στους ευρύτερους στόχους της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την απασχόληση, την ανάπτυξη και την αειφορία. Η **Ευρωπαϊκή Επιτροπή** θα προβεί σε **αρχική αξιολόγηση της προόδου το 2017** και σε μια πιο **ολοκληρωμένη αξιολόγηση το αργότερο έως το 2020.** Επισημαίνεται ότι η διαδικασία αναθεώρησης της στρατηγικής για τη γαλάζια ενέργεια θα λάβει υπόψη την αξιολόγηση καθώς και την πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ανάπτυξη ανανεώσιμων μορφών ενέργειας και την ενεργειακή τεχνολογία.

3.1.4. Γαλάζια βιοτεχνολογία

Οι θαλάσσιοι οργανισμοί έχουν προσαρμοστεί ώστε να αντεπεξέρχονται σε ακραίες συνθήκες θερμοκρασίας και πίεσης και να αναπτύσσονται χωρίς φως. Η **γαλάζια βιοτεχνολογία** είναι η επιστήμη η οποία ασχολείται με την **εξερεύνηση της βιοποικιλότητας της θάλασσας και**

την εκμετάλλευση των θαλάσσιων οργανισμών με σκοπό την ανάπτυξη νέων προϊόντων όπως φάρμακα, καλλυντικά και τρόφιμα.

Η ανεξερεύνητη και όχι επαρκώς μελετημένη φύση μεγάλου μέρους του βυθού φανερώνει τις **μεγάλες δυνατότητες των θαλάσσιων οργανισμών να προσφέρουν νέα δεδομένα και να συμβάλουν στη γαλάζια ανάπτυξη.** Στην Ευρωπαϊκή Ένωση υπάρχει πλέον η υποβρύχια **τεχνολογία** που απαιτείται για εξερεύνηση της θάλασσας και ανάλυση της θαλάσσιας ζωής. Η **συντονισμένη δράση της Ευρωπαϊκής Ένωσης**, στα αρχικά στάδια που διανύει σήμερα η γαλάζια βιοτεχνολογία, θα **συμπληρώσει τις προσπάθειες των κρατών μελών της ώστε να δημιουργηθεί κρίσιμη μάζα για περαιτέρω ανάπτυξη του τομέα.**

Παρόλο που η **απασχόληση στον τομέα αυτό στην Ευρώπη** εξακολουθεί να κυμαίνεται σε **σχετικά χαμηλά επίπεδα**, η ανάπτυξη του αναμένεται ότι θα δημιουργήσει **θέσεις εργασίας υψηλής εξειδίκευσης.** Βραχυπρόθεσμα, ο τομέας προβλέπεται να αναδυθεί ως μικρή αγορά που θα αφορά προϊόντα υψηλής ποιότητας στους τομείς της υγείας, των καλλυντικών και των βιομηχανικών βιο-υλικών. Μέχρι το 2020 μπορεί να αναπτυχθεί ως αγορά μεσαίου μεγέθους που θα επεκταθεί στην παραγωγή μεταβολιτών (αμινοξέα, αλκοόλες, βιταμίνες B2 και B12, μορφίνη και διάφορα αντιβιοτικά όπως η ερυθρομυκίνη και η βακιτρακίνη) και πρωτογενών ενώσεων (λιπιδίων, ζάχαρης, πολυμερών και πρωτεϊνών) με προορισμό τη βιομηχανία παραγωγής τροφίμων, ζωοτροφών και τη χημική βιομηχανία. Ακολούθως, **περίπου 15 έτη από σήμερα**, και εφόσον σημειωθεί **σημαντική τεχνολογική πρόοδος**, ο τομέας μπορεί να **εξελιχθεί σε προμηθευτή μαζικών προϊόντων στην αγορά.**

Η **επιτάχυνση αυτής της διαδικασίας θα απαιτήσει τον συνδυασμό βασικής έρευνας στον τομέα της θαλάσσιας ζωής και εφαρμοσμένης έρευνας σε βιομηχανικές εφαρμογές** οι οποίες, παρόλο που παρουσιάζουν μικρές πιθανότητες επιτυχίας, θα είναι πολύ αποδοτικές σε περίπτωση επιτυχίας.

Στο πλαίσιο αυτό, η **Ευρωπαϊκή Επιτροπή επισημαίνει ότι η περαιτέρω προώθηση της έρευνας και καινοτομίας** θα προσφέρει τις επιστημονικές και τεχνολογικές βάσεις για την τεκμηρίωση των αποφάσεων που χρειάζονται οι αναδυόμενοι βιομηχανικοί τομείς. Επίσης, η **μείωση των τεχνικών εμποδίων** στον τομέα θα τον καταστήσει **περισσότερο ελκυστικό για επενδύσεις.** Θα βοηθήσει επίσης τη **βιομηχανία στην Ευρωπαϊκή Ένωση να μετακινηθεί από το στάδιο της ανάπτυξης στην εμπορική εκμετάλλευση των καινοτόμων προϊόντων.** Μια ευρωπαϊκή προσέγγιση και ενημέρωση θα συμβάλει στην αύξηση της ευαισθητοποίησης των φορέων χάραξης πολιτικής, του ιδιωτικού τομέα και του κοινού σχετικά με το δυναμικό που μπορεί να προσφέρει η γαλάζια βιοτεχνολογία.

3.1.5. Εξόρυξη και αξιοποίηση των θαλάσσιων ορυκτών πόρων

Τα τελευταία χρόνια παρατηρήθηκε **σημαντική αύξηση στις τιμές πολλών μη ενεργειακών πρώτων υλών** λόγω της αυξημένης ζήτησης από τις αναδυόμενες οικονομίες. Ο **θαλάσσιος βυθός περιέχει μεγάλες ανεκμετάλλευτες ποσότητες ορυκτών.** Η πρόοδος στην τεχνολογία και οι ανησυχίες σε σχέση με την εξασφάλιση του εφοδιασμού σε πρώτες ύλες **ώθησαν τις εταιρείες εξόρυξης να εξετάσουν τις δυνατότητες που προσφέρει η θάλασσα.**

Με την **εξόρυξη και αξιοποίηση των θαλάσσιων ορυκτών κοιτασμάτων** θα εξασφαλιστεί ο **εφοδιασμός αναδυόμενων τομέων και οικονομιών** στην Ευρώπη, θα **καλυφθεί το κενό στην αγορά** όπου η ανακύκλωση δεν είναι δυνατή ή δεν επαρκεί και θα **μειωθεί η μεγάλη πίεση στα χερσαία ορυχεία.**

Η εκμετάλλευση θαλάσσιων ορυκτών, εκτός της άμμου και του αμμοχάλικου, έχει μόλις ξεκινήσει και αναπτύσσεται σε ρηχά ύδατα. Υπάρχουν σήμερα οργανισμοί στην Ευρωπαϊκή Ένωση που δραστηριοποιούνται στην εκμετάλλευση κοιτασμάτων του θαλάσσιου βυθού, είτε παρέχοντας τεχνολογία είτε αναλαμβάνοντας εργασίες εξόρυξης.

Ο τομέας αυτός, αν και μικρός, μπορεί να συμβάλει στη δημιουργία βιώσιμης ανάπτυξης και απασχόλησης. Μέχρι το 2020, εκτιμάται ότι το 5% των ορυκτών σε παγκόσμιο επίπεδο, περιλαμβανομένου του κοβάλτιου, του χαλκού και του ψευδάργυρου, μπορεί να προέρχεται από τον βυθό της θάλασσας ενώ μέχρι το 2030 δύναται να ανέλθει στο 10%. Πρόσθετα, μπορεί να καταστεί οικονομικά εφικτή η αφαίρεση βορίου και λιθίου από το θαλασσίνο νερό διανοίγοντας νέες προοπτικές.

Ωστόσο, λόγω της έλλειψης επαρκών γνώσεων και πληροφοριών για το περιβάλλον του θαλάσσιου βυθού αλλά και του αρχικού σταδίου που βρίσκεται σήμερα η ανάπτυξη του τομέα απαιτείται προσεκτική προσέγγιση.

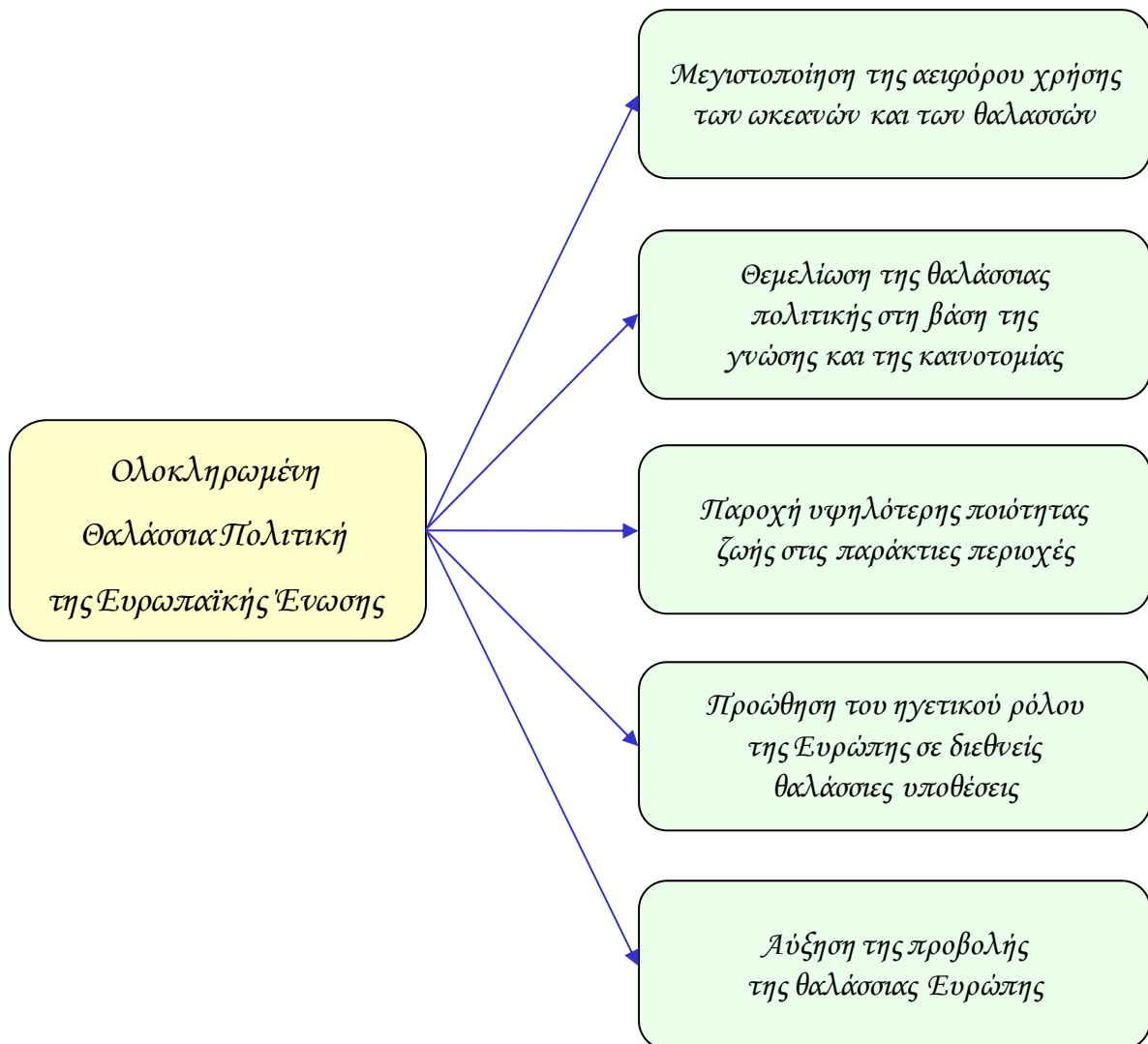
Για τον λόγο αυτό, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει αναλάβει μελέτες για να διερευνηθούν τα οφέλη, τα μειονεκτήματα και τα κενά γνώσεων του τομέα. Σημαντικά θέματα τα οποία πρέπει να εξεταστούν αφορούν την πρόσβαση των οργανισμών στη χρηματοδότηση σε μια εγγενώς ριψοκίνδυνη αγορά, την έκδοση αδειών σε διεθνή ύδατα και μέτρα για αποφυγή καταστροφής των οικοσυστημάτων. Πρόσθετα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα προωθήσει τη στοχευμένη έρευνα, την ανάπτυξη ανταγωνιστικών τεχνικών εξόρυξης, τη στήριξη των ευρωπαϊκών εταιρειών από ανταγωνιστές που λαμβάνουν στήριξη σε εθνικό επίπεδο καθώς και την εφαρμογή αυστηρών νόμων για το περιβάλλον και την ασφάλεια.

3.2. Ολοκληρωμένη Θαλάσσια Πολιτική

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναγνωρίζοντας τη ζωτική σημασία που έχουν οι θάλασσες για την Ευρώπη είχε υιοθετήσει μια ευρεία διαδικασία διαβούλευσης. Στο πλαίσιο αυτό, υπήρξε μαζική ανταπόκριση των ενδιαφερόμενων φορέων, γεγονός που καταδεικνύει την τεράστια δυναμική των θαλασσών και το εύρος της πρόκλησης που αντιμετωπίζει η Ευρωπαϊκή Ένωση. Η διαβούλευση οδήγησε σε πολλές ιδέες για τον τρόπο με τον οποίο η Ευρώπη μπορεί να αντιμετωπίσει αυτή την πρόκληση.

Με τον τρόπο αυτό, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ετοίμασε την Ολοκληρωμένη Θαλάσσια Πολιτική για την Ευρωπαϊκή Ένωση η οποία θεμελιώνεται στην παραδοχή ότι όλα τα θέματα που σχετίζονται με τους ωκεανούς και τις θάλασσες της Ευρώπης διασυνδέονται και ότι οι πολιτικές που συνδέονται με τη θάλασσα πρέπει να αναπτύσσονται συνεκτικά. Κύριος στόχος της πολιτικής αυτής είναι η παροχή μιας καινοτόμου και ολιστικής προσέγγισης των θαλάσσιων θεμάτων μέσω της ενίσχυσης του συντονισμού μεταξύ διαφόρων τομέων πολιτικής.

Η εφαρμογή της ολοκληρωμένης θαλάσσιας πολιτικής στην Ευρωπαϊκή Ένωση αναμένεται ότι θα αυξήσει την ικανότητα της να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις της παγκοσμιοποίησης και της ανταγωνιστικότητας, της υποβάθμισης του θαλάσσιου περιβάλλοντος, της ασφάλειας και της προστασίας της ναυτιλίας, της ενεργειακής ασφάλειας και της κλιματικής αλλαγής. Προς αυτή την κατεύθυνση, η ολοκληρωμένη θαλάσσια πολιτική επικεντρώνει τη δράση της κυρίως σε πέντε τομείς οι οποίοι αναλύονται συνοπτικά στη συνέχεια.

Μεγιστοποίηση της αειφόρου χρήσης των ωκεανών και των θαλασσών

Πρώτος στόχος της Ολοκληρωμένης Θαλάσσιας Πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι να δημιουργήσει τις βέλτιστες συνθήκες για την αειφόρο χρήση των ωκεανών και των θαλασσών προωθώντας την ανάπτυξη των θαλάσσιων τομέων καθώς και των παράκτιων περιφερειών.

Σε πολλά κράτη μέλη η πρόσφατη ανάπτυξη της γαλάζιας οικονομίας υπήρξε μεγαλύτερη συγκριτικά με την οικονομία στο σύνολο. Προς αυτή την κατεύθυνση, θα δοθεί έμφαση στις θαλάσσιες μεταφορές αλλά και σε αγορές με ευοίωνες προοπτικές ανάπτυξης όπως είναι ο θαλάσσιος εξοπλισμός, η υπεράκτια παραγωγή αιολικής ενέργειας, τα σκάφη αναψυχής και τα κρουαζιερόπλοια. Σημαντικές θεωρούνται επίσης οι προοπτικές των ευρωπαϊκών βιομηχανιών αναφορικά με την ανάπτυξη θαλάσσιων προϊόντων τεχνολογίας αιχμής τα οποία μπορεί να βρεθούν στην πρωτοπορία των παγκόσμιων αγορών λόγω της σημαντικής εμπειρογνομοσύνης της Ευρώπης.

Παρόλο που οι θαλάσσιες μεταφορές αποτελούν ανησυχητική πηγή ατμοσφαιρικής ρύπανσης και εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, εντούτοις εξακολουθούν να είναι πολύ πιο ενεργειακά αποδοτικές από ότι οι οδικές μεταφορές. Για τον λόγο αυτό και της ανάγκης να

μειωθούν οι μεταφορές στο υπερφορτωμένο οδικό δίκτυο της Ευρώπης, η Ολοκληρωμένη Θαλάσσια Πολιτική **προωθεί την ασφαλή και αξιόπιστη ναυτιλία** ενώ υπάρχουν κοινοτικά προγράμματα τα οποία **στηρίζουν τη δημιουργία δικτύων θαλάσσιων αρτηριών και θαλάσσιων μεταφορών μικρών αποστάσεων**.

Οι θαλάσσιες μεταφορές προϋποθέτουν **τεχνολογίες αιχμής στους κλάδους της ναυπηγικής και της επιδιόρθωσης και του εξοπλισμού πλοίων** και στην Ευρωπαϊκή Ένωση υπάρχουν πρωτοβουλίες οι οποίες προωθούν την ανάπτυξη αυτών των κλάδων.

Η **ναυτιλία** και οι **λιμένες** είναι **ζωτικής σημασίας** για το διεθνές και εσωτερικό εμπόριο της Ευρώπης. Η Ευρωπαϊκή Ένωση στοχεύει στην **επίτευξη ενός υψηλού επιπέδου ασφάλειας και προστασίας** της ναυτιλίας και των λιμένων καθώς και των συναφών θαλάσσιων κλάδων εξασφαλίζοντας ταυτόχρονα ότι οι θαλάσσιες δραστηριότητες αναπτύσσονται με τρόπο ο οποίος **δεν απειλεί την ανθρώπινη ζωή και την ευρωστία του θαλάσσιου οικοσυστήματος** και προωθεί ισότιμες συνθήκες ανταγωνισμού σε διεθνές επίπεδο.

Στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης παρατηρείται μια **πολύ μεγάλη ανάπτυξη του διεθνούς εμπορίου**. Δεδομένου ότι το 90% του εξωτερικού εμπορίου της Ευρώπης και σχεδόν το 40% του εσωτερικού εμπορίου πραγματοποιείται μέσα από τους λιμένες της, διαφαίνονται οι δυσκολίες που θα αντιμετωπίσουν οι ευρωπαϊκοί λιμένες σε περίπτωση αυξημένης ζήτησης. Για τον λόγο αυτό, κρίνεται **αναγκαία η ανάπτυξη της χωρητικότητας των ευρωπαϊκών λιμένων** έτσι ώστε να αντιμετωπιστεί η ανάπτυξη τόσο του εσωτερικού όσο και του διεθνούς εμπορίου λαμβάνοντας υπόψη τους στόχους της Ευρωπαϊκής Ένωσης ιδιαίτερα εκείνους που αφορούν το περιβάλλον και την ανταγωνιστικότητα.

Σημαντικό ρόλο εκτιμάται ότι θα διαδραματίσει η διενέργεια **περισσότερων επενδύσεων στη θαλάσσια έρευνα και τεχνολογία** οι οποίες θα στοχεύουν στην επίτευξη οικονομικής ανάπτυξης χωρίς περαιτέρω υποβάθμιση του περιβάλλοντος. Οι επενδύσεις αυτές θα δώσουν τη **δυνατότητα ανάπτυξης νέων υποσχόμενων θαλάσσιων δραστηριοτήτων** όπως είναι η **γαλάζια βιοτεχνολογία**, η **υπεράκτια παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές**, η **υποβρύχια τεχνολογία και εξοπλισμός** και η **θαλάσσια υδατοκαλλιέργεια** διαφυλάσσοντας παράλληλα το θαλάσσιο περιβάλλον. Πρόσθετα, οι νέες τεχνολογίες θα βοηθήσουν την Ευρωπαϊκή Ένωση να αξιοποιήσει πλήρως τις **θαλάσσιες πηγές πετρελαίου και φυσικού αερίου** καθώς και τις **ανανεώσιμες πηγές ενέργειας** και τις **δυνατότητες που προσφέρει η θάλασσα στη μεταφορά ενέργειας** πολλαπλασιάζοντας τα δίκτυα μεταφοράς ενέργειας και ενισχύοντας έτσι την ασφάλεια του εφοδιασμού με ενέργεια.

Η **δημιουργία πολυτομεακών συνεργατικών σχηματισμών** θεωρείται καίριας σημασίας για τη **διατήρηση της θαλάσσιας τεχνογνωσίας της Ευρώπης** και συνεπώς καταλαμβάνουν κεντρική θέση στη θαλάσσια πολιτική. Η **συνεργασία δημόσιου και ιδιωτικού τομέα** όσον αφορά τα **κέντρα θαλάσσιας αριστείας** προσφέρει επίσης ένα καλό πλαίσιο που επιτρέπει την πλήρη κατανόηση και τον προγραμματισμό των αλληλεπιδράσεων μεταξύ διαφορετικών τομέων.

Ανάμεσα στους στόχους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής είναι επίσης η **αύξηση του αριθμού και της ποιότητας των θέσεων εργασίας στη θάλασσα για τους ευρωπαίους πολίτες** αφού τα τελευταία χρόνια παρατηρείται πτωτική τάση στην απασχόληση στα ναυτικά επαγγέλματα. Η βελτίωση των πολιτικών στελέχωσης και των εργασιακών συνθηκών, περιλαμβανομένης της υγείας και ασφάλειας, ενισχυμένη από ένα αποτελεσματικό ρυθμιστικό πλαίσιο το οποίο θα λαμβάνει υπόψη το παγκόσμιο πλαίσιο της ναυτιλίας είναι απαραίτητες προϋποθέσεις για την

προσέλκυση των Ευρωπαίων σε αυτό τον τομέα. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα προωθήσει επίσης τον σχεδιασμό ενός συστήματος που θα προσφέρει στους ευρωπαίους **περισσότερες και ευρύτερες προοπτικές για σταδιοδρομία σε συναφείς τομείς**. Αυτό θα οδηγήσει στη **διεύρυνση του πεδίου των ναυτιλιακών σπουδών και στην αναβάθμιση των προσόντων και των δεξιοτήτων που συνδέονται με τα θαλάσσια επαγγέλματα**.

Αναφορικά με τη **διαχείριση της αλιείας** θα ληφθεί περισσότερο υπόψη η **ευημερία των παράκτιων κοινοτήτων, του θαλάσσιου περιβάλλοντος καθώς και της αλληλεπίδρασης της αλιείας με άλλες δραστηριότητες**. Η διαχείριση και αποκατάσταση των αλιευτικών αποθεμάτων σε μέγιστη βιώσιμη απόδοση θα προσφέρει ένα καλύτερο μέλλον για την ευρωπαϊκή αλιευτική κοινότητα και θα εξασφαλίσει τη συμβολή τους στην ασφάλεια των τροφίμων στην Ευρώπη. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα λάβει μέτρα με σκοπό να **διασφαλίσει ότι η Κοινή Αλιευτική Πολιτική συνάδει με την προσέγγιση με βάση το οικοσύστημα**, σύμφωνα με τη Στρατηγική για το Θαλάσσιο Περιβάλλον και θα καταβάλει προσπάθεια για **εξάλειψη της παράνομης, λαθραίας και άναρχης αλιείας** στα ύδατα της και στην ανοικτή θάλασσα. Πρόσθετα, η **βελτίωση της ασφάλειας των αλιέων στην εργασία** θα εξετάζεται σε συνεχή βάση στο ευρύτερο πλαίσιο των συνθηκών εργασίας και της κοινωνικής πολιτικής που αφορούν τα θαλάσσια επαγγέλματα.

Η **ανάπτυξη της υδατοκαλλιέργειας** με στόχο την ανταπόκριση της στην αυξημένη ζήτηση αλιευτικών προϊόντων σε παγκόσμιο επίπεδο πρέπει να επιτευχθεί εντός ενός ρυθμιστικού πλαισίου το οποίο θα ενθαρρύνει την επιχειρηματικότητα και την καινοτομία και ταυτόχρονα θα **εξασφαλίζει συμβατότητα με τα υψηλά πρότυπα που ισχύουν για το περιβάλλον και την υγεία**.

Θεμελίωση της θαλάσσιας πολιτικής στη βάση της γνώσης και της καινοτομίας

Η θαλάσσια επιστήμη, τεχνολογία και έρευνα **παρέχουν καίριας σημασίας πληροφορίες και στοιχεία για την αειφόρο ανάπτυξη των θαλάσσιων δραστηριοτήτων**. Η καλύτερη κατανόηση των επιπτώσεων των ανθρώπινων δραστηριοτήτων στα θαλάσσια συστήματα συμβάλλει με τη σειρά της στην επίλυση του προβλήματος της υποβάθμισης του θαλάσσιου περιβάλλοντος λόγω της ανάπτυξης των θαλάσσιων δραστηριοτήτων.

Με σκοπό την καλύτερη δυνατή αξιοποίηση των πόρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα πρέπει να **συνδέονται οι πολιτικές με τις ερευνητικές προτεραιότητες, να μεγιστοποιούνται οι συνέργειες στην έρευνα και καινοτομία** μεταξύ των κρατών μελών και να αποφεύγονται οι επικαλύψεις. Πρόσθετα, στη στρατηγική καταγράφεται ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση θα πρέπει να διερευνήσει πώς μπορεί να συμβάλλει καλύτερα η έρευνα στην καινοτομία και πώς να μετατρέψει πιο αποτελεσματικά τη γνώση και τις δεξιότητες σε βιομηχανικά προϊόντα και υπηρεσίες. Η ανάπτυξη του Ευρωπαϊκού δικτύου Θαλάσσιων παρατηρήσεων και δεδομένων αποτελεί σημαντικό εργαλείο για την αποτελεσματική υλοποίηση αυτής της στρατηγικής.

Παροχή υψηλότερης ποιότητας ζωής στις παράκτιες περιοχές

Οι παράκτιες περιοχές στην Ευρωπαϊκή Ένωση αποτελούν τον προορισμό της πλειονότητας των τουριστών καθιστώντας **έντονη την ανάγκη συμβιβασμού της οικονομικής ανάπτυξης, της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας και της ποιότητας ζωής σε αυτές τις περιοχές**. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα οι περιφερειακές αρχές και οι παράκτιες περιοχές να διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στη ρύθμιση των παράκτιων και θαλάσσιων δραστηριοτήτων.

Επίσης, οι λιμένες και οι συναφείς θαλάσσιοι τομείς αυτών των περιοχών έχουν στρατηγική σημασία για την Ευρωπαϊκή Ένωση αφού παράγουν σημαντικές υπηρεσίες για την ενδοχώρα και λειτουργούν ως βάση για τον έλεγχο των θαλάσσιων συνόρων. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να **ασκείται μεγάλη πίεση στις σχετικές υποδομές η οποία πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά την κατανομή των κοινοτικών πόρων.**

Για τον σκοπό αυτό, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα δραστηριοποιηθεί ακόμα περισσότερο στην **ανάπτυξη μιας βιώσιμης πολιτικής για τον τουρισμό** που θα λαμβάνει υπόψη τον παράκτιο και θαλάσσιο τουρισμό, θα επιδιώξει να μεγιστοποιήσει τη **στήριξη θαλάσσιων σχεδίων σε παράκτιες περιοχές με βάση τα διαθέσιμα κοινοτικά μέσα χρηματοδότησης** και θα συμβάλει στην **παροχή βελτιωμένων κοινωνικών και οικονομικών στοιχείων για τους θαλάσσιους τομείς** και τις παράκτιες περιοχές. Πρόσθετα, αναγνωρίζει τον σημαντικό ρόλο της **διαπεριφερειακής συνεργασίας σε θαλάσσια θέματα** η οποία είναι απαραίτητη για την ανάπτυξη των παράκτιων περιφερειών της Ευρώπης.

Πρόωθηση του ηγετικού ρόλου της Ευρώπης σε διεθνείς θαλάσσιες υποθέσεις

Η Ευρωπαϊκή Ένωση, με στόχο την **αποτελεσματική διεθνή διακυβέρνηση των θαλάσσιων υποθέσεων και την επιβολή του διεθνούς ναυτικού δικαίου**, προτρέπει τα κράτη μέλη της να επικυρώσουν τις συναφείς συμφωνίες.

Οι **κυριότερες εξωτερικές προτεραιότητες της ολοκληρωμένης θαλάσσιας πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης** αφορούν στην πρόσβαση των Ευρωπαϊκών θαλάσσιων βιομηχανιών και υπηρεσιών σε διεθνείς αγορές, την αειφόρο επιστημονική και εμπορική εκμετάλλευση των βαθέων υδάτων, την προστασία της παγκόσμιας θαλάσσιας βιοποικιλότητας, τη βελτίωση της ασφάλειας και προστασίας στη θάλασσα, τις συνθήκες εργασίας, τη μείωση της ρύπανσης των πλοίων και την καταπολέμηση των παράνομων δραστηριοτήτων στα διεθνή ύδατα.

Επίσης, οι θαλάσσιες υποθέσεις θα αποτελούν τακτικό θέμα συζήτησης με τους εταίρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης ενώ θα εφαρμόσει την αρχή της από κοινού ευθύνης όσον αφορά τις θάλασσες που μοιράζεται με τους γείτονες της.

Αύξηση της προβολής της θαλάσσιας Ευρώπης

Η διαδικασία που ακολουθήθηκε για την ανάπτυξη της θαλάσσιας πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης κρίθηκε χρήσιμη σε σχέση με την αύξηση της συνειδητοποίησης του κοινού για την αξία της θαλάσσιας οικονομίας και κληρονομιάς και δημιούργησε ένα αίσθημα επιδίωξης κοινού σκοπού στους ενδιαφερόμενους φορείς.

Η ολοκληρωμένη θαλάσσια πολιτική **επιδιώκει την αύξηση της προβολής της θαλάσσιας Ευρώπης καθώς και τη βελτίωση της εικόνας των θαλάσσιων δραστηριοτήτων και των ναυτικών επαγγελμάτων.** Επίσης, στο πλαίσιο αυτής της πολιτικής, προωθείται η θαλάσσια κληρονομιά της Ευρώπης υποστηρίζοντας τις θαλάσσιες κοινότητες και την ανάπτυξη πιο στενών σχέσεων μεταξύ τους.

Για τη χάραξη και την αποτελεσματική εφαρμογή της Ολοκληρωμένης Θαλάσσιας Πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης **ετοιμάστηκε ένα πλαίσιο διακυβέρνησης και καθορίστηκαν τα μέσα για τη χάραξη της θαλάσσιας πολιτικής.**

Στη βάση αυτού του πλαισίου, η **Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημιούργησε μια υπηρεσία για τη θαλάσσια πολιτική** επιφορτισμένη με την ανάλυση συναφών ζητημάτων και πολιτικών, τον συντονισμό των τομεακών πολιτικών, τη μέριμνα για την διασφάλιση της μεταξύ τους αλληλεπίδρασης και τη δοκιμαστική ανάπτυξη διατομεακών μέσων χάραξης πολιτικής. Προωθεί επίσης την προσέγγιση υπηρεσιών και οργανισμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης με αρμοδιότητες που συνδέονται με τη θάλασσα με στόχο να διασφαλίσει τη συλλογική συμβολή στην ανάπτυξη της θαλάσσιας πολιτικής.

Πρόσθετα, σε σχέση με τη χάραξη και εφαρμογή της Ολοκληρωμένης Θαλάσσιας Πολιτικής, η **Ευρωπαϊκή Επιτροπή καθόρισε τρία σημαντικά μέσα** που αφορούν τα ακόλουθα:

- **Ολοκληρωμένη θαλάσσια επιτήρηση:** Η θαλάσσια επιτήρηση θεωρείται υψίστης σημασίας για την ασφαλή χρήση της θάλασσας και την προστασία των θαλάσσιων συνόρων της Ευρώπης. Η βελτίωση των δραστηριοτήτων θαλάσσιας επιτήρησης είναι σημαντική καθώς με αυτό τον τρόπο η Ευρωπαϊκή Ένωση μπορεί να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις και τις απειλές που συνδέονται με την ασφάλεια της ναυσιπλοΐας, τη θαλάσσια ρύπανση, την επιβολή του νόμου και την ασφάλεια γενικότερα.

Στα περισσότερα κράτη μέλη οι δραστηριότητες επιτήρησης αναφορικά με την αλιεία, τα τελωνεία, το περιβάλλον, τον έλεγχο των θαλασσών και των συνόρων καθώς και τη μετανάστευση εμπίπτουν στην αρμοδιότητα διαφορετικών υπηρεσιών οι οποίες λειτουργούν ανεξάρτητα κάτι που συχνά οδηγεί σε ελλιπή αξιοποίηση των ήδη ανεπαρκών πόρων. Οι εθνικές αρχές συλλέγουν διάφορα δεδομένα τα οποία συνήθως δεν ανταλλάσσουν μεταξύ τους με αποτέλεσμα τα ίδια δεδομένα να συλλέγονται αρκετές φορές.

Για τον λόγο αυτό, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή από κοινού με τα κράτη μέλη της και τις χώρες του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου⁹ αναπτύσσουν ένα Κοινό Περιβάλλον Ανταλλαγής Πληροφοριών (Common Information Sharing Environment) το οποίο θα ενσωματώνει τα υφιστάμενα συστήματα και δίκτυα επιτήρησης και θα παρέχει σε όλες τις αρμόδιες αρχές πρόσβαση στις πληροφορίες και δεδομένα που χρειάζονται για τις θαλάσσιες αποστολές τους. Το περιβάλλον αυτό θα καταστήσει τα διάφορα συστήματα διαλειτουργικά ώστε με τη χρήση σύγχρονων τεχνολογιών να καθίσταται δυνατή η ανταλλαγή πληροφοριών και δεδομένων.

- **Θαλάσσιος χωροταξικός σχεδιασμός:** Τα υφιστάμενα χωροταξικά πλαίσια αφορούν κυρίως τον χερσαίο σχεδιασμό και σπανίως εξετάζουν τις επιπτώσεις της παράκτιας ανάπτυξης στη θάλασσα. Οι προκλήσεις οι οποίες προκύπτουν από τις ολοένα και πιο ανταγωνιστικές χρήσεις του θαλάσσιου χώρου και αφορούν τις θαλάσσιες μεταφορές, την αλιεία, την υδατοκαλλιέργεια, τις δραστηριότητες αναψυχής, την υπεράκτια παραγωγή ενεργειακών πόρων στην ανοικτή θάλασσα καθώς και άλλες μορφές εκμετάλλευσης του θαλάσσιου βυθού πρέπει να αντιμετωπιστούν από την Ευρωπαϊκή Ένωση με αποτελεσματικό τρόπο.

Συνεπώς, ο θαλάσσιος χωροταξικός σχεδιασμός αποτελεί θεμελιώδες εργαλείο για την αειφόρο ανάπτυξη των θαλάσσιων και παράκτιων ζωνών και για την αποκατάσταση του θαλάσσιου περιβάλλοντος της Ευρώπης. Πρόκειται για τον

---

⁹ Οι χώρες του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (EOX) είναι η Ισλανδία, το Λιχτενστάιν και η Νορβηγία.

σχεδιασμό του χρόνου και του τύπου άσκησης των ανθρώπινων δραστηριοτήτων στη θάλασσα προκειμένου να διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα και η βιωσιμότητα τους στον μέγιστο δυνατό βαθμό. Με τον θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό επιτυγχάνεται ο περιορισμός των συγκρούσεων και η δημιουργία συνεργειών μεταξύ διαφόρων τομέων, η ενθάρρυνση των επενδύσεων, η ενίσχυση του συντονισμού, η προστασία του περιβάλλοντος και η αύξηση της διασυνοριακής συνεργασίας.

- **Γνώσεις για τη θάλασσα 2020:** Η διαθεσιμότητα και η εύκολη πρόσβαση σε ένα ευρύ φάσμα φυσικών δεδομένων και πληροφοριών που σχετίζονται με την ανθρώπινη δραστηριότητα στους ωκεανούς αποτελούν τη βάση για τη λήψη στρατηγικών αποφάσεων για τη θαλάσσια πολιτική. Λόγω του τεράστιου όγκου δεδομένων που συλλέγονται σε όλη την Ευρώπη για ποικίλους σκοπούς, έχει πολύ μεγάλη σημασία η δημιουργία μιας κατάλληλης βάσης θαλάσσιων δεδομένων και πληροφοριών.

Η πρωτοβουλία «Γνώσεις για τη θάλασσα 2020» συγκεντρώνει θαλάσσια δεδομένα από διάφορες πηγές με σκοπό να διευκολυνθεί η πρόσβαση των δημόσιων αρχών, των ερευνητών και των ειδικών σε τέτοια δεδομένα προκειμένου αυτά να αξιοποιηθούν για την ανάπτυξη νέων προϊόντων και υπηρεσιών αλλά και να βελτιωθούν οι γνώσεις για τη συμπεριφορά των θαλασσών.

Στο πλαίσιο της συγκεκριμένης πρωτοβουλίας δημιουργήθηκε το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Θαλάσσιων Παρατηρήσεων (European Marine Observation and Data Network) που αποτελείται από διαδικτυακές πύλες οι οποίες παρέχουν πρόσβαση σε δεδομένα και χάρτες για συγκεκριμένη θαλάσσια λεκάνη καθώς και τυποποιημένες παρατηρήσεις ενώ οι χρήστες μπορούν να αποθηκεύουν δεδομένα και αποτελέσματα από τις έρευνες τους.

Πρόσθετα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ετοίμασε το 2014 ένα οδικό χάρτη που σκοπό έχει την υλοποίηση διάφορων δράσεων αναφορικά με τον εμπλουτισμό των γνώσεων για τη θάλασσα και την επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί μέχρι το 2020. Απώτερη επίδιωξη είναι η δημιουργία μιας βιώσιμης διαδικασίας όπου όλα τα δεδομένα για τη θάλασσα θα είναι εύκολα προσβάσιμα και χωρίς περιορισμούς στη χρήση τους από τους αρμόδιους.

Με σκοπό τον καλύτερο συντονισμό και αποτελεσματικότερη εφαρμογή της Ολοκληρωμένης Θαλάσσιας Πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ετοιμάζει περιοδικά σχετικές Εκθέσεις Προόδου. Η πιο πρόσφατη **Έκθεση Προόδου ετοιμάστηκε το 2012** και σε αυτή καταγράφονται οι **εξελίξεις που σημειώθηκαν στον θαλάσσιο τομέα από το 2010 μέχρι το 2012 και περιγράφεται η πρόοδος των πολιτικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε σχέση με τις δράσεις της Ολοκληρωμένης Θαλάσσιας Πολιτικής και τους τομείς της γαλάζιας οικονομίας.**

3.3. Στρατηγικές για τις θαλάσσιες λεκάνες

Στο υποκεφάλαιο αυτό παρουσιάζονται συνοπτικά οι στρατηγικές για τις θαλάσσιες λεκάνες στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η θαλάσσια πολιτική προωθεί ανάλογες **στρατηγικές οικονομικής μεγέθυνσης και ανάπτυξης που αξιοποιούν τα πλεονεκτήματα και αντιμετωπίζουν τις αδυναμίες κάθε ευρύτερης θαλάσσιας περιοχής** στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Οι θαλάσσιες λεκάνες που περιβρέχουν την Ευρωπαϊκή Ένωση είναι η Μεσόγειος θάλασσα, η Αδριατική θάλασσα και το Ιόνιο πέλαγος, η Μαύρη θάλασσα, η Βαλτική θάλασσα, η Βόρεια θάλασσα, ο Ατλαντικός ωκεανός και ο Αρκτικός ωκεανός. Συγκεκριμένα, **για κάθε θαλάσσια περιοχή**, λόγω της μοναδικότητας και των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της, υπάρχει μια **κατάλληλα προσαρμοσμένη στρατηγική** η οποία διαδραματίζει **σημαντικό ρόλο στη γαλάζια ανάπτυξη**.

3.3.1. Μεσόγειος θάλασσα

Στη Μεσόγειο θάλασσα όπως και σε άλλες θαλάσσιες λεκάνες, **τα παράκτια κράτη έχουν την ευθύνη ρύθμισης των ανθρώπινων δραστηριοτήτων και περαιτέρω ανάπτυξης της γαλάζιας οικονομίας** με βιώσιμο τρόπο. Μεγάλο τμήμα της Μεσογείου παραμένει εκτός της δικαιοδοσίας των παράκτιων κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης με αποτέλεσμα να είναι σε **σημαντικό βαθμό απροστάτευτο και να υπάρχουν εμπόδια για την ορθή οικονομική ανάπτυξη** λόγω του αβέβαιου κανονιστικού πλαισίου.

Πηγή: Google maps (www.google.com/maps)

Η στρατηγική για την περιοχή της Μεσογείου έχει ως βασικό σκοπό τη βελτίωση της συνεργασίας και της διακυβέρνησης καθώς και την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης. Ειδικότερα, στοχεύει στα ακόλουθα:

- Ορθή και ολοκληρωμένη διαχείριση των θαλάσσιων δραστηριοτήτων και των παράκτιων ζωνών.
- Προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος και της θαλάσσιας κληρονομιάς.
- Πρόληψη και καταπολέμηση της ρύπανσης.
- Βελτίωση της ασφάλειας στη θάλασσα.
- Προώθηση της γαλάζιας ανάπτυξης και της απασχόλησης.

Για επίτευξη των πιο πάνω στόχων, η **στρατηγική περιλαμβάνει:**

- Τις **Ομάδες εργασίας** οι οποίες είναι αρμόδιες για τη χάραξη μιας ολοκληρωμένης θαλάσσιας πολιτικής στη Μεσόγειο, όπου συμμετέχουν όλα τα κράτη της Μεσογείου και οι περιφερειακές οργανώσεις και συνεδριάζουν σε ετήσια βάση.
- Την **τριμερή συνεργασία** μεταξύ της Γενικής Διεύθυνσης Θαλάσσιας Πολιτικής και Αλιείας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και του Διεθνούς Ναυτιλιακού Οργανισμού με σκοπό την ανάπτυξη των γαλάζιων τομέων στη Μεσόγειο, κυρίως στα νότια κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Το **Σχέδιο για την ολοκληρωμένη θαλάσσια πολιτική στη Μεσόγειο** το οποίο χρηματοδοτούν τα κράτη του Νότου στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας και στοχεύει να βοηθήσει αυτά τα κράτη να αναπτύξουν ολοκληρωμένες στρατηγικές για θαλάσσια και ναυτιλιακά θέματα.
- Την **ανάπτυξη υποπεριφερειακών στρατηγικών** που αφορούν την αξιοποίηση των πλεονεκτημάτων και την αντιμετώπιση των αδυναμιών συγκεκριμένων θαλάσσιων περιοχών.
- Το **Μεσογειακό Φόρουμ για τις Υπηρεσίες Ακτοφυλακής** το οποίο αποτελεί ένα εθελοντικό, ανεξάρτητο και μη πολιτικό φόρουμ όπου συμμετέχουν διοικητικές αρχές, οργανισμοί και φορείς αρμόδιοι για τις υπηρεσίες ακτοφυλακής σε όλα τα κράτη της Μεσογείου.
- Την **ανάπτυξη του Εικονικού Κέντρου Γνώσεων για θαλάσσια και ναυτιλιακά θέματα στη Μεσόγειο** με στόχο τη συγκέντρωση και ανταλλαγή γενικών, τεχνικών και τομεακών πληροφοριών. Το Κέντρο αυτό αναμένεται να συμβάλει στη βελτίωση των συνεργειών μεταξύ των πρωτοβουλιών και των προγραμμάτων, στη διευκόλυνση του συντονισμού και της συνεργασίας, στην προώθηση των επενδύσεων και της καινοτομίας και στην ενίσχυση των θαλάσσιων επιχειρήσεων.

Επίσης, η **θέσπιση θαλάσσιων ζωνών στη Μεσόγειο**, περιλαμβανομένων των Αποκλειστικών Οικονομικών Ζωνών (ΑΟΖ), αναμένεται ότι **θα ωφελήσει στη γαλάζια ανάπτυξη** αφού οι ΑΟΖ συμβάλλουν σε μια **αποτελεσματικότερη πολιτική χωροταξικού σχεδιασμού** η οποία με τη σειρά της **θα προσελκύσει επενδύσεις και περαιτέρω οικονομικές δραστηριότητες**.

3.3.2. Αδριατική θάλασσα και Ιόνιο πέλαγος

Η στρατηγική για την Αδριατική θάλασσα και το Ιόνιο πέλαγος **περιστρέφεται κυρίως γύρω από τις δυνατότητες που παρέχει η θαλάσσια οικονομία** και οι οποίες αφορούν τη γαλάζια ανάπτυξη, τις μεταφορές ξηράς-θάλασσας, την ενεργειακή συνδεσιμότητα, την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος και την προώθηση του βιώσιμου τουρισμού. Οι τομείς αυτοί μπορούν να διαδραματίσουν **σημαντικό ρόλο στη δημιουργία μιας έξυπνης, βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη** και στην τόνωση της απασχόλησης στην περιοχή.

Αποτελεί την πρώτη μακροπεριφερειακή στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην οποία αναλογικά πολλές τρίτες χώρες (Αλβανία, Βοσνία-Ερζεγοβίνη, Μαυροβούνιο και

Σερβία) συνεργάζονται με κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ελλάδα, Ιταλία, Κροατία και Σλοβενία).

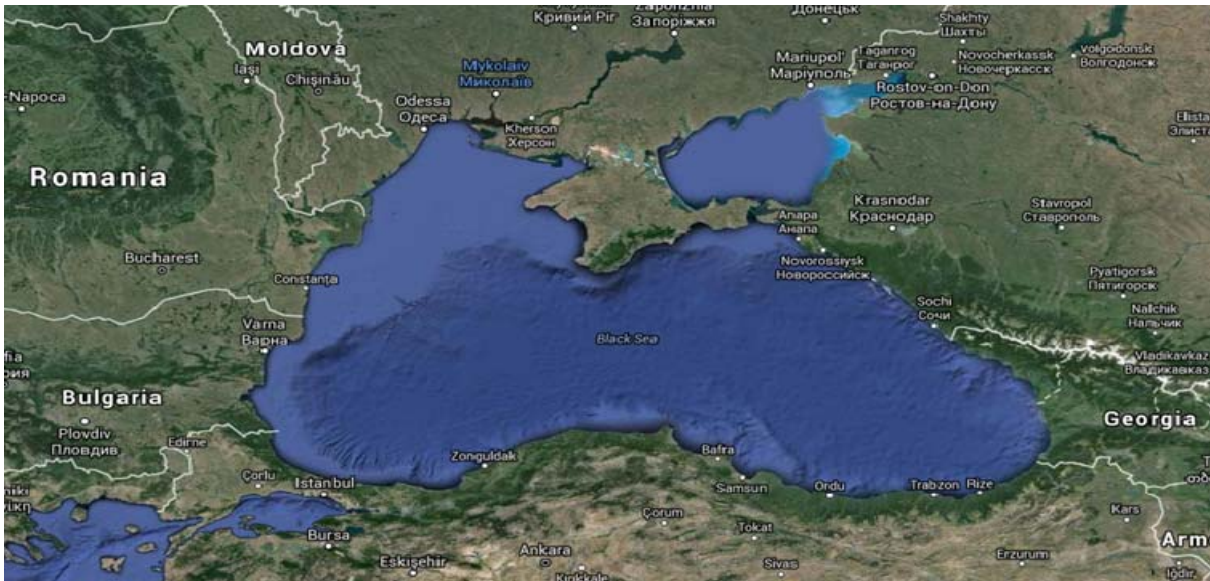
Πηγή: Google maps (www.google.com/maps)

Το σχέδιο δράσης που ετοιμάστηκε διαρθρώνεται γύρω από **τέσσερις αλληλεξαρτώμενους πυλώνες στρατηγικής σημασίας** που είναι οι ακόλουθοι:

- **Γαλάζια ανάπτυξη:** Η Ελλάδα και το Μαυροβούνιο ασχολήθηκαν με τον πυλώνα αυτό ο οποίος στοχεύει στην καινοτόμο ναυτιλιακή και θαλάσσια ανάπτυξη στην περιφέρεια και προωθεί τις επιχειρηματικές δυνατότητες της γαλάζιας οικονομίας.
- **Σύνδεση δικτύων μεταφορών και ενέργειας:** Η Ιταλία και η Σερβία ασχολήθηκαν με τον πυλώνα αυτό ο οποίος στοχεύει στη βελτίωση της μεταφορικής και ενεργειακής συνδεσιμότητας στην περιφέρεια.
- **Ποιότητα του περιβάλλοντος:** Η Σλοβενία και η Βοσνία-Ερζεγοβίνη ασχολήθηκαν με τον πυλώνα αυτό ο οποίος ασχολείται με την ποιότητα του περιβάλλοντος μέσω της αυξημένης συνεργασίας σε επίπεδο περιφέρειας.
- **Βιώσιμος τουρισμός:** Η Κροατία και η Αλβανία ασχολήθηκαν με τον πυλώνα αυτό ο οποίος στοχεύει στην ανάπτυξη όλων των δυνατοτήτων που παρουσιάζει η περιφέρεια σε σχέση με τον καινοτόμο, βιώσιμο, υπεύθυνο και ποιοτικό τουρισμό.

3.3.3. Μαύρη θάλασσα

Η Μαύρη θάλασσα συνορεύει με 6 κράτη από τα οποία 2 είναι μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Βουλγαρία και η Ρουμανία. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή με σκοπό τον καλύτερο συντονισμό καθώς και την ανάπτυξη των βασικών τομέων της γαλάζιας οικονομίας των 2 κρατών μελών της, επιδιώκει τον διάλογο με όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη (δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς) και υποστηρίζει δράσεις συνεργασίας σε θέματα που σχετίζονται με τη θάλασσα και τη ναυτιλία.

Πηγή: Google maps (www.google.com/maps)

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υποστηρίζει την προσπάθεια πάνω από δέκα ερευνητικών κέντρων και δημόσιων φορέων από όλα τα κράτη της Μαύρης θάλασσας που αφορά τη **συγκέντρωση όλων των δεδομένων για τη Μαύρη Θάλασσα και τη δημιουργία ενός ψηφιακού χάρτη για τον βυθό της.**

Επίσης, η Ευρωπαϊκή Ένωση προωθεί την **πρωτοβουλία «Συνέργεια Μαύρης θάλασσας»** που έχει ως επιδίωξη τη συνεργασία μεταξύ των κρατών γύρω από τη Μαύρη θάλασσα. Η πρωτοβουλία αυτή, η οποία διέπεται από ένα ευέλικτο πλαίσιο για να διασφαλιστεί μεγαλύτερη συνοχή και πολιτική καθοδήγηση, αφορά κυρίως τη **συνεργασία σε θέματα της Ολοκληρωμένης Θαλάσσιας Πολιτικής και ανάπτυξης των τομέων της γαλάζιας οικονομίας.**

3.3.4. Βαλτική θάλασσα

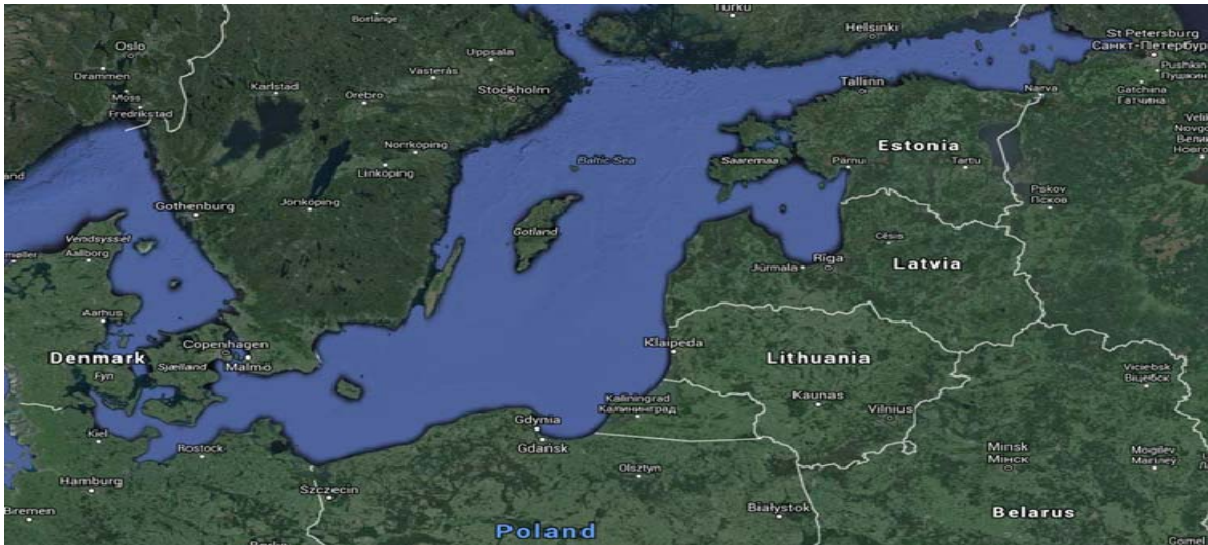
Οκτώ από τα εννέα κράτη που βρέχονται από τη **Βαλτική θάλασσα** είναι **κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.** Η περιοχή της Βαλτικής θάλασσας είναι **εξαιρετικά ανομοιογενής από οικονομική, περιβαλλοντική και πολιτιστική άποψη** όμως τα κράτη της μοιράζονται πολλούς κοινούς πόρους και παρουσιάζουν μεγάλη αλληλεξάρτηση.

Η ανάγκη αντιμετώπισης των προβλημάτων που δημιουργούν οι διαφορετικές στρατηγικές ανάπτυξης των κρατών της περιοχής και η συνεχόμενη υποβάθμιση της Βαλτικής θάλασσας έδωσαν το έναυσμα στην **Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την εφαρμογή μιας στρατηγικής για την περιοχή της Βαλτικής θάλασσας.**

Η **στρατηγική** αυτή καθορίζει **τρεις κύριες επιδιώξεις** οι οποίες αφορούν:

- **Περιβαλλοντικά βιώσιμη ανάπτυξη:** Επιδιώκεται η βελτίωση της περιβαλλοντικής κατάστασης, η μείωση της θαλάσσιας ρύπανσης, η προστασία της βιοποικιλότητας κυρίως από τις αλιευτικές δραστηριότητες καθώς και η προώθηση της «καθαρής» και ασφαλούς ναυσιπλοΐας.

- **Σύνδεση της περιοχής:** Επιδιώκεται η βελτίωση των υποδομών των μεταφορών δίδοντας έμφαση στα χερσαία αλλά και θαλάσσια δίκτυα, η βελτίωση των υποδομών ενέργειας και η ενίσχυση της ελκυστικότητας της περιοχής μέσω του τουρισμού, της υγείας και της εκπαίδευσης.
- **Ενίσχυση της ευημερίας:** Επιδιώκεται η εξάλειψη των εμποδίων που δυσχεραίνουν την ανάπτυξη στην περιοχή της Βαλτικής θάλασσας, η αξιοποίηση στο μέγιστο των δυνατοτήτων που παρέχουν οι τομείς της έρευνας και καινοτομίας, η προώθηση του επιχειρηματικού πνεύματος και η βιώσιμη ανάπτυξη της γεωργίας και αλιείας.

Πηγή: Google maps (www.google.com/maps)

Πρόσθετα, η **Ευρωπαϊκή Επιτροπή** έχει ετοιμάσει Έγγραφο Εργασίας το οποίο αναφέρεται σε μια **βιώσιμη και καινοτόμα γαλάζια ανάπτυξη στην περιοχή της Βαλτικής θάλασσας**. Στο έγγραφο αυτό σημειώνεται η ανάγκη για μια **καινοτόμο προσέγγιση στους τομείς της γαλάζιας βιοτεχνολογίας, των γαλάζιων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας**. Επίσης, αναφέρεται στην προώθηση της «καθαρής» ναυσιπλοΐας και στην ανάγκη **διατήρησης καθαρών θαλάσσιων νερών** ενώ τονίζει τη σημασία της συνεργασίας και δημιουργίας συνεταιρισμών στον **θαλάσσιο και παράκτιο τουρισμό** και στον **τουρισμό κρουαζιέρας**.

Σημαντικό εφόδιο στην προσπάθεια για ανάπτυξη των πιο πάνω γαλάζιων τομέων αποτελεί η **απόκτηση κατάλληλων προσόντων, γνώσεων και δεξιοτήτων** τόσο στους νέους τομείς της γαλάζιας βιοτεχνολογίας και της γαλάζιας ενέργειας όσο και σε παραδοσιακούς τομείς με μεγάλη δυναμική ανάπτυξης όπως είναι οι θαλάσσιες μεταφορές και ο παράκτιος τουρισμός.

3.3.5. Βόρεια θάλασσα

Σχετικά με τη Βόρεια θάλασσα υπάρχει **εξειδικευμένη μελέτη** των οργανισμών ECORYS Research and Consulting, Sustainable Projects και Marine Resources Assessment Group που **εκπονήθηκε για λογαριασμό της Γενικής Διεύθυνσης Θαλάσσιας Πολιτικής και Αλιείας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και αφορά τη γαλάζια ανάπτυξη και τη θαλάσσια πολιτική στη Βόρεια θάλασσα**.

Πηγή: Google maps (www.google.com/maps)

Στη μελέτη αυτή εντοπίστηκαν οι κύριοι γαλάζιοι τομείς στη Βόρεια Θάλασσα οι οποίοι δημιουργούν μεγάλες προοπτικές ανάπτυξης και δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας. Οι τομείς αυτοί είναι:

- **Υπεράκτια αιολική ενέργεια:** Η Βόρεια Θάλασσα διαθέτει τη μεγαλύτερη συγκέντρωση υπεράκτιων ανεμογεννητριών στον κόσμο. Αυτό συνέβαλε σε μεγάλο βαθμό στη ραγδαία ανάπτυξη αυτής της τεχνολογίας η οποία αναμένεται να συμβάλει σημαντικά στη γαλάζια ανάπτυξη κατά τα προσεχή έτη.
- **Εξόρυξη πετρελαίου και φυσικού αερίου στη θάλασσα:** Η εξόρυξη πετρελαίου και φυσικού αερίου στην περιοχή της Βόρειας θάλασσας αποτελεί μια σημαντική πηγή εσόδων, απασχόλησης και ενέργειας για τα κράτη της περιοχής. Παρόλο που τα αποθέματα πετρελαίου και φυσικού αερίου στη Βόρεια θάλασσα άρχισαν να μειώνονται, εντούτοις υπάρχουν ακόμη αποθέματα, ιδιαίτερα στη Νορβηγία.
- **Υδατοκαλλιέργεια:** Συγκριτικά με άλλες περιοχές, η λεκάνη της Βόρειας θάλασσας δεν αποτελεί κύρια περιοχή για θαλάσσια υδατοκαλλιέργεια λόγω της ιδιαίτερα χαμηλής θερμοκρασίας του νερού και των υψηλών επιπέδων θαλάσσιας ρύπανσης. Ωστόσο, η μείωση της ρύπανσης δημιουργεί νέα δυναμική για επέκταση του τομέα της υδατοκαλλιέργειας στην περιοχή.
- **Μεταφορές ανοικτής θαλάσσης:** Οι μεταφορές ανοικτής θαλάσσης αποτελούν μια ιδιαίτερα σημαντική θαλάσσια δραστηριότητα για τα κράτη της Βόρειας θάλασσας αφού στην περιοχή βρίσκονται μερικά από τα μεγαλύτερα λιμάνια στον κόσμο. Οι θαλάσσιες μεταφορές στη Βόρεια Θάλασσα εκτιμάται ότι θα σημειώσουν αργή αλλά σταθερή αύξηση κυρίως λόγω της αύξησης του όγκου των εμπορικών συναλλαγών και των μεγαλύτερων μεγεθών των σκαφών.
- **Ναυπηγεία:** Παρόλο που παρατηρείται πολύ έντονος ανταγωνισμός από τα ναυπηγεία της Ασίας, η περιοχή της Βόρειας θάλασσας διαθέτει καλής φήμης προμηθευτές με εξειδικευμένα προϊόντα υψηλής αξίας, όπως είναι τα κρουαζιερόπλοια και τα σκάφη ανοικτής θαλάσσης και βρίσκεται σε ανταγωνιστική θέση συγκριτικά με τις υπόλοιπες περιοχές της Ευρώπης.

- **Τουρισμός με κρουαζιερόπλοια:** Ο τομέας της κρουαζιέρας είναι πολύ σημαντικός για τη Βόρεια θάλασσα ιδιαίτερα όσον αφορά την προστιθέμενη αξία που παράγεται. Η αυξητική τάση στον αριθμό των επιβατών λόγω και της διαφοροποίησης των ομάδων-στόχων του τομέα της κρουαζιέρας θα επιδράσει θετικά στην περαιτέρω ανάπτυξη του τουρισμού κρουαζιέρας.
- **Προστασία των παράκτιων περιοχών:** Η προστασία των ακτών θεωρείται μεγάλης σημασίας για την περιοχή, ιδιαίτερα των παράκτιων περιοχών οι οποίες είναι ευαίσθητες σε διάβρωση. Αρκετά κράτη της Βόρειας θάλασσας είναι αναπτυγμένα στην προστασία των παράκτιων περιοχών τους και στην κατασκευή σχετικών έργων όπως είναι τα λιμάνια και οι κυματοθραύστες γεγονός που δημιουργεί θετικές προοπτικές για μια περιφερειακή γαλάζια ανάπτυξη.

3.3.6. Ατλαντικός ωκεανός

Η περιοχή του Ατλαντικού μπορεί να συμβάλει **σημαντικά στην ανάπτυξη της γαλάζιας οικονομίας**. Για τον λόγο αυτό, ετοιμάστηκε το **Σχέδιο Δράσης για τον Ατλαντικό ωκεανό** στο οποίο **καθορίζονται προτεραιότητες για την έρευνα και τις επενδύσεις** που προωθούν τη γαλάζια οικονομία στην περιοχή του Ατλαντικού.

Το **Σχέδιο Δράσης καλεί τα πέντε κράτη μέλη του Ατλαντικού** (Γαλλία, Ιρλανδία, Πορτογαλία, Ισπανία και Ηνωμένο Βασίλειο) **να συνεργαστούν σε διάφορα θέματα** όπου προηγουμένως εργάζονταν χωριστά. Ειδικότερα, **προωθεί την ανταλλαγή πληροφοριών, αποτελεσμάτων και βέλτιστων πρακτικών** σε θέματα όπως η αλιεία, η υδατοκαλλιέργεια, ο τουρισμός, η ναυτιλία, οι υπεράκτιες ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και η γαλάζια βιοτεχνολογία.

Πηγή: Google maps (www.google.com/maps)

Στο σχέδιο αυτό έχουν καθοριστεί **4 τομείς προτεραιότητας** οι οποίοι είναι οι ακόλουθοι:

- **Προώθηση της επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας:** Επιδιώκεται η αύξηση της ικανότητας για καινοτομία μέσω της έρευνας και της τεχνολογίας, η βελτίωση

των δεξιοτήτων σε παραδοσιακούς αλλά και αναδυόμενους τομείς της γαλάζιας οικονομίας, η στήριξη στη μεταρρύθμιση της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής και η αναζωογόνηση του κλάδου υδατοκαλλιέργειας.

- **Προστασία, διασφάλιση και ανάπτυξη του δυναμικού του θαλάσσιου και παράκτιου περιβάλλοντος του Ατλαντικού:** Επιδιώκεται η ενίσχυση της προστασίας και ασφάλειας των ναυτικών, των παράκτιων πληθυσμών και των οικοσυστημάτων, η προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος, η δημιουργία υψηλής προστιθέμενης αξίας τομέα γαλάζιας βιοτεχνολογίας και η επίσπευση της ανάπτυξης βιώσιμων υπεράκτιων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.
- **Βελτίωση της προσβασιμότητας και της συνδεσιμότητας:** Επιδιώκεται η ανάπτυξη των υποδομών των λιμένων, η δυνατότητα για διαφοροποίηση των δραστηριοτήτων τους (συντήρηση υπεράκτιων εγκαταστάσεων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και τουρισμός) και η προώθηση δικτύων λιμένων και σύντομων θαλάσσιων γραμμών.
- **Δημιουργία ενός βιώσιμου μοντέλου περιφερειακής ανάπτυξης χωρίς κοινωνικούς αποκλεισμούς:** Επιδιώκεται η ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών για την ανάπτυξη κοινωνικών και οικονομικών δεικτών για παρακολούθηση της γαλάζιας οικονομίας καθώς και η καταπολέμηση της εποχικότητας μέσω της διαφοροποίησης των τουριστικών προϊόντων.

3.3.7. Αρκτικός ωκεανός

Ο Αρκτικός ωκεανός αποτελεί μια περιοχή στρατηγικής σημασίας για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η σημασία αυτή αυξάνεται ολοένα και περισσότερο αφού η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει αναλάβει πολύπλευρες δράσεις για καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής μέσω της ανάπτυξης εναλλακτικών πηγών ενέργειας και της διεξαγωγής ερευνών για την κλιματική αλλαγή στον Αρκτικό ωκεανό.

Πηγή: Google maps (www.google.com/maps)

Με σκοπό την **προώθηση της βιώσιμης διαχείρισης και αξιοποίησης των πόρων του Αρκτικού ωκεανού**, η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει καθορίσει **4 τομείς δράσης** που αφορούν στη **γαλάζια οικονομία** και οι οποίοι είναι οι ακόλουθοι:

- **Υδρογονάνθρακες και ορυκτά:** Επιδιώκεται η ενίσχυση της διεθνούς συνεργασίας σε σχέση με τα περιβαλλοντικά πρότυπα και την ασφάλεια για την εξόρυξη και τη μεταφορά των υδρογονανθράκων από την Αρκτική καθώς και η προώθηση της έρευνας σε υπεράκτιες τεχνολογίες που θα μπορούσαν να αναπτυχθούν σε δύσκολες κλιματολογικές συνθήκες και σε βαθιά νερά.
- **Αλιεία:** Επιδιώκεται η θεσμοθέτηση διαλόγου και ενός πλαισίου διαχείρισης των αλιευτικών δραστηριοτήτων στην Αρκτική και υποστηρίζεται η εκμετάλλευση των αλιευτικών πόρων σε βιώσιμα επίπεδα.
- **Θαλάσσιες μεταφορές:** Επιδιώκεται η εφαρμογή των κανόνων και υποχρεώσεων του Διεθνούς Ναυτιλιακού Οργανισμού (International Maritime Organisation) αναφορικά με το περιβάλλον και τα πρότυπα ασφαλείας στις θαλάσσιες μεταφορές, η βελτίωση της θαλάσσιας επιτήρησης και η περαιτέρω ανάπτυξη των υποδομών θάλασσας.
- **Τουρισμός:** Επιδιώκεται η βιώσιμη ανάπτυξη του τουρισμού ο οποίος θα προστατεύει το περιβάλλον και θα παρέχει οφέλη για τις τοπικές κοινότητες καθώς και η ενίσχυση της ασφαλείας των κρουαζιερόπλοιων.

3.4. Στρατηγική για την ασφάλεια στη θάλασσα

Στο υποκεφάλαιο αυτό εξετάζεται η στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε σχέση με την ασφάλεια στη θάλασσα. Η **υιοθέτηση αυτής της στρατηγικής παρέχει το πολιτικό και στρατηγικό πλαίσιο** ώστε να αντιμετωπίζονται αποτελεσματικά, έγκαιρα και συνολικά οι προκλήσεις της ασφαλείας στη θάλασσα κάτι το οποίο συμβάλλει στην **αξιοποίηση, στον μέγιστο βαθμό, των αναπτυξιακών δυνατοτήτων που παρέχει η γαλάζια οικονομία** στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση **στηρίζεται σε θάλασσες και ωκεανούς που είναι προστατευμένοι και ασφαλείς** για την οικονομική ανάπτυξη και ευημερία των πολιτών της, τις ελεύθερες συναλλαγές, τις μεταφορές, την ενεργειακή ασφάλεια, τον τουρισμό και την καλή κατάσταση του θαλάσσιου περιβάλλοντος. Η **έλλειψη προστασίας** από ένα ευρύ φάσμα θαλάσσιων απειλών και κινδύνων μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα τη μετατροπή των θαλασσών και των ωκεανών σε πεδία **διεθνών συγκρούσεων, τρομοκρατίας ή οργανωμένου εγκλήματος**.

Τον Δεκέμβριο του 2013, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τόνισε τη **σημασία της προστασίας των στρατηγικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης αναφορικά με τη θαλάσσια ασφάλεια** έναντι ευρέως φάσματος κινδύνων και απειλών¹⁰. Αυτό περιλήφθηκε επίσης στη **Διακήρυξη της Λεμεσού του 2012** όπου είχε επισημανθεί η «**σημασία της βελτίωσης της θαλάσσιας διακυβέρνησης, συμπεριλαμβανομένης της ενισχυμένης συνεργασίας**».

---

¹⁰ Συμπεράσματα 19/20 Δεκεμβρίου 2013, EUCO 217/13, Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Βρυξέλλες, 20 Δεκεμβρίου 2013

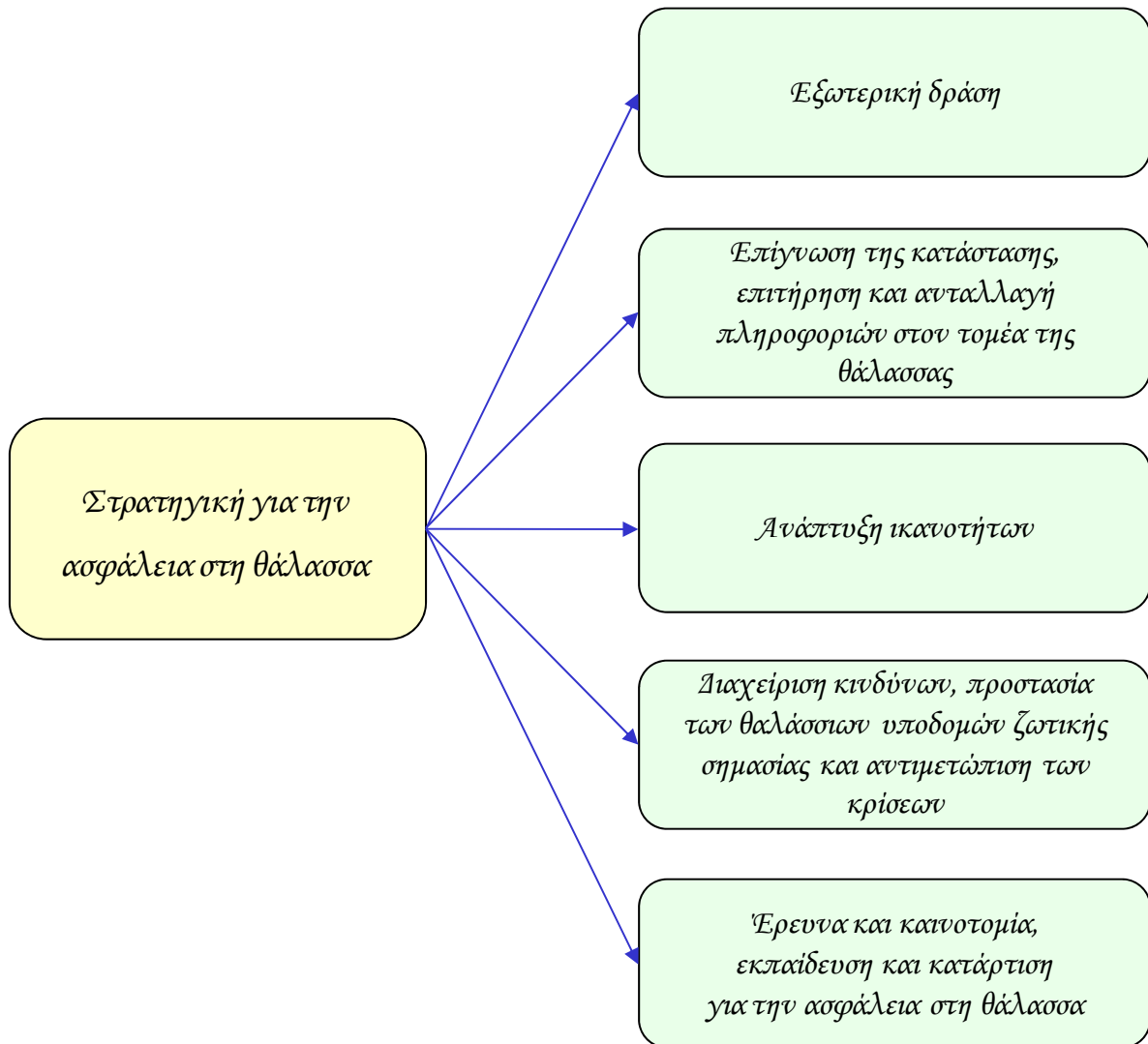
Για τον σκοπό αυτό, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τον Ιούνιο 2014 ενέκρινε τη Στρατηγική για την Ασφάλεια στη Θάλασσα¹¹ που αποσκοπεί στα ακόλουθα:

- Να συνδέσει τις εσωτερικές και εξωτερικές πτυχές της ασφάλειας στη θάλασσα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και να προωθήσει μια ευρύτερη προσέγγιση για την αντιμετώπιση των προκλήσεων που αποτελούν η ασφάλεια στη θάλασσα και τα θαλάσσια συμφέροντα.
- Να προωθήσει τη χρηστή θαλάσσια διακυβέρνηση βάσει κανόνων, στα ύδατα που βρίσκονται υπό την κυριαρχία, τα κυριαρχικά δικαιώματα και τη δικαιοδοσία των κρατών μελών καθώς και στην ανοικτή θάλασσα.
- Να θεσμοθετήσει καλύτερο και διαρκή συντονισμό των σχεδίων/προγραμμάτων και των δραστηριοτήτων όλων των αρμόδιων φορέων σε ευρωπαϊκό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο και να αξιοποιήσει με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τις σχετικές μακροπεριφερειακές στρατηγικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Να προωθήσει διεθνώς ίσους όρους ανταγωνισμού και την ανταγωνιστικότητα των κρατών μελών.
- Να βελτιώσει την ανάπτυξη και τις δυνατότητες απασχόλησης σε γαλάζια επαγγέλματα όπως προβλέπεται στη Στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ανάπτυξη «Ευρώπη 2020».
- Να συμβάλει στην ασφάλεια στη θάλασσα και να βοηθήσει στην προστασία των θαλάσσιων εξωτερικών συνόρων της Ένωσης.
- Να προωθήσει την περιφερειακή ασφάλεια σε κάθε θαλάσσια λεκάνη στα εξωτερικά σύνορα της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τρόπο που να λαμβάνει υπόψη τις ιδιαιτερότητες κάθε περιοχής.
- Να προωθήσει τον συντονισμό και την ανάπτυξη περαιτέρω συνεργειών με τα κράτη μέλη και τη συνεργασία με περιφερειακούς και διεθνείς εταίρους και οργανισμούς.
- Να ενισχύσει την αλληλεγγύη μεταξύ κρατών μελών και να προωθήσει την αμοιβαία υποστήριξη κατά την αντιμετώπιση των προκλήσεων της ασφάλειας στη θάλασσα.
- Να προωθήσει μια ενισχυμένη κοινή επίγνωση της κατάστασης και μια καλύτερη ανταλλαγή πληροφοριών και εμπειριών, επιχειρησιακών σχεδίων καθώς και μεθόδων διεξαγωγής επιχειρήσεων.
- Να ενισχύσει τον ρόλο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως παγκόσμιου παράγοντα και εγγυητή της ασφάλειας που να ενεργεί για την εδραίωση της σταθερότητας και της ειρήνης μέσω ολοκληρωμένων και μακροπρόθεσμων δράσεων.

---

¹¹ “Στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ασφάλεια στη θάλασσα”, 11205/14, Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Βρυξέλλες, 24 Ιουνίου 2014

Στη βάση των πιο πάνω στόχων έχουν προσδιοριστεί οι ακόλουθοι πέντε βασικοί τομείς για την υλοποίηση και ενίσχυση της αντίδρασης της Ευρωπαϊκής Ένωσης:

Εξωτερική δράση

Η Ευρωπαϊκή Ένωση **συμβάλλει ενεργά στην ενίσχυση της ασφάλειας του θαλάσσιου τομέα** μέσω της πρόληψης και αντιμετώπισης των θαλάσσιων κινδύνων και απειλών καθώς και ως σταθεροποιητικός παράγοντας, με την ικανότητα της να **συνδυάζει ένα ευρύ φάσμα πολιτικών και εργαλείων**, συμπεριλαμβανομένης της Κοινής Πολιτικής Ασφάλειας και Άμυνας. Για αυτό τον λόγο, **είναι σημαντικό να της ανατεθούν αυξημένες αρμοδιότητες ως εγγυητή της παγκόσμιας ασφάλειας**, σε διεθνές επίπεδο και πιο συγκεκριμένα στις γειτονικές της χώρες, ώστε να ενισχυθεί με τον τρόπο αυτό και η δική της ασφάλεια καθώς και ο ρόλος της ως στρατηγικού παγκόσμιου παράγοντα.

Ως εκ τούτου, η Ευρωπαϊκή Ένωση μπορεί να **αξιοποιήσει τις βέλτιστες πρακτικές των εσωτερικών και εξωτερικών πολιτικών που σχετίζονται με την ασφάλεια στη θάλασσα** προκειμένου να **προωθηθεί μια καλύτερη θαλάσσια διακυβέρνηση**. Η ισχύς της στηρίζεται στο **εύρος των μέσων και εργαλείων τα οποία διαθέτει**, όπως μεταξύ άλλων ο πολιτικός

διάλογος με τους διεθνείς, περιφερειακούς και διμερείς εταίρους, η συμμετοχή σε πολυμερή φόρα, η αναπτυξιακή συνεργασία, τα ανθρώπινα δικαιώματα και η δικαιοσύνη, η στήριξη της δημιουργίας θαλάσσιων ικανοτήτων σε περιφερειακό επίπεδο και οι μη στρατιωτικές και στρατιωτικές δράσεις της Κοινής Πολιτικής Ασφάλειας και Άμυνας.

Η σύμπραξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης με διεθνείς εταίρους συμβάλλει στην προώθηση της θαλάσσιας διακυβέρνησης βάσει κανόνων. Διάφοροι παράγοντες όπως είναι οι παράνομες δραστηριότητες, το διασυνοριακό έγκλημα, η διεθνής τρομοκρατία ή πειρατεία, εκμεταλλεύονται τις αδυναμίες των κατακερματισμένων τοπικών, περιφερειακών και παγκόσμιων συστημάτων θαλάσσιας διακυβέρνησης. **Η Ευρωπαϊκή Ένωση θα πρέπει να ενεργεί αυτόνομα και από κοινού με διεθνείς εταίρους χρησιμοποιώντας όλα τα μέσα που διαθέτει** με σκοπό την αποτελεσματική αντιμετώπιση των απειλών και την ασφάλεια στη θάλασσα. Η ικανότητα της να συνεργάζεται με τον ΟΗΕ, το ΝΑΤΟ, περιφερειακούς εταίρους όπως είναι η Αφρικανική Ένωση και η Ένωση κρατών της νοτιοανατολικής Ασίας καθώς και με πολυμερείς επιτροπές πολιτικής προστασίας **έχει άμεσο αντίκτυπο στην ικανότητα της να διασφαλίζει τα συμφέροντα της και να ενισχύει την περιφερειακή και διεθνή ασφάλεια στη θάλασσα.**

Επίγνωση της κατάστασης, επιτήρηση και ανταλλαγή πληροφοριών στον τομέα της θάλασσας

Η πρόσβαση σε έγκαιρες και ακριβείς πληροφορίες είναι ζωτικής σημασίας αναφορικά με τη διαμόρφωση μιας κοινής εικόνας για την κατάσταση στη θάλασσα που με τη σειρά της οδηγεί σε καλύτερη λειτουργία και αποδοτικότερη χρήση των περιορισμένων πόρων. Η ενοποίηση διαφόρων συστημάτων και πηγών δεδομένων του θαλάσσιου τομέα με βάση την ισχύουσα εθνική και διεθνή νομοθεσία αποτελεί βασικό έργο που έχει ως αποτέλεσμα την καλύτερη κατανόηση των τεκταινομένων στη θάλασσα.

Βασική επιδίωξη είναι να εξασφαλιστεί ότι οι πληροφορίες που συλλέγονται στο πλαίσιο της επιτήρησης των θαλασσών και οι οποίες κρίνονται απαραίτητες για τις επιχειρησιακές δραστηριότητες άλλων αρχών **θα αποτελούν αντικείμενο ανταλλαγής και πολλαπλής χρήσης** χωρίς να πρέπει κάθε φορά να επαναλαμβάνεται η διαδικασία της συλλογής και επεξεργασίας. Απώτερος στόχος είναι να διαμορφωθεί μια κοινή έγκυρη απεικόνιση της κατάστασης στη θάλασσα που θα συμβάλει στην πιο συντονισμένη χρήση των διαθέσιμων διαστημικών συστημάτων και τεχνολογιών τηλεπισκόπησης και των παράγωγων εφαρμογών και υπηρεσιών τους.

Ανάπτυξη ικανοτήτων

Η στήριξη της ανάπτυξης τεχνολογιών διπλής χρήσης (πολιτικής και στρατιωτικής) και η συνεργασία στους τομείς της τυποποίησης και πιστοποίησης αποτελούν βασικό παράγοντα βελτίωσης των ευρωπαϊκών θαλάσσιων ικανοτήτων που ενισχύουν τη διαλειτουργικότητα μεταξύ μη στρατιωτικών και στρατιωτικών ικανοτήτων και τη βιομηχανική ανταγωνιστικότητα. Παραδείγματα ανάπτυξης θαλάσσιων ικανοτήτων αποτελούν ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Διαχείρισης Συνόρων Frontex ο οποίος συντονίζει τη χρήση των πόρων και του προσωπικού που παρέχουν οι συνοριακές αρχές των κρατών μελών σε κοινές επιχειρήσεις, η ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο του Δικτύου ATLAS για ειδικές αστυνομικές μονάδες επέμβασης των κρατών μελών και η βελτιωμένη ικανότητα ανταπόκρισης σε τρομοκρατικές επιθέσεις εναντίον πλοίων που πλέουν στα ύδατα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Βασική επιδίωξη είναι να αναπτυχθούν οι **απαραίτητες βιώσιμες, διαλειτουργικές και οικονομικά αποδοτικές ικανότητες** μέσω της περαιτέρω συμμετοχής των δημόσιων και των ιδιωτικών φορέων.

Διαχείριση κινδύνων, προστασία των θαλάσσιων υποδομών ζωτικής σημασίας και αντιμετώπιση των κρίσεων

Βασικός στόχος παραμένει η ενίσχυση των ικανοτήτων για την **πρόληψη και αντιμετώπιση των κρίσεων και συγκρούσεων**, η **ασφάλεια των εξωτερικών συνόρων** της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η **προστασία των ζωτικής σημασίας θαλάσσιων υποδομών και της θαλάσσιας περιβαλλοντικής κατάστασης** στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κράτη μέλη της διαθέτουν **σημαντικές ικανότητες για την παροχή βοήθειας έναντι καταστροφών και την αντιμετώπιση κρίσεων**. Σε περιπτώσεις θαλάσσιων κρίσεων, όπως οι φυσικές και ανθρωπογενείς καταστροφές, θα χρησιμοποιήσουν όλα τα συναφή μέσα και ικανότητες σε παγκόσμια κλίμακα. Η μη βιώσιμη εκμετάλλευση των θαλάσσιων και υποθαλάσσιων πόρων αυξάνει την πίεση στα θαλάσσια οικοσυστήματα και μπορεί να οδηγήσει σε κινδύνους στον τομέα της ασφάλειας. Αυτή η πτυχή θα πρέπει να ληφθεί υπόψη για τη διαχείριση των θαλάσσιων κινδύνων και τη γαλάζια ανάπτυξη που βασίζονται σε μια περιβαλλοντικά υγιή διαχείριση των θαλάσσιων οικοσυστημάτων.

Έρευνα και καινοτομία, εκπαίδευση και κατάρτιση για την ασφάλεια στη θάλασσα

Οι **καινοτόμες τεχνολογίες** και διαδικασίες συμβάλλουν στη βελτίωση της αποδοτικότητας, της βιωσιμότητας και της αποτελεσματικότητας των δράσεων. Η **έρευνα για την ασφάλεια στη θάλασσα** θα μπορούσε να **επωφεληθεί από μια σαφή πρόβλεψη των διατομεακών αναγκών και ικανοτήτων διπλής χρήσης** (πολιτικής και στρατιωτικής).

Τα **αποτελέσματα των προγραμμάτων** της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την έρευνα καθώς επίσης η **εκπαίδευση και κατάρτιση** θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν πιο αποτελεσματικά στην **αναπτυξιακή πολιτική** στηρίζοντας παράλληλα και το **θεματολόγιο για τη «Γαλάζια ανάπτυξη»**.

Η Στρατηγική για την Ασφάλεια στη Θάλασσα **συμπληρώθηκε τον Δεκέμβριο 2014** με την ετοιμασία από το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ενός **κυλιόμενου Σχεδίου Δράσης**¹². Το Σχέδιο αυτό **περιλαμβάνει δράσεις στους πέντε βασικούς τομείς που αναλύθηκαν πιο πάνω ενσωματώνοντας τη διάσταση της ασφάλειας στη θάλασσα στις πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης**.

---

¹² “European Union Maritime Security Strategy (EUMSS) - Action Plan”, 17002/14, Council of the European Union, Brussels, 16 December 2014

4. ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΗΣΗ ΤΗΣ ΓΑΛΑΖΙΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

Η ανάλυση της κατάστασης αναφορικά με τη γαλάζια οικονομία σε μια χώρα προϋποθέτει την ύπαρξη και χρήση ενός εύχρηστου και ευρέως αποδεκτού **συστήματος ταξινόμησης των τομέων οικονομικής δραστηριότητας και των επαγγελμάτων** τα οποία αποτελούν μέρος της γαλάζιας οικονομίας. Το σύστημα θα επιτρέπει τη συνεχή και συστηματική παρακολούθηση της γαλάζιας οικονομίας, την ποσοτικοποίηση των επιδράσεων της πάνω στην αγορά εργασίας, την εξαγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων για λήψη στρατηγικών αποφάσεων και σχεδιασμό πολιτικών καθώς και τη σύγκριση με άλλες χώρες.

Όπως διαπιστώθηκε από την ανάλυση των διεθνών πολιτικών και πρακτικών η οποία παρουσιάστηκε στο κεφάλαιο 2, δεν υπάρχει προς το παρόν ένα ενιαίο σύστημα ταξινόμησης των γαλάζιων τομέων και των γαλάζιων επαγγελμάτων. Στο πλαίσιο όμως της συγκεκριμένης μελέτης ήταν αναγκαίο να προσδιοριστεί η γαλάζια οικονομία της Κύπρου με ένα εύκολο και κατανοητό τρόπο που να επιτρέπει την ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης αλλά και την πρόβλεψη της μελλοντικής κατάστασης.

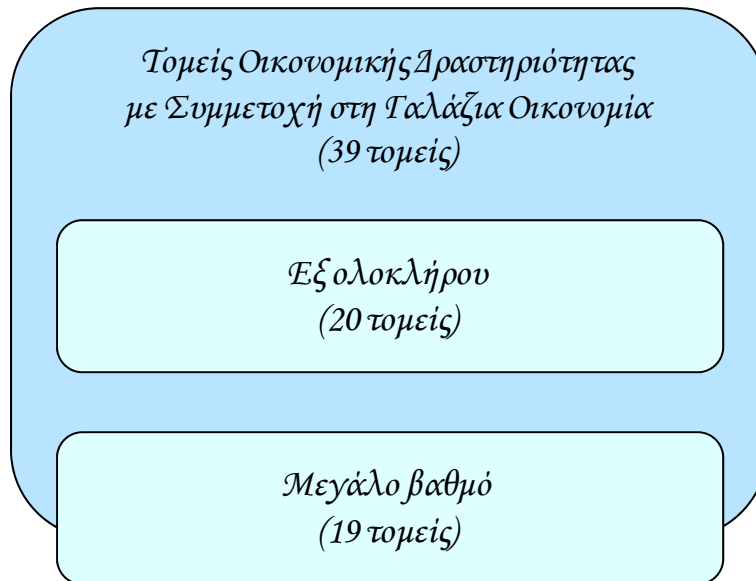
Στο πρώτο υποκεφάλαιο **χαρτογραφείται η γαλάζια οικονομία της Κύπρου** η οποία προσδιορίζεται στη βάση υφιστάμενων τομέων οικονομικής δραστηριότητας και επαγγελμάτων. Στο δεύτερο υποκεφάλαιο καταγράφονται οι **προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Κύπρος και παρουσιάζεται η στρατηγική της χώρας** σε σχέση με τη γαλάζια οικονομία.

4.1. Προσδιορισμός της γαλάζιας οικονομίας της Κύπρου

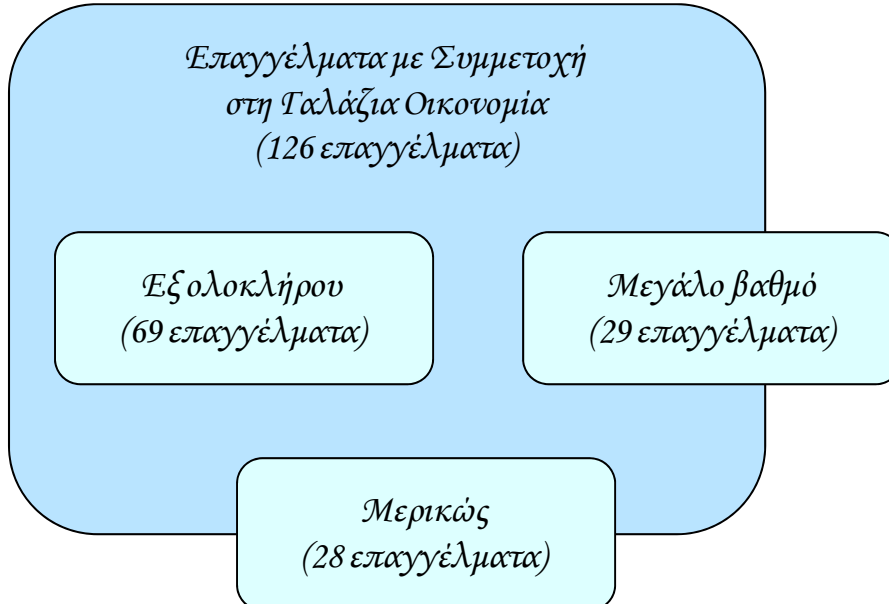
Οι όροι «γαλάζια οικονομία» και «γαλάζια επαγγέλματα» άρχισαν τα τελευταία χρόνια να εμφανίζονται και στην Κύπρο, συχνά ως μέρος των πολιτικών για αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης και μετάβασης προς το μοντέλο της βιώσιμης ανάπτυξης. Ωστόσο, όπως έχει ήδη αναφερθεί, τα στοιχεία που υπάρχουν για τη γαλάζια οικονομία και τα γαλάζια επαγγέλματα είναι ανεπαρκή λόγω της **απουσίας ενιαίου συστήματος ταξινόμησης** τους. Τα διαθέσιμα στοιχεία είναι συνήθως εκτιμήσεις με βάση έμμεσους υπολογισμούς ή εξειδικευμένες έρευνες σε κάποιους τομείς, ενώ δεν υπάρχουν διαχρονικά στοιχεία με ομοιόμορφη ταξινόμηση. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα η εικόνα που δίδεται για τον προσδιορισμό και το μέγεθος της γαλάζιας οικονομίας να είναι αποσπασματική.

Έχοντας ως βάση τον προσδιορισμό των γαλάζιων τομέων στην Ευρωπαϊκή Ένωση και την αντιστοίχησή τους με το Σύστημα Ταξινόμησης Οικονομικών Δραστηριοτήτων NACE - Αναθ.2 και λαμβάνοντας υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της Κύπρου καθώς και τις απόψεις των αρμόδιων φορέων, **εντοπίστηκαν οι τομείς οικονομικής δραστηριότητας με ουσιαστική συμμετοχή στη γαλάζια οικονομία** του τόπου. Οι τομείς αυτοί διαχωρίστηκαν σε **δύο ομάδες** ανάλογα με τον βαθμό συμμετοχής τους. Η πρώτη ομάδα αφορά τους τομείς που ανήκουν **εξ ολοκλήρου** στη γαλάζια οικονομία και η δεύτερη ομάδα τους τομείς που ανήκουν σε **μεγάλο βαθμό** στη γαλάζια οικονομία. Με βάση αυτή την προσέγγιση, εντοπίστηκαν **39 τομείς οικονομικής δραστηριότητας** οι οποίοι αποτελούν τη **γαλάζια οικονομία της Κύπρου**. Οι **20 τομείς ανήκουν εξ ολοκλήρου** στη γαλάζια οικονομία και οι **19 τομείς ανήκουν σε μεγάλο βαθμό**.

Επισημαίνεται ότι στους τομείς οικονομικής δραστηριότητας που συμμετέχουν στη γαλάζια οικονομία συμπεριλαμβάνονται και επαγγέλματα τα οποία δεν έχουν μεγάλη συμμετοχή στη γαλάζια οικονομία.

Όσον αφορά τον **προσδιορισμό των γαλάζιων επαγγελμάτων στην Κύπρο**, αξιοποιήθηκε ο Πίνακας 2 (κεφάλαιο 2) ο οποίος περιλαμβάνει τα επαγγέλματα της γαλάζιας οικονομίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης σύμφωνα με το Διεθνές Σύστημα Ταξινόμησης Επαγγελμάτων ISCO-08. Επίσης, εξετάστηκε η δομή της απασχόλησης στους γαλάζιους τομείς της Κύπρου από την Απογραφή Πληθυσμού 2011 και από την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού για το έτος 2015 της Στατιστικής Υπηρεσίας με σκοπό τον εντοπισμό πρόσθετων γαλάζιων επαγγελμάτων στην περίπτωση της Κύπρου και λήφθηκαν υπόψη οι απόψεις των αρμόδιων φορέων.

Στη βάση των πιο πάνω παραμέτρων και λαμβάνοντας υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της Κύπρου, **προσδιορίστηκαν τα επαγγέλματα με ουσιαστική συμμετοχή στη γαλάζια οικονομία** του τόπου. Τα επαγγέλματα αυτά διαχωρίστηκαν σε **τρεις ομάδες** ανάλογα με τον βαθμό συμμετοχής τους. Η πρώτη ομάδα αφορά τα επαγγέλματα που ανήκουν **εξ ολοκλήρου** στη γαλάζια οικονομία, η δεύτερη ομάδα τα επαγγέλματα που ανήκουν σε **μεγάλο βαθμό** στη γαλάζια οικονομία και η τρίτη ομάδα τα επαγγέλματα που ανήκουν **μερικώς** στη γαλάζια οικονομία. Με βάση αυτή την προσέγγιση, εντοπίστηκαν **126 επαγγέλματα** που ανήκουν στη

γαλάζια οικονομία της Κύπρου. Ειδικότερα, **69 επαγγέλματα ανήκουν εξ ολοκλήρου** στη γαλάζια οικονομία, **29 επαγγέλματα ανήκουν σε μεγάλο βαθμό** και τα υπόλοιπα **28 ανήκουν μερικώς.**

Σημειώνεται ότι τα επαγγέλματα που συμμετέχουν στη γαλάζια οικονομία περιλαμβάνουν τους απασχολούμενους στα επαγγέλματα αυτά από όλους τους τομείς της οικονομίας και όχι μόνο από τους τομείς οικονομικής δραστηριότητας με συμμετοχή στη γαλάζια οικονομία.

4.1.1. Τομείς οικονομικής δραστηριότητας με συμμετοχή στη γαλάζια οικονομία της Κύπρου

Στον Πίνακα 3 περιέχονται οι **39 τομείς οικονομικής δραστηριότητας με συμμετοχή στη γαλάζια οικονομία**, με βάση το Σύστημα Ταξινόμησης Οικονομικών Δραστηριοτήτων NACE - Αναθ.2. Η ομαδοποίηση τους σε 6 κύριες κατηγορίες γαλάζιων τομέων βασίστηκε σε μεγάλο βαθμό στην κατηγοριοποίηση που καθορίστηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και αναλύθηκε στο υποκεφάλαιο 2.1. αλλά και στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της Κύπρου.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3
ΤΟΜΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΜΕ
ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΗ ΓΑΛΑΖΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

A/A	Κωδικός	Τομέας οικονομικής δραστηριότητας	Βαθμός συμμετοχής
		Αλιεία, υδατοκαλλιέργεια και αφαλάτωση θαλάσσιου νερού	
1	0311	Θαλάσσια αλιεία	Εξ ολοκλήρου
2	0321	Θαλάσσια υδατοκαλλιέργεια	Εξ ολοκλήρου
3	1020	Επεξεργασία και συντήρηση αλιευτικών προϊόντων (ψάρια, καρκινοειδή και μαλάκια)	Εξ ολοκλήρου
4	46381	Χονδρικό εμπόριο αλιευτικών προϊόντων (ψάρια, καρκινοειδή και μαλάκια)	Εξ ολοκλήρου
5	4723	Λιανικό εμπόριο αλιευτικών προϊόντων (ψάρια, καρκινοειδή και μαλάκια)	Εξ ολοκλήρου
6	36003	Αφαλάτωση θαλάσσιου νερού	Εξ ολοκλήρου
		Ναυπηγεία και επιδιορθώσεις πλοίων	
7	3011	Ναυπήγηση πλοίων και θαλάσσιων κατασκευών	Εξ ολοκλήρου

A/A	Κωδικός	Τομέας οικονομικής δραστηριότητας	Βαθμός συμμετοχής
8	3012	Ναυπήγηση σκαφών αναψυχής και αθλητισμού	Εξ ολοκλήρου
9	3315	Επισκευή και συντήρηση πλοίων και σκαφών	Εξ ολοκλήρου
		Θαλάσσιες μεταφορές	
10	5010	Θαλάσσιες και ακτοπλοϊκές μεταφορές επιβατών (περιλαμβάνονται κρουαζιερόπλοια και εκδρομικά τουριστικά πλοία)	Εξ ολοκλήρου
11	5020	Θαλάσσιες και ακτοπλοϊκές μεταφορές εμπορευμάτων	Εξ ολοκλήρου
12	5222	Δραστηριότητες συναφείς με τις θαλάσσιες μεταφορές (περιλαμβάνονται Αρχή Λιμένων Κύπρου και Ρυμούλκηση, πλοήγηση και διάσωση πλοίων)	Εξ ολοκλήρου
13	52241	Φορτοεκφορτώσεις εμπορευμάτων και αποσκευών (λιμενεργάτες και αχθοφόροι)	Μεγάλος
14	52291	Δραστηριότητες ναυτιλιακών γραφείων	Εξ ολοκλήρου
15	52292	Δραστηριότητες εκτελωνιστικών γραφείων	Μεγάλος
16	7734	Ενοικίαση και εκμίσθωση εξοπλισμού θαλάσσιων μεταφορών	Μεγάλος
		Θαλάσσιος και παράκτιος τουρισμός	
17	55	Ξενοδοχεία	Μεγάλος
18	561	Δραστηριότητες εστιατορίων	Μεγάλος
19	563	Δραστηριότητες παροχής ποτών	Μεγάλος
20	4291	Κατασκευή υδραυλικών και λιμενικών έργων (περιλαμβάνονται μαρίνες και φράγματα)	Μεγάλος

A/A	Κωδικός	Τομέας οικονομικής δραστηριότητας	Βαθμός συμμετοχής
21	49391	Λεωφορεία «επί συμβάσει» και τουριστικά	Μεγάλος
22	7711	Ενοικίαση και εκμίσθωση αυτοκινήτων	Μεγάλος
23	7721	Ενοικίαση και εκμίσθωση ειδών αναψυχής και αθλητικών ειδών	Μεγάλος
24	77391	Ενοικίαση και εκμίσθωση μοτοσυκλετών	Μεγάλος
25	7911	Δραστηριότητες ταξιδιωτικών πρακτορείων	Μεγάλος
26	7912	Δραστηριότητες γραφείων οργανωμένων ταξιδιών	Μεγάλος
27	7990	Δραστηριότητες ξεναγών και υπηρεσιών κρατήσεων	Μεγάλος
28	84138	Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού	Μεγάλος
29	85429	Ανώτερο Ξενοδοχειακό Ινστιτούτο Κύπρου	Μεγάλος
30	85532	Σχολές χειριστών αεροσκαφών, ιστιοπλοΐας και ναυτιλίας για ερασιτέχνες	Μεγάλος
31	9312	Δραστηριότητες αθλητικών ομίλων (περιλαμβάνονται όμιλοι συναφείς με τη θάλασσα)	Μεγάλος
32	9321	Δραστηριότητες πάρκων αναψυχής και άλλων θεματικών πάρκων (περιλαμβάνονται τα υδροπάρκα)	Μεγάλος
33	93291	Μαρίνες για βάρκες και κότερα	Εξ ολοκλήρου
		Εξόρυξη πετρελαίου και φυσικού αερίου στη θάλασσα	
34	0610	Άντληση αργού πετρελαίου	Εξ ολοκλήρου

A/A	Κωδικός	Τομέας οικονομικής δραστηριότητας	Βαθμός συμμετοχής
35	0620	Άντληση φυσικού αερίου	Εξ ολοκλήρου
36	0910	Υποστηρικτικές δραστηριότητες για την άντληση πετρελαίου και φυσικού αερίου	Εξ ολοκλήρου
		Δημόσια διοίκηση	
37	84131	Τμήμα Αλιείας και Θαλάσσιων Ερευνών (αποτελεί μέρος του τομέα)	Εξ ολοκλήρου
38	84135	Τμήμα Εμπορικής Ναυτιλίας (αποτελεί μέρος του τομέα)	Εξ ολοκλήρου
39	84242	Ναυτική και Λιμενική Αστυνομία (αποτελεί μέρος του τομέα)	Εξ ολοκλήρου

Διευκρινίζεται ότι η **γαλάζια οικονομία της Κύπρου αποτελείται από 39 τομείς ενώ της Ευρωπαϊκής Ένωσης από 33 τομείς**, οι οποίοι στη μεγάλη πλειοψηφία τους είναι οι ίδιοι. Η διαφορά στον αριθμό των γαλάζιων τομέων οφείλεται στα **ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των οικονομιών** της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Κύπρου. Ειδικότερα, στην Κύπρο προκύπτουν διαφορετικοί τομείς, κατά κύριο λόγο, στον Θαλάσσιο και παράκτιο τουρισμό ενώ στην Ευρωπαϊκή Ένωση παρατηρείται δραστηριοποίηση σε τομείς όπως η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από θαλάσσιες πηγές, η γαλάζια βιοτεχνολογία και η εξόρυξη θαλάσσιων ορυκτών πόρων.

Επισημαίνεται ότι οι τομείς της Αλιείας, της Υδατοκαλλιέργειας και της Αφαλάτωσης θαλάσσιου νερού στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή εμφανίζονται ως ξεχωριστές οντότητες ενώ στην περίπτωση της Κύπρου αποφασίστηκε όπως ομαδοποιηθούν λόγω του μικρού μεγέθους τους αλλά και της σχετικής συνάφειας των δραστηριοτήτων τους. Επίσης, στη γαλάζια οικονομία της Κύπρου **δεν περιλαμβάνονται οι τομείς της γαλάζιας ενέργειας, της εξόρυξης και αξιοποίησης των θαλάσσιων ορυκτών πόρων** καθώς και της **γαλάζιας βιοτεχνολογίας** αφού δεν υπάρχει σχετική δραστηριοποίηση.

Όπως διαπιστώνεται, οι τομείς οικονομικής δραστηριότητας που συμμετέχουν στη γαλάζια οικονομία **καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα των οικονομικών δραστηριοτήτων και ανήκουν και στους 3 ευρείς τομείς οικονομικής δραστηριότητας**. Οι τομείς του **τριτογενούς τομέα (28 τομείς)** παρουσιάζουν **πιο έντονο το γαλάζιο στοιχείο** κυρίως λόγω της ύπαρξης των τομέων του θαλάσσιου και παράκτιου τουρισμού καθώς και των θαλάσσιων μεταφορών. Αισθητά μικρότερη είναι η συνεισφορά στις δραστηριότητες της γαλάζιας οικονομίας που εμφανίζουν ο **δευτερογενής τομέας (6 τομείς)** και ο **πρωτογενής τομέας (5 τομείς)**.

Ο **Θαλάσσιος και παράκτιος τουρισμός** αποτελεί τον **σημαντικότερο με διαφορά γαλάζιο τομέα** με πολύ μεγάλη συνεισφορά όχι μόνο στη γαλάζια οικονομία αλλά και στο σύνολο της

οικονομίας της Κύπρου. Σύμφωνα με **μελέτη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Κύπρο**¹³, τα στοιχεία της οποίας αναφέρονται στο έτος 2010, ο τομέας του Θαλάσσιου και παράκτιου τουρισμού παράγει περίπου το **55% της Προστιθέμενης Αξίας της γαλάζιας οικονομίας**.

Ιδιαίτερα σημαντικός τομέας της γαλάζιας οικονομίας του τόπου είναι οι **Θαλάσσιες μεταφορές**. Επισημαίνεται ότι η Κύπρος αποτελεί παγκόσμια ναυτιλιακή δύναμη η οποία κατατάσσεται ως 10η στον κόσμο και 3η στην Ευρώπη. Ο τομέας αυτός έχει **σημαντική συνεισφορά στην Προστιθέμενη Αξία της γαλάζιας οικονομίας** με το μερίδιό του να ανέρχεται περίπου στο **36%**. Στον τομέα αυτό περιλαμβάνεται και η Αρχή Λιμένων Κύπρου.

Η **Αλιεία και Υδατοκαλλιέργεια** αποτελεί μια από τις **πιο παραδοσιακές δραστηριότητες στην Κύπρο** που συμβάλλει σημαντικά στην παραγωγή και προσφορά **υψηλής ποιότητας αλιευτικών προϊόντων στον καταναλωτή**. Πρόσθετα, η **Αφαλάτωση θαλάσσιου νερού**, αν και μικρός σε μέγεθος τομέας, θεωρείται σημαντικός, ιδιαίτερα κατά τα τελευταία χρόνια που παρατηρείται ανομβρία, αφού συμβάλλει στην εξασφάλιση ικανοποιητικών ποσοτήτων νερού για την ύδρευση και άρδευση του τόπου. Η **Αλιεία, υδατοκαλλιέργεια και αφαλάτωση θαλάσσιου νερού** παράγει περίπου το **9% της συνολικής Προστιθέμενης Αξίας της γαλάζιας οικονομίας**.

Τα **Ναυπηγεία και επιδιορθώσεις πλοίων** αποτελούν άλλον ένα αλλά μικρότερο τομέα της γαλάζιας οικονομίας της Κύπρου. Η **συνεισφορά** του συγκεκριμένου τομέα στη **συνολική Προστιθέμενη Αξία της γαλάζιας οικονομίας** παρουσιάζεται σε **ιδιαίτερα χαμηλά επίπεδα** (0,7%).

Οι σημαντικές εξελίξεις στα ενεργειακά θέματα στην ευρύτερη περιοχή της Μεσογείου έχουν καταστήσει τον **τομέα της Εξόρυξης πετρελαίου και φυσικού αερίου στη θάλασσα πολύ σημαντικό για την Κύπρο**. Η προώθηση δραστηριοτήτων με σκοπό την εκμετάλλευση των κοιτασμάτων υδρογονανθράκων εντός της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης της Κύπρου αναμένεται να εντατικοποιηθεί στο εγγύς μέλλον.

Στον **τομέα της Δημόσιας διοίκησης** περιλαμβάνονται **3 κυβερνητικά τμήματα** τα οποία ανήκουν εξ ολοκλήρου στη γαλάζια οικονομία και διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στη χάραξη και εφαρμογή των πολιτικών. Αυτά είναι το Τμήμα Αλιείας και Θαλάσσιων Ερευνών, το Τμήμα Εμπορικής Ναυτιλίας καθώς και η Ναυτική και Λιμενική Αστυνομία. Διευκρινίζεται ότι υπάρχουν και άλλα κυβερνητικά τμήματα που συμμετέχουν στη γαλάζια οικονομία της Κύπρου με μικρότερο όμως βαθμό συμμετοχής.

4.1.2. Επαγγέλματα με συμμετοχή στη γαλάζια οικονομία της Κύπρου

Στον Πίνακα 4 παρουσιάζονται τα **126 επαγγέλματα και ο βαθμός συμμετοχής τους στη γαλάζια οικονομία της Κύπρου**, σύμφωνα με το **Διεθνές Σύστημα Ταξινόμησης Επαγγελμάτων ISCO-08**. Επισημαίνεται ότι η χαρτογράφηση των γαλάζιων επαγγελμάτων της Κύπρου έγινε στη **βάση του προσδιορισμού των γαλάζιων επαγγελμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης** που αναλύθηκε στο υποκεφάλαιο 2.3. Πρόσθετα, αξιοποιήθηκαν οι απόψεις των αρμόδιων υπηρεσιών και οργανισμών της Κύπρου σε σχέση με τα επαγγέλματα που συμμετέχουν στη γαλάζια οικονομία του τόπου. Επισημαίνεται ότι ο πιο κάτω κατάλογος των επαγγελμάτων δεν είναι εξαντλητικός αφού υπάρχουν και άλλα επαγγέλματα τα οποία όμως συμμετέχουν σε μικρότερο βαθμό στη γαλάζια οικονομία της Κύπρου.

¹³ Studies to support the development of sea basin cooperation in the Mediterranean, Adriatic and Ionian, and Black Sea, Contract Number MARE/2012/07 - Ref. No 2, Report 1 - Annex 2.4, Country Fiche - Cyprus, European Commission, January 2014.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΜΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ
ΣΤΗ ΓΑΛΑΖΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

A/A	Κωδικός	Επάγγελμα	Βαθμός συμμετοχής
	1	Διευθυντές	
1	1312	Διευθυντές παραγωγής στην αλιεία και υδατοκαλλιέργεια	εξ ολοκλήρου
2		<i>Διευθυντές αλιείας</i>	
		<i>Διευθυντές υδατοκαλλιέργειας</i>	εξ ολοκλήρου
3	1321	Διευθυντές επιχειρήσεων μεταποίησης	εξ ολοκλήρου
		<i>Διευθυντές επιχειρήσεων μεταποίησης, συσκευασίας και συντήρησης αλιευτικών προϊόντων</i>	
4	1322	Διευθυντές επιχειρήσεων εξόρυξης	μεγάλος
5	1330	Διευθυντές υπηρεσιών τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας	μερικώς
6	1349	Διευθυντές παροχής επαγγελματικών υπηρεσιών μη αλλού τοποθετημένοι	εξ ολοκλήρου
7		<i>Διευθυντές ναυτιλιακής εταιρείας</i>	
		<i>Διευθυντές λιμενικών εγκαταστάσεων</i>	εξ ολοκλήρου
8	1411	Διευθυντές ξενοδοχείων	μεγάλος
9	1412	Διευθυντές εστιατορίων	μεγάλος
10	1431	Διευθυντές αθλητικών κέντρων, κέντρων αναψυχής και πολιτιστικών κέντρων	μερικώς
		<i>Διευθυντές εκμετάλλευσης αθλητικών γηπέδων και σταδίων</i>	
11	1439	Διευθυντές υπηρεσιών μη αλλού τοποθετημένοι	εξ ολοκλήρου
		<i>Διευθυντές κρουαζιέρας</i>	
	2	Πτυχιούχοι	
12	2114	Γεωλόγοι και γεωφυσικοί	εξ ολοκλήρου
13		<i>Θαλάσσιοι γεωλόγοι</i>	
		<i>Ωκεανογράφοι</i>	εξ ολοκλήρου
14		<i>Γεωφυσικοί</i>	μερικώς

A/A	Κωδικός	Επάγγελμα	Βαθμός συμμετοχής
15	2131	Βιολόγοι, βοτανολόγοι και ζωολόγοι	εξ ολοκλήρου
16		Θαλάσσιοι βιολόγοι	
17		Ιχθυολόγοι	
18		Υδρολόγοι	
19	2132	Μικροβιολόγοι περιβάλλοντος	μερικώς
19	2132	Σύμβουλοι γεωργίας, δασοκομίας και αλιείας	εξ ολοκλήρου
20		Σύμβουλοι και ερευνητές αλιείας και υδατοκαλλιέργειας	
20	2133	Ειδικοί προστασίας του περιβάλλοντος	εξ ολοκλήρου
21		Ειδικοί διαχείρισης και προστασίας θαλάσσιου περιβάλλοντος	
21	2144	Μηχανολόγοι μηχανικοί	εξ ολοκλήρου
22		Ναυπηγοί μηχανικοί	
23	2145	Μηχανικοί βαρέως τύπου εξοπλισμού	μερικώς
23	2146	Χημικοί μηχανικοί	μερικώς
24		Μηχανικοί ορυχείων και μεταλλείων	μεγάλος
25		Μηχανικοί αγωγών	μεγάλος
26		Μηχανικοί πετρελαίου και φυσικού αερίου	μεγάλος
27		Μηχανικοί υγρών γεώτρησης	μεγάλος
28		Γεωμηχανολόγοι μηχανικοί	μερικώς
29	2149	Μηχανικοί συστημάτων ελέγχου	μερικώς
30		Μηχανικοί μη αλλού τοποθετημένοι	εξ ολοκλήρου
29	2149	Κατασκευαστές οργάνων πλοίων	εξ ολοκλήρου
30		Μηχανολόγοι ενυδρείων	εξ ολοκλήρου

A/A	Κωδικός	Επάγγελμα	Βαθμός συμμετοχής
31	2165	Χαρτογράφοι και τοπογράφοι <i>Διαχειριστές και αναλυτές γεωγραφικών συστημάτων πληροφοριών</i>	μερικώς
32		<i>Χαρτογράφοι</i>	μερικώς
33	2320	Καθηγητές επαγγελματικής εκπαίδευσης <i>Εκπαιδευτικοί για θαλάσσια θέματα</i>	εξ ολοκλήρου
34	2611	Δικηγόροι <i>Ναυτιλιακοί δικηγόροι</i>	εξ ολοκλήρου
35	2621	Αρχειοφύλακες και έφοροι αρχαιοτήτων, μουσείων και αιθουσών έργων τέχνης <i>Έφοροι ενυδρείων</i>	εξ ολοκλήρου
36	2632	Κοινωνιολόγοι και ανθρωπολόγοι <i>Αρχαιολόγοι υποβρύχιων και θαλάσσιων θεμάτων</i>	εξ ολοκλήρου
37		<i>Γεωγράφοι</i>	μερικώς
38	2652	Μουσικοί, τραγουδιστές και συνθέτες <i>Μουσικοί</i>	μεγάλος
39		<i>Τραγουδιστές</i>	μεγάλος
40	2653	Χορευτές και χορογράφοι <i>Χορευτές</i>	μεγάλος
	3	Τεχνικοί βοηθοί	
41	3111	Τεχνικοί βοηθοί χημείας και φυσικών επιστημών <i>Τεχνολόγοι γεωλογίας, πετρελαίου και φυσικού αερίου</i>	μεγάλος
42		<i>Τεχνικοί γεωλογικών δοκιμών</i>	μερικώς
43		<i>Τεχνικοί γεωλογικών πληροφοριών</i>	μερικώς

A/A	Κωδικός	Επάγγελμα	Βαθμός συμμετοχής
44	3114	Τεχνικοί βοηθοί ηλεκτρονικών μηχανικών <i>Τεχνικοί επιδιόρθωσης θαλάσσιων οργάνων</i>	εξ ολοκλήρου
45	3115	Τεχνικοί βοηθοί μηχανολόγων μηχανικών <i>Τεχνικοί μηχανολόγοι μηχανικοί</i>	μερικώς
46	3117	Τεχνικοί βοηθοί ορυχείων και μετάλλων <i>Τεχνικοί βοηθοί μηχανικών πετρελαίου και φυσικού αερίου</i>	μεγάλος
47	3119	Τεχνικοί βοηθοί φυσικών επιστημών και μηχανικής μη αλλού τοποθετημένοι <i>Τεχνολόγοι αλιείας</i>	εξ ολοκλήρου
48		<i>Τεχνολόγοι υδατοκαλλιέργειας</i>	εξ ολοκλήρου
49		<i>Τεχνικοί αφαλάτωσης</i>	εξ ολοκλήρου
50		<i>Τεχνικοί και χειριστές διεργασιών εξόρυξης και επεξεργασίας φυσικού αερίου</i>	μεγάλος
51		<i>Τεχνικοί περιβάλλοντος</i>	μερικώς
52		<i>Τεχνικοί συστημάτων γεωγραφικών πληροφοριών</i>	μερικώς
53	3121	Επόπτες και επιστάτες ορυχείων και μεταλλείων <i>Επόπτες διεργασιών εξόρυξης και επεξεργασίας φυσικού αερίου</i>	μεγάλος
54	3122	Επόπτες και επιστάτες μεταποίησης <i>Επόπτες φορτοεκφορτώσεων</i>	μερικώς
55	3134	Χειριστές μονάδων διύλισης πετρελαίου και φυσικού αερίου	μεγάλος
56	3139	Τεχνικοί και χειριστές διεργασιών μη αλλού τοποθετημένοι <i>Χειριστές μηχανημάτων ευστάθειας</i>	μερικώς
57	3151	Μηχανικοί πλοίων και σκαφών <i>Αξιωματικοί μηχανής (πρώτος, δεύτερος και τρίτος μηχανικός)</i>	εξ ολοκλήρου

A/A	Κωδικός	Επάγγελμα	Βαθμός συμμετοχής
58		<i>Ηλεκτροτεχνίτες αξιωματικοί ναυτικού</i>	<i>εξ ολοκλήρου</i>
59		<i>Ηλεκτρολόγοι αξιωματικοί ναυτικού</i>	<i>εξ ολοκλήρου</i>
60		<i>Ψυκτικοί μηχανικοί</i>	<i>μερικώς</i>
61	3152	<i>Αξιωματικοί καταστρώματος και πλοηγοί πλοίων</i> <i>Πλοίαρχοι</i>	<i>εξ ολοκλήρου</i>
62		<i>Υποπλοίαρχοι</i>	<i>εξ ολοκλήρου</i>
63		<i>Ανθυποπλοίαρχοι</i>	<i>εξ ολοκλήρου</i>
64		<i>Κυβερνήτες ακτοπλοϊκών επιβατηγών σκαφών</i>	<i>εξ ολοκλήρου</i>
65		<i>Πλοηγοί πλοίων και λεμβοδηγοί</i>	<i>εξ ολοκλήρου</i>
66		<i>Ελεγκτές θαλάσσιας κυκλοφορίας</i>	<i>εξ ολοκλήρου</i>
67		<i>Αξιωματικοί επικοινωνιών</i>	<i>μερικώς</i>
68	3257	<i>Επιθεωρητές και βοηθοί περιβαλλοντικής και επαγγελματικής υγείας</i> <i>Επιθεωρητές πλοίων</i>	<i>εξ ολοκλήρου</i>
69	3321	<i>Αντιπρόσωποι ασφαλειών</i> <i>Ναυτασφαλιστές</i>	<i>εξ ολοκλήρου</i>
70	3323	<i>Αγοραστές εμπορευμάτων και πρώτων υλών</i> <i>Διαχειριστές αγορών και προμηθειών πλοίων</i>	<i>εξ ολοκλήρου</i>
71	3324	<i>Μεσίτες εμπορίου και ναυλώσεων πλοίων</i> <i>Μεσίτες ναυτιλιακών συμβάσεων</i>	<i>εξ ολοκλήρου</i>
72	3332	<i>Διοργανωτές συνεδρίων και εκδηλώσεων</i> <i>Ειδικοί διαχείρισης εκδηλώσεων και ψυχαγωγίας</i>	<i>μερικώς</i>
73	3351	<i>Τελωνειακοί και συνοριακοί ελεγκτές</i> <i>Αξιωματικοί λιμενικής και ναυτικής αστυνομίας</i>	<i>εξ ολοκλήρου</i>
74		<i>Τελωνειακοί και συνοριακοί ελεγκτές</i>	<i>μερικώς</i>

A/A	Κωδικός	Επάγγελμα	Βαθμός συμμετοχής
75	3355	Επιθεωρητές αστυνομίας και ντετέκτιβ <i>Λιμενικοί και ναυτικοί αστυνομικοί</i>	<i>εξ ολοκλήρου</i>
76	3423	Γυμναστές και εκπαιδευτές φυσικής κατάστασης <i>Εκπαιδευτές θαλάσσιων αθλημάτων</i>	<i>εξ ολοκλήρου</i>
77	3433	Τεχνικοί γκαλερί, μουσείων και βιβλιοθηκών <i>Τεχνικοί ενυδρείων</i>	<i>εξ ολοκλήρου</i>
78	3434	Αρχιμάγειροι	μεγάλος
	4	Γραφεία	
79	4221	Σύμβουλοι ταξιδιών και γραφεία ταξιδιωτικών γραφείων	μεγάλος
80	4224	Υπάλληλοι υποδοχής ξενοδοχείων	μεγάλος
81	4323	Γραφεία μεταφορών <i>Γραφεία λιμενικών εργασιών</i>	<i>εξ ολοκλήρου</i>
82		<i>Γραφεία διακίνησης φορτίων</i>	<i>μερικώς</i>
	5	Υπάλληλοι υπηρεσιών και πωλητές	
83	5111	Συνοδοί ταξιδιών <i>Συνοδοί τουρισμού υπαίθριων δραστηριοτήτων</i>	μεγάλος
84	5113	Ξεναγοί <i>Ξεναγοί ερασιτεχνικής αλιείας</i>	<i>εξ ολοκλήρου</i>
85		<i>Ξεναγοί</i>	<i>μεγάλος</i>
86	5120	Μάγειροι	μεγάλος

A/A	Κωδικός	Επάγγελμα	Βαθμός συμμετοχής
87	5131	Σερβιτόροι	μεγάλος
88	5132	Μπάρμαν	μεγάλος
89	5151	Επόπτες καθαριότητας <i>Επόπτες καθαριότητας σε ξενοδοχεία</i>	μεγάλος
90	5221	Καταστηματαρχες <i>Έμποροι μηχανών αφαλάτωσης</i>	εξ ολοκλήρου
91		<i>Έμποροι τουριστικών ειδών για τη θάλασσα</i>	εξ ολοκλήρου
92	5249	Άλλοι υπάλληλοι πωλήσεων μη αλλού τοποθετημένοι <i>Υπεύθυνοι ενοικιάσεων σκαφών και ειδών αναψυχής</i>	εξ ολοκλήρου
93	5414	Φύλακες και θυρωροί <i>Φαροφύλακες</i>	εξ ολοκλήρου
94	5419	Υπάλληλοι παροχής υπηρεσιών προστασίας μη αλλού τοποθετημένοι <i>Ναυαγοσώστες</i>	εξ ολοκλήρου
	6	Γεωργοί, κτηνοτρόφοι και αλιείς	
95	6221	Ιχθυοτρόφοι και οστρακοτρόφοι	εξ ολοκλήρου
96	6222	Αλιείς παράκτιας αλιείας	εξ ολοκλήρου
97	6223	Αλιείς ανοικτού πελάγους	εξ ολοκλήρου
	7	Τεχνίτες	
98	7115	Πελεκάνοι και ξυλουργοί <i>Ξυλουργοί πλοίων</i>	εξ ολοκλήρου

A/A	Κωδικός	Επάγγελμα	Βαθμός συμμετοχής
99	7124	Τεχνίτες μονώσεων <i>Καλαφάτες</i>	<i>εξ ολοκλήρου</i>
100	7126	Υδραυλικοί και εγκαταστάτες σωληνώσεων <i>Συντηρητές ενυδρείων</i>	<i>εξ ολοκλήρου</i>
101	7133	Καθαριστές οικοδομών και συναφών εργασιών <i>Τεχνίτες αμμοβολιστές</i>	<i>εξ ολοκλήρου</i>
102	7213	Ελασματοουργοί, ισιωτές αυτοκινήτων και κατασκευαστές μεταλλικών ειδών <i>Κατασκευαστές λεβήτων</i>	<i>μερικώς</i>
103	7215	Εγκαταστάτες ανυψωτικού εξοπλισμού και συρματόσχοινων	<i>μερικώς</i>
104	7511	Κρεοπώλες, αλλαντοποιοί, συντηρητές και τεμαχιστές κρέατος και ψαριών <i>Τεμαχιστές και συντηρητές ψαριών</i>	<i>εξ ολοκλήρου</i>
105	7541	Δύτες <i>Τεχνίτες υποθαλάσσιων εργασιών</i>	<i>εξ ολοκλήρου</i>
106		<i>Υποβρύχιοι κάμεραμαν και φωτογράφοι</i>	<i>εξ ολοκλήρου</i>
	8	Χειριστές μηχανημάτων και συναρμολογητές	
107	8113	Χειριστές γεωτρήπανων διάνοιξης φρεάτων <i>Χειριστές περιστροφικού τρυπανιού πετρελαίου και φυσικού αερίου</i>	<i>μεγάλος</i>
108		<i>Χειριστές αντλιών πετρελαίου</i>	<i>μεγάλος</i>
109	8160	Χειριστές μηχανών παραγωγής και συντήρησης τροφίμων <i>Χειριστές μηχανών επεξεργασίας και συντήρησης ψαριών</i>	<i>εξ ολοκλήρου</i>
110	8182	Χειριστές ατμομηχανών και λεβήτων <i>Κατώτερο προσωπικό μηχανοστασίου πλοίων (λιπαντές, καθαριστές, εφαρμοστές, τονναδόροι, βοηθοί ηλεκτρολόγου, βοηθοί ψυκτικών, υδραυλικοί, αποθηκάριοι μηχανής)</i>	<i>εξ ολοκλήρου</i>

A/A	Κωδικός	Επάγγελμα	Βαθμός συμμετοχής
111		<i>Χειριστές λεβήτων</i>	<i>μερικώς</i>
112	8342	Χειριστές χωματουργικών μηχανημάτων <i>Χειριστές εκσκαφέων</i>	<i>μερικώς</i>
113	8343	Χειριστές γερανών και ανυψωτήρων <i>Χειριστές γερανών πετρελαίου και φυσικού αερίου</i>	<i>μεγάλος</i>
114		<i>Χειριστές γερανογεφύρων, γερανών και ανυψωτήρων</i>	<i>μερικώς</i>
115	8344	Χειριστές μηχανοκίνητων οχημάτων ανύψωσης <i>Μανουβραδότες</i>	<i>εξ ολοκλήρου</i>
116	8350	Υπαξιωματικοί και ναύτες καταστρώματος πλοίων <i>Ναύκληροι</i>	<i>εξ ολοκλήρου</i>
117		<i>Υποναύκληροι</i>	<i>εξ ολοκλήρου</i>
118		<i>Ναύτες</i>	<i>εξ ολοκλήρου</i>
119		<i>Υπεύθυνοι φρουρών ασφαλείας πλοίων</i>	<i>εξ ολοκλήρου</i>
120		<i>Φρουροί ασφαλείας πλοίων</i>	<i>εξ ολοκλήρου</i>
	9	Ανειδίκευτοι εργάτες	
121	9112	Καθαριστές γραφείων, ξενοδοχείων και άλλων υποστατικών <i>Καμαρότοι</i>	<i>εξ ολοκλήρου</i>
122		<i>Καθαριστές ξενοδοχείων</i>	<i>μεγάλος</i>
123	9216	Ανειδίκευτοι εργάτες αλιείας και υδατοκαλλιέργειας	<i>εξ ολοκλήρου</i>
124	9311	Ανειδίκευτοι εργάτες ορυχείων και λατομείων <i>Ανειδίκευτοι εργάτες πετρελαίου και φυσικού αερίου</i>	<i>μεγάλος</i>
125	9333	Χειριστές φορτίων <i>Ανειδίκευτοι λιμενεργάτες</i>	<i>εξ ολοκλήρου</i>
126	9412	Βοηθοί κουζίνας	<i>μεγάλος</i>

Τα 126 γαλάζια επαγγέλματα καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα επαγγελμάτων της κυπριακής οικονομίας και ανήκουν και στις 9 επαγγελματικές κατηγορίες. Προκύπτει ότι το γαλάζιο στοιχείο εμφανίζεται εντονότερο στα επαγγέλματα ανώτερου επιπέδου (78 επαγγέλματα), εικόνα που παρατηρείται και στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Σημαντική χαρακτηρίζεται επίσης η εκπροσώπηση των επαγγελμάτων μέσου επιπέδου (42 επαγγέλματα) ενώ η συμμετοχή των επαγγελμάτων κατώτερου επιπέδου είναι πολύ μικρή (6 επαγγέλματα).

Η μεγαλύτερη συμμετοχή γαλάζιων επαγγελμάτων ανώτερου επιπέδου προκύπτει από τους Τεχνικούς βοηθούς (κωδικός 3) με 38 επαγγέλματα. Έπονται οι Πτυχιούχοι (κωδικός 2) με 29 γαλάζια επαγγέλματα και οι Διευθυντές (κωδικός 1) με 11 γαλάζια επαγγέλματα. Στους Τεχνικούς βοηθούς τα περισσότερα επαγγέλματα εντοπίζονται στους Αξιοματικούς καταστρώματος και πλοηγούς πλοίων (κωδικός 3152), στους Τεχνικούς βοηθούς φυσικών επιστημών και μηχανικής μη αλλού τοποθετημένους (κωδικός 3119), στους Μηχανικούς πλοίων και σκαφών (3151) καθώς και στους Τεχνικούς βοηθούς χημείας και φυσικών επιστημών (κωδικός 3111). Όσον αφορά στους Πτυχιούχους, η πλειοψηφία των επαγγελμάτων βρίσκεται στους Μηχανικούς ορυχείων και μεταλλείων (κωδικός 2146) και στους Βιολόγους, βοτανολόγους και ζωολόγους (κωδικός 2131). Παρόμοια είναι η εικόνα που παρατηρείται και στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Σημειώνεται η αξιόλογη εκπροσώπηση επαγγελμάτων ανώτερου επιπέδου που σχετίζονται με την εξόρυξη πετρελαίου και φυσικού αερίου τα οποία εκτιμάται ότι θα έχουν σημαντική συμμετοχή στη γαλάζια οικονομία του τόπου. Η συνέχιση των δραστηριοτήτων για εξόρυξη φυσικού αερίου εντός της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης της Κύπρου θα έχει θετικό αντίκτυπο στη δραστηριοποίηση των επαγγελμάτων αυτών.

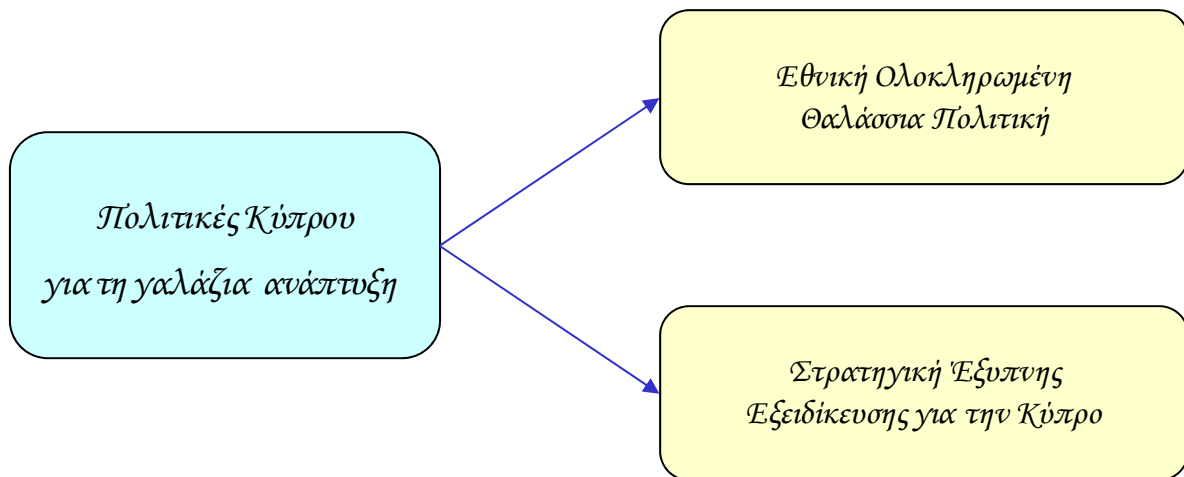
Στα επαγγέλματα μέσου επιπέδου ξεχωρίζει, όπως και στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η παρουσία των Ιχθυοτρόφων και οστρακοτρόφων (κωδικός 6221), των Αλιέων παράκτιας αλιείας και ανοικτού πελάγους (κωδικοί 6222 και 6223 αντίστοιχα) και των Υπαξιωματικών και ναυτών καταστρώματος πλοίων (κωδικός 8350). Πρόσθετα, σημαντική συμμετοχή στη γαλάζια οικονομία της Κύπρου έχουν επαγγέλματα που ανήκουν στον τομέα του θαλάσσιου και παράκτιου τουρισμού.

Στα επαγγέλματα κατώτερου επιπέδου (κωδικός 9) οι Καμαρότοι και οι Καθαριστές ξενοδοχείων (κωδικός 9112) παρουσιάζουν τη σημαντικότερη εκπροσώπηση. Σημειώνεται επίσης η παρουσία των Ανειδίκευτων εργατών αλιείας και υδατοκαλλιέργειας (κωδικός 9216) και των Ανειδίκευτων λιμενεργατών (κωδικός 9333).

4.2. Προκλήσεις και πολιτικές

Σε αυτό το υποκεφάλαιο καταγράφονται οι βασικές προκλήσεις της Κύπρου σε σχέση με τη γαλάζια οικονομία και οι διάφορες πολιτικές που εφαρμόζει το κράτος για την έγκαιρη και αποτελεσματική αντιμετώπιση τους. Συγκεκριμένα, εξετάζονται η Εθνική Ολοκληρωμένη Θαλάσσια Πολιτική και η Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης για την Κύπρο. Στα έγγραφα αυτά ενσωματώνονται οι κυριότερες πολιτικές του κράτους για τη γαλάζια ανάπτυξη και τους γαλάζιους τομείς οικονομικής δραστηριότητας.

Σημειώνεται ότι η κυβέρνηση, αναγνωρίζοντας την πολύ μεγάλη σημασία που διαδραματίζει η γαλάζια οικονομία στην Κύπρο, βρίσκεται στο στάδιο εκπόνησης ενός ολοκληρωμένου εγγράφου το οποίο θα περιέχει τη στρατηγική του κράτους για τη γαλάζια ανάπτυξη, η οποία θα περιλαμβάνει θέματα όπως η ναυτιλία, ο θαλάσσιος και παράκτιος τουρισμός και η δημιουργία υποδομών.

4.2.1. Εθνική Ολοκληρωμένη Θαλάσσια Πολιτική

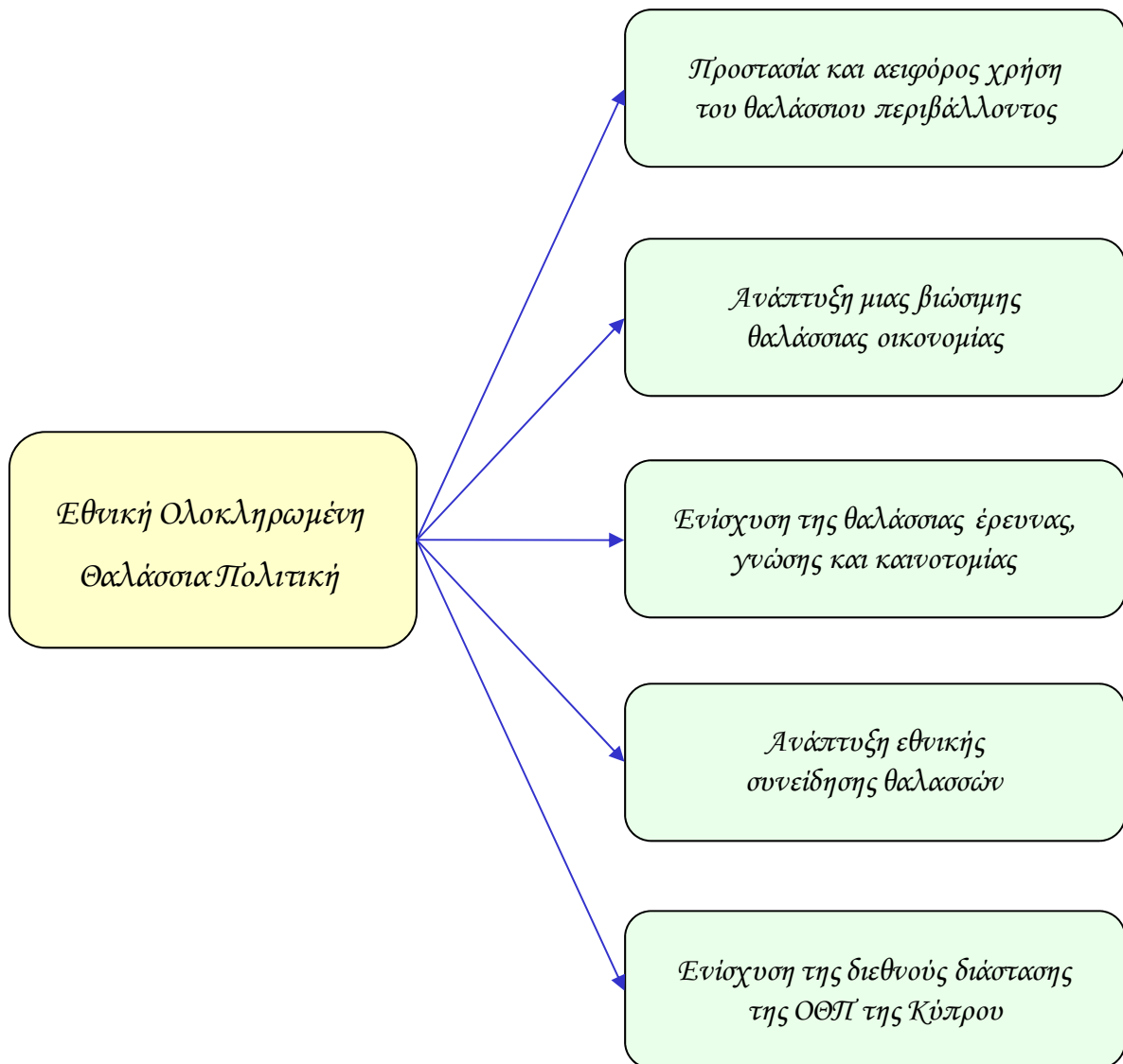
Στην Κύπρο, όπως συμβαίνει και σε άλλες χώρες, οι διάφοροι τομείς οι οποίοι σχετίζονται με τη θάλασσα κατανέμονται μεταξύ διάφορων δημόσιων και ιδιωτικών φορέων με αποτέλεσμα τον διαφορετικό συντονισμό και διαχείριση τους. Κατά συνέπεια, οι πολιτικές οι οποίες εφαρμόζονται είναι αποσπασματικές και κάποιες φορές αλληλεπικαλυπτόμενες ενώ η επίλυση των προβλημάτων που προκύπτουν γίνεται συνήθως σε τομεακό επίπεδο και δεν λαμβάνονται υπόψη οι αλληλεπιδράσεις και οι συνέργειες με άλλους τομείς οικονομικής δραστηριότητας.

Για τον λόγο αυτό και με αντικείμενο την **αιεφόρο χρήση της θαλάσσιας περιοχής της Κύπρου και την αποτελεσματικότερη αξιοποίηση των φυσικών πόρων**, κρίθηκε αναγκαία η εφαρμογή μιας **Εθνικής Ολοκληρωμένης Θαλάσσιας Πολιτικής**. Προς αυτή την κατεύθυνση, όλες οι εμπλεκόμενες κυβερνητικές υπηρεσίες **ετοίμασαν σχετικό έγγραφο που καταγράφει τη στρατηγική της Κύπρου για την Ολοκληρωμένη Θαλάσσια Πολιτική (ΟΘΠ)** το οποίο εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο στις **22 Αυγούστου 2014**. Πρόσθετα, το Συμβούλιο αποφάσισε όπως εξουσιοδοτήσει την Υπουργική Επιτροπή για την ΟΘΠ¹⁴ να ετοιμάσει **Σχέδιο Δράσης για την υλοποίηση της**.

Η **ΟΘΠ της Κύπρου** έχει ως στόχο να λειτουργεί **συνδεδετικά και συμπληρωματικά** με τις τομεακές θαλάσσιες πολιτικές **ενισχύοντας τον συντονισμό και τη συνεργασία** και να **αναπτύξει κοινούς στόχους και κατάλληλα διατομεακά εργαλεία**. Αυτή η ολοκληρωμένη προσέγγιση θα συμβάλει στην **αξιοποίηση με βιώσιμο τρόπο των πόρων και των δυνατοτήτων της θάλασσας** και θα βοηθήσει στην **αιεφόρο ανάπτυξη όλων των σχετικών δραστηριοτήτων**, στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και στη βελτίωση της ποιότητας του θαλάσσιου περιβάλλοντος.

Λαμβάνοντας υπόψη τα οικονομικά, κοινωνικά, πολιτιστικά και περιβαλλοντικά δεδομένα του τόπου, η **ΟΘΠ της Κύπρου περιλαμβάνει πέντε θεματικές προτεραιότητες** οι οποίες εξετάζονται στη συνέχεια.

¹⁴ Η Υπουργική Επιτροπή για την ΟΘΠ της Κύπρου απαρτίζεται από τους Υπουργούς Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξεως, Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού, Εξωτερικών, Εσωτερικών και Συγκοινωνιών και Έργων.

Προστασία και αειφόρος χρήση του θαλάσσιου περιβάλλοντος

Η Μεσόγειος Θάλασσα έχει ταξινομηθεί με βάση τη Διεθνή Σύμβαση για την Πρόληψη της Ρύπανσης της Θάλασσας από Πλοία (MARPOL) ως «ειδική περιοχή» για το πετρέλαιο και τα απορρίμματα και έχει χαρακτηριστεί ως «θερμό σημείο», αφού **κινδυνεύει από πλημμύρες, διάβρωση και υποβάθμιση των ακτών**, περιλαμβανομένων των νερών κολύμβησης. Κατά συνέπεια, η προστασία και η διατήρηση του θαλασσίου περιβάλλοντος είναι πρωτίστης σημασίας για την Κύπρο.

Για τον σκοπό αυτό, θα **αναπτυχθούν δράσεις** για την πρόληψη όλων των μορφών ρύπανσης της θάλασσας, την προστασία της βιοποικιλότητας και του οικοσυστήματος, τη διατήρηση των φυσικών πόρων, την ορθολογική διαχείριση των παράκτιων ζωνών, την αύξηση της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, τη στήριξη της μετάβασης σε οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, τη μείωση των εκπομπών των αερίων θερμοκηπίου και την αντιμετώπιση των επιπτώσεων των κλιματικών αλλαγών.

Οι υφιστάμενες πολιτικές θα ενδυναμωθούν και όπου κρίνεται αναγκαίο θα ετοιμάζονται νέες στο πλαίσιο της ολοκληρωμένης προσέγγισης. Επίσης, θα ενισχυθεί η συνεργασία και

ο συντονισμός σε θέματα προστασίας θαλάσσιου περιβάλλοντος και διαχείρισης παράκτιων ζωνών μεταξύ των διάφορων εμπλεκόμενων φορέων. Σημαντική είναι και η εκπλήρωση των υποχρεώσεων της Κύπρου που πηγάζουν από **διεθνείς συμβάσεις και από τη νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης** σε σχέση με το θαλάσσιο περιβάλλον.

Σχετικά με τις **θαλάσσιες μεταφορές και το θαλάσσιο περιβάλλον**, η Κύπρος υποστηρίζει την **υιοθέτηση ολιστικών προσεγγίσεων και λύσεων σε διεθνές επίπεδο** για την προστασία των θαλασσών αφού θεωρεί ότι οι διεθνείς λύσεις μακροπρόθεσμα είναι οι πιο βιώσιμες και αποτελεσματικές. Η υιοθέτηση διεθνών μέτρων για προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος από τα πλοία θα πρέπει να μην επηρεάζει την **οικονομική ανταγωνιστικότητα των πλοίων έναντι άλλων μέσων μεταφορών** γιατί σε διαφορετική περίπτωση θα υπάρξει στροφή σε άλλα λιγότερο περιβαλλοντολογικά μέσα μεταφορών.

Ανάπτυξη μιας βιώσιμης θαλάσσιας οικονομίας

Οι γαλάζιοι τομείς οικονομικής δραστηριότητας μπορούν να συμβάλουν σε σημαντικό βαθμό στην οικονομική ανάκαμψη και ενίσχυση της απασχόλησης στην Κύπρο. Οι **προσπάθειες της Κύπρου στοχεύουν στην ενίσχυση και ανάπτυξη τόσο των υφιστάμενων γαλάζιων τομέων** όπως είναι η ναυτιλία, η αλιεία και ο τουρισμός όσο και των **αναδυόμενων τομέων** όπως είναι η **εκμετάλλευση των υδρογονανθράκων** και οι **ανανεώσιμες πηγές ενέργειας στη θάλασσα**.

Η **αλιεία** αποτελεί μια από τις **πιο παραδοσιακές γαλάζιες δραστηριότητες στην Κύπρο**. Η αλιεία θα πρέπει να προστατευθεί και να διατηρηθεί μέσα στο πλαίσιο της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής (ΚΑΠ) της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Για επίτευξη αυτού του στόχου, **θα υλοποιηθούν δράσεις** για ορθολογιστική διαχείριση των αλιευτικών πόρων, ανάπτυξη και βελτίωση των αλιευτικών μεθόδων φιλικών προς το περιβάλλον, προστασία και ανάπτυξη των αλιευτικών αποθεμάτων με τη δημιουργία θαλάσσιων προστατευόμενων περιοχών (θαλάσσιων πάρκων) και αναβάθμιση των επαγγελματικών γνώσεων και δεξιοτήτων. **Απαραίτητες προϋποθέσεις** είναι ο αποτελεσματικός έλεγχος και η επιτήρηση των αλιευτικών δραστηριοτήτων, η πάταξη της παράνομης αλιείας και η επιμόρφωση και ενημέρωση των πολιτών. Επίσης, σημαντική είναι η βελτίωση των συνθηκών υγιεινής στους χώρους εκφόρτωσης καθώς και η ανάπτυξη αλιευτικών υποδομών για παροχή ασφάλειας και κατάλληλων διευκολύνσεων.

Η **θαλάσσια υδατοκαλλιέργεια στην Κύπρο** συγκροτεί **σημαντικό μέρος του ευρύτερου αλιευτικού τομέα** και συμβάλλει στην παραγωγή υψηλής ποιότητας αλιευτικών προϊόντων. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, θα επιδιωχθεί η **περαιτέρω ανάπτυξη της υδατοκαλλιέργειας με την επέκταση των υφιστάμενων θαλάσσιων μονάδων αλλά και τη δημιουργία νέων**. Ο καθορισμός θαλάσσιων ζωνών για σκοπούς υδατοκαλλιέργειας, στα πλαίσια του Θαλάσσιου Χωροταξικού Σχεδιασμού (ΘΧΣ) αποτελεί βασική προϋπόθεση για την αειφόρο ανάπτυξη του τομέα. Επίσης, θα επιδιωχθεί η **δημιουργία λιμενικών και χερσαίων εγκαταστάσεων** για εξυπηρέτηση των μονάδων υδατοκαλλιέργειας καθώς και η **ανάπτυξη επιχειρήσεων** που να μπορούν να επιβιώσουν στις νέες συνθήκες ανταγωνισμού με έμφαση στην ποιότητα και υγιεινή των προϊόντων και την προώθησή τους σε νέες αγορές.

Ο **θαλάσσιος και παράκτιος τουρισμός** είναι ένας από τους **σημαντικότερους τομείς με πολύ μεγάλη συνεισφορά στην οικονομία του τόπου**. Εξαιτίας του έντονου τουριστικού ανταγωνισμού στην περιοχή της Μεσογείου **απαιτείται η χάραξη κατάλληλης στρατηγικής από το κράτος σε συνεργασία με τους εμπλεκόμενους φορείς**. Οι πολιτικές οι οποίες θα εφαρμοστούν θα στοχεύουν στην ενίσχυση του τουριστικού προϊόντος στην Κύπρο και στην

προσέλκυση τουριστών διαφορετικών κατηγοριών με ποικιλία ενδιαφερόντων. Σημαντικές προϋποθέσεις αποτελούν η **βελτίωση και δημιουργία νέων έργων υποδομής** όπως μαρίνες και λιμένες και η **δημιουργία νέων καινοτόμων θαλάσσιων και παράκτιων τουριστικών δραστηριοτήτων** όπως αλιευτικός τουρισμός, περιηγητικές και καταδυτικές δραστηριότητες, υποβρύχιος τουρισμός και θαλάσσιος επαγγελματικός και ερασιτεχνικός αθλητισμός.

Η **εμπορική ναυτιλία στην Κύπρο έχει αναπτυχθεί ραγδαία τις τελευταίες δεκαετίες** με αποτέλεσμα η Κύπρος να αποτελεί παγκόσμια ναυτιλιακή δύναμη η οποία κατατάσσεται ως 10η στον κόσμο και 3η στην Ευρώπη. Για να συνεχίσει η Κύπρος να αποτελεί ένα σύγχρονο, ποιοτικό και ολοκληρωμένο ναυτιλιακό κέντρο ανά το παγκόσμιο θα αναληφθούν δράσεις οι οποίες θα αποσκοπούν στην **προσέλκυση περισσότερων ποιοτικών πλοίων στο Κυπριακό νηολόγιο και ναυτιλιακών εταιρειών στην Κύπρο**. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί μέσω της διατήρησης του υφιστάμενου ναυτιλιακού φορολογικού συστήματος, της επέκτασης του με επιπρόσθετα κίνητρα για τις ναυτιλιακές εταιρείες καθώς και της προώθησης και προβολής του κυπριακού ναυτιλιακού τομέα. Επίσης, θα πρέπει να αναπτυχθεί περαιτέρω η συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων κυβερνητικών τμημάτων και ιδιωτικών οργανισμών με σκοπό να εδραιωθεί μια υγιής και ανταγωνιστική υποδομή στον τομέα της εμπορικής ναυτιλίας σε τεχνικά, διοικητικά, νομικά και οικονομικά θέματα.

Ανάμεσα στις επιδιώξεις του κράτους είναι επίσης η **βελτίωση των συνθηκών εργασίας και διαβίωσης των ναυτικών στα κυπριακά πλοία και των επιπέδων ασφαλείας σε αυτά** για την προστασία της ανθρώπινης ζωής αλλά και του θαλάσσιου περιβάλλοντος. Πρόσθετα, θα εξεταστεί η δυνατότητα **παροχής κινήτρων για την προσέλκυση περισσότερων Κυπρίων και ιδιαίτερα των νέων στα ναυτικά επαγγέλματα** με παράλληλη παροχή ποιοτικότερης εκπαίδευσης και εξασφάλιση υψηλής ποιότητας προσόντων.

Σημαντικές θεωρούνται επίσης οι εξελίξεις που προκύπτουν στον ενεργειακό τομέα, με την **αναζήτηση και εκμετάλλευση υδρογονανθράκων** εντός της Κυπριακής Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης (ΑΟΖ), και οι οποίες αναμένεται να εντατικοποιηθούν στο εγγύς μέλλον. Η Κυπριακή Δημοκρατία, στη βάση των διεθνών εξελίξεων και συνεργασιών με άλλα κράτη, εφαρμόζει μια στρατηγική που σκοπό έχει την **ορθολογική διαχείριση και αξιοποίηση του ενεργειακού πλούτου της και την μετατροπή της Κύπρου σε περιφερειακό ενεργειακό κέντρο**. Σε αυτά περιλαμβάνεται και η **παραγωγή ενέργειας από υπεράκτιες ανανεώσιμες πηγές ενέργειας** όπως είναι η **κατασκευή θαλάσσιων αιολικών πάρκων**.

Οι λιμένες είναι **μεγάλης σημασίας για την Κύπρο** αφού αποτελούν τη **βασικότερη πύλη εξυπηρέτησης σχεδόν ολόκληρου του εμπορίου και της διακίνησης σημαντικού αριθμού επιβατών**. Η **στρατηγική του κράτους** σε αυτό τον τομέα θα επικεντρωθεί στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας των κυπριακών λιμένων, την περαιτέρω βελτίωση και επέκταση των λιμενικών υποδομών, την αύξηση της κίνησης του διαμετακομιστικού εμπορίου και επιβατών κρουαζιέρας, την καλύτερευση των παρεχόμενων διευκολύνσεων μέσω της υιοθέτησης της ενιαίας θυρίδας εξυπηρέτησης καθώς και τη συμμόρφωση με τις απαιτήσεις για τους επιβάτες με ειδικές ανάγκες. Πρόσθετα, θα επιδιωχθεί η περαιτέρω προώθηση και δραστηριοποίηση της λειτουργίας του υφιστάμενου κέντρου θαλάσσιων μεταφορών μικρών αποστάσεων.

Ενίσχυση της θαλάσσιας έρευνας, γνώσης και καινοτομίας

Η **γνώση για τη θάλασσα σε παγκόσμιο επίπεδο παραμένει ελλιπής και αποσπασματική**. Η ανάγκη για καλύτερη και πληρέστερη γνώση της θάλασσας πηγάζει από την αλλαγή του κλίματος, την αυξημένη εμφάνιση ακραίων θαλάσσιων φαινομένων, τη συνεχή υποβάθμιση

του θαλασσίου περιβάλλοντος, τις συνέπειες της ρύπανσης και την ανάπτυξη ανθρώπινων δραστηριοτήτων στη θάλασσα.

Η γνώση, μέσω της οποίας μπορεί να επιτευχθεί η αειφόρος διαχείριση της θάλασσας, **θα προέλθει μέσα από την έρευνα και καινοτομία**. Προς αυτή την κατεύθυνση, η Κύπρος θα πρέπει να επενδύσει περισσότερο στον τομέα της έρευνας και καινοτομίας μέσω των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων και ερευνητικών κέντρων καθώς και να **επιδιώξει συνέργειες και ανταλλαγή δεδομένων με άλλα κράτη μέλη** για την πλήρη κατανόηση του θαλάσσιου περιβάλλοντος και την ανάπτυξη δραστηριοτήτων, τεχνολογιών και προϊόντων φιλικών προς το περιβάλλον.

Ο εκσυγχρονισμός του Ερευνητικού Κέντρου Θαλάσσιας Υδατοκαλλιέργειας Κύπρου, ο εμπλουτισμός της εθνικής βάσης γεωγραφικών δεδομένων του Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας και η **εισαγωγή περισσότερων και πιο εξειδικευμένων εκπαιδευτικών προγραμμάτων σε θαλάσσια και ναυτιλιακά θέματα** σε σχολές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Κύπρο θα βοηθήσουν σημαντικά στην ενίσχυση του τομέα της έρευνας. Πρόσθετα, με στενή συνεργασία του κράτους με το ναυτιλιακό σύμπλεγμα, τα ερευνητικά και εκπαιδευτικά ιδρύματα, θα επιδιωχθεί η δημιουργία μιας πλατφόρμας για έρευνα, ανάπτυξη και καινοτομία στον τομέα της ναυτιλιακής τεχνολογίας.

Εξίσου **σημαντική είναι η εκπαίδευση και επαγγελματική κατάρτιση σε όλα τα επίπεδα** (τεχνικό, επιστημονικό και ερευνητικό) αναφορικά με τις **δραστηριότητες για έρευνα και εκμετάλλευση υδρογονανθράκων** στην Κυπριακή Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη (ΑΟΖ), έτσι ώστε το ανθρώπινο δυναμικό της Κύπρου να αποκτήσει τις κατάλληλες γνώσεις και δεξιότητες.

Ανάπτυξη εθνικής συνείδησης θαλασσών

Στο πλαίσιο αυτής της προτεραιότητας, **θα επιδιωχθεί η μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση της κοινωνίας και των πολιτών για την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος** και για την καλύτερη διαχείριση των αποβλήτων και φυσικών πόρων. Αυτό θα επιτευχθεί μέσω της **καλύτερης ενημέρωσης και διαφώτισης των πολιτών** και της υλοποίησης **εξειδικευμένων εκπαιδευτικών και επιμορφωτικών προγραμμάτων** σε όλα τα επίπεδα της εκπαίδευσης για τη δημιουργία κατάλληλης κουλτούρας.

Εξίσου **σημαντικός κλάδος είναι η υποθαλάσσια πολιτιστική κληρονομιά**. Ο κλάδος αυτός πρέπει να προστατευτεί και να διαφυλαχτεί αφού **αποτελεί μια πολύ σημαντική πτυχή του πολιτισμού της Κύπρου**. Για τον σκοπό αυτό, **οι δράσεις θα επικεντρωθούν στην έρευνα, εντοπισμό και προστασία των ενάλιων αρχαιοτήτων** που βρίσκονται μέσα στην αιγιαλίτιδα ζώνη της Κύπρου ή έχουν ανασυρθεί από αυτή καθώς και στην ενημέρωση των πολιτών για την ύπαρξη και τη σημασία προστασίας αυτού του αρχαιολογικού πλούτου της Κύπρου.

Ενίσχυση της διεθνούς διάστασης της ΟΘΠ της Κύπρου

Η Κύπρος έχει θαλάσσια σύνορα με άλλα έξι κράτη, η πλειοψηφία των οποίων δεν ανήκουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Στη βάση αυτών των δεδομένων, **η ενίσχυση της συνεργασίας της Κύπρου με γειτονικές χώρες σε θαλάσσια θέματα κρίνεται πολύ σημαντική**.

Η Κύπρος προωθεί τη θέση ότι **όλες οι δραστηριότητες και συνεργασίες με τις γειτονικές χώρες, σε θέματα θάλασσας και ενέργειας και οριοθέτησης της Αποκλειστικής**

Οικονομικής Ζώνης (ΑΟΖ) των κρατών θα πρέπει να γίνονται σύμφωνα με τη **Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας (UNCLOS)**. Όσον αφορά άλλες δραστηριότητες που σχετίζονται με τη θάλασσα, όπως τα ναυτιλιακά θέματα και η έρευνα και διάσωση, η Κύπρος επιδιώκει τη συνομιλία συμφωνιών με τις γείτονες χώρες με σκοπό την προσέλκυση επενδύσεων και την ενίσχυση των διμερών της σχέσεων με κάθε μία από αυτές.

Η **αναμενόμενη εξόρυξη υδρογονανθράκων** από την Κύπρο θα δημιουργήσει **ανάγκες για ασφαλή μεταφορά τους δια θαλάσσης**. Προς αυτή την κατεύθυνση, θα πρέπει να επιδιωχθεί ο διάλογος με τις γείτονες χώρες για εξέταση πιθανής συνεργασίας στον τομέα της ασφάλειας του ενεργειακού εφοδιασμού της Κύπρου.

Επίσης, **διανοίγονται πρόσθετες προοπτικές συνεργασίας** στους τομείς της αλιείας και της διασφάλισης της αλιευτικών αποθεμάτων, της προστασίας του θαλάσσιου περιβάλλοντος, της εκμετάλλευσης των θαλάσσιων πόρων καθώς και των ερευνητικών δραστηριοτήτων οι οποίες προάγουν τη θαλάσσια γνώση και την ανάπτυξη μιας βιώσιμης γαλαζίας οικονομίας.

Εξίσου σημαντική είναι και η **ενεργός παρουσία της Κύπρου σε διεθνείς και ευρωπαϊκούς οργανισμούς και φόρα** που σχετίζονται με θαλάσσια θέματα και την προώθηση της γαλαζίας ανάπτυξης. Η παρουσία αυτή διαδραματίζει **καθοριστικό ρόλο στην επιτυχή προώθηση και υπεράσπιση των συμφερόντων της Κύπρου** στο διεθνές επίπεδο.

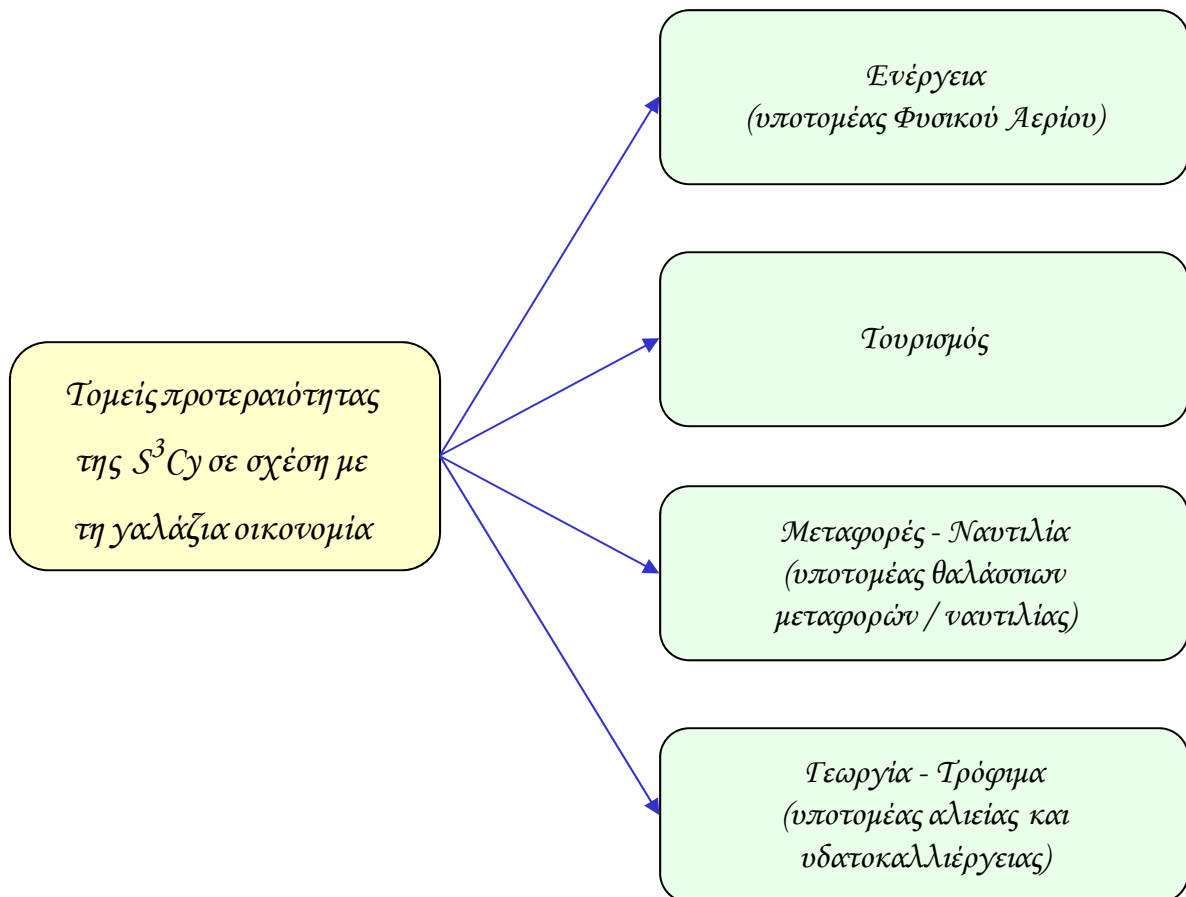
Για την **αποτελεσματική εφαρμογή της ΟΘΠ της Κύπρου** θα ετοιμαστεί **ένα στοχευμένο Σχέδιο Δράσης το οποίο θα περιλαμβάνει μετρήσιμους στόχους και χρονοδιαγράμματα**, έτσι ώστε να ανταποκρίνονται στις πραγματικότητες και τις ανάγκες της Κύπρου, καθώς και μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα ορόσημα για την αναθεώρηση του. Συγκεκριμένα, το Σχέδιο Δράσης θα περιλαμβάνει πρωτοβουλίες και μέτρα, σε συνάρτηση με τις νομικές και θεσμικές ρυθμίσεις, τους διαθέσιμους πόρους, την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος και το συμφέρον της Κύπρου. Πρόσθετα, για την εφαρμογή της ΟΘΠ της Κύπρου απαιτείται η **δημιουργία μηχανισμού παρακολούθησης, αξιολόγησης και αναθεώρησης τόσο της ίδιας της πολιτικής όσο και του μελλοντικού σχεδίου δράσης**.

4.2.2. Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης για την Κύπρο

Η Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης για την Κύπρο (S^3Cy)¹⁵, η οποία εγκρίθηκε τον Μάρτιο 2015, **βασίζεται στη θεμελιώδη αρχή της αναζήτησης των πυλώνων της ανάπτυξης στην παραγωγική βάση της οικονομίας**. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, δόθηκε ιδιαίτερα έμφαση σε **περιορισμένο αριθμό προτεραιοτήτων** που αφορούν τομείς μέσω των οποίων εκτιμάται ότι η Κύπρος θα πρωταγωνιστήσει. Οι επιλεγμένοι τομείς κρίθηκε ότι μπορούν να αποτελέσουν εστίες ανάπτυξης της οικονομίας αφού **διαθέτουν συστατικά όπως υποδομές, τεχνογνωσία καθώς και φυσικούς και ανθρώπινους πόρους** που λειτουργούν ως υφιστάμενα συγκριτικά πλεονεκτήματα ή διανοίγουν σημαντικές προοπτικές για το μέλλον.

Ανάμεσα στους τομείς προτεραιότητας της S^3Cy περιλαμβάνονται και τομείς της γαλαζίας οικονομίας οι οποίοι αφορούν την **Ενέργεια, τον Τουρισμό, τις Μεταφορές - Ναυτιλία** και τη **Γεωργία - Τρόφιμα**.

¹⁵ "Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης για την Κύπρο", Ίδρυμα Προώθησης Έρευνας, Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου, Γενική Διεύθυνση Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων, Συντονισμού και Ανάπτυξης, Μάρτιος 2015

Ενέργεια (υποτομέας Φυσικού Αερίου)

Η Κύπρος είναι ένα **ενεργειακά απομονωμένο κράτος** με συνεχώς αυξανόμενες ενεργειακές ανάγκες. Επίσης, το **κόστος εφοδιασμού ενέργειας θεωρείται πολύ ψηλό**, υπάρχει **μεγάλη εξάρτηση από εισαγωγές πετρελαίου** ενώ η **ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού είναι πολύ χαμηλή**. Η αγορά της Κύπρου είναι πολύ μικρή κάτι που συνεπάγεται ότι το κόστος εισαγωγής εξοπλισμού και ενεργειακών προϊόντων είναι δυσανάλογα ψηλό και μεταφέρεται στους καταναλωτές.

Οι πρόσφατες εξελίξεις που αφορούν στη διερεύνηση των αποθεμάτων και των δυνατοτήτων για **εξόρυξη φυσικού αερίου από την κυπριακή ΑΟΖ και την αξιοποίηση του διανοίγουν νέες ελπιδοφόρες προοπτικές** για την Κύπρο. Η σταδιακή απεξάρτηση από το πετρέλαιο, η διαφοροποίηση του ενεργειακού ισοζυγίου, η ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού και η μείωση των εκπομπών των αερίων αποτελούν τα σημαντικότερα από τα οφέλη τα οποία θα επιφέρει η εισαγωγή και χρήση του φυσικού αερίου.

Σημαντικά οφέλη εκτιμάται ότι θα επιφέρει επίσης το **Ενεργειακό Κέντρο στο Βασιλικό** το οποίο προγραμματίζεται να περιλαμβάνει **δύο τερματικούς σταθμούς**. Συγκεκριμένα, ο ένας σταθμός θα αφορά την **εισαγωγή και αποθήκευση υγροποιημένου φυσικού αερίου**, αν τελικά προχωρήσει η κυβέρνηση με αυτή την απόφαση, ενώ ο άλλος θα αφορά την **εισαγωγή και αποθήκευση λειτουργικών αποθεμάτων και αποθεμάτων ασφάλειας πετρελαιοειδών**. Παράλληλα, μια πιθανή κατασκευή τερματικού υγροποίησης για εξαγωγή φυσικού αερίου μπορεί να μετατρέψει την Κύπρο σε διεθνές ενεργειακό κέντρο.

Η εισαγωγή και χρήση φυσικού αερίου κατατάσσεται ανάμεσα στους κυρίαρχους τομείς προτεραιότητας της S³Cy. Η εξόρυξη φυσικού αερίου από την κυπριακή ΑΟΖ συνάδει και με τη στρατηγική για σταδιακή απεξάρτηση από το πετρέλαιο ενώ πρόσθετα δημιουργεί νέες προοπτικές για περαιτέρω ανάπτυξη συναφών οικονομικών και ερευνητικών δράσεων.

Αναφορικά με την **ανάπτυξη των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας** περιλαμβάνεται **δράση για την κυματική ενέργεια**. Ειδικότερα, στη στρατηγική αυτή αναφέρεται ότι θα προωθηθεί η **ανάπτυξη συσκευών μετατροπής ενέργειας** στην ακτογραμμή καθώς και για υπεράκτιες εφαρμογές.

Τουρισμός

Ο τομέας του Τουρισμού στην Κύπρο είναι διαχρονικά ένας από τους **κυριότερους πυλώνες στήριξης της οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης του τόπου** συνεισφέροντας σε πολύ μεγάλο βαθμό στο εθνικό προϊόν και στην απασχόληση. Ο τουρισμός αποτελεί ένα από τους πιο αναπτυσσόμενους τομείς σε παγκόσμιο επίπεδο με το μέλλον του στην Ευρώπη να είναι ιδιαίτερα ευοίωνα.

Η σημασία του τουρισμού για την Κύπρο καθώς και η θετική προοπτική που παρουσιάζει ο τομέας, **τον έχουν εντάξει**, μαζί με τον τομέα της Ενέργειας, **στους κυρίαρχους τομείς προτεραιότητας της S³Cy**.

Υπάρχουν όμως **διάφοροι παράγοντες που επηρεάζουν τον τουριστικό τομέα της Κύπρου** όπως οι μεταβαλλόμενες εξωγενείς συνθήκες και τάσεις της διεθνούς τουριστικής ζήτησης, η μειωμένη προσβασιμότητα λόγω απόστασης και εξαιτίας του ότι η Κύπρος είναι νησί, η έντονη εποχικότητα του προϊόντος, η εξάρτηση από οργανωτές ταξιδιών καθώς και η μονοδιάστατη αξιοποίηση του ήλιου και της θάλασσας.

Προς αυτή την κατεύθυνση, **στο πλαίσιο της στρατηγικής S³Cy καθορίστηκαν δράσεις** οι οποίες στοχεύουν στην αειφόρο τουριστική ανάπτυξη, στις ειδικές μορφές τουρισμού, στη ψηφιακή εποχή και τουρισμό και στην οργάνωση, διαχείριση και προώθηση του τουριστικού προϊόντος. Οι **κυριότερες δράσεις**, οι οποίες ταξινομήθηκαν και με **υψηλό βαθμό σημασίας**, αφορούν στην **προώθηση ειδικών μορφών τουρισμού**, την **άμβλυση της εποχικότητας**, τη **βελτιστοποίηση της τουριστικής εμπειρίας** με τη χρήση τεχνολογιών πληροφορικής, την **αξιοποίηση ηλεκτρονικών συστημάτων κρατήσεων** ως ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα, τη **χρήση δορυφορικών πινάκων τουρισμού** για παρακολούθηση της ανταγωνιστικότητας και διασφάλιση της ποιότητας καθώς και την **οργάνωση του συστήματος διαχείρισης και προώθησης του τουριστικού προϊόντος** της Κύπρου.

Μεταφορές - Ναυτιλία (υποτομέας θαλάσσιων μεταφορών / ναυτιλίας)

Η Κύπρος εφαρμόζοντας μια σειρά από πολιτικές όπως στη φορολόγηση επιχειρήσεων και φυσικών προσώπων και τέλη νηολόγησης, κατάφερε να προσελκύσει επιχειρηματίες από τον διεθνή χώρο και να **καταστεί διεθνές ναυτιλιακό κέντρο** που συνδυάζει σημαία κύρους και αξιοπιστία υπηρεσιών. Παράλληλα, η **στρατηγική θέση της Κύπρου προσφέρει σημαντικό συγκριτικό πλεονέκτημα** το οποίο οι κυβερνήσεις κατάφεραν να αξιοποιήσουν.

Τα επόμενα χρόνια η **συμβολή του ναυτιλιακού τομέα στο εθνικό προϊόν αναμένεται να αυξηθεί αισθητά**. Αυτό θα οφείλεται σε παράγοντες όπως η **εξόρυξη φυσικού αερίου**, οι **αναπτυξιακές δομές των λιμανιών** (Λεμεσού, Λάρνακας και Βασιλικού) και το **ελκυστικό σύστημα φορολόγησης** που διαθέτει η Κύπρος.

Οι δράσεις που θα υλοποιηθούν σε σχέση με τις θαλάσσιες μεταφορές/ναυτιλία, σύμφωνα με τη στρατηγική S³Cy, αναφέρονται στη διαχείριση και ανάπτυξη των λιμένων με σκοπό τη βελτίωση στην ποιότητα λειτουργίας και την καλύτερη αξιοποίηση της χωρητικότητας, στην παροχή ναυτιλιακής υποστήριξης στην εξόρυξη και μεταφορά φυσικού αερίου καθώς και την περαιτέρω προώθηση του θαλάσσιου και παράκτιου τουρισμού και του τουρισμού με κρουαζιερόπλοια.

Γεωργία - Τρόφιμα (υποτομέας αλιείας και υδατοκαλλιέργειας)

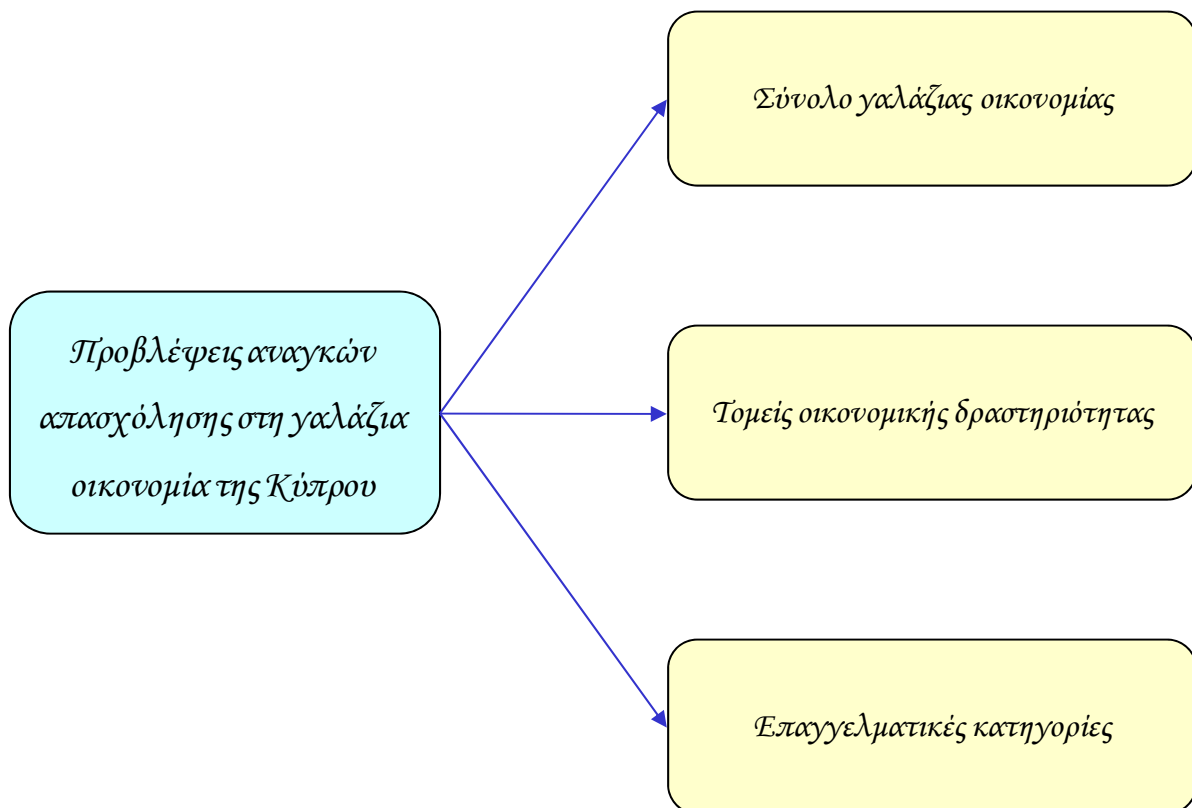
Η αλιεία στην Κύπρο αντιμετωπίζει σήμερα σημαντικό πρόβλημα βιωσιμότητας λόγω της υπεραλίευσης ορισμένων θαλάσσιων ειδών, της χαμηλής παραγωγικότητας των νερών της Κύπρου, του περιορισμού των αλιευτικών περιοχών λόγω της τουρκικής κατοχής, της παλαιότητας των αλιευτικών, της ελλιπούς επαγγελματικής κατάρτισης των ψαράδων σε σύγχρονες μεθόδους αλιείας και ναυσιπλοΐας και της απουσίας αναγκαίων εγκαταστάσεων ελλιμενισμού και υποδομών απαραίτητων για την υγιεινή εκφόρτωση των αλιευμάτων.

Σε αντίθεση, η υδατοκαλλιέργεια στην Κύπρο, η οποία αποτελεί σημαντικό κομμάτι της πρωτογενούς αγροτικής παραγωγής, παρουσιάζει θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης. Ο τομέας αυτός έχει σημαντική συμβολή στην παραγωγή αλιευτικών προϊόντων και κατ' επέκταση στη μείωση του αλιευτικού ελλείμματος, στη δημιουργία θέσεων εργασίας και την απασχόληση επιστημονικού προσωπικού, στην ανάπτυξη απομακρυσμένων περιοχών και στην προσφορά ενός διατροφικού προϊόντος οικονομικά προσιτού και υψηλής θρεπτικής αξίας.

Η στρατηγική S³Cy για τον υποτομέα της αλιείας και υδατοκαλλιέργειας περιλαμβάνει την υλοποίηση δράσεων που αφορούν κυρίως στην αξιοποίηση των βιοτεχνολογιών στην υδατοκαλλιέργεια, την ασφάλεια και ποιότητα των θαλάσσιων ειδών και την εφαρμογή συστημάτων παρακολούθησης ασθενειών στην υδατοκαλλιέργεια.

5. ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΑΝΑΓΚΩΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΤΗ ΓΑΛΑΖΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ 2016-2026

Σε αυτό το κεφάλαιο παρουσιάζονται οι προβλέψεις για τις ανάγκες απασχόλησης στη γαλάζια οικονομία της Κύπρου κατά την περίοδο 2016-2026. Ειδικότερα, αναλύεται η προβλεπόμενη εικόνα τόσο για το σύνολο της γαλάζιας οικονομίας της Κύπρου όσο και για τους τομείς οικονομικής δραστηριότητας και τις επαγγελματικές κατηγορίες, με συμμετοχή στη γαλάζια οικονομία, την περίοδο 2016-2026. Οι πληροφορίες για τους τομείς και τα επαγγέλματα που περιλαμβάνονται στις προβλέψεις βασίζονται στη χαρτογράφηση της γαλάζιας οικονομίας της Κύπρου η οποία αναλύθηκε στο υποκεφάλαιο 4.1.

Κατά τη διαδικασία διενέργειας των προβλέψεων για την απασχόληση και τις ανάγκες απασχόλησης λήφθηκαν υπόψη οι στρατηγικές επιδιώξεις της Κύπρου αναφορικά με τη γαλάζια οικονομία, όπως αυτές εκφράζονται μέσα από τα προγραμματικά έγγραφα της Εθνικής Ολοκληρωμένης Θαλάσσιας Πολιτικής, της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης για την Κύπρο και της Συμφωνίας Εταιρικής Σχέσης 2014-2020. Πρόσθετα, λήφθηκαν υπόψη οι εκτιμήσεις των αρμόδιων φορέων για τις προβλεπόμενες τάσεις της απασχόλησης. Στη βάση αυτών των δεδομένων, υιοθετήθηκαν οι ακόλουθες παραδοχές και σενάρια εργασίας σε σχέση με τους γαλάζιους τομείς οικονομικής δραστηριότητας:

- Ορθολογιστική διαχείριση των αλιευτικών πόρων, βελτίωση των αλιευτικών μεθόδων φιλικών προς το περιβάλλον και ανάπτυξη των αλιευτικών αποθεμάτων μέσω της δημιουργίας θαλάσσιων προστατευόμενων περιοχών.

- Επέκταση υφιστάμενων και δημιουργία νέων θαλάσσιων μονάδων **υδατοκαλλιέργειας** με νέες καινοτόμες μεθόδους και τεχνολογίες και δημιουργία λιμενικών και χερσαίων υποστηρικτικών εγκαταστάσεων.
- Προσέλκυση περισσότερων ποιοτικών πλοίων στο **κυπριακό νηολόγιο και ναυτιλιακών εταιρειών** στην Κύπρο.
- Βελτίωση και επέκταση των **λιμανιών** και αύξηση του θαλάσσιου εμπορίου και των επιβατών κρουαζιέρας.
- Περαιτέρω ενίσχυση του υφιστάμενου κέντρου **θαλάσσιων μεταφορών μικρών αποστάσεων**.
- Βελτίωση και δημιουργία νέων έργων υποδομής στον **τουριστικό τομέα** όπως μαρίνες και λιμάνια.
- Εμπλουτισμός υφιστάμενων και προώθηση **νέων τουριστικών δραστηριοτήτων** όπως αλιευτικός και υποβρύχιος τουρισμός και θαλάσσιος αθλητισμός.
- **Άμβλυνση της εποχικότητας** του τουριστικού τομέα με την προσέλκυση περισσότερων τουριστών κατά τους χειμερινούς μήνες.
- Δημιουργία **θέρετρου καζίνο** το οποίο μεταξύ άλλων θα περιλαμβάνει την ανέγερση πολυτελούς ξενοδοχείου και μονάδων εστίασης.

Η ανάλυση των στοιχείων επικεντρώνεται στα έτη 2011, 2016, 2021 και 2026 ενώ γίνεται και σύγκριση ανάμεσα στις περιόδους 2011-2016, 2016-2021 και 2021-2026. Σημειώνεται ότι τα στοιχεία της περιόδου 2011-2015 είναι πραγματικά ενώ τα στοιχεία της περιόδου 2016-2026 προβλεπόμενα.

Οι προβλέψεις στους τομείς οικονομικής δραστηριότητας και τις επαγγελματικές κατηγορίες με συμμετοχή στη γαλάζια οικονομία της Κύπρου αναλύονται σε σχέση με τις ακόλουθες παραμέτρους:

- Αριθμός απασχολουμένων
- Ποσοστιαία κατανομή απασχολουμένων
- Μέσος ετήσιος αριθμός αναπτυξιακών αναγκών απασχόλησης
- Μέσος ετήσιος ρυθμός αναπτυξιακών αναγκών απασχόλησης
- Μέσος ετήσιος αριθμός αποχωρήσεων
- Μέσος ετήσιος ρυθμός αποχωρήσεων

- Μέσος ετήσιος αριθμός συνολικών αναγκών απασχόλησης
- Μέσος ετήσιος ρυθμός συνολικών αναγκών απασχόλησης

Οι **αναπτυξιακές ανάγκες απασχόλησης** είναι οι νέες θέσεις εργασίας που προβλέπεται να δημιουργηθούν και υπολογίζονται **αφαιρώντας από τους απασχολούμενους της μιας χρονιάς τους απασχολούμενους της προηγούμενης χρονιάς**.

Οι **αποχωρήσεις** είναι οι ανάγκες απασχόλησης που προβλέπεται να προκύψουν από τους **απασχολούμενους** οι οποίοι θα **αποχωρήσουν μόνιμα από την αγορά εργασίας** λόγω συνταξιοδότησης, οικογενειακών/προσωπικών λόγων και ασθένειας/ανικανότητας για εργασία.

Οι **συνολικές ανάγκες απασχόλησης ή συνολική ζήτηση** εξάγεται από το **άθροισμα των αναπτυξιακών αναγκών απασχόλησης και των αποχωρήσεων**. Επισημαίνεται ότι **οι προβλέψεις** οι οποίες διενεργούνται **αφορούν μόνο τη συνολική ζήτηση** που θα υπάρξει σε τομείς οικονομικής δραστηριότητας και σε επαγγέλματα της γαλάζιας οικονομίας και **δεν καλύπτουν με οποιοδήποτε τρόπο την αντίστοιχη προσφορά**, η οποία διαμορφώνεται με βάση τα στοιχεία της ανεργίας, τους νεοεισερχόμενους στην αγορά εργασίας από τις εκροές της εκπαίδευσης καθώς και την καθαρή μετανάστευση.

Οι **υποτομείς των Υδροπάρκων και των Συναφών με τη θάλασσα ομίλων καθώς και της Δημόσιας διοίκησης** δεν μπορούν να **διαχωριστούν από τις υπόλοιπες δραστηριότητες του τομέα** στον οποίο ανήκουν αφού δεν συλλέγονται στοιχεία σε αναλυτικότερο επίπεδο. Κατά συνέπεια οι υποτομείς αυτοί, παρόλο που ανήκουν στη γαλάζια οικονομία της Κύπρου, **δεν περιλαμβάνονται στις προβλέψεις**. Αυτό όμως **εκτιμάται ότι δεν επηρεάζει σε ουσιαστικό βαθμό τις προβλέψεις αναφορικά με το μέγεθος της γαλάζιας οικονομίας και τις ανάγκες απασχόλησης** λόγω του μικρού αριθμού ατόμων που απασχολούνται σε αυτούς τους υποτομείς.

Σημειώνεται ότι η **συνολική απασχόληση στους τομείς οικονομικής δραστηριότητας δεν ταυτίζεται με τη συνολική απασχόληση στις επαγγελματικές κατηγορίες**. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι στους τομείς οικονομικής δραστηριότητας με συμμετοχή στη γαλάζια οικονομία περιλαμβάνονται και επαγγέλματα τα οποία δεν έχουν σημαντική συμμετοχή στη γαλάζια οικονομία. Αντίστοιχα, τα επαγγέλματα με συμμετοχή στη γαλάζια οικονομία περιλαμβάνουν τους απασχολούμενους στα επαγγέλματα αυτά από όλους τους τομείς της οικονομίας και όχι μόνο από τους τομείς οικονομικής δραστηριότητας με συμμετοχή στη γαλάζια οικονομία.

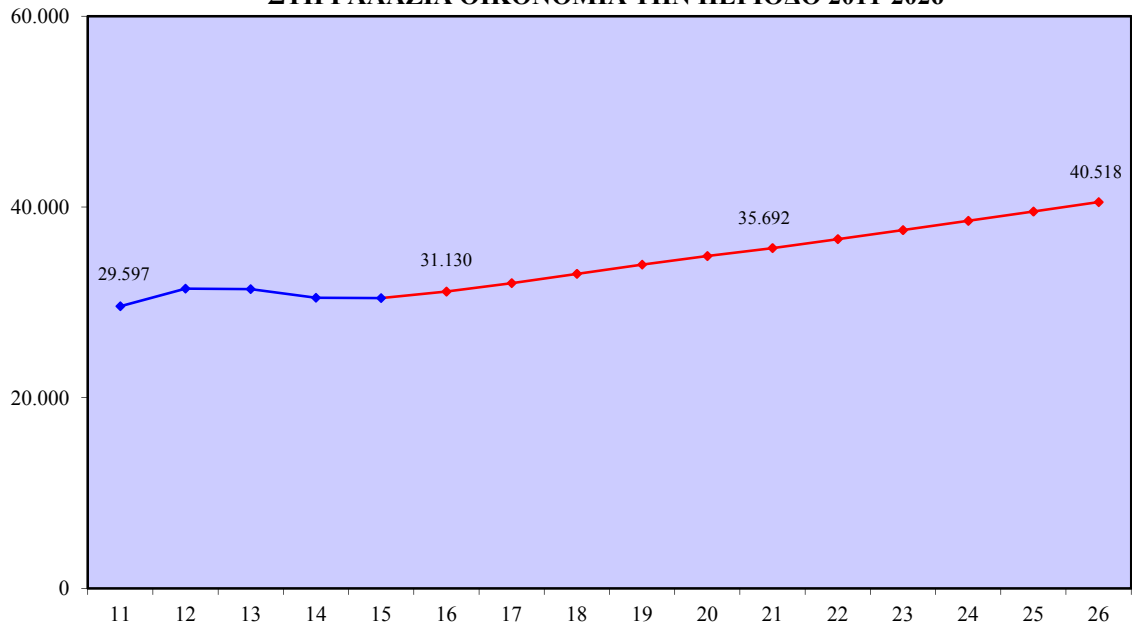
5.1. Σύνολο γαλάζιας οικονομίας

Στο Σχεδιάγραμμα 1 παρουσιάζεται η συνολική απασχόληση στους τομείς οικονομικής δραστηριότητας με συμμετοχή στη γαλάζια οικονομία την περίοδο 2011-2026.

Η **συνολική απασχόληση στους τομείς οικονομικής δραστηριότητας με συμμετοχή στη γαλάζια οικονομία** την περίοδο **2016-2026** εκτιμάται ότι θα παρουσιάσει **ανοδική τάση**. Συγκεκριμένα, το **2016** η απασχόληση θα βρίσκεται στις **31.130 άτομα**, το **2021** θα ανέλθει στις **35.692 άτομα** ενώ το **2026** προβλέπεται ότι θα φτάσει στις **40.518 άτομα** σημειώνοντας

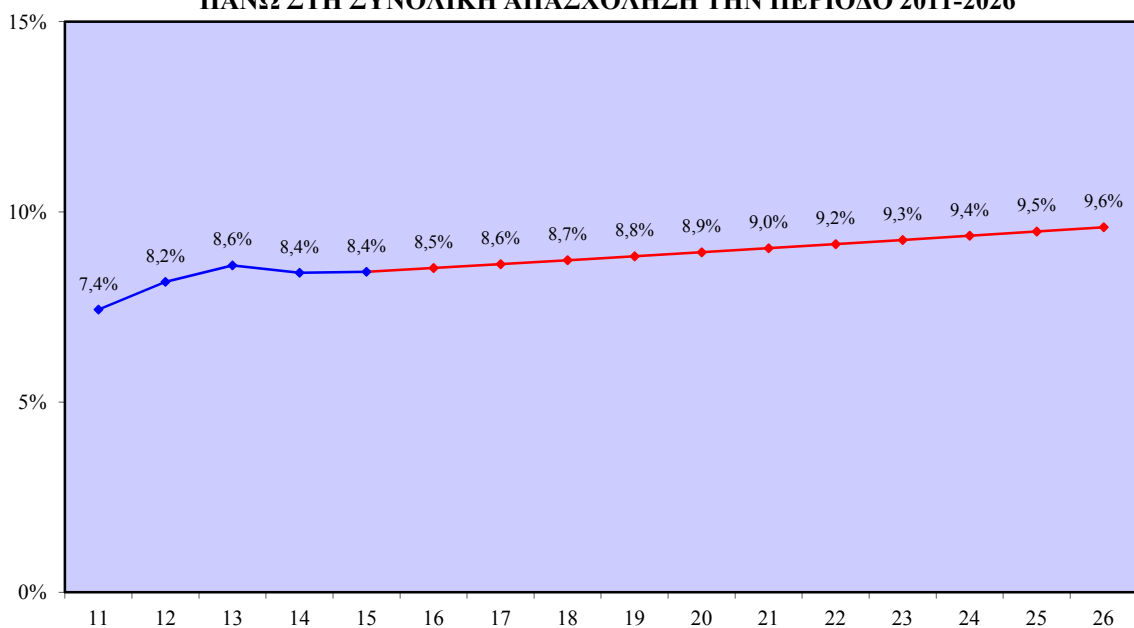
αριθμητική αύξηση 9.388 ατόμων και μεγάλη ποσοστιαία αύξηση 30,2% μέσα στη δεκαετία.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1
ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΣΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΜΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ
ΣΤΗ ΓΑΛΑΖΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2011-2026

Το μερίδιο της απασχόλησης των τομέων οικονομικής δραστηριότητας με συμμετοχή στη γαλάζια οικονομία πάνω στη συνολική απασχόληση την περίοδο 2011-2026 απεικονίζεται στο Σχεδιάγραμμα 2.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2
ΜΕΡΙΔΙΟ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΜΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΗ ΓΑΛΑΖΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ
ΠΑΝΩ ΣΤΗ ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2011-2026

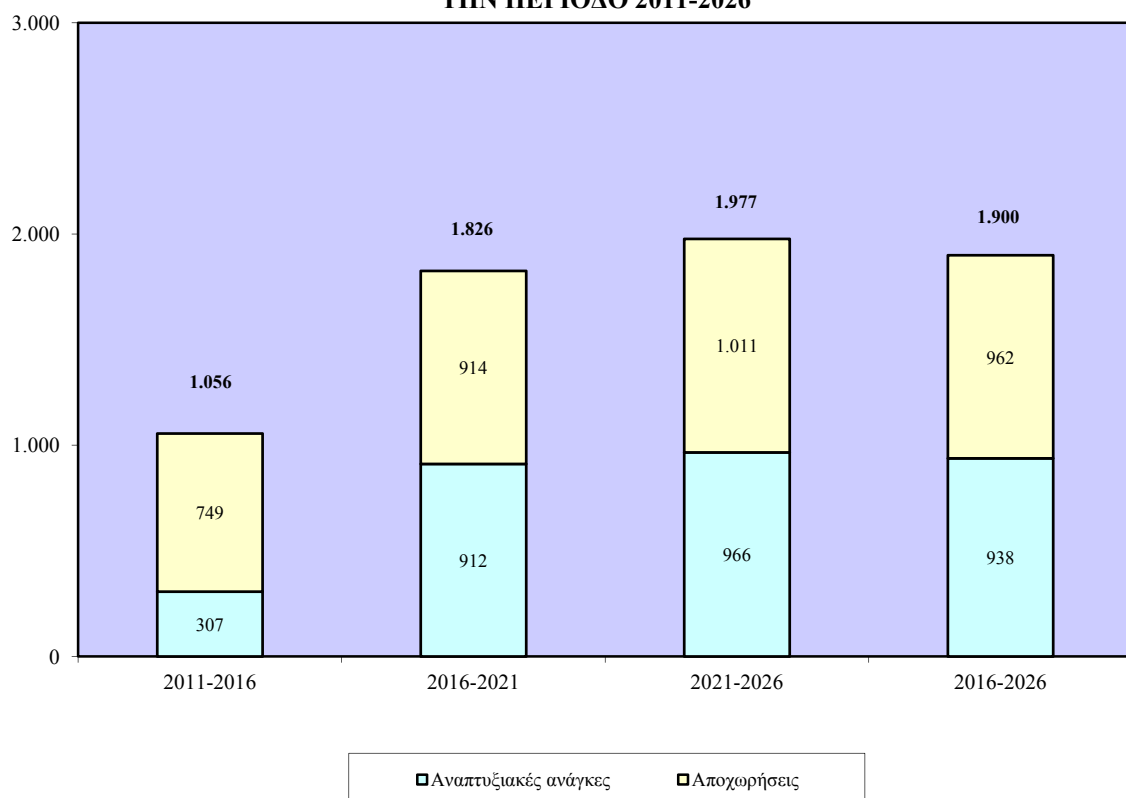

Το μερίδιο απασχόλησης στους τομείς οικονομικής δραστηριότητας με συμμετοχή στη γαλάζια οικονομία ως ποσοστό στη συνολική απασχόληση προβλέπεται ότι θα συνεχίσει την αυξητική τάση του την περίοδο 2016-2026. Το 2016 το μερίδιο των γαλάζιων τομέων θα βρίσκεται στο 8,5% της συνολικής απασχόλησης ενώ μέχρι το 2026 προβλέπεται ότι θα ανέλθει στο 9,6% παρουσιάζοντας άνοδο. Αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα περίπου ένας στους δέκα απασχολούμενους να εργοδοτείται σε τομείς με συμμετοχή στη γαλάζια οικονομία της Κύπρου.

Η αύξηση του μεριδίου απασχόλησης στους γαλάζιους τομείς οικονομικής δραστηριότητας υποδηλώνει ότι ο ρυθμός αύξησης της απασχόλησης τους είναι μεγαλύτερος από τον ρυθμό αύξησης της απασχόλησης για το σύνολο της οικονομίας, γεγονός που φανερώνει την ολοένα αυξανόμενη σημασία της γαλάζιας οικονομίας στην Κύπρο.

Το Σχεδιάγραμμα 3 δείχνει τις μέσες ετήσιες συνολικές ανάγκες απασχόλησης στους τομείς οικονομικής δραστηριότητας με συμμετοχή στη γαλάζια οικονομία την περίοδο 2011-2026. Σημειώνεται ότι οι ανάγκες αυτές καθορίζονται από τις αναπτυξιακές ανάγκες απασχόλησης και τις ανάγκες απασχόλησης λόγω αποχωρήσεων.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3
ΜΕΣΕΣ ΕΤΗΣΙΕΣ ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
ΣΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ
ΜΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΗ ΓΑΛΑΖΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ
ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2011-2026

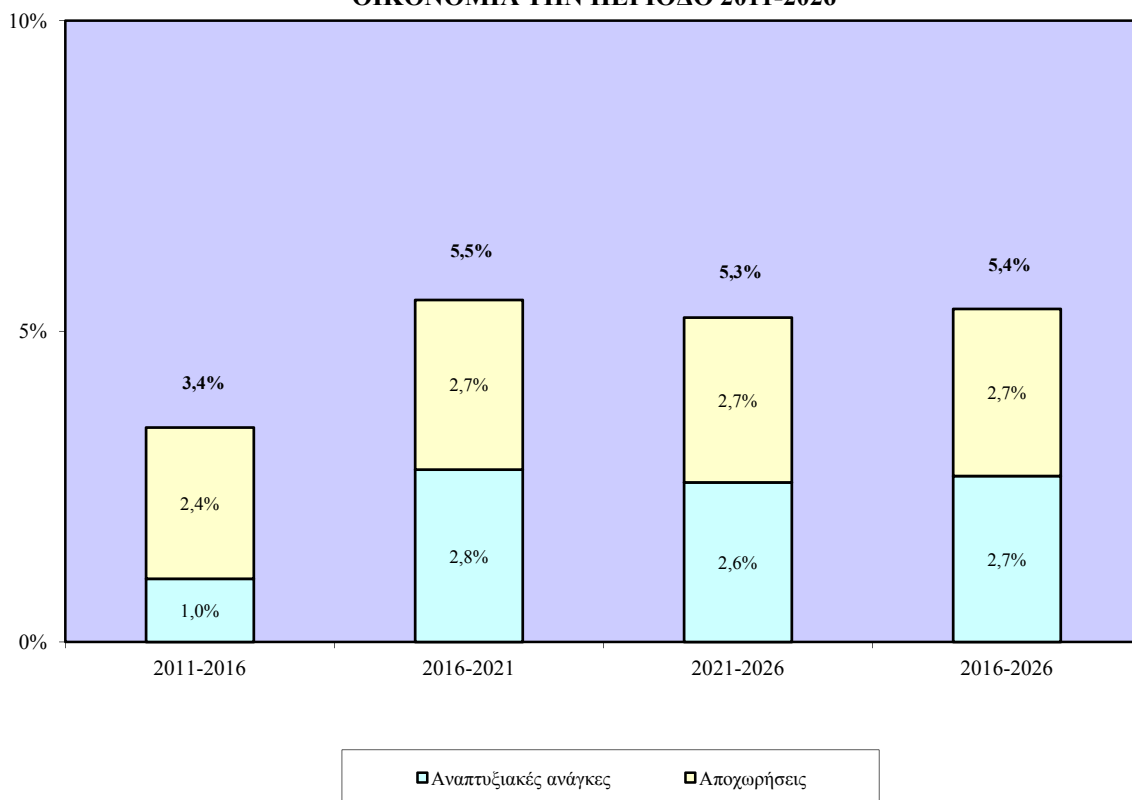

Οι μέσες ετήσιες συνολικές ανάγκες απασχόλησης, δηλαδή η ετήσια συνολική ζήτηση στους τομείς οικονομικής δραστηριότητας με συμμετοχή στη γαλάζια οικονομία κατά την περίοδο 2016-2026 εκτιμάται στα 1.900 άτομα και αποτελεί το 14,3% των συνολικών αναγκών της κυπριακής οικονομίας. Αναλυτικότερα, την περίοδο 2016-2021 οι συνολικές

ανάγκες απασχόλησης προβλέπεται ότι θα φτάσουν στα **1.826 άτομα τον χρόνο** ενώ την περίοδο **2021-2026** θα αυξηθούν στα **1.977 άτομα τον χρόνο**. Επισημαίνεται ότι οι ανάγκες απασχόλησης οι οποίες θα προκύψουν λόγω των αποχωρήσεων θα κυμαίνονται σε ελαφρώς υψηλότερα επίπεδα από τις αναπτυξιακές ανάγκες απασχόλησης. Πρόσθετα, σημειώνεται ότι οι **προβλεπόμενες συνολικές ανάγκες** της περιόδου **2016-2026** είναι **αισθητά μεγαλύτερες** συγκριτικά με τις ανάγκες που παρατηρήθηκαν κατά την περίοδο 2011-2016 (1.056 άτομα τον χρόνο), εξαιτίας της εξόδου από την οικονομική κρίση.

Ο μέσος ετήσιος ρυθμός των συνολικών αναγκών απασχόλησης στους τομείς οικονομικής δραστηριότητας με συμμετοχή στη γαλάζια οικονομία την περίοδο 2011-2026 φαίνεται στο Σχεδιάγραμμα 4.

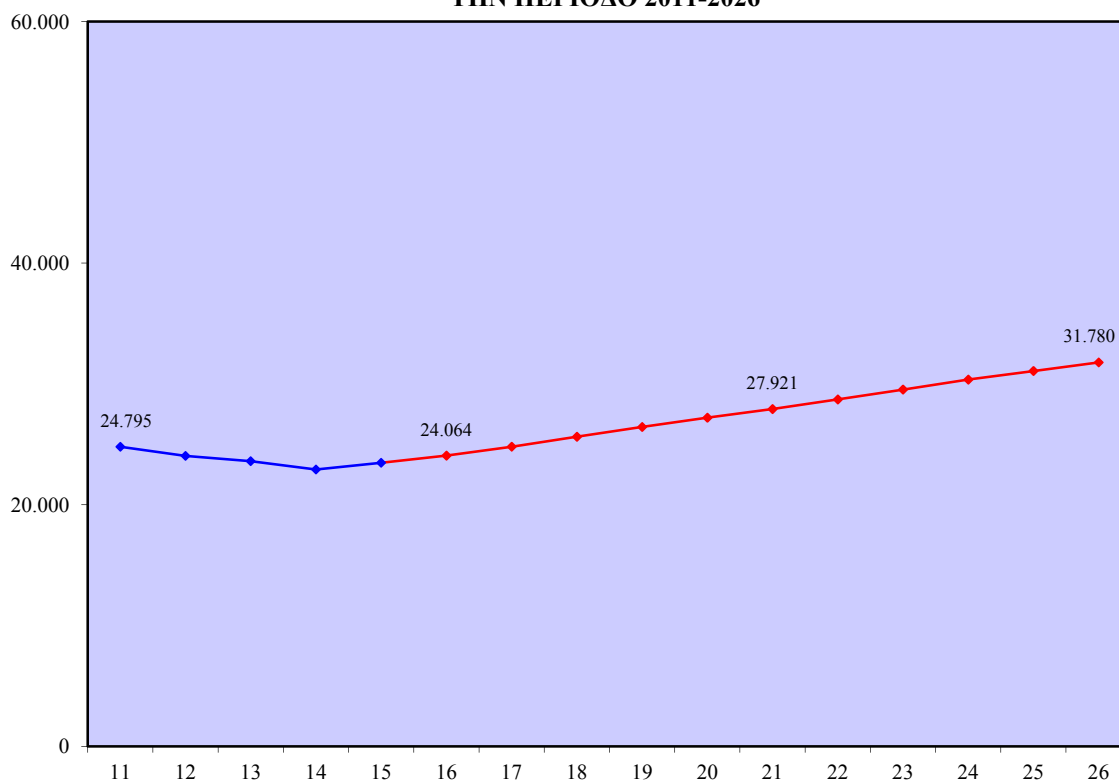
ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4
ΜΕΣΟΣ ΕΤΗΣΙΟΣ ΡΥΘΜΟΣ ΣΥΝΟΛΙΚΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΜΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΗ ΓΑΛΑΖΙΑ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2011-2026

Ο ετήσιος ρυθμός των συνολικών αναγκών απασχόλησης στους τομείς οικονομικής δραστηριότητας με συμμετοχή στη γαλάζια οικονομία την περίοδο **2016-2026** θα φτάσει στο **5,4%** και θα είναι σημαντικά μεγαλύτερος από τον αντίστοιχο ρυθμό για το σύνολο της κυπριακής οικονομίας (3,4%). Συγκεκριμένα, την περίοδο **2016-2021** ο μέσος ετήσιος ρυθμός της συνολικής ζήτησης απασχόλησης θα ανέλθει στο **5,5%** ενώ την περίοδο **2021-2026** θα μειωθεί οριακά στο **5,3%**. Την περίοδο 2011-2016 ο μέσος ετήσιος ρυθμός των συνολικών αναγκών απασχόλησης ήταν αισθητά χαμηλότερος και έφτανε στο 3,4%.

Το Σχεδιάγραμμα 5 παρουσιάζει τη συνολική απασχόληση στα επαγγέλματα με συμμετοχή στη γαλάζια οικονομία την περίοδο 2011-2026.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5
ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΣΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ
ΜΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΗ ΓΑΛΑΖΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ
ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2011-2026

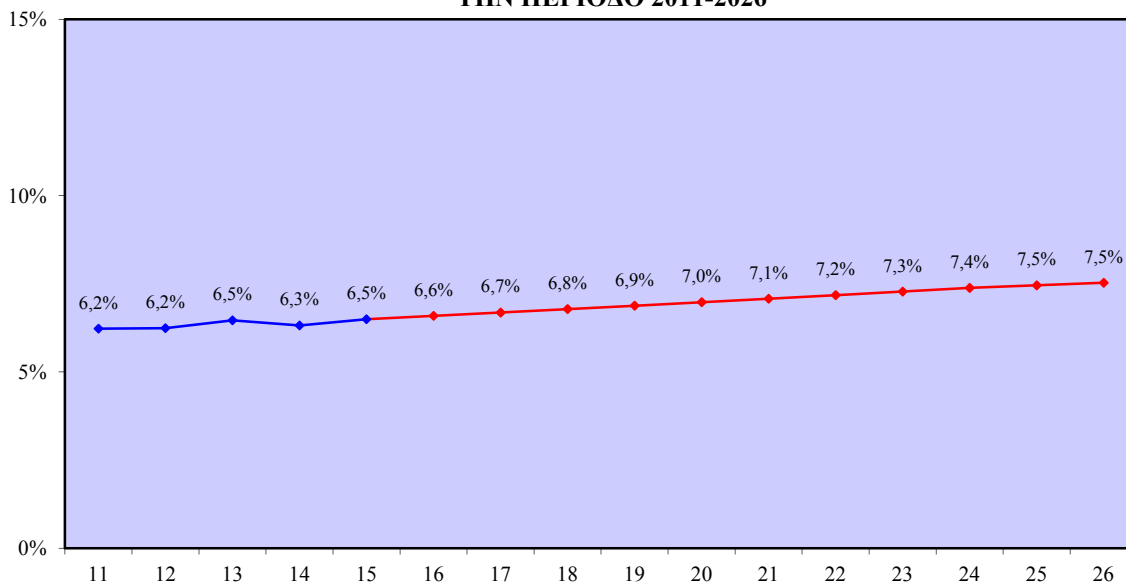
Η **συνολική απασχόληση στα επαγγέλματα με συμμετοχή στη γαλάζια οικονομία** κατά την περίοδο **2016-2026** προβλέπεται ότι θα κινηθεί **ανοδικά** ανακάμπτοντας σταδιακά από τις επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης. Ειδικότερα, το **2016** η απασχόληση θα βρίσκεται στις **24.064 άτομα**, το **2021** θα φτάσει στις **27.921 άτομα** ενώ το **2026** εκτιμάται ότι θα ανέλθει στις **31.780 άτομα** έχοντας **αριθμητική αύξηση 7.716 ατόμων και σημαντική ποσοστιαία αύξηση 32,1%** μέσα στη δεκαετία.

Σημειώνεται ότι **υπάρχουν γαλάζια επαγγέλματα που δεν περιλαμβάνονται στη συνολική απασχόληση** πιο πάνω. Ο λόγος είναι ότι δεν συλλέγονται στοιχεία σε αναλυτικότερο επίπεδο και έτσι δεν μπορούν να διαχωριστούν από τα υπόλοιπα μη γαλάζια επαγγέλματα της κατηγορίας στην οποία ανήκουν. Αυτό όμως **εκτιμάται ότι δεν επηρεάζει σε ουσιαστικό βαθμό τις προβλέψεις για το μέγεθος των γαλάζιων επαγγελμάτων και τις ανάγκες απασχόλησης** λόγω του συγκριτικά μικρού αριθμού ατόμων που απασχολούνται σε αυτά τα επαγγέλματα.

Στο Σχεδιάγραμμα 6 φαίνεται το μερίδιο της απασχόλησης των επαγγελμάτων με συμμετοχή στη γαλάζια οικονομία πάνω στη συνολική απασχόληση την περίοδο 2011-2026.

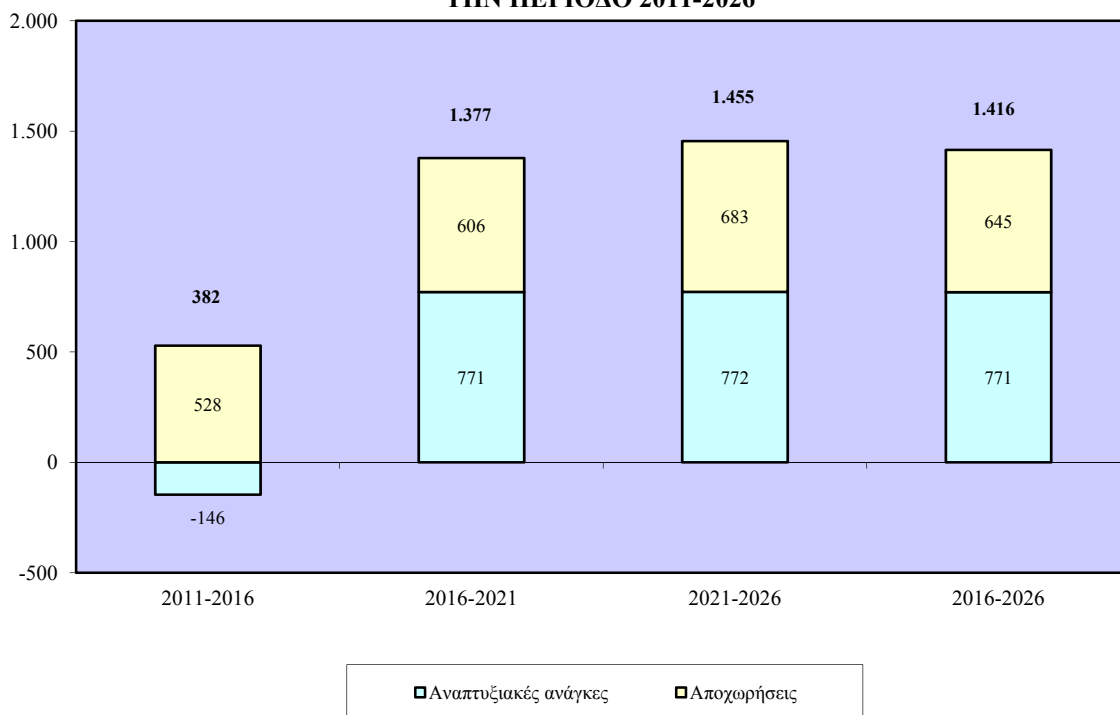
Το **μερίδιο απασχόλησης στα γαλάζια επαγγέλματα** θα εξακολουθήσει να **αυξάνεται** κατά την περίοδο **2016-2026**. Το **2016** το **μερίδιο των γαλάζιων επαγγελμάτων** προβλέπεται στο **6,6%** της **συνολικής απασχόλησης** ενώ μέχρι το **2026** θα ανέλθει στο **7,5%** παρουσιάζοντας **άνοδο**. Σημειώνεται ότι το 2011 το μερίδιο των απασχολουμένων στα γαλάζια επαγγέλματα ανερχόταν στο 6,2% και έκτοτε παρουσιάζει διαχρονικά ανοδική τάση.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 6
ΜΕΡΙΔΙΟ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΜΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ
ΣΤΗ ΓΑΛΑΖΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΠΑΝΩ ΣΤΗ ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ
ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2011-2026

Οι μέσες ετήσιες συνολικές ανάγκες απασχόλησης στα επαγγέλματα με συμμετοχή στη γαλάζια οικονομία την περίοδο 2011-2026 απεικονίζονται στο Σχεδιάγραμμα 7.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 7
ΜΕΣΕΣ ΕΤΗΣΙΕΣ ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
ΣΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΜΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΗ ΓΑΛΑΖΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ
ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2011-2026

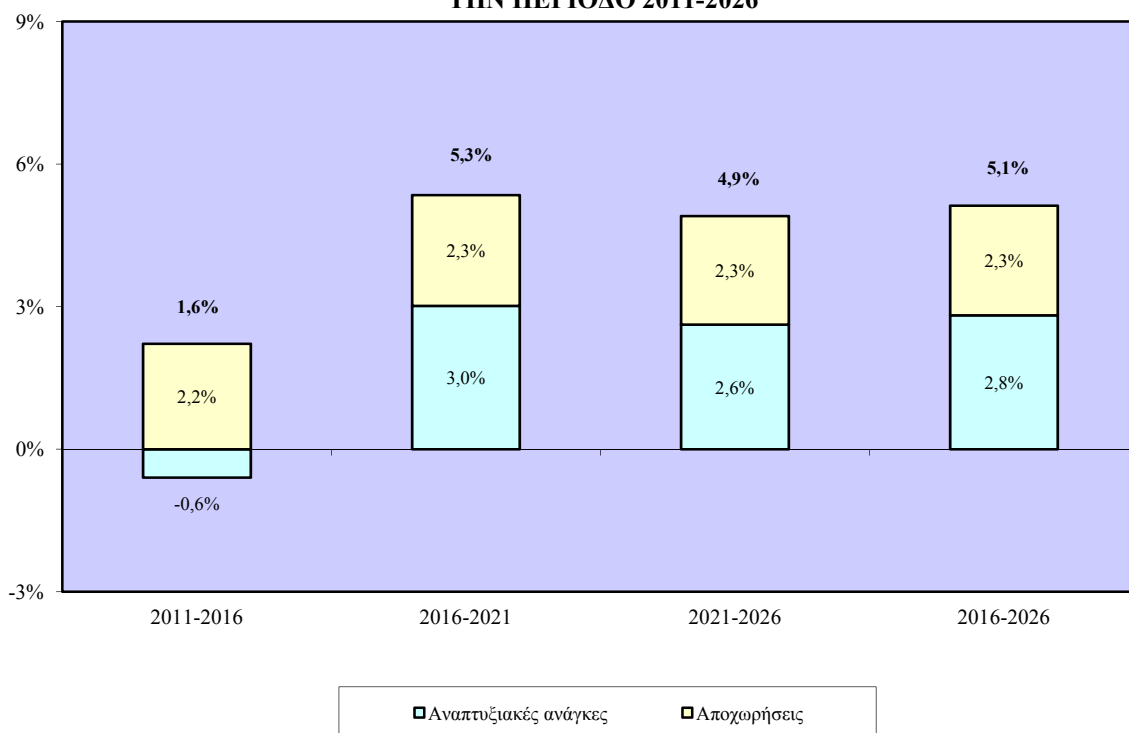
Η ετήσια συνολική ζήτηση στα επαγγέλματα με συμμετοχή στη γαλάζια οικονομία την περίοδο 2016-2026 θα ανέρχεται στα 1.416 άτομα και αποτελεί το 10,7% των συνολικών

αναγκών της κυπριακής οικονομίας. Την πενταετία **2016-2021** οι συνολικές ανάγκες θα φτάσουν στα **1.377 άτομα τον χρόνο** ενώ την πενταετία **2021-2026** θα αυξηθούν στα **1.455 άτομα τον χρόνο**. Επισημαίνεται ότι οι ανάγκες απασχόλησης οι οποίες θα προκύψουν λόγω των αναπτυξιακών αναγκών απασχόλησης θα είναι μεγαλύτερες από τις αποχωρήσεις.

Το Σχεδιάγραμμα 8 δείχνει τον μέσο ετήσιο ρυθμό των συνολικών αναγκών απασχόλησης στα επαγγέλματα με συμμετοχή στη γαλάζια οικονομία την περίοδο 2011-2026.

Ο ρυθμός των συνολικών αναγκών απασχόλησης στα γαλάζια επαγγέλματα την περίοδο **2016-2026** προβλέπεται στο **5,1% τον χρόνο** και θα είναι σημαντικά μεγαλύτερος από τον αντίστοιχο ρυθμό για το σύνολο της κυπριακής οικονομίας (3,4%). Ειδικότερα, την περίοδο **2016-2021** ο ετήσιος ρυθμός της συνολικής ζήτησης θα ανέλθει στο **5,3%** ενώ την περίοδο **2021-2026** θα μειωθεί στο **4,9%**.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 8
ΜΕΣΟΣ ΕΤΗΣΙΟΣ ΡΥΘΜΟΣ ΣΥΝΟΛΙΚΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
ΣΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΜΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΗ ΓΑΛΑΖΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ
ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2011-2026

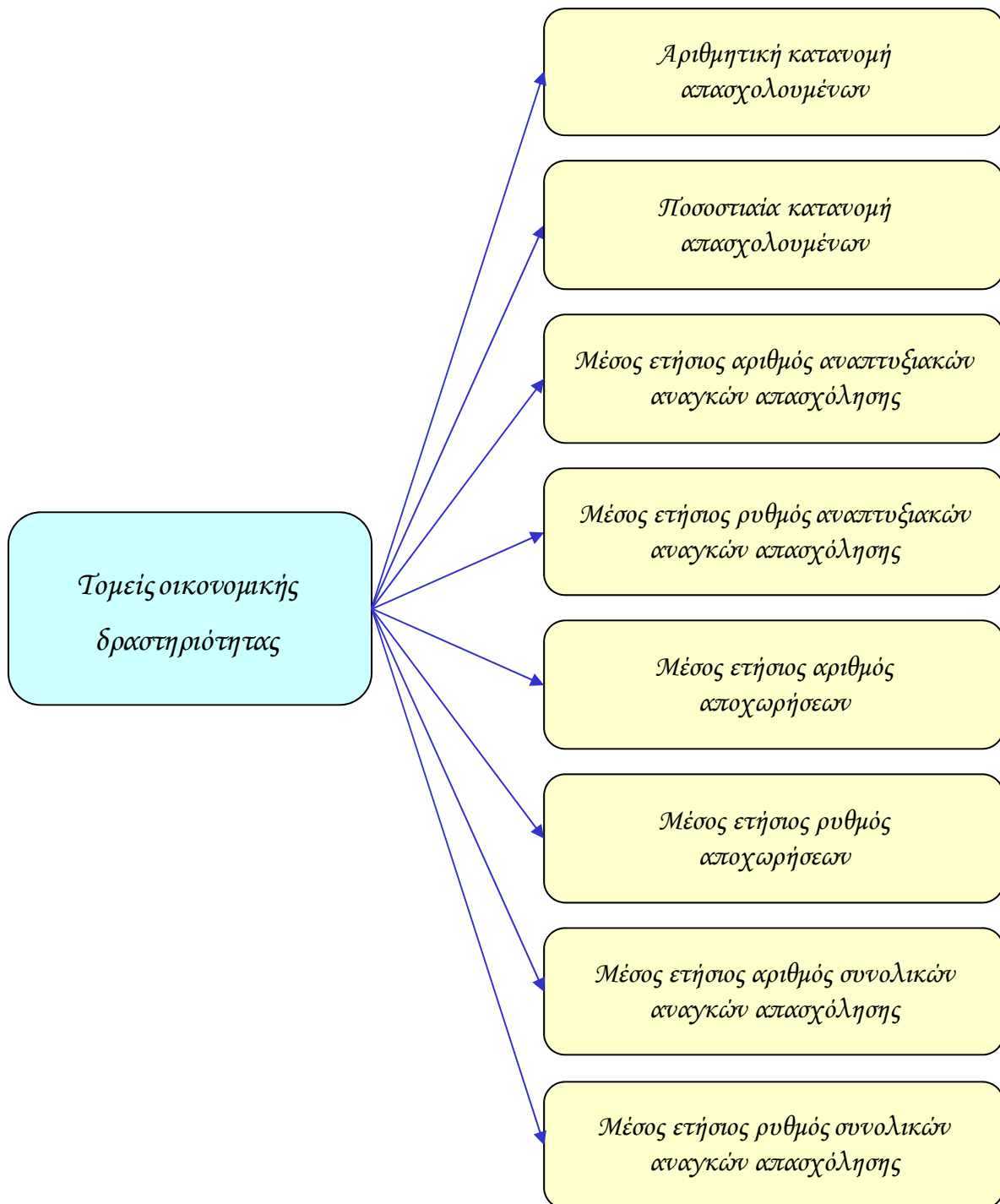

Την περίοδο 2011-2016 ο ετήσιος ρυθμός των συνολικών αναγκών απασχόλησης ήταν πολύ μικρότερος και έφτανε στο 1,6%. Σημειώνεται ότι η απασχόληση στα γαλάζια επαγγέλματα, ως αποτέλεσμα της οικονομικής κρίσης, σημείωνε πτώση με -0,6% τον χρόνο η οποία όμως ήταν λιγότερο έντονη συγκριτικά με τη μείωση για το σύνολο της οικονομίας (-1,7% τον χρόνο).

5.2. Τομείς οικονομικής δραστηριότητας

Στο υποκεφάλαιο αυτό εξετάζονται οι προβλέψεις απασχόλησης και αναγκών απασχόλησης στους τομείς οικονομικής δραστηριότητας με συμμετοχή στη γαλάζια οικονομία την περίοδο 2011-2026.

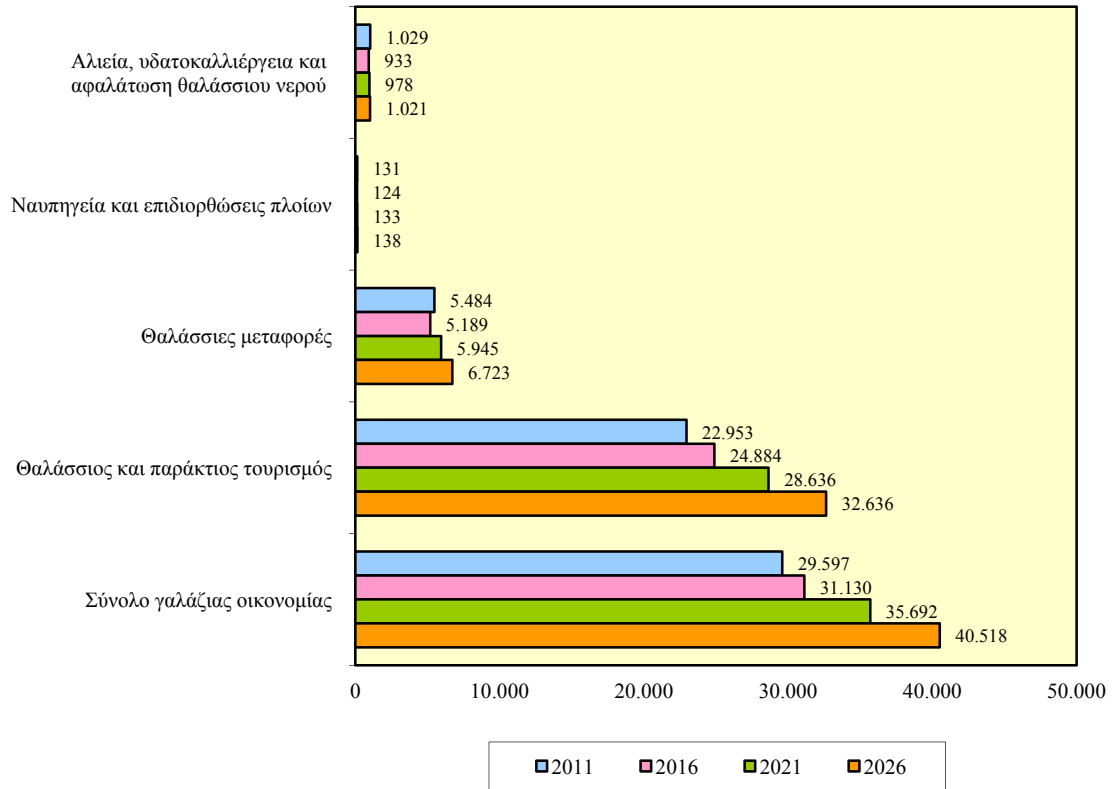

Η αριθμητική και η ποσοστιαία κατανομή των απασχολουμένων στους τομείς οικονομικής δραστηριότητας με συμμετοχή στη γαλάζια οικονομία την περίοδο 2011-2026 απεικονίζεται στα Σχεδιαγράμματα 9 και 10.

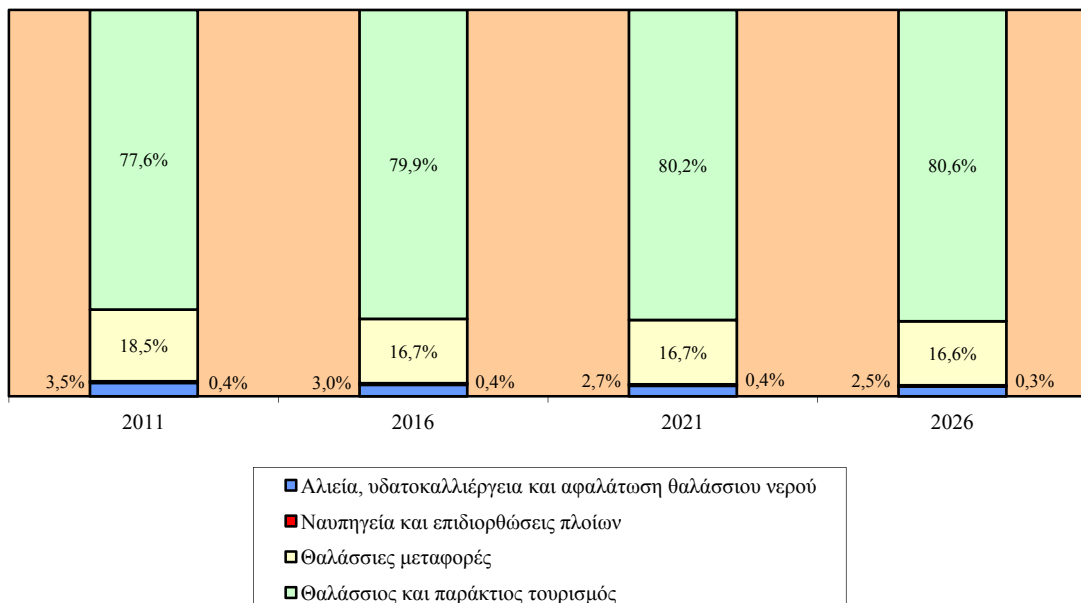
Ο μεγαλύτερος με αισθητή διαφορά αριθμός απασχολουμένων στους γαλάζιους τομείς προβλέπεται ότι θα συνεχίσει να απασχολείται στον **Θαλάσσιο και παράκτιο τουρισμό**. Το **2016** ο αριθμός τους εκτιμάται στις **24.884 άτομα** (79,9% του συνόλου) ενώ το **2026** θα ανέλθει στις **32.636 άτομα** (80,6% του συνόλου) με **μεγάλη αύξηση 31,2%**. Τα στοιχεία αυτά υποδηλώνουν την **πολύ μεγάλη σημασία που έχει ο τουρισμός στην ανάπτυξη της**

γαλάζιας οικονομίας της Κύπρου. Επισημαίνεται ότι τόσο ο αριθμός όσο και το μερίδιο των απασχολουμένων στον Θαλάσσιο και παράκτιο τουρισμό θα εμφανίσει αύξηση συγκριτικά με το 2011.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 9
ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΜΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ
ΣΤΗ ΓΑΛΑΖΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2016-2026

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 10
ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΣΤΟΥΣ
ΤΟΜΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΜΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ
ΣΤΗ ΓΑΛΑΖΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2011-2026

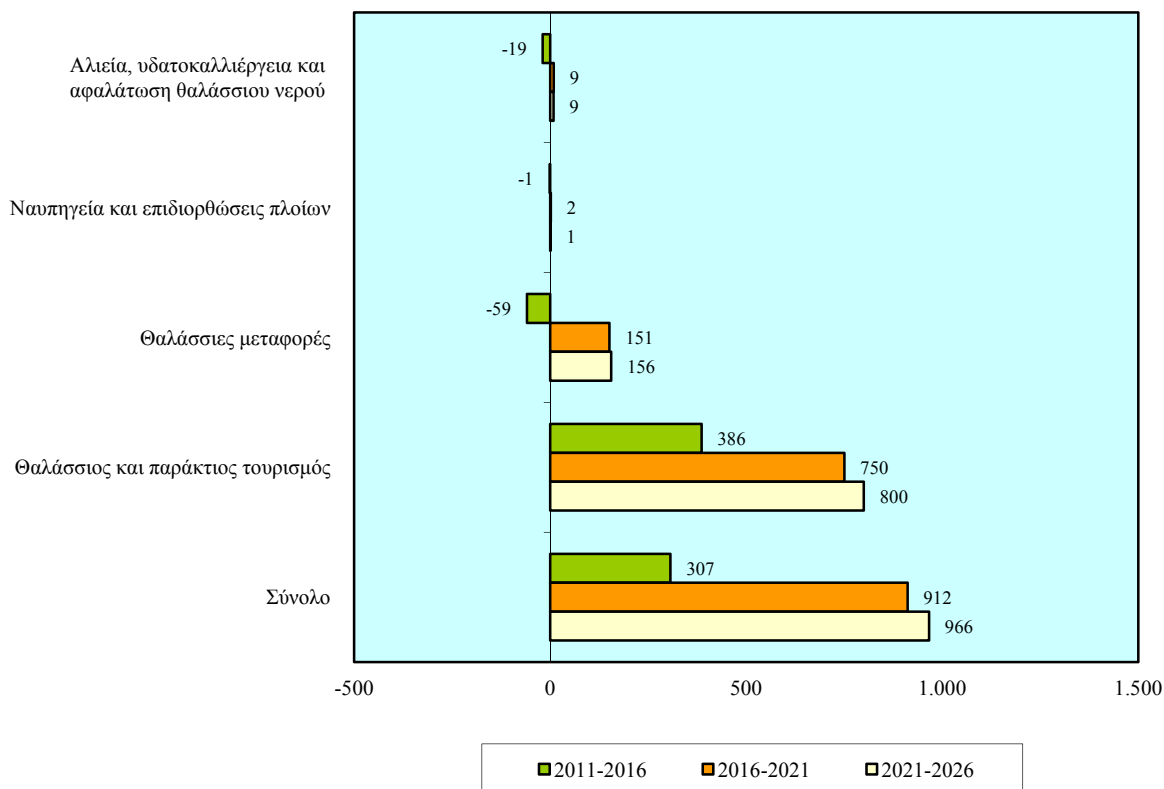
Δεύτερος σε μέγεθος γαλάζιος τομέας, με επίσης ανοδική τάση, είναι αυτός των Θαλάσσιων μεταφορών. Η απασχόληση το 2016 υπολογίζεται στις 5.189 άτομα (16,7% του συνόλου) ενώ το 2026 θα φτάσει στις 6.723 άτομα (16,6% του συνόλου) με σημαντική αύξηση 29,6%. Η αύξηση αυτή σχετίζεται με τη στρατηγική επιδίωξη της Κύπρου, η οποία εκφράζεται μέσα από τα διάφορα προγραμματικά έγγραφα, για περαιτέρω προώθηση του τομέα της εμπορικής ναυτιλίας αλλά και της επιδίωξης για αξιοποίηση των κοιτασμάτων υδρογονανθράκων στην Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Η Αλιεία, υδατοκαλλιέργεια και αφαλάτωση θαλάσσιου νερού αποτελεί τον τρίτο σε απασχόληση τομέα της γαλάζιας οικονομίας της Κύπρου με την απασχόληση να βρίσκεται σε χαμηλά επίπεδα. Ειδικότερα, το 2016 ο αριθμός των απασχολουμένων θα ανέρχεται στα 933 άτομα (3,0% του συνόλου) και το 2026 υπολογίζεται ότι θα αυξηθεί στα 1.021 άτομα (2,5% του συνόλου) με άνοδο 9,5%.

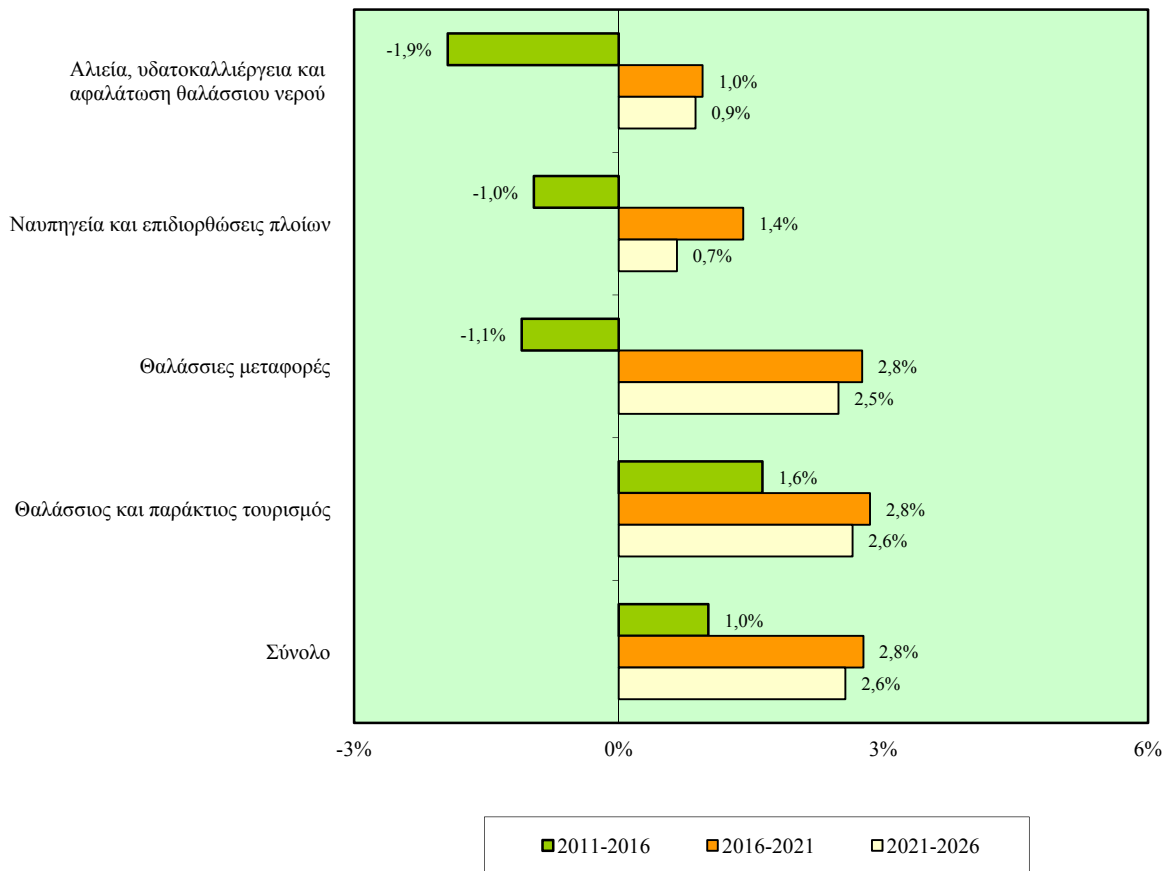
Σχεδόν ανύπαρκτη είναι η απασχόληση στα Ναυπηγεία και επιδιορθώσεις πλοίων. Το 2016 οι απασχολούμενοι θα φτάνουν στα 124 άτομα (0,4% του συνόλου) και το 2026 στα 138 άτομα (0,4% του συνόλου) με αύξηση 11,3%. Αυτό άλλωστε είναι και αναμενόμενο αφού η Κύπρος δεν διαθέτει οποιαδήποτε σημαντική υποδομή σε σχέση με τη ναυπηγική βιομηχανία.

Τα Σχεδιαγράμματα 11 και 12 δείχνουν τον μέσο ετήσιο αριθμό και ρυθμό των αναπτυξιακών αναγκών απασχόλησης στους τομείς οικονομικής δραστηριότητας με συμμετοχή στη γαλάζια οικονομία την περίοδο 2011-2026.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 11
ΜΕΣΕΣ ΕΤΗΣΙΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΜΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΗ ΓΑΛΑΖΙΑ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2011-2026

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 12
ΜΕΣΟΣ ΕΤΗΣΙΟΣ ΡΥΘΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ
ΑΝΑΓΚΩΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΜΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ
ΣΤΗ ΓΑΛΑΖΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2011-2026

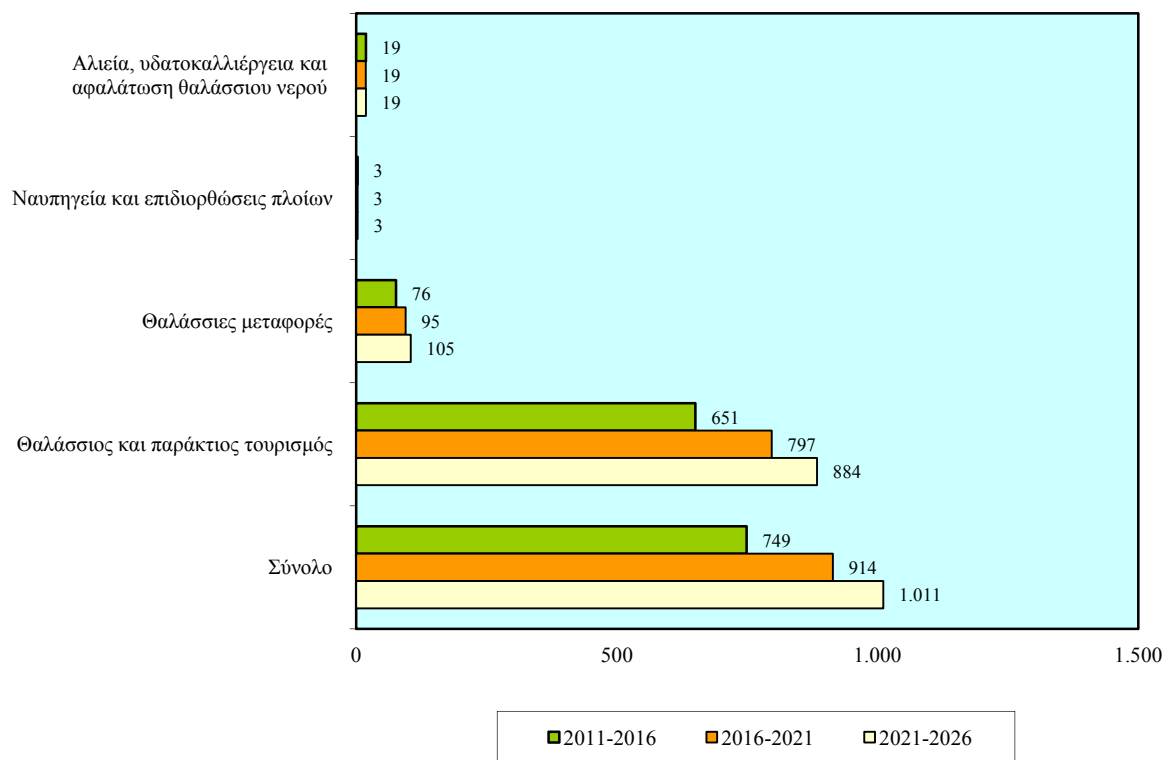
Η **συνολική απασχόληση** στους τομείς οικονομικής δραστηριότητας με συμμετοχή στη γαλάζια οικονομία την περίοδο **2016-2026** προβλέπεται ότι θα **αυξηθεί** κατά **938 άτομα** ή **2,7% τον χρόνο**. Σημειώνεται ότι η αύξηση την περίοδο 2011-2016 ήταν πολύ μικρότερη και έφτανε στα 307 άτομα ή 1,0% τον χρόνο.

Η **πλειοψηφία των νέων θέσεων εργασίας** της γαλάζιας οικονομίας την περίοδο 2016-2026 θα προέλθει από τον **Θαλάσσιο και παράκτιο τουρισμό**. Η απασχόληση στον Θαλάσσιο και παράκτιο τουρισμό κατά την περίοδο **2016-2026** αναμένεται ότι θα αυξηθεί κατά **775 άτομα** ή **2,7% τον χρόνο**, επίδοση η οποία κυμαίνεται σε πολύ ψηλότερα επίπεδα συγκριτικά με την περίοδο 2011-2016 (386 άτομα ή 1,6% τον χρόνο) όπου παρατηρούνταν οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης στην Κύπρο.

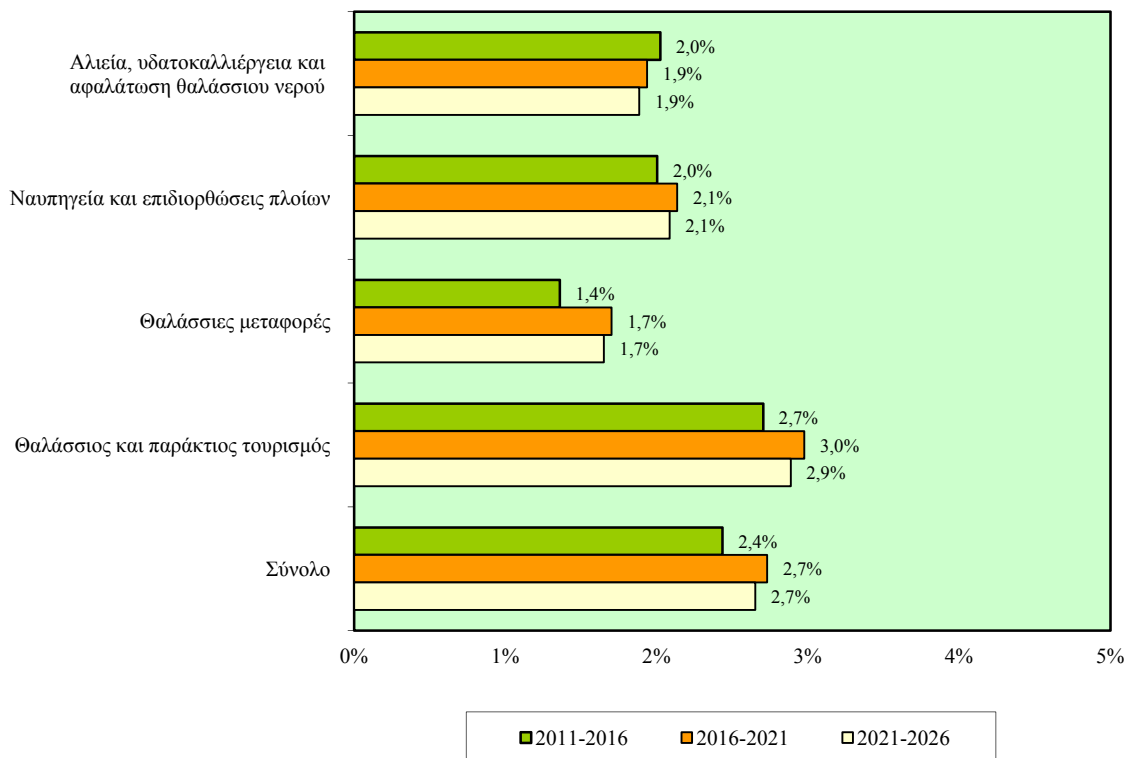
Αξιόλογος αριθμός νέων θέσεων εργασίας προβλέπεται να δημιουργηθεί στις **Θαλάσσιες μεταφορές** την περίοδο **2016-2026**. Ειδικότερα, η **αύξηση** των απασχολουμένων θα φτάνει στα **153 άτομα** ή **2,6% τον χρόνο**. Σε αντίθεση, κατά την περίοδο 2011-2016 η απασχόληση σημείωσε αισθητή πτώση με -59 άτομα ή -1,1% τον χρόνο.

Στα Σχεδιαγράμματα 13 και 14 παρουσιάζεται ο μέσος ετήσιος αριθμός και ρυθμός των αποχωρήσεων στους τομείς οικονομικής δραστηριότητας με συμμετοχή στη γαλάζια οικονομία την περίοδο 2011-2026.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 13
ΜΕΣΕΣ ΕΤΗΣΙΕΣ ΑΠΟΧΩΡΗΣΕΙΣ ΣΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΜΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ
ΣΤΗ ΓΑΛΑΖΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2011-2026

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 14
ΜΕΣΟΣ ΕΤΗΣΙΟΣ ΡΥΘΜΟΣ ΑΠΟΧΩΡΗΣΕΩΝ ΣΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΜΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ
ΣΤΗ ΓΑΛΑΖΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2011-2026

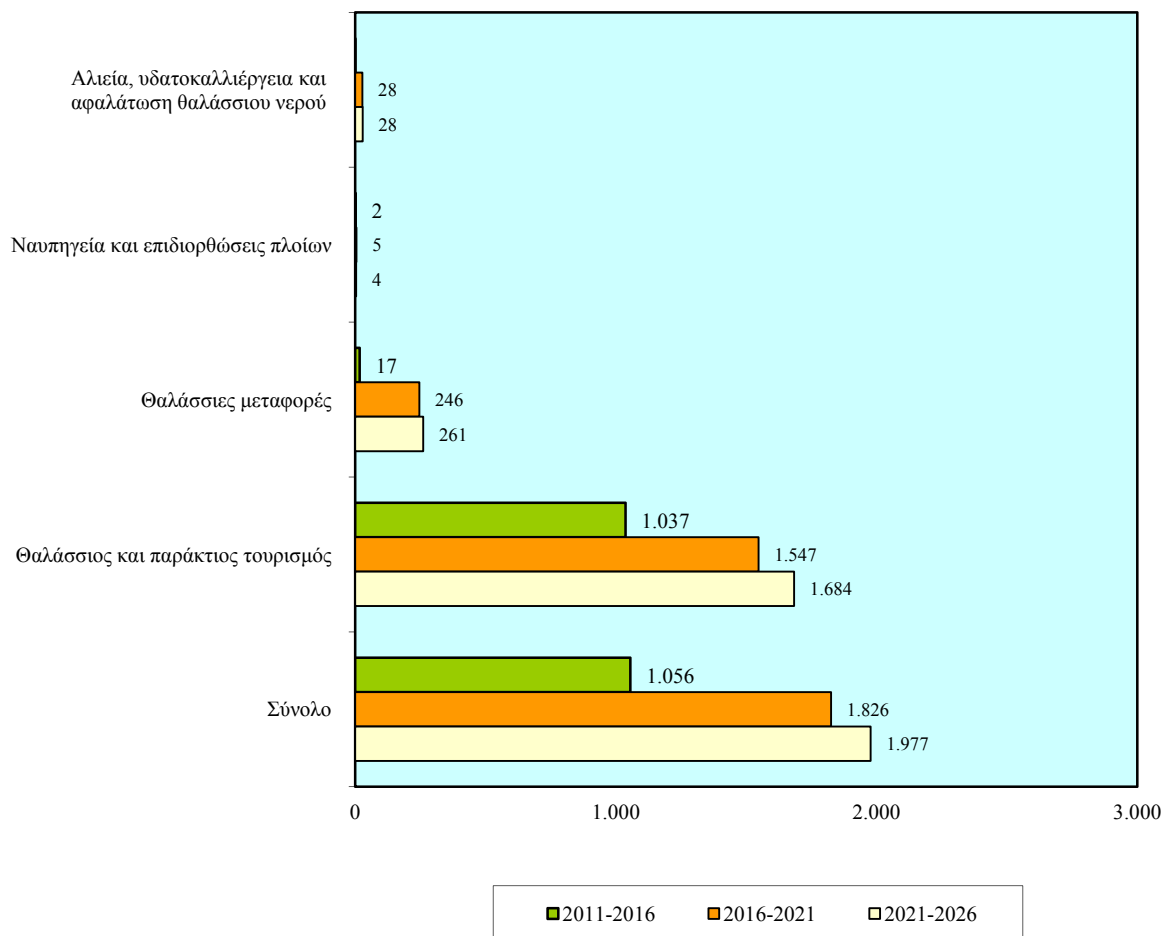
Οι συνολικές αποχωρήσεις στους τομείς οικονομικής δραστηριότητας με συμμετοχή στη γαλάζια οικονομία την περίοδο 2016-2026 προβλέπεται να φτάσουν στα 962 άτομα ή 2,7% τον χρόνο. Λιγότερες ήταν οι ετήσιες συνολικές αποχωρήσεις που παρατηρήθηκαν κατά την περίοδο 2011-2016 αφού έφταναν στα 749 άτομα ή 2,4%.

Οι μεγαλύτερες με σημαντική διαφορά αποχωρήσεις την περίοδο 2016-2026 εκτιμάται ότι θα εμφανιστούν στον Θαλάσσιο και παράκτιο τουρισμό. Ο αριθμός των αποχωρήσεων για αυτή την περίοδο προβλέπεται στα 840 άτομα ή 2,9% τον χρόνο, παρουσιάζοντας αύξηση σε σχέση με τον αριθμό της περιόδου 2011-2016 (651 άτομα ή 2,7% τον χρόνο).

Αξιόλογος αριθμός ετήσιων αποχωρήσεων υπολογίζεται να παρουσιαστεί στις Θαλάσσιες μεταφορές. Συγκεκριμένα, μέσα στην περίοδο 2016-2026 οι αποχωρήσεις θα ανέρχονται στα 100 άτομα ή 1,7% ετησίως και θα είναι μεγαλύτερες από τις αποχωρήσεις που σημειώθηκαν την περίοδο 2011-2016 (76 άτομα ή 1,4% ετησίως).

Στα Σχεδιαγράμματα 15 και 16 απεικονίζεται ο μέσος ετήσιος αριθμός και ρυθμός των συνολικών αναγκών απασχόλησης στους τομείς οικονομικής δραστηριότητας με συμμετοχή στη γαλάζια οικονομία την περίοδο 2011-2026.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 15
ΜΕΣΕΣ ΕΤΗΣΙΕΣ ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΜΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΗ
ΓΑΛΑΖΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2011-2026

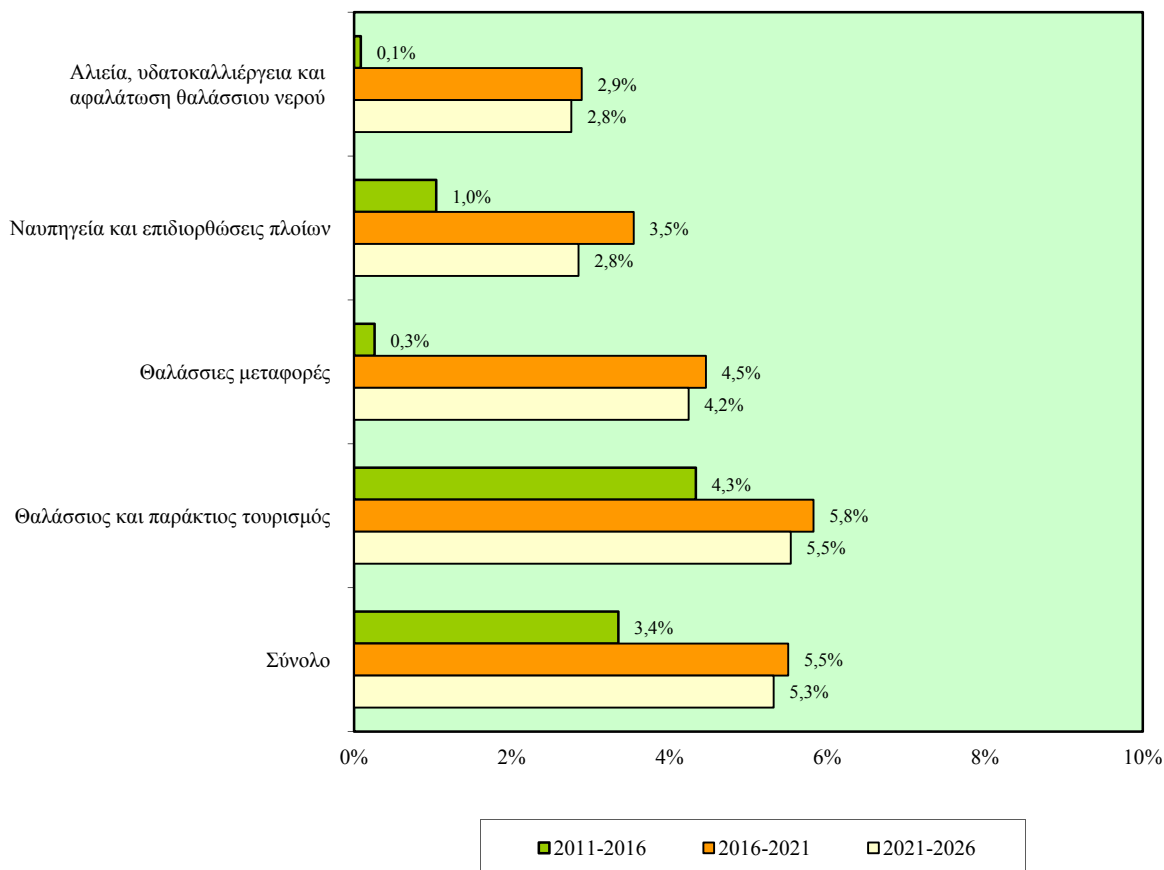
Οι ετήσιες συνολικές ανάγκες απασχόλησης στους τομείς οικονομικής δραστηριότητας με συμμετοχή στη γαλάζια οικονομία την περίοδο 2016-2026 θα ανέρχονται στα 1.900 άτομα ή 5,4%. Σε πολύ χαμηλότερα επίπεδα βρίσκονταν οι συνολικές ανάγκες απασχόλησης την περίοδο 2011-2016 με 1.056 άτομα ή 3,4% τον χρόνο.

Ο Θαλάσσιος και παράκτιος τουρισμός προβλέπεται ότι θα παρουσιάσει τις μεγαλύτερες με διαφορά συνολικές ανάγκες απασχόλησης. Μέσα στην περίοδο 2016-2026 οι συνολικές ανάγκες απασχόλησης θα φτάνουν στα 1.615 άτομα ή 5,6% τον χρόνο. Συγκριτικά με την περίοδο 2011-2016 (1.037 άτομα ή 4,3% τον χρόνο) οι προβλεπόμενες ανάγκες υπολογίζεται ότι θα κυμανθούν σε αισθητά ψηλότερα επίπεδα.

Σημαντικές ετήσιες συνολικές ανάγκες απασχόλησης θα εμφανιστούν επίσης στις Θαλάσσιες μεταφορές όπου την περίοδο 2016-2026 υπολογίζονται στα 253 άτομα ή 4,3%. Σημειώνεται ότι την περίοδο 2011-2016 τόσο ο αριθμός όσο και ο ρυθμός των συνολικών αναγκών απασχόλησης κυμάνθηκε σε πολύ χαμηλότερα επίπεδα (17 άτομα ή 0,3% τον χρόνο).

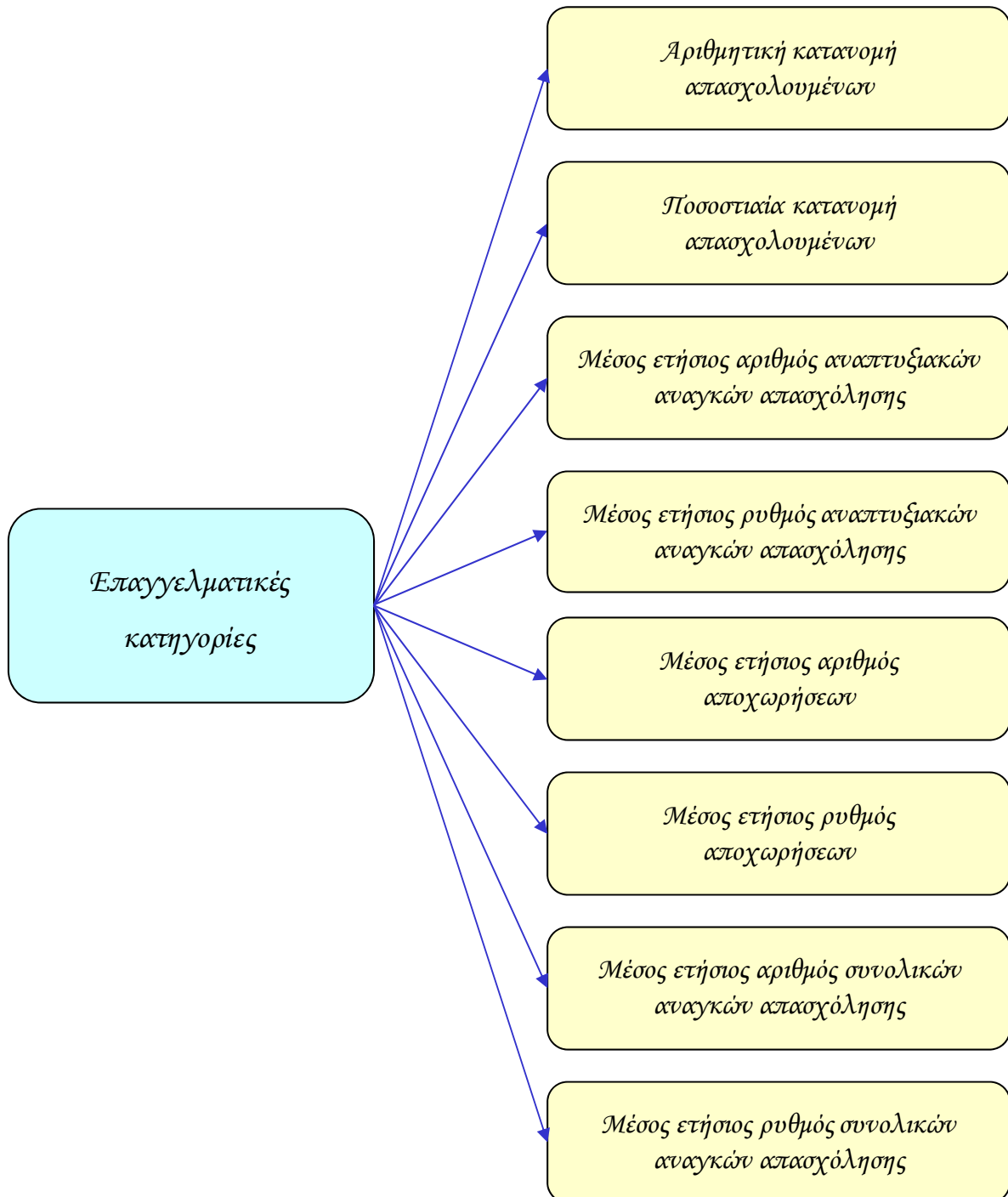
Ακολουθούν οι τομείς της Αλιείας, υδατοκαλλιέργειας και αφαλάτωσης θαλάσσιου νερού καθώς και των Ναυπηγείων και επιδιορθώσεων πλοίων με πολύ μικρότερες συνολικές ανάγκες απασχόλησης. Την περίοδο 2016-2026 οι συνολικές ανάγκες θα ανέρχονται στα 28 άτομα ή 2,8% ετησίως και στα 4 άτομα ή 3,1% ετησίως αντίστοιχα.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 16
ΜΕΣΟΣ ΕΤΗΣΙΟΣ ΡΥΘΜΟΣ ΣΥΝΟΛΙΚΩΝ
ΑΝΑΓΚΩΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΜΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ
ΣΤΗ ΓΑΛΑΖΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2011-2026

5.3. Επαγγελματικές κατηγορίες

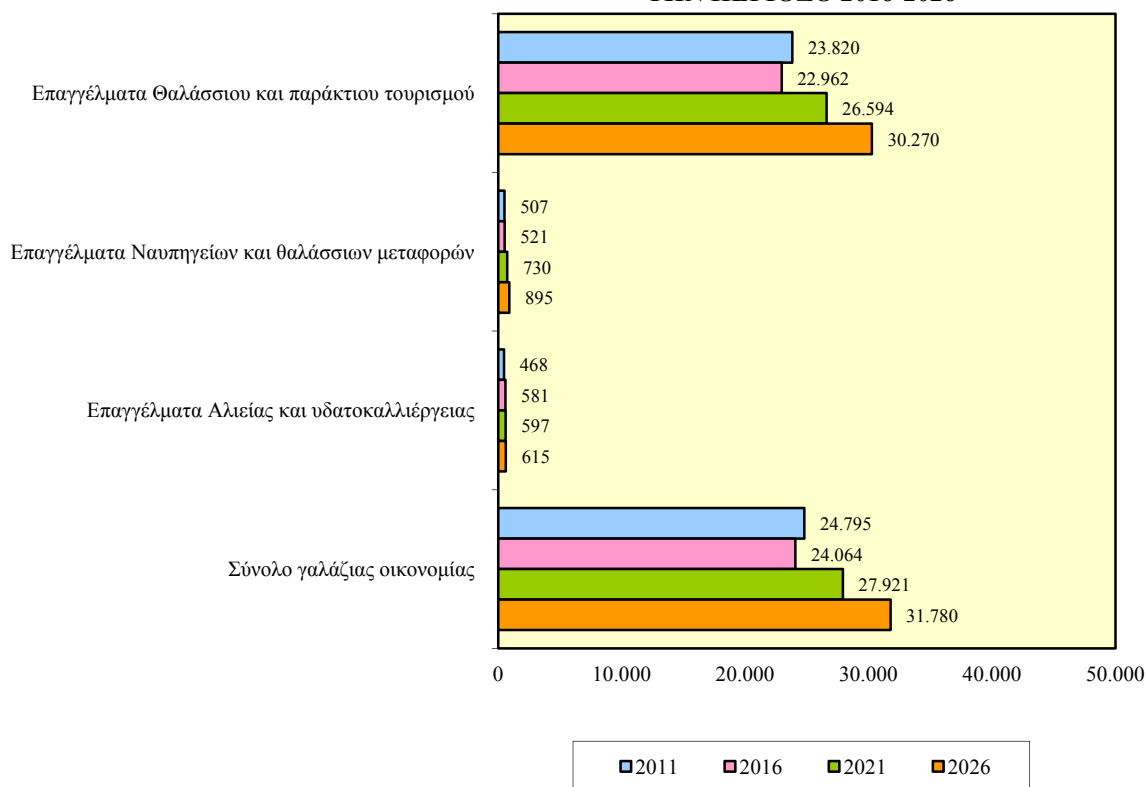
Το υποκεφάλαιο αυτό αναλύει τις προβλέψεις απασχόλησης και αναγκών απασχόλησης στις κύριες επαγγελματικές κατηγορίες με συμμετοχή στη γαλάζια οικονομία την περίοδο 2011-2026. Οι αναλυτικές προβλέψεις αναγκών απασχόλησης στα επαγγέλματα με συμμετοχή στη γαλάζια οικονομία της Κύπρου περιέχονται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2.

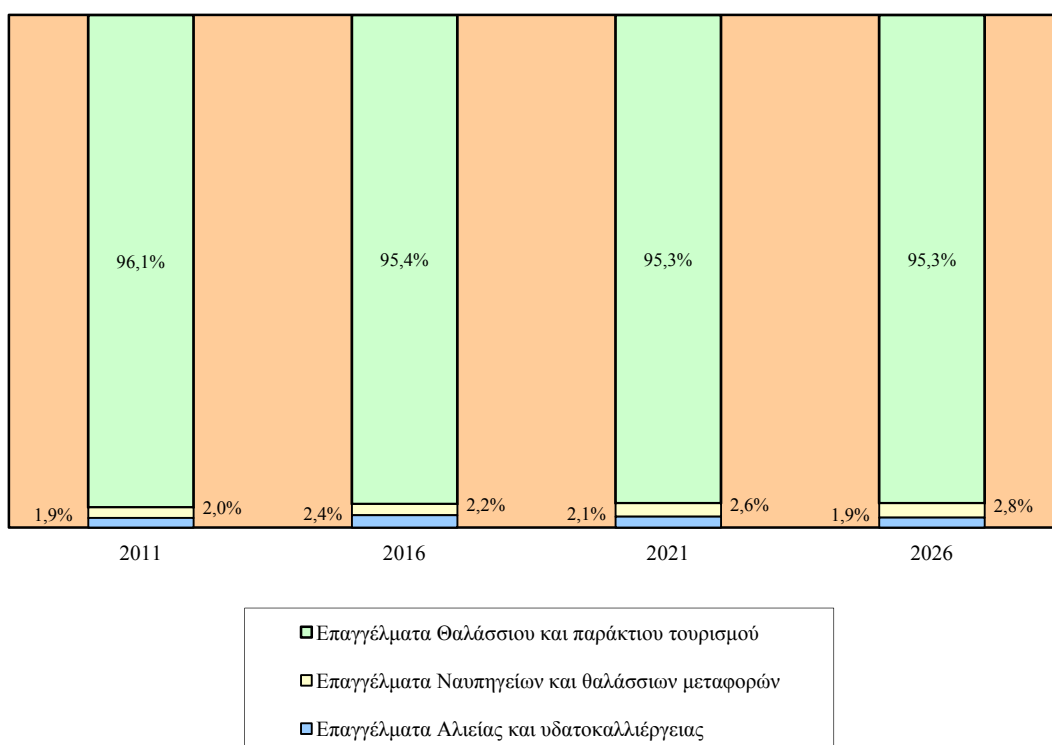
Η αριθμητική και η ποσοστιαία κατανομή των απασχολουμένων στις κύριες επαγγελματικές κατηγορίες με συμμετοχή στη γαλάζια οικονομία την περίοδο 2011-2026 απεικονίζεται στα Σχεδιαγράμματα 17 και 18.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 17
ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ
ΜΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΗ ΓΑΛΑΖΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ
ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2016-2026

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 18
ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ
ΣΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΜΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΗ ΓΑΛΑΖΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ
ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2011-2026

Η **συντριπτική πλειοψηφία των απασχολούμενων στα γαλάζια επαγγέλματα** θα συνεχίσει να απασχολείται στα **Επαγγέλματα Θαλάσσιου και παράκτιου τουρισμού**. Ειδικότερα, το **2016** οι απασχολούμενοι θα φτάνουν στις **22.962 άτομα** (95,4% του συνόλου) ενώ το **2026** θα ανέλθουν στις **30.270 άτομα** (95,3% του συνόλου) με **μεγάλη αύξηση 31,8%**. Ο αριθμός των απασχολούμενων στα επαγγέλματα αυτά θα αυξηθεί σε σχέση με το 2011 ενώ το μερίδιό τους θα σημειώσει πτώση.

Δεύτερη σε μέγεθος με πολύ μεγάλη διαφορά επαγγελματική κατηγορία, παρουσιάζοντας **αυξητική τάση**, είναι αυτή των **Επαγγελμάτων στα Ναυπηγεία και θαλάσσιες μεταφορές**. Η απασχόληση τους το **2016** υπολογίζεται στα **521 άτομα** (2,2% του συνόλου) ενώ το **2026** θα ανέλθει στα **895 άτομα** (2,8% του συνόλου) με **εξαιρετικά μεγάλη αύξηση 71,8%**. Τόσο ο αριθμός όσο και το μερίδιό τους θα εμφανίσουν πολύ μεγάλη άνοδο συγκριτικά με το 2011.

Επισημαίνεται η **πολύ μεγάλη διαφορά** η οποία παρουσιάζεται ανάμεσα **στον αριθμό των απασχολούμενων στους τομείς των Ναυπηγείων και των Θαλάσσιων μεταφορών και στα Επαγγέλματα στα Ναυπηγεία και θαλάσσιες μεταφορές**. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι ένα πολύ μεγάλο ποσοστό απασχολούμενων στους τομείς αυτούς εργοδοτείται σε επαγγέλματα που δεν θεωρούνται γαλάζια. Η σημαντικότερη διαφορά εντοπίζεται στους Διοικητικούς και εμπορικούς διευθυντές, σε Λογιστικά επαγγέλματα και σε Γραφειακά επαγγέλματα γενικών καθηκόντων. Συγκεκριμένα, το 55% των απασχολούμενων στους τομείς των Ναυπηγείων και των Θαλάσσιων μεταφορών βρίσκεται σε μη γαλάζια επαγγέλματα (Ερευνα Εργατικού Δυναμικού 2015).

Τα **Επαγγέλματα Αλιείας και υδατοκαλλιέργειας** συγκεντρώνουν τον **χαμηλότερο αριθμό απασχολούμενων** στη γαλάζια οικονομία. Το **2016** ο αριθμός τους θα φτάσει στα **581 άτομα** (2,4% του συνόλου) και το **2026** υπολογίζεται να ανέλθει στα **615 άτομα** (1,9% του συνόλου) εμφανίζοντας **άνοδο 5,9%**.

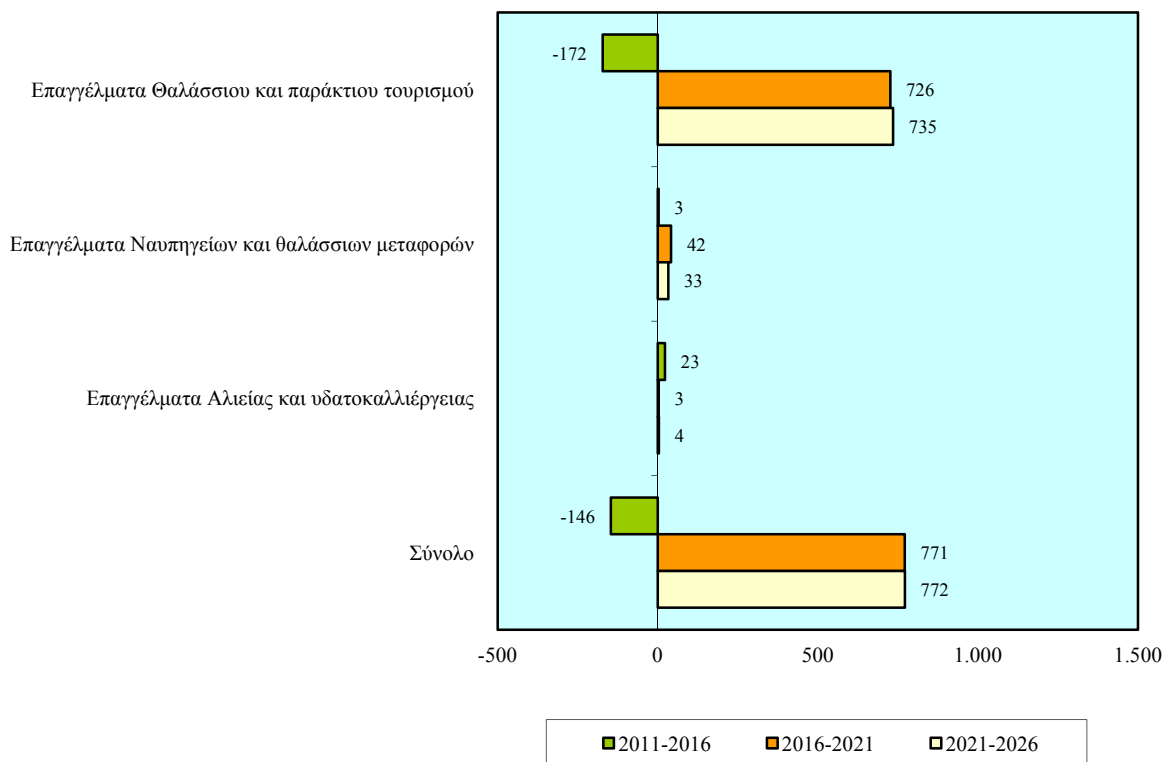
Στα Σχεδιαγράμματα 19 και 20 παρουσιάζεται ο μέσος ετήσιος αριθμός και ρυθμός των αναπτυξιακών αναγκών απασχόλησης στις κύριες επαγγελματικές κατηγορίες με συμμετοχή στη γαλάζια οικονομία την περίοδο 2011-2026.

Η **συνολική απασχόληση στα επαγγέλματα με συμμετοχή στη γαλάζια οικονομία** μέσα στην περίοδο **2016-2026** υπολογίζεται ότι θα **αυξηθεί κατά 771 άτομα ή 2,8% τον χρόνο**. Αντίθετα, την περίοδο 2011-2016 παρατηρήθηκε μείωση στην απασχόληση με **-146 άτομα ή -0,6% τον χρόνο**.

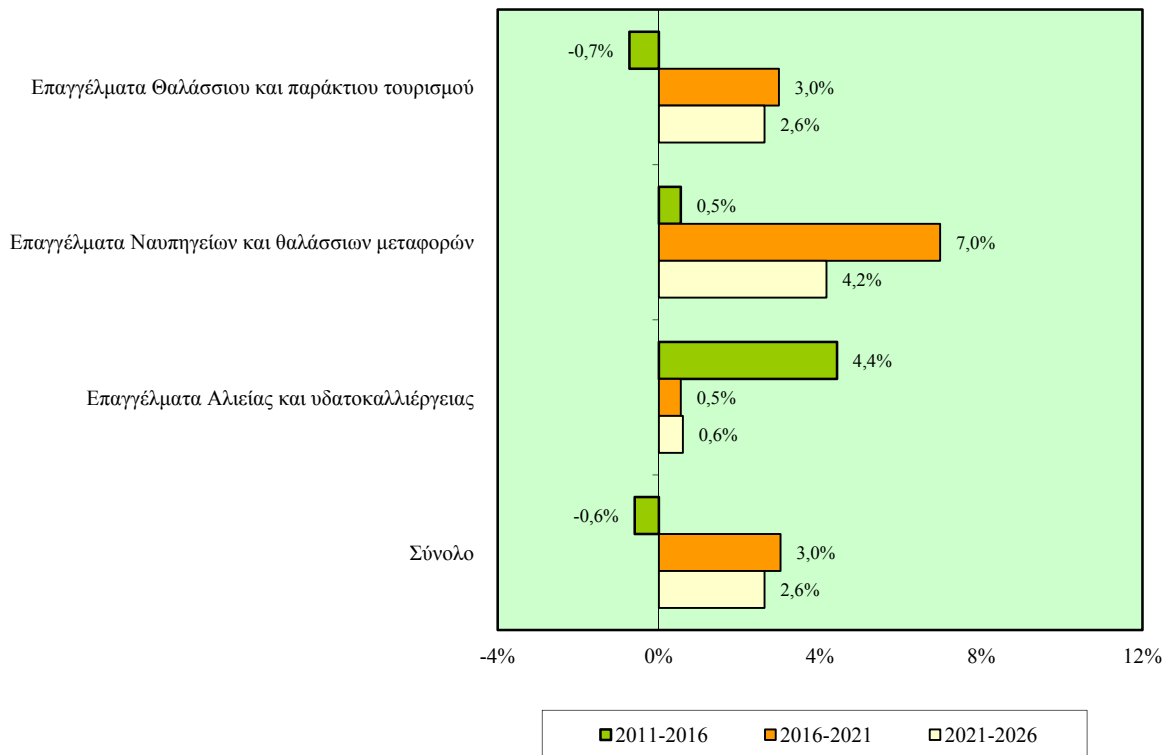
Η **συντριπτική πλειοψηφία των νέων θέσεων εργασίας** μέσα στην περίοδο 2016-2026 θα προέλθει από τα **Επαγγέλματα Θαλάσσιου και παράκτιου τουρισμού**. Η απασχόληση τους την περίοδο **2016-2026** αναμένεται ότι θα αυξηθεί κατά **731 άτομα ή 2,8% τον χρόνο** σε αντίθεση με την περίοδο 2011-2016 όταν υπήρξε σημαντική πτώση (**-172 άτομα ή -0,6% τον χρόνο**).

Αξιόλογος αριθμός νέων θέσεων εργασίας κατά την περίοδο **2016-2026** θα δημιουργηθεί επίσης στα **Επαγγέλματα Ναυπηγείων και θαλάσσιων μεταφορών**. Η **αύξηση** των απασχολούμενων θα ανέρχεται στα **37 άτομα ή 5,6% τον χρόνο**. Επισημαίνεται ότι τα επαγγέλματα αυτά θα παρουσιάσουν τον **ψηλότερο ρυθμό αύξησης της απασχόλησης** στα γαλάζια επαγγέλματα. Πολύ μικρότερη ήταν η αύξηση που σημειώθηκε την περίοδο 2011-2016 με **3 άτομα ή 0,5% ετησίως**.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 19
ΜΕΣΕΣ ΕΤΗΣΙΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΜΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ
ΣΤΗ ΓΑΛΑΖΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2011-2026

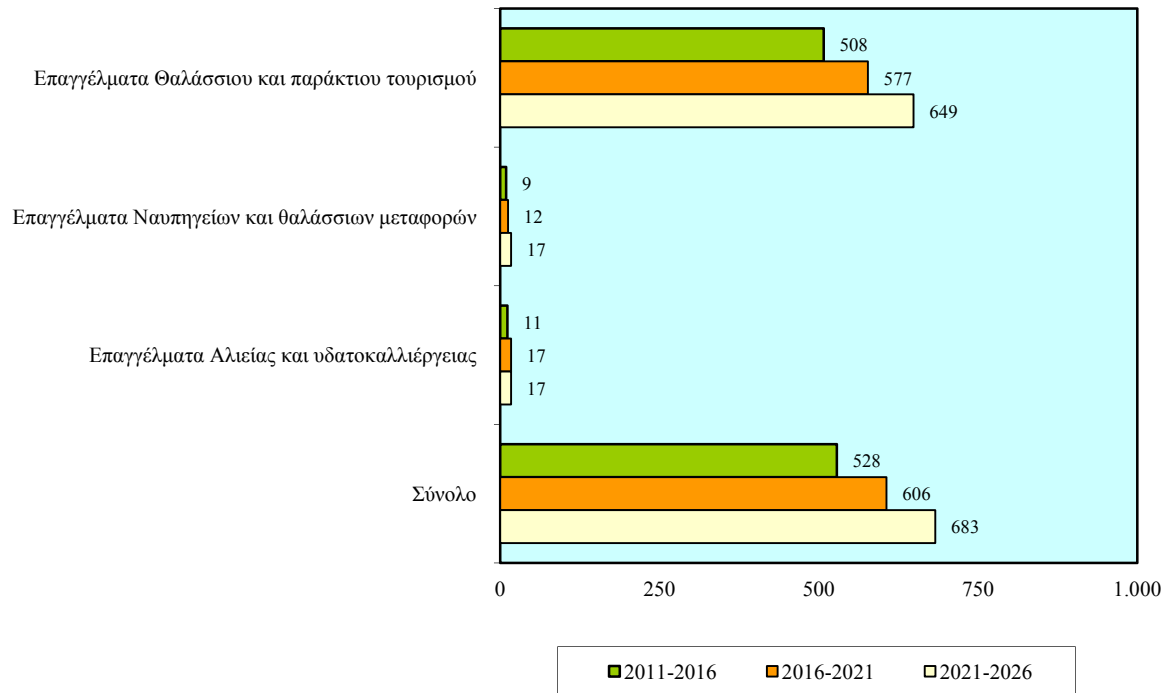

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 20
ΜΕΣΟΣ ΕΤΗΣΙΟΣ ΡΥΘΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΜΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ
ΣΤΗ ΓΑΛΑΖΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2011-2026

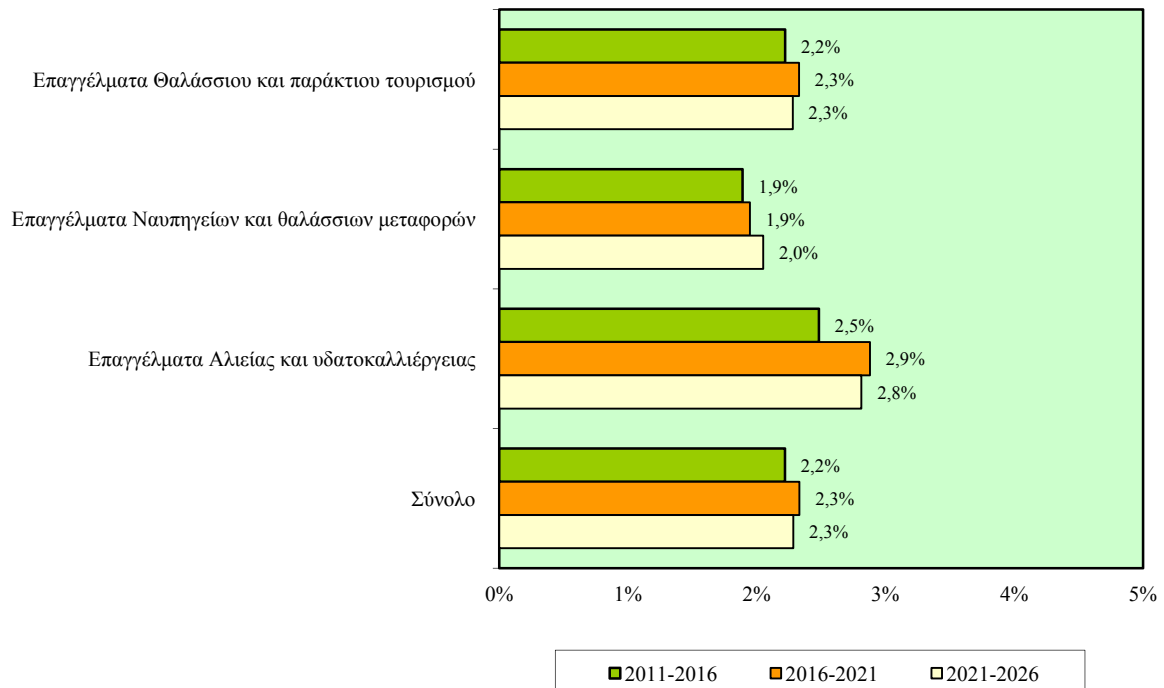

Τα Σχεδιαγράμματα 21 και 22 απεικονίζουν τον μέσο ετήσιο αριθμό και ρυθμό των αποχωρήσεων στις κύριες επαγγελματικές κατηγορίες με συμμετοχή στη γαλάζια οικονομία την περίοδο 2011-2026.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 21
ΜΕΣΕΣ ΕΤΗΣΙΕΣ ΑΠΟΧΩΡΗΣΕΙΣ ΣΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ
ΜΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΗ ΓΑΛΑΖΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ
ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2011-2026

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 22
ΜΕΣΟΣ ΕΤΗΣΙΟΣ ΡΥΘΜΟΣ ΑΠΟΧΩΡΗΣΕΩΝ
ΣΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΜΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΗ
ΓΑΛΑΖΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2011-2026

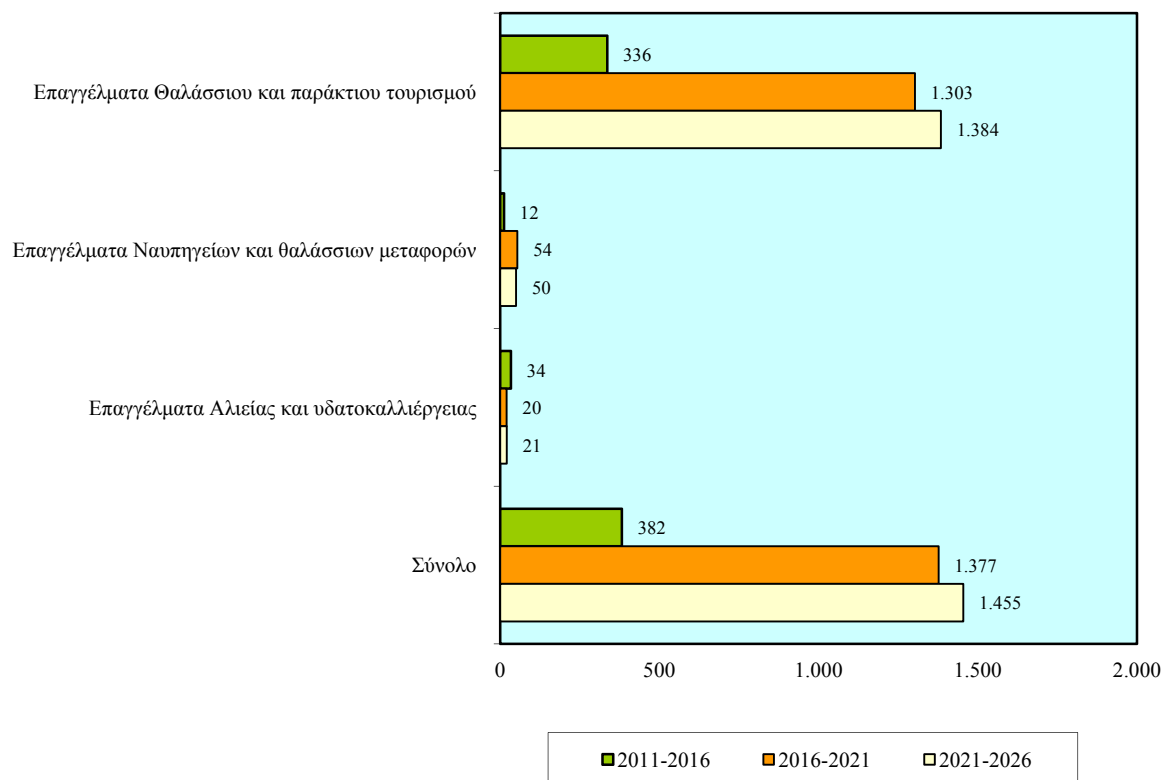

Οι **συνολικές αποχωρήσεις στα γαλάζια επαγγέλματα** την περίοδο **2016-2026** προβλέπεται ότι θα φτάσουν στα **645 άτομα ή 2,3% τον χρόνο**. Λιγότερες ήταν οι συνολικές αποχωρήσεις οι οποίες παρατηρήθηκαν κατά την περίοδο 2011-2016 αφού έφταναν στα 528 άτομα ή 2,2% τον χρόνο.

Οι **μεγαλύτερες με πολύ μεγάλη διαφορά αποχωρήσεις** την περίοδο **2016-2026** εκτιμάται ότι θα εμφανιστούν στα **Επαγγέλματα Θαλάσσιου και παράκτιου τουρισμού**. Ο αριθμός των αποχωρήσεων για αυτή την περίοδο υπολογίζεται στα **613 άτομα ή 2,3% τον χρόνο**, εμφανίζοντας αύξηση σε σχέση με την περίοδο 2011-2016 (508 άτομα ή 2,2% τον χρόνο).

Ο μέσος ετήσιος αριθμός και ρυθμός των συνολικών αναγκών απασχόλησης στις κύριες επαγγελματικές κατηγορίες με συμμετοχή στη γαλάζια οικονομία την περίοδο 2011-2026 φαίνεται στα Σχεδιαγράμματα 23 και 24.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 23
ΜΕΣΕΣ ΕΤΗΣΙΕΣ ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΜΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ
ΣΤΗ ΓΑΛΑΖΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2011-2026

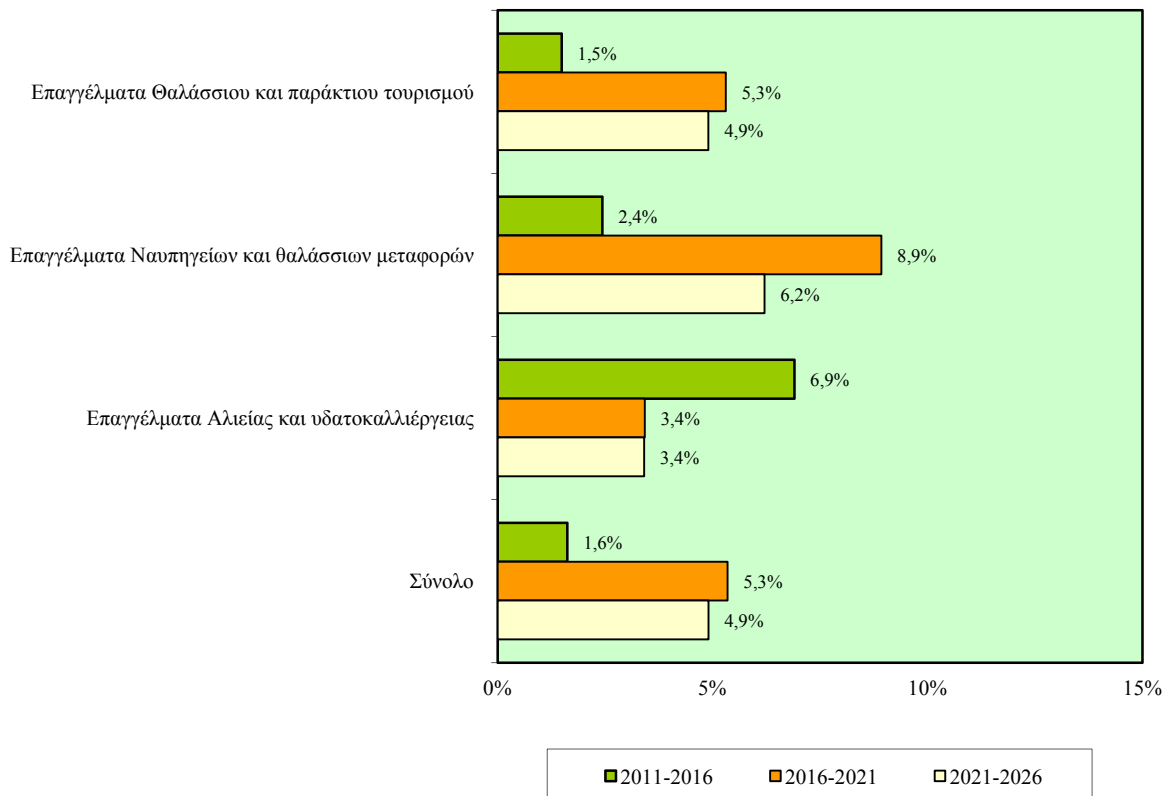
Οι **ετήσιες συνολικές ανάγκες απασχόλησης στα γαλάζια επαγγέλματα** την περίοδο **2016-2026** εκτιμάται ότι θα ανέρχονται στα **1.416 άτομα ή 5,1%**. Επισημαίνεται ότι οι συνολικές ανάγκες απασχόλησης την περίοδο 2011-2016 βρισκόνταν σε πολύ χαμηλότερα επίπεδα (382 άτομα ή 1,6% τον χρόνο).

Τα **Επαγγέλματα Θαλάσσιου και παράκτιου τουρισμού** προβλέπεται ότι θα παρουσιάσουν τις **μεγαλύτερες με πολύ μεγάλη διαφορά συνολικές ανάγκες απασχόλησης**. Μέσα στην περίοδο **2016-2026** οι συνολικές ανάγκες απασχόλησης θα ανέρχονται στα **1.344 άτομα ή 5,1% τον χρόνο**. Συγκριτικά με την περίοδο 2011-2016 (336 άτομα ή 1,5% τον χρόνο) οι προβλεπόμενες ανάγκες υπολογίζεται ότι θα κυμανθούν σε πολύ ψηλότερα επίπεδα.

Αξιόλογες συνολικές ανάγκες απασχόλησης θα εμφανιστούν επίσης στα **Επαγγέλματα Ναυπηγείων και θαλάσσιων μεταφορών** όπου κατά την περίοδο **2016-2026** υπολογίζονται στα **52 άτομα ή 7,6% τον χρόνο**. Επισημαίνεται ο **ψηλός ρυθμός της συνολικής ζήτησης** στα επαγγέλματα αυτά. Πολύ μικρότερες ήταν οι συνολικές ανάγκες που σημειώθηκαν μέσα στην περίοδο 2011-2016 (12 άτομα ή 2,4% τον χρόνο).

Σε **αισθητά χαμηλότερα επίπεδα** αναμένεται να κυμανθούν οι **ετήσιες συνολικές ανάγκες απασχόλησης** στα **Επαγγέλματα Αλιείας και υδατοκαλλιέργειας** (20 άτομα ή 3,4%).

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 24
ΜΕΣΟΣ ΕΤΗΣΙΟΣ ΡΥΘΜΟΣ ΣΥΝΟΛΙΚΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΜΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ
ΣΤΗ ΓΑΛΑΖΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2011-2026

6. ΕΝΤΟΠΙΣΜΟΣ ΑΝΑΓΚΩΝ ΣΕ ΓΑΛΑΖΙΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Η **ανάγκη για περαιτέρω αξιοποίηση των θαλασσών και των σημαντικών πόρων τους** υποδηλώνουν τη **μεγάλη σημασία που μπορεί να διαδραματίσει η γαλάζια οικονομία** στην οικονομική ανάπτυξη και στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας σε ένα νησί όπως την Κύπρο. Η δραστηριοποίηση στους τομείς του θαλάσσιου και παράκτιου τουρισμού, της εμπορικής ναυτιλίας, της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας ταυτόχρονα με τις προοπτικές που διανοίγονται στον τομέα της εξόρυξης και αξιοποίησης πετρελαίου και φυσικού αερίου δημιουργούν ευοίωνες προοπτικές ανάπτυξης για την κυπριακή οικονομία.

Σημαντικό ρόλο για την αποτελεσματική αξιοποίηση των ευοίωνων προοπτικών αναμένεται να διαδραματίσει ο **έγκαιρος εφοδιασμός του ανθρώπινου δυναμικού που απασχολείται σε γαλάζια επαγγέλματα με τις απαραίτητες γνώσεις, προσόντα και δεξιότητες** οι οποίες διαφοροποιούνται μέσα σε μια συνεχώς εξελισσόμενη οικονομία.

Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζονται οι **ανάγκες σε δεξιότητες για γαλάζια επαγγέλματα** της κυπριακής οικονομίας. Ειδικότερα, συνεκτιμώντας τις απόψεις των αρμόδιων φορέων και τις στρατηγικές επιδιώξεις του κράτους σε σχέση με τους γαλάζιους τομείς και εξετάζοντας τη διεθνή βιβλιογραφία **έχουν εντοπιστεί οι κύριες θεματικές κατηγορίες γνώσεων και δεξιοτήτων σε γαλάζια επαγγέλματα**. Διευκρινίζεται ότι οι θεματικές κατηγορίες αφορούν **νέες επιστημονικές γνώσεις και μεθόδους, τελευταίου τύπου τεχνολογίες και πρόσφατες εξελίξεις στα διάφορα θέματα**. Ο κατάλογος αυτών των θεματικών κατηγοριών, ο οποίος να σημειωθεί ότι **δεν είναι εξαντλητικός, μπορεί να αξιοποιηθεί στον σχεδιασμό προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης**.

Ο **εντοπισμός των γαλάζιων γνώσεων και δεξιοτήτων επικεντρώθηκε στα ναυτικά, ναυτιλιακά και αλιευτικά επαγγέλματα** καθώς και σε **επαγγέλματα του θαλάσσιου και παράκτιου τουρισμού που ανήκουν εξ ολοκλήρου στη γαλάζια οικονομία**. Για την επιλογή των συγκεκριμένων επαγγελμάτων **συνεκτιμήθηκαν οι πιο κάτω παράμετροι**:

- Πολιτικές της Κύπρου.
- Απόψεις των αρμόδιων υπηρεσιών και οργανισμών.
- Προβλέψεις αναγκών απασχόλησης.

Επισημαίνεται ότι **τα επαγγέλματα στους τομείς της Εξόρυξης πετρελαίου και φυσικού αερίου και των Ξενοδοχείων και εστιατορίων, που δεν απαιτούν εξειδικευμένες γαλάζιες δεξιότητες, εξαιρέθηκαν** από τη διαδικασία εντοπισμού των γαλάζιων δεξιοτήτων στο πλαίσιο αυτής της μελέτης για τους λόγους που επεξηγούνται στη συνέχεια.

Στον **τομέα της Εξόρυξης πετρελαίου και φυσικού αερίου παρατηρείται μια σχετική αβεβαιότητα** για τις εξελίξεις που θα προκύψουν σε σχέση με τις ποσότητες κοιτασμάτων υδρογονανθράκων που θα εντοπιστούν καθώς και τον τρόπο αξιοποίησής τους, γεγονός που επηρεάζει και τις πολιτικές αποφάσεις που θα ληφθούν. Πρόσθετα, η ΑνΑΔ έχει εκπονήσει **εξειδικευμένη μελέτη με σκοπό τον εντοπισμό των αναγκών απασχόλησης και κατάρτισης για αποτελεσματική διαχείριση του φυσικού αερίου στην Κύπρο**.

Στον **τομέα των Ξενοδοχείων και εστιατορίων υπάρχει πληθώρα προγραμμάτων κατάρτισης που καλύπτουν ένα πολύ μεγάλο φάσμα επαγγελμάτων και λειτουργιών του**

συγκεκριμένου τομέα. Λόγω της μακρόχρονης εμπειρίας που υπάρχει σε αυτό τον τομέα από όλα τα εμπλεκόμενα μέρη, οι ανάγκες κατάρτισης παρακολουθούνται σε συνεχή βάση και υλοποιούνται εξειδικευμένα προγράμματα κατάρτισης που ανταποκρίνονται στις ανάγκες των επιχειρήσεων.

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, υλοποιείται η **Πρωτοβουλία της ΑνΑΔ για στήριξη του τομέα των ξενοδοχείων και εστιατορίων**. Η Πρωτοβουλία βασίζεται στους ακόλουθους **τρεις πυλώνες δράσεων**:

- Ποιοτική κατάρτιση προσωπικού, αξιοποιώντας τα Μονοεπιχειρησιακά Προγράμματα Κατάρτισης στην Κύπρο και τα Πολυεπιχειρησιακά Προγράμματα - Συνήθη και Ζωτικής Σημασίας.
- Στελέχωση του τομέα με κατάλληλα καταρτισμένο προσωπικό, αξιοποιώντας το Σχέδιο Στελέχωσης Επιχειρήσεων με Απόφοιτους Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης και τα Προγράμματα Κατάρτισης Ανέργων.
- Απόκτηση Επαγγελματικών Προσόντων, αξιοποιώντας το Σύστημα Επαγγελματικών Προσόντων (ΣΕΠ).

Μέσω των ευκαιριών που παρέχει η Πρωτοβουλία αυτή, τα ξενοδοχεία και εστιατόρια λαμβάνουν σημαντικά οφέλη, όπως η παροχή ποιοτικής κατάρτισης για προώθηση και βελτίωση του επαγγελματισμού μέσω της διαρκούς αναβάθμισης των γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού. Παράλληλα, ο τομέας θα στελεχωθεί με καταρτισμένο προσωπικό που θα ανταποκρίνεται στις άμεσες και μελλοντικές ανάγκες των επιχειρήσεων. Τα ξενοδοχεία και εστιατόρια θα μπορούν να υλοποιήσουν ποιοτικά προγράμματα κατάρτισης τα οποία θα οδηγούν σε πιστοποίηση των προσόντων μέσω της αξιοποίησης των Προτύπων Επαγγελματικών Προσόντων για τις κύριες ειδικότητες του τομέα.

Πρόσθετα, στο πλαίσιο του **Σχεδίου «Προγράμματα Κατάρτισης Ανέργων»** που λειτουργεί η ΑνΑΔ, προκηρύχθηκε διαγωνισμός και συνάφθηκαν τέσσερις συμβάσεις για την εφαρμογή των πιο κάτω **25 προγραμμάτων κατάρτισης**:

- Τραπεζοκόμος - 12 προγράμματα κατάρτισης.
- Μπάρμαν - 4 προγράμματα κατάρτισης.
- Καμαριέρα - 5 προγράμματα κατάρτισης.
- Υπάλληλος υποδοχής - 4 προγράμματα κατάρτισης.

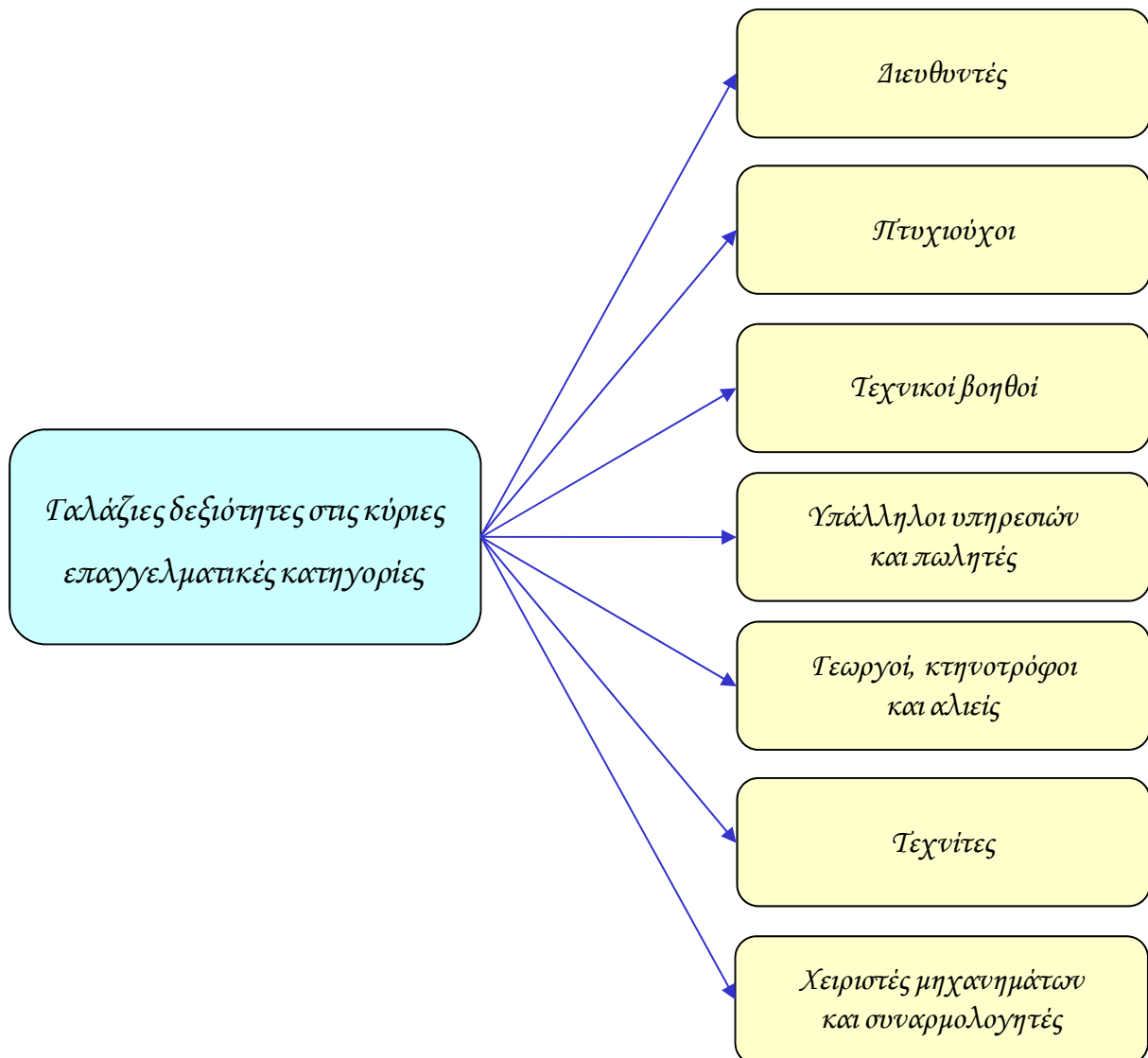
Σημειώνεται ότι εκτός από τις εξειδικευμένες γνώσεις και δεξιότητες που παρουσιάζονται στη συνέχεια, **εντοπίστηκαν και γενικές οριζόντιες γνώσεις και δεξιότητες** οι οποίες θεωρούνται **ιδιαίτερα σημαντικές και απαραίτητες για όλα τα γαλάζια επαγγέλματα**. Αυτές αφορούν κυρίως τις πιο κάτω:

- Επικοινωνία.
- Ικανότητα μάθησης.
- Κριτική σκέψη.

- Επίλυση προβλημάτων.
- Ομαδικότητα.
- Δημιουργικότητα.
- Ανάλυση πρωτοβουλίας.
- Ευελιξία.
- Τεχνολογίες πληροφορίας και επικοινωνίας.
- Διαχείριση χρόνου.
- Αγγλική γλώσσα.

Η παρουσίαση των γαλάζιων δεξιοτήτων που γίνεται στο κεφάλαιο αυτό κατηγοριοποιείται με βάση τις κύριες επαγγελματικές κατηγορίες με συμμετοχή στη γαλάζια οικονομία.

6.1. Διευθυντές

Στο υποκεφάλαιο αυτό εντοπίζονται οι **ανάγκες σε δεξιότητες** για τα **γαλάζια επαγγέλματα των Διευθυντών**. Συγκεκριμένα, περιέχεται μια σύντομη περιγραφή και οι εξειδικευμένες γνώσεις και δεξιότητες οι οποίες απαιτούνται για τα πιο κάτω επαγγέλματα:

- Διευθυντής ναυτιλιακής εταιρείας
- Διευθυντής λιμενικών εγκαταστάσεων
- Διευθυντής κρουαζιέρας

6.1.1. Διευθυντής ναυτιλιακής εταιρείας

Ο Διευθυντής ναυτιλιακής εταιρείας είναι ο επικεφαλής του κέντρου επιχειρήσεων και λήψης στρατηγικών αποφάσεων της ναυτιλιακής εταιρείας. Συγκεκριμένα, κατευθύνει, συντονίζει και συνεργάζεται με τα τμήματα της εταιρείας και καθορίζει τις σχέσεις της εταιρείας με τον ευρύτερο ναυτιλιακό χώρο (κράτος σημαίας, τράπεζες, ασφαλιστικούς οργανισμούς κλπ).

Οι κύριες κατηγορίες του Διευθυντή ναυτιλιακής εταιρείας είναι:

- Διευθυντής ναυτικών επιχειρήσεων
- Τεχνικός διευθυντής / Αρχιμηχανικός
- Διευθυντής ασφάλειας και προστασίας
- Διευθυντής πληρωμάτων
- Διευθυντής προμηθειών

Εξειδικευμένες γνώσεις και δεξιότητες που απαιτούνται:

- Διεθνής και ναυτιλιακή οικονομία.
- Ζήτηση και προσφορά θαλάσσιων μεταφορών και καθορισμός ναύλων.
- Λειτουργία και εξελίξεις στις τέσσερις ναυτιλιακές αγορές (μεταφορά εμπορευμάτων, αγοραπωλησία πλοίων, ναυπήγηση πλοίων και διάλυση πλοίων).
- Επηρεασμός ναυτιλιακής αγοράς από τη λήψη πολιτικών και οικονομικών αποφάσεων.
- Σύγχρονες μέθοδοι προγραμματισμού στη ναυτιλιακή βιομηχανία.
- Οργάνωση, διοίκηση και έλεγχος ναυτιλιακής εταιρείας.
- Ναυτική νομοθεσία και διεθνείς συμβάσεις.
- Κυπριακή νομοθεσία για διαχείριση και λειτουργία λιμενικών περιοχών.
- Διοίκηση και λειτουργία του πλοίου και του προσωπικού.
- Επισκόπηση και εξελίξεις του ρυθμιστικού συστήματος στη ναυτιλιακή βιομηχανία.

- Ρύθμιση ανταγωνισμού στη ναυτιλιακή βιομηχανία.
- Οργανισμοί και σώματα στη ναυτιλιακή βιομηχανία.
- Στρατηγική και διαπραγμάτευση για αγοραπωλησία πλοίων.
- Διαπραγμάτευση και πολιτική ναυλώσεων.
- Στρατηγικές μάρκετινγκ και δημόσιων σχέσεων.
- Χρηματοοικονομική διαχείριση και οικονομικοί λογαριασμοί ναυτιλιακής εταιρείας.
- Διαχείριση της εφοδιαστικής αλυσίδας της ναυτιλιακής εταιρείας.
- Διαχείριση κινδύνων, ασφάλιση πλοίων και καταβολή αποζημιώσεων.
- Διαδικασίες και κανόνες ασφάλειας και ποιότητα στη ναυτιλιακή βιομηχανία.
- Λειτουργίες λιμενικών εγκαταστάσεων.
- Προστασία θαλάσσιου περιβάλλοντος και διαχείριση αποβλήτων πλοίων.

6.1.2. Διευθυντής λιμενικών εγκαταστάσεων

Ο Διευθυντής λιμενικών εγκαταστάσεων είναι υπεύθυνος για την επιβολή και τήρηση των κανονισμών στα λιμάνια με σκοπό να διασφαλιστεί η ασφάλεια της ναυσιπλοΐας και του λιμανιού καθώς και η σωστή λειτουργία των λιμενικών εγκαταστάσεων.

Εξειδικευμένες γνώσεις και δεξιότητες που απαιτούνται:

- Ιδιοκτησιακό καθεστώς και δομές διαχείρισης λιμανιού.
- Λειτουργίες λιμανιού και προσφερόμενες υπηρεσίες.
- Ναυτική νομοθεσία και διεθνείς συμβάσεις.
- Διοίκηση, πρόσληψη, ασφάλεια και υγεία και κατάρτιση προσωπικού.
- Διαχείριση περιουσιακών στοιχείων λιμανιού.
- Κατάρτιση και παρακολούθηση προϋπολογισμού.
- Ασφάλεια στις υπηρεσίες θαλάσσιας πλοήγησης και αδειοδότηση πλοηγών.
- Κανόνες και διαδικασίες χορήγησης αδειών σε εμπορικά και επιβατικά πλοία.
- Διαχείριση υπηρεσιών ελέγχου θαλάσσιας κυκλοφορίας.
- Προστασία θαλάσσιου περιβάλλοντος και διαχείριση αποβλήτων λιμανιού.
- Λειτουργία λιμανιού μικτής χρήσης (εμπορικής και αναψυχής).
- Λειτουργία δραστηριοτήτων αναψυχής στο λιμάνι (μαρίνα και εστιατόρια).
- Μέτρα ασφάλειας στο λιμάνι και στα πλοία και κατάρτιση σχεδίων ασφάλειας.

- Διαχείριση του λιμανιού σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης.
- Διερεύνηση θαλάσσιων ατυχημάτων και σύνταξη αναφορών.
- Στρατηγικές μάρκετινγκ και δημόσιων σχέσεων.

6.1.3. Διευθυντής κρουαζιέρας

Ο Διευθυντής κρουαζιέρας οργανώνει και επιβλέπει τις δραστηριότητες ψυχαγωγίας και τις υπηρεσίες φιλοξενίας στο πλοίο. Συγκεκριμένα, οργανώνει εκδηλώσεις και προγράμματα ψυχαγωγίας, επιβλέπει τις πρόβες, φροντίζει για την ποιοτική εκτέλεση τους και βελτιώνει τη φιλοξενία των επιβατών.

Εξειδικευμένες γνώσεις και δεξιότητες που απαιτούνται:

- Αρχές φιλοξενίας και αναψυχής στην κρουαζιέρα.
- Οργάνωση και υλοποίηση πλάνου ψυχαγωγίας.
- Κατάρτιση προϋπολογισμού εκδηλώσεων ψυχαγωγίας.
- Είδη εκδηλώσεων και προγραμμάτων ψυχαγωγίας.
- Ποιοτική εκτέλεση εκδηλώσεων και προγραμμάτων ψυχαγωγίας.
- Επίβλεψη και συντονισμός προσωπικού ψυχαγωγίας.
- Λειτουργία και συντήρηση εξοπλισμού ψυχαγωγίας.
- Υπηρεσίες ξενοδοχείου και εστιατορίων πλοίου.
- Οργάνωση εκδρομών σε χώρους ενδιαφέροντος.
- Απασχόληση και προκλήσεις σε ένα πολυπολιτισμικό περιβάλλον.
- Επικοινωνία και επίλυση προβλημάτων με το προσωπικό και τους επιβάτες.
- Χειρισμός παραπόνων επιβατών.

6.2. Πτυχιούχοι

Στο υποκεφάλαιο αυτό εντοπίζονται οι **ανάγκες σε δεξιότητες** για τα **γαλάζια επαγγέλματα των Πτυχιούχων**. Συγκεκριμένα, περιέχεται μια σύντομη περιγραφή και οι εξειδικευμένες γνώσεις και δεξιότητες οι οποίες απαιτούνται για τα πιο κάτω επαγγέλματα:

- Ναυπηγός μηχανικός
- Ναυτιλιακός δικηγόρος
- Ειδικός διαχείρισης και προστασίας θαλάσσιου περιβάλλοντος

6.2.1. Ναυπηγός μηχανικός

Ο Ναυπηγός μηχανικός ασχολείται με την εκπόνηση της μελέτης και σχεδίασης κάθε είδους θαλάσσιων σκαφών και θαλάσσιων κατασκευών (πορθμείων, θαλάσσιων δεξαμενών). Συγκεκριμένα, κάνει το γενικό σχεδιασμό του σκάφους (μορφή, τύπος, αντοχή και ευστάθεια σκάφους, εσωτερικός διαχωρισμός, εξοπλισμός) και υπολογίζει το βάρος και την ισχύ των μηχανών και το κόστος κατασκευής.

Εξειδικευμένες γνώσεις και δεξιότητες που απαιτούνται:

- Δυναμική και μηχανές σκαφών (δύναμη, μάζα, ταχύτητα, επιτάχυνση, ενέργεια, ροπή)
- Υδραυλικά και ηλεκτρικά συστήματα.
- Ναυπηγική (υδροστατική, ευστάθεια, σχεδιασμός, έλικες και αντίσταση, αντοχές υλικών).
- Παραγωγή και έλεγχος ηλεκτρικής ενέργειας στα σκάφη (ηλεκτρικές και ηλεκτρονικές συσκευές, ηλεκτρικοί κινητήρες και γεννήτριες).
- Θερμοδυναμική και αρχές θερμότητας κινητήρα.
- Καύσιμα, λέβητες και συστήματα μετάδοσης.
- Υποστηρικτικά μηχανήματα και συστήματα σκαφών (αντλίες, συστήματα κλιματισμού και ψύξης, αποχετευτικά συστήματα, πυρόσβεση, συστήματα ευστάθειας).
- Συστήματα αξιολόγησης και μεγιστοποίησης της απόδοσης λειτουργίας των σκαφών.
- Τεχνικές συντήρησης σκαφών.
- Λειτουργίες σκαφών και μελλοντικές εξελίξεις (επιλογή μηχανημάτων και εξοπλισμού, πράσινες τεχνολογίες σκαφών).
- Λειτουργία και χρήση συστημάτων τηλεπικοινωνιών.
- Ναυτική νομοθεσία.
- Κανόνες ασφάλειας εφαρμοσμένης μηχανικής.
- Προστασία θαλάσσιου περιβάλλοντος.
- Κοστολόγηση και οικονομική βιωσιμότητα στη ναυτιλιακή βιομηχανία.
- Κανονιστικό πλαίσιο ναυτιλιακών επιχειρήσεων.
- Αρχές και μέθοδοι θαλάσσιας μεταφοράς επιβατών και εμπορευμάτων.
- Χρήση εξειδικευμένου λογισμικού (εφαρμοσμένης μηχανικής και σχεδιαστικά).

6.2.2. Ναυτιλιακός δικηγόρος

Ο Ναυτιλιακός δικηγόρος ασχολείται με γνωμοδοτικές υπηρεσίες και προσφυγές στο δικαστήριο σε σχέση με τις πτυχές του ναυτικού δικαίου και δικαίου της θάλασσας καθώς και

με θέματα ατυχημάτων, θαλάσσιας ασφάλειας, σύνταξης ναυλοσυμφώνων, αποζημιώσεων και διαιτησίας.

Εξειδικευμένες γνώσεις και δεξιότητες που απαιτούνται:

- Λειτουργία και πεδίο εφαρμογής του διεθνούς ναυτικού δικαίου.
- Νομικές πτυχές του Δικαίου της Συνθήκης για τη Θάλασσα.
- Ο ρόλος των Ηνωμένων Εθνών και ο Διεθνής Ναυτιλιακός Οργανισμός.
- Μεταφορά εμπορευμάτων δια θαλάσσης (φορτωτικές και ναυλοσύμφωνα).
- Στοιχεία ασφάλισης θαλάσσιων μεταφορών.
- Μεταφορά επιβατών και των αποσκευών τους δια θαλάσσης.
- Ναυπήγηση πλοίων και συμβόλαια επιδιορθώσεων.
- Συμβόλαια αγοραπωλησίας πλοίων.
- Υποθήκες πλοίων και χρηματοδότηση.
- Φορολογίες ναυτιλιακών επιχειρήσεων.
- Δικαιοδοσία ναυτοδικείου και ναυτικές απαιτήσεις.
- Διεθνής δικαιοδοσία επί προσώπων και πλοίων.
- Γενική αβαρία, διάσωση, ρυμούλκηση, λιμάνια και πλοήγηση και περιορισμός ευθύνης.
- Επίλυση διαφορών, διαιτησία, διαμεσολάβηση και εναλλακτικοί τρόποι επίλυσης διαφορών.
- Στοιχεία διαχείρισης νομικών κινδύνων.
- Νομικά θέματα απασχόλησης ναυτικών.
- Διεθνές Θαλάσσιο Περιβαλλοντικό Δίκαιο.
- Θαλάσσια πειρατεία και τρομοκρατία.
- Νομικές πτυχές του Δικαίου του πολέμου στη θάλασσα.

6.2.3. Ειδικός διαχείρισης και προστασίας θαλάσσιου περιβάλλοντος

Ο Ειδικός διαχείρισης και προστασίας θαλάσσιου περιβάλλοντος μελετά και αξιολογεί τις επιπτώσεις που έχει η ανθρώπινη δραστηριότητα πάνω στο θαλάσσιο περιβάλλον και την επίδραση στους θαλάσσιους πόρους.

Εξειδικευμένες γνώσεις και δεξιότητες που απαιτούνται:

- Λειτουργία και διαχείριση θαλάσσιου και παράκτιου περιβάλλοντος.

- Εκτίμηση και αξιολόγηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων από διάφορες δραστηριότητες και έργα στο θαλάσσιο και παράκτιο περιβάλλον.
- Μορφές ρύπανσης θαλάσσιου και παράκτιου περιβάλλοντος.
- Αναγνώριση πηγών ρύπανσης και μέθοδοι καταπολέμησης και αποκατάστασης του θαλάσσιου και παράκτιου περιβάλλοντος.
- Προληπτικά μέτρα αποφυγής της θαλάσσιας και παράκτιας ρύπανσης και κατάρτιση σχεδίου έκτακτης ανάγκης.
- Κατάρτιση σχεδίου διαχείρισης των αποβλήτων και αντιρρυπαντικά συστήματα.
- Γνώση και εφαρμογή της θαλάσσιας περιβαλλοντικής νομοθεσίας και των διεθνών συμβάσεων.
- Πράσινες πρωτοβουλίες του ναυτιλιακού τομέα.
- Θαλάσσιος χωροταξικός σχεδιασμός και ολοκληρωμένη διαχείριση παράκτιων ζωνών.
- Μέτρηση, αξιολόγηση και παρακολούθηση της ποιότητας του θαλάσσιου περιβάλλοντος με τη χρήση δεικτών.
- Απαιτήσεις ενεργειακής απόδοσης πλοίων με σκοπό τη μείωση εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και της κατανάλωσης καυσίμων.
- Υποχρεώσεις ναυτιλιακών επιχειρήσεων, πλοίων και λιμενικών εγκαταστάσεων σε σχέση με το θαλάσσιο και παράκτιο περιβάλλον.
- Λειτουργία Σωματείων Προστασίας και Αποζημιώσεων.

6.3. Τεχνικοί βοηθοί

Στο υποκεφάλαιο αυτό εντοπίζονται οι **ανάγκες σε δεξιότητες για τα γαλάζια επαγγέλματα των Τεχνικών βοηθών**. Ειδικότερα, περιέχεται μια σύντομη περιγραφή και οι εξειδικευμένες γνώσεις και δεξιότητες οι οποίες απαιτούνται για τα πιο κάτω επαγγέλματα:

- Πλοίαρχος
- Κυβερνήτης ακτοπλοϊκών επιβατηγών σκαφών
- Πλοηγός πλοίων
- Ελεγκτής θαλάσσιας κυκλοφορίας
- Επιθεωρητής πλοίων
- Μηχανικός πλοίων και σκαφών
- Ναυτασφαλιστής
- Μεσίτης ναυτιλιακών συμβάσεων
- Λιμενικός και ναυτικός αστυνομικός
- Τεχνικός αφαλάτωσης

6.3.1. Πλοίαρχος

Ο Πλοίαρχος είναι ο κυβερνήτης των εμπορικών ή ακτοπλοϊκών σκαφών και ταυτόχρονα ο αντιπρόσωπος του πλοιοκτήτη στο πλοίο. Συγκεκριμένα, χαράζει την πορεία του πλοίου με τη βοήθεια εξειδικευμένων ηλεκτρονικών μηχανημάτων ναυσιπλοΐας και χαρτών και κάνει τους απαραίτητους ελιγμούς για την ομαλή προσέγγιση ή απομάκρυνση του πλοίου από το λιμάνι.

Οι βαθμίδες του επαγγέλματος είναι:

- Πλοίαρχος
- Υποπλοίαρχος
- Ανθυποπλοίαρχος

Εξειδικευμένες γνώσεις και δεξιότητες που απαιτούνται:

- Χρήση εξειδικευμένων ηλεκτρονικών μηχανημάτων ναυσιπλοΐας.
- Λειτουργία και έλεγχος μηχανημάτων, οργάνων και εξοπλισμού πλοίου.
- Λειτουργία και χρήση συστημάτων τηλεπικοινωνιών.
- Αρχές και μέθοδοι θαλάσσιας μεταφοράς επιβατών και εμπορευμάτων.
- Ετοιμασία σχεδίων φόρτωσης και εκφόρτωσης.
- Ετοιμασία προϋπολογισμού συντήρησης και επιδιορθώσεων.
- Διαδικασίες συντήρησης πλοίου, μηχανημάτων και εξοπλισμού.
- Αγορά εξοπλισμού και προμηθειών.
- Κανονισμοί και λειτουργίες λιμενικών εγκαταστάσεων.
- Ασκήσεις έκτακτης ανάγκης.
- Χειρισμός πλήθους σε περιστατικό κινδύνου.
- Ναυτική νομοθεσία.
- Διοίκηση ανθρώπινου δυναμικού.
- Επίβλεψη και οργάνωση εργασιών πληρώματος.
- Ασφάλεια και υγεία στον χώρο εργασίας.
- Προστασία θαλάσσιου περιβάλλοντος.
- Βασικές γνώσεις μετεωρολογίας.

6.3.2. Κυβερνήτης ακτοπλοϊκών επιβατηγών σκαφών

Ο Κυβερνήτης ακτοπλοϊκών επιβατηγών σκαφών είναι ο κυβερνήτης μικρού μηχανοκίνητου ή ιστιοπλοϊκού σκάφους το οποίο μεταφέρει επιβάτες. Συγκεκριμένα, χαράζει την πορεία του σκάφους και το πλοηγεί σε λιμάνια και παραλίες.

Εξειδικευμένες γνώσεις και δεξιότητες που απαιτούνται:

- Χρήση ναυτιλιακών οργάνων και ναυτικών χαρτών για χάραξη πορείας.
- Λειτουργία ασυρμάτων και άλλων μέσων επικοινωνίας.
- Ασφαλής μεταφορά επιβατών στη θάλασσα.
- Βασικές γνώσεις μηχανικής.
- Συντήρηση σκάφους και εξοπλισμού.
- Ξενάγηση τουριστών.
- Χρήση και συντήρηση ναυαγοσωστικού εξοπλισμού.
- Αντιμετώπιση έκτακτων καταστάσεων.
- Ναυτική νομοθεσία.
- Πρώτες βοήθειες.
- Προστασία θαλάσσιου περιβάλλοντος.
- Βασικές γνώσεις μετεωρολογίας.
- Βασικές γνώσεις μορφολογίας βυθού.

6.3.3. Πλοηγός πλοίων

Ο Πλοηγός πλοίων ασχολείται με την πλοήγηση των πλοίων στα λιμάνια και τις διώρυγες. Συγκεκριμένα, συμβουλεύει και καθοδηγεί τον πλοίαρχο του πλοίου που εισπλέει ή αποπλέει από τα λιμάνια χωρίς να τον αντικαθιστά στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του.

Εξειδικευμένες γνώσεις και δεξιότητες που απαιτούνται:

- Λειτουργία και χρήση εξοπλισμού πλοήγησης πλοίου.
- Συντονισμός, καθοδήγηση και επικοινωνία με τον πλοίαρχο.
- Συντονισμός και τεχνικές σηματοδότησης με ρυμουλκά.
- Καθοδήγηση και συντονισμός σκαφών και ομάδας πρόσδεσης.
- Λειτουργία ασυρμάτων και άλλων μέσων επικοινωνίας.
- Γνώσεις της τοπικής θαλάσσιας περιοχής και των ναυτικών χαρτών.
- Τύποι και χαρακτηριστικά πλοίων (βύθισμα πλοίου, ιδιότητες πηδαλιούχησης, αριθμός και τύπος ελίκων καθώς και λειτουργία και ισχύς μηχανών).
- Κανονισμοί και λειτουργίες λιμενικών εγκαταστάσεων.
- Γνώσεις ρευμάτων, παλίρροιας και μορφολογίας βυθού.
- Βασικές γνώσεις μετεωρολογίας.

- Συντήρηση σκάφους και εξοπλισμού.
- Αντιμετώπιση έκτακτων καταστάσεων.
- Ναυτική νομοθεσία.
- Σχεδιασμός ναυτικών χαρτών.
- Τήρηση αρχείων καταγραφής ελλιμενισμού και απόπλου πλοίων.
- Προστασία θαλάσσιου περιβάλλοντος.

6.3.4. Ελεγκτής θαλάσσιας κυκλοφορίας

Ο Ελεγκτής θαλάσσιας κυκλοφορίας ρυθμίζει την κυκλοφορία των πλοίων τόσο κατά την είσοδο και έξοδο τους στα λιμάνια όσο και στον ευρύτερο θαλάσσιο χώρο ευθύνης του. Συγκεκριμένα, συγκεντρώνει πληροφορίες για τη θέση, τον προορισμό και την ταχύτητα των πλοίων μέσω ενός ολοκληρωμένου ηλεκτρονικού πληροφοριακού συστήματος ελέγχου της θαλάσσιας κυκλοφορίας.

Εξειδικευμένες γνώσεις και δεξιότητες που απαιτούνται:

- Παρακολούθηση της κυκλοφορίας των πλοίων σε οθόνες οπτικής απεικόνισης.
- Λειτουργία και χρήση δορυφορικών συστημάτων προσδιορισμού θέσης των πλοίων.
- Ασφαλής ρύθμιση της θαλάσσιας κυκλοφορίας και αποσυμφόρηση λιμανιών.
- Διαχείριση πληροφοριών για την κυκλοφορία των πλοίων και εισαγωγή δεδομένων σε ηλεκτρονικούς υπολογιστές.
- Διαχείριση πληροφοριών για την ασφάλεια στη θάλασσα, τη θαλάσσια ρύπανση, τους χώρους καταφυγίων καθώς και τα θαλάσσια συμβάντα και ατυχήματα.
- Τρόποι επικοινωνίας με πλοία, λιμάνια και κέντρα ελέγχου θαλάσσιας κυκλοφορίας και δομή μηνυμάτων.
- Χειρισμός συστημάτων ραντάρ και ασυρμάτων.
- Παρακολούθηση των Συχνοτήτων Κινδύνου Πλοίων.
- Χειρισμός έκτακτων καταστάσεων.
- Ναυτική νομοθεσία.
- Ναυτλιακές γνώσεις (τύπου πλοίων και φορτίων, χειρισμός και ευστάθεια πλοίων).
- Ναυτική ικανότητα τουλάχιστον ανθυποπλοίαρχου.
- Λειτουργίες λιμενικών εγκαταστάσεων (πλοήγηση, ασφάλεια, ρυμούλκηση).
- Διεθνείς κανονισμοί πρόληψης συγκρούσεων στη θάλασσα.
- Βασικές γνώσεις μετεωρολογίας.

6.3.5. Επιθεωρητής πλοίων

Ο Επιθεωρητής πλοίων επιθεωρεί και ελέγχει πλοία και προβαίνει στις απαραίτητες ενέργειες με σκοπό την ασφάλεια της ανθρώπινης ζωής στη θάλασσα και τη διασφάλιση των συνθηκών εργασίας των ναυτικών.

Εξειδικευμένες γνώσεις και δεξιότητες που απαιτούνται:

- Σχεδιασμός, οργάνωση και εκτέλεση αποτελεσματικών επιθεωρήσεων και ελέγχων.
- Διαδικασίες επιθεώρησης και ελέγχου πλοίων, μηχανημάτων και εξοπλισμού.
- Έκδοση πιστοποιητικών κλάσης και αξιοπλοΐας.
- Σύνταξη αναφορών επιθεώρησης πλοίου και καταγραφή προτεινόμενων ενεργειών.
- Εντοπισμός επιδιορθώσεων και καθορισμός τρόπου επιδιόρθωσης.
- Ασφαλείς συνθήκες εργασίας ναυτικών και συμμόρφωση με τα διεθνή πρότυπα.
- Διενέργεια ελέγχων για τα επίπεδα εκπαίδευσης των ναυτικών και πιστοποίηση της ναυτικής ικανότητάς τους.
- Καθορισμός κανονισμών κατασκευής πλοίων και προδιαγραφών υλικών κατασκευής.
- Διερεύνηση ατυχημάτων σε πλοία και ναυτικούς, παράπονα ναυτικών και επιβατών και ετοιμασία σχετικών εκθέσεων.
- Διερεύνηση καταγγελιών για παραβάσεις και ελλείψεις.
- Διαδικασίες και τεχνικές υγειονομικού ελέγχου στα πλοία.
- Έλεγχος συμμόρφωσης πλοίων με τις πρόνοιες της νομοθεσίας και των διεθνών συμβάσεων.
- Εκτίμηση ζημιών και κόστους επιδιόρθωσης.
- Διατήρηση εμπιστευτικότητας και ασφάλειας των πληροφοριών και των εκθέσεων επιθεώρησης.
- Προστασία θαλάσσιου περιβάλλοντος.
- Διεθνείς ναυτιλιακές συμβάσεις.
- Ναυτική νομοθεσία.

6.3.6. Μηχανικός πλοίων και σκαφών

Ο Μηχανικός πλοίων και σκαφών μεριμνά για την καλή λειτουργία του μηχανολογικού εξοπλισμού και των μηχανών του πλοίου. Συγκεκριμένα, ελέγχει τις μηχανολογικές εγκαταστάσεις και τα συστήματα του σκάφους, φροντίζει για τον σωστό χειρισμό, την καλή λειτουργία και τις επισκευές των μηχανών και συσκευών του σκάφους και μεριμνά για την αποθήκευση και κατανάλωση των καυσίμων και των υλικών λίπανσης και συντήρησης.

Οι κύριες κατηγορίες του Μηχανικού πλοίων και σκαφών είναι:

- Αξιοματικός μηχανής (πρώτος, δεύτερος και τρίτος μηχανικός)
- Ηλεκτροτεχνίτης αξιοματικός ναυτικού
- Ηλεκτρολόγος αξιοματικός ναυτικού
- Ψυκτικός μηχανικός ναυτικού

Εξειδικευμένες γνώσεις και δεξιότητες που απαιτούνται:

- Λειτουργία και επιδιόρθωση μηχανών και συστημάτων (ηλεκτρολογικά, ηλεκτρονικά, εξαερισμός και ψυκτικά).
- Συντήρηση μηχανών και συστημάτων (ηλεκτρολογικά, ηλεκτρονικά, εξαερισμός και ψυκτικά).
- Έλεγχος απόδοσης μηχανών και συστημάτων (ηλεκτρολογικά, ηλεκτρονικά, ψυκτικά και εξαερισμός).
- Τοποθέτηση και εγκατάσταση μηχανών.
- Αρχές και τεχνικές σχεδιασμού μηχανολογικού εξοπλισμού.
- Θεωρητική και πρακτική γνώση μηχανικών, υδραυλικών και ηλεκτρικών συστημάτων.
- Ρύθμιση γεννητριών και αντικατάσταση ελαττωματικών καλωδιώσεων.
- Εναλλακτικά συστήματα θαλάσσιας προώθησης.
- Πράσινες τεχνολογίες πλοίων.
- Λειτουργία και χρήση συστημάτων τηλεπικοινωνιών.
- Χρήση εξειδικευμένου υλισμικού και λογισμικού ηλεκτρονικών υπολογιστών (περιλαμβάνει εφαρμογές και προγραμματισμό).
- Ασφάλεια και υγεία στον χώρο εργασίας.
- Χρήση και συντήρηση του εξοπλισμού διάσωσης.
- Ναυτική νομοθεσία.
- Αρχές και μέθοδοι θαλάσσιας μεταφοράς επιβατών και εμπορευμάτων.
- Χρήση φαρμάκων για πρόληψη της θαλάσσιας ρύπανσης.
- Προστασία θαλάσσιου περιβάλλοντος.

6.3.7. Ναυτασφαλιστής

Ο Ναυτασφαλιστής συννομολογεί συμβάσεις σύμφωνα με τις οποίες μια ασφαλιστική εταιρεία αναλαμβάνει έναντι ασφαλιστρού να αποζημιώσει τον ασφαλισμένο με τον τρόπο και στην

έκταση που έχει συμφωνηθεί για απώλειες ή ζημιές κατά τη μεταφορά εμπορευμάτων μέσω θάλασσας.

Εξειδικευμένες γνώσεις και δεξιότητες που απαιτούνται:

- Κατανόηση του ναυτιλιακού περιβάλλοντος και νομοθετικού πλαισίου που διέπουν τις ασφάλισεις θαλασσίων κινδύνων.
- Τρόποι ασφάλισης των φορτίων και πλοίων.
- Τρόποι αξιολόγησης των κινδύνων που αντιμετωπίζουν τα φορτία και πλοία.
- Εξακρίβωση αναγκών ασφάλισης και επιλογή κατάλληλου προγράμματος.
- Υποχρεώσεις ασφαλιστικής εταιρείας και ευθύνες πλοιοκτήτη.
- Κατάρτιση και υπογραφή ασφαλιστικού συμβολαίου.
- Λειτουργία και σύναψη αντασφαλιστικών καλύψεων.
- Ανάλυση ασφαλιστικών ρητρών φορτίων και πλοίων.
- Επεξήγηση όρων και προϋποθέσεων ασφαλιστικής σύμβασης.
- Γενική αβαρία και επιθαλάσσια αρωγή και διάσωση.
- Διαχείριση απαιτήσεων και ελαχιστοποίηση ζημιών και απωλειών.
- Φορτωτικές και διεθνείς εμπορικοί όροι.
- Διακανονισμός απαιτήσεων.
- Έγγραφα και εκθέσεις κατά τη διαδικασία των απαιτήσεων.
- Λειτουργία Σωματείων Προστασίας και Αποζημιώσεων.
- Ανάλυση τεχνικών χαρακτηριστικών των πλοίων.

6.3.8. Μεσίτης ναυτιλιακών συμβάσεων

Ο Μεσίτης ναυτιλιακών συμβάσεων μεσολαβεί στη σύναψη συμφωνίας για την αγορά και πώληση καθώς και τη ναύλωση πλοίων για λογαριασμό των πελατών του. Συγκεκριμένα, οι μεσίτες ναυτιλιακών συμβάσεων χωρίζονται στους μεσίτες αγοράς και πώλησης πλοίων οι οποίοι μεσολαβούν για την εύρεση αγοραστών ή πλοίων για πώληση και στους μεσίτες ναύλωσης πλοίων οι οποίοι μεσολαβούν για τη μίσθωση ενός πλοίου με σκοπό τη μεταφορά φορτίου.

Εξειδικευμένες γνώσεις και δεξιότητες που απαιτούνται:

- Αγορά και πώληση φορτηγών πλοίων, δεξαμενόπλοιων και κρουαζιερόπλοιων.
- Λειτουργίες ναύλωσης φορτηγών πλοίων και δεξαμενόπλοιων.

- Είδη ναυλώσεων και επιλογή καταλληλότερου είδους ανάλογα με την περίπτωση.
- Τεχνικές μεσολάβησης μεταξύ αγοραστών, ναυλωτών και πλοιοκτητών.
- Ρόλος και λειτουργίες των φορτωτικών.
- Επίλυση διαφορών μεταξύ αγοραστών, ναυλωτών και πλοιοκτητών.
- Ανάλυση και πρόβλεψη διεθνούς αγοράς και τιμών.
- Ανάλυση χρηματοοικονομικών εκθέσεων.
- Εντοπισμός καλύτερων προσφερόμενων ευκαιριών στην αγορά.
- Ενημέρωση και παροχή συμβουλών στους πελάτες.
- Τήρηση αρχείων καταγραφής και παρακολούθησης εμπορευμάτων.
- Τύποι και χαρακτηριστικά πλοίων.
- Τεχνικές διαπραγμάτευσης συμβολαίων.
- Υποχρεώσεις ναυλωτή και πλοιοκτήτη.
- Σύνταξη και υπογραφή συμβολαίων.
- Κατάρτιση προϋπολογισμού και απολογισμού ναύλωσης.
- Συντονισμός και επίβλεψη ατόμων που ασχολούνται με τη ναύλωση πλοίων.
- Ασφάλιση εμπορευμάτων.
- Εκτίμηση αποζημιώσεων.
- Σύγχρονες εξελίξεις στην αγορά ενέργειας.
- Ναυτική νομοθεσία.

6.3.9. Λιμενικός και ναυτικός αστυνομικός

Ο Λιμενικός και ναυτικός αστυνομικός αστυνομεύει τα χωρικά ύδατα, τα λιμάνια και τις ακτές του κράτους. Επίσης, είναι υπεύθυνος για τον έλεγχο των πλοίων, τη διάσωση ναυαγών, την ασφάλεια των ταξιδιωτών και την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος από τη ρύπανση.

Οι βαθμίδες του επαγγέλματος είναι:

- Αξιωματικός λιμενικής και ναυτικής αστυνομίας
- Λιμενικός και ναυτικός αστυνομικός

Εξειδικευμένες γνώσεις και δεξιότητες που απαιτούνται:

- Διενέργεια ελέγχων για λαθρεμπόριο, λαθρομετανάστευση και παράνομη αλιεία.
- Θεωρήσεις διαβατηρίων και διαδικασίες απέλασης.

- Χειρισμός ταχύπλοων, περιπολικών και ναυαγοσωστικών σκαφών.
- Χειρισμός ραντάρ.
- Λειτουργία και χρήση συστημάτων τηλεπικοινωνιών.
- Επιχειρήσεις έρευνας και διάσωσης και χρήση σχετικού εξοπλισμού.
- Ασφάλεια επιβατών και οχημάτων στα πλοία.
- Τεχνικές ομαλής επιβίβασης και αποβίβασης ατόμων από πλοία.
- Τεχνικές σύλληψης και χρήση οπλισμού.
- Χειρισμός πλήθους σε περιστατικό κινδύνου.
- Ναυτική νομοθεσία.
- Διερεύνηση παραπόνων και ατυχημάτων.
- Ετοιμασία αναφορών και συμπλήρωση εντύπων.
- Κώδικας αστυνομικής δεοντολογίας.
- Τεχνικές αυτοάμυνας.
- Πρώτες βοήθειες.
- Πρόληψη και καταπολέμηση της θαλάσσιας ρύπανσης.
- Ανίχνευση ναρκωτικών και εκρηκτικών ουσιών.
- Βασικές γνώσεις μετεωρολογίας.

6.3.10. Τεχνικός αφαλάτωσης

Ο Τεχνικός αφαλάτωσης ασχολείται με τις διεργασίες αφαίρεσης αλάτων από το θαλασσινό νερό.

Εξειδικευμένες γνώσεις και δεξιότητες που απαιτούνται:

- Σχεδιασμός και λειτουργία μονάδας αφαλάτωσης θαλασσινού νερού.
- Βελτιστοποίηση απόδοσης και επίλυση τεχνικών προβλημάτων σε μονάδα αφαλάτωσης θαλασσινού νερού.
- Λήψη και επεξεργασία θαλασσινού νερού.
- Επισκόπηση και εξελίξεις στις τεχνολογίες αφαλάτωσης.
- Βασικές αρχές και τεχνική της αντίστροφης όσμωσης.
- Βασικές αρχές και τεχνική της θερμικής και υβριδικής διεργασίας.
- Τεχνολογία νανόφιλτρων.

- Παρακολούθηση και δειγματοληπτικός έλεγχος ποιότητας αφαλατωμένου νερού.
- Τηλεχειρισμός και τηλεπαρακολούθηση εξοπλισμού αφαλάτωσης θαλασσινού νερού.
- Αυτόματα συστήματα χημικού καθαρισμού μηχανημάτων.
- Ελαχιστοποίηση χρήσης χημικών αναλώσιμων στην αφαλάτωση θαλασσινού νερού.
- Επιλογή και αγορά τεχνικού εξοπλισμού σε μονάδα αφαλάτωσης θαλασσινού νερού.
- Ολοκληρωμένη διαχείριση υδάτινων πόρων.
- Προστασία θαλάσσιου περιβάλλοντος και διαχείριση αποβλήτων μονάδας αφαλάτωσης θαλασσινού νερού.
- Οικονομικές πτυχές και κόστη μονάδας αφαλάτωσης θαλασσινού νερού.

6.4. Υπάλληλοι υπηρεσιών και πωλητές

Στο υποκεφάλαιο αυτό εντοπίζονται οι **ανάγκες σε δεξιότητες** για το **επάγγελμα του Ναυαγοσώστη**. Ειδικότερα, περιέχεται μια σύντομη περιγραφή και οι εξειδικευμένες γνώσεις και δεξιότητες οι οποίες απαιτούνται για το συγκεκριμένο επάγγελμα.

6.4.1. Ναυαγοσώστης

Ο Ναυαγοσώστης προλαμβάνει ατυχήματα στις παραλίες και πισίνες και συμβάλει στην τήρηση των κανόνων στους συγκεκριμένους χώρους. Επίσης, αντιμετωπίζει ατυχήματα μέσα και έξω από το νερό και προσφέρει τις πρώτες βοήθειες.

Εξειδικευμένες γνώσεις και δεξιότητες που απαιτούνται:

- Οργάνωση και διοίκηση χώρου ευθύνης.
- Μέτρα ασφαλείας (κανόνες πόστου).
- Πρόληψη ατυχημάτων.
- Σύνθετες και σύγχρονες μορφές διάσωσης.
- Τρόποι διάσωσης ατόμου με ειδικές ανάγκες.
- Τρόποι έλξης (ρυμούλκησης) κινδυνεύοντος και στάσεις επίπλευσης.
- Χρήση και συντήρηση ναυαγοσωστικού εξοπλισμού.
- Χειρισμός ταχύπλοων σκαφών και θαλάσσιων μοτοποδηλάτων.
- Χρήση εξοπλισμού επικοινωνίας.
- Αυτοδιάσωση.
- Πρώτες βοήθειες (πνιγμός, τραυματισμοί, υποθερμία, κράμπα, εξάντληση κολυμβητή, εγκαύματα από τον ήλιο, ηλίαση).

- Καρδιοαναπνευστική αναζωογόνηση (χρήση Αυτόματου Εξωτερικού Απινιδωτή).
- Χρήση και ιδιότητες φαρμάκων πρώτων βοηθειών.
- Επιβίωση στη θάλασσα.
- Εκτίμηση ρευμάτων και ανέμων.
- Βασικές γνώσεις μετεωρολογίας.
- Χειρισμός πλήθους σε περιστατικό κινδύνου.

6.5. Γεωργί, κτηνοτρόφοι και αλιείς

Στο υποκεφάλαιο αυτό εντοπίζονται οι **ανάγκες σε δεξιότητες για τα γαλάζια επαγγέλματα των Γεωργών, κτηνοτρόφων και αλιέων**. Ειδικότερα, περιέχεται μια σύντομη περιγραφή και οι εξειδικευμένες γνώσεις και δεξιότητες οι οποίες απαιτούνται για τα πιο κάτω επαγγέλματα:

- Ιχθυοτρόφος και οστρακοτρόφος
- Αλιέας

6.5.1. Ιχθυοτρόφος και οστρακοτρόφος

Ο Ιχθυοτρόφος και οστρακοτρόφος ασχολείται με την αναπαραγωγή, καλλιέργεια και προστασία των ψαριών και άλλων υδρόβιων αποθεμάτων όπως στρείδια, караβίδες και γαρίδες στις θάλασσες και στα ιχθυοτροφεία.

Εξειδικευμένες γνώσεις και δεξιότητες που απαιτούνται:

- Πεδίο εφαρμογής και σκοπός της υδατοκαλλιέργειας.
- Είδη υδατοκαλλιέργειας και εξοπλισμός ιχθυοτροφείου.
- Συστήματα εκτατικής και εντατικής υδατοκαλλιέργειας.
- Κριτήρια επιλογής ειδών ψαριών για υδατοκαλλιέργεια.
- Διαμόρφωση τεχνητού περιβάλλοντος.
- Τύποι και χαρακτηριστικά κλωβών.
- Καθορισμός κατάλληλης βιολογίας θαλάσσιου νερού.
- Τροφές ψαριών και οστρακοειδών και διατροφή.
- Τεχνικές γονιμοποίησης ψαριών και οστρακοειδών.
- Βιολογικά συστήματα φιλτραρίσματος.
- Βελτίωση της γενετικής ποιότητας των ψαριών.

- Έλεγχος και προστασία ψαριών και οστρακοειδών.
- Είδη ασθενειών και χρήση φαρμάκων.
- Λειτουργία, συντήρηση και μικροεπιδιορθώσεις μηχανημάτων ιχθυοτροφείου.
- Τεχνικές κατάδυσης και επιλογή εξοπλισμού.
- Προστασία θαλάσσιου περιβάλλοντος.

6.5.2. Αλιείας

Ο Αλιείας εργάζεται σε βάρκα ή ειδικά εξοπλισμένο σκάφος και με τη χρήση κατάλληλου εξοπλισμού και μηχανημάτων αλιεύει ψάρια, μαλάκια και οστρακοειδή με σκοπό την πώληση τους.

Οι κύριες κατηγορίες του Αλιείας είναι:

- Αλιείας παράκτιας αλιείας
- Αλιείας ανοικτού πελάγους

Εξειδικευμένες γνώσεις και δεξιότητες που απαιτούνται:

- Είδη ψαριών και τεχνικές ψαρέματος.
- Εντοπισμός ψαριών με τη χρήση ηλεκτρονικών συσκευών.
- Πλοήγηση σκαφών.
- Στοιβάσια, καθαρισμός και επεξεργασία αλιευμάτων.
- Βασικές αρχές υγιεινής αλιευμάτων.
- Βασικές αρχές θαλάσσιας βιολογίας.
- Συντήρηση, μικροεπιδιορθώσεις και καθαρισμός σκαφών.
- Λειτουργία και χρήση συστημάτων επικοινωνίας και ραντάρ.
- Χειρισμός, συντήρηση και μικροεπιδιορθώσεις συστημάτων κατάψυξης, ηλεκτρονικών και ηλεκτρολογικών συσκευών και μηχανημάτων.
- Ασφάλεια στη θάλασσα και τρόποι επιβίωσης σε έκτακτες ανάγκες.
- Πρώτες βοήθειες.
- Πρόληψη και καταπολέμηση πυρκαγιών σε σκάφη.
- Προστασία θαλάσσιου περιβάλλοντος.
- Βασικές γνώσεις μετεωρολογίας.

- Κανονισμοί πρόληψης συγκρούσεων στη θάλασσα.
- Οικονομική διαχείριση αλιευτικής επιχείρησης.
- Μάρκετινγκ και πώληση αλιευτικών προϊόντων.

6.6. Τεχνίτες

Στο υποκεφάλαιο αυτό εντοπίζονται οι **ανάγκες σε δεξιότητες** για το **επάγγελμα του Δύτη**. Ειδικότερα, περιέχεται μια σύντομη περιγραφή και οι εξειδικευμένες γνώσεις και δεξιότητες οι οποίες απαιτούνται για το συγκεκριμένο επάγγελμα.

6.6.1. Δύτης

Ο Δύτης εκτελεί διάφορες υποβρύχιες εργασίες ή κάνει καταδύσεις για παρατήρηση του βυθού των θαλασσών. Συγκεκριμένα, εργάζεται κάτω από το νερό φορώντας ειδική στολή και εξοπλισμό κατάδυσης με παροχή οξυγόνου για την επιθεώρηση, εγκατάσταση, επισκευή, μετακίνηση υλικού ή υποβρύχιων τμημάτων θαλάσσιων μέσων καθώς και τη βιντεοσκόπηση και φωτογράφιση του θαλάσσιου περιβάλλοντος.

Οι κύριες κατηγορίες του Δύτη είναι:

- Τεχνίτης υποθαλάσσιων εργασιών
- Υποβρύχιος κάμεραμαν και φωτογράφος

Εξειδικευμένες γνώσεις και δεξιότητες που απαιτούνται:

- Επιθεώρηση και επισκευή υφάλων των πλοίων.
- Εκτέλεση υποθαλάσσιων εργασιών σε έργα υποδομής (αποβάθρες και εξέδρες).
- Επιθεώρηση, επισκευή, συντήρηση και πόντιση κλωβών ιχθυοτροφείων και των σχετικών αγκυροβολίων.
- Τοποθέτηση και πυροδότηση υποθαλάσσιων εκρηκτικών για καθαρισμό του βυθού από βραχώδη πετρώματα για διευκόλυνση της ναυσιπλοΐας.
- Εκτέλεση υποβρύχιων αρχαιολογικών ανασκαφών και έρευνες σε ναυάγια.
- Παρακολούθηση θαλάσσιου περιβάλλοντος και λήψη βίντεο και φωτογραφιών.
- Σχεδιασμός πλάνου κατάδυσης και μέθοδοι υποβρύχιου προσανατολισμού.
- Κατάδυση σε ρεύμα, νυκτερινή κατάδυση, πολυεπίπεδη κατάδυση και βαθιά κατάδυση.
- Απεγκλωβισμός και διάσωση ατόμων στη θάλασσα.
- Ανέλκυση αντικειμένων από τον θαλάσσιο βυθό.
- Επιλογή, χρήση και συντήρηση εξοπλισμού και μέσων κατάδυσης.

- Επικοινωνία με την επιφάνεια με τη χρήση ειδικού συστήματος μεταφοράς σημάτων.
- Χειρισμός υποβρύχιων σκαφών και ρομπότ.
- Χρήση εξοπλισμού και εργαλείων υποβρύχιων πειραμάτων.
- Ασφάλεια κατά τις καταδύσεις.
- Προστασία θαλάσσιου περιβάλλοντος.

6.7. Χειριστές μηχανημάτων και συναρμολογητές

Στο υποκεφάλαιο αυτό εντοπίζονται οι **ανάγκες σε δεξιότητες για τα γαλάζια επαγγέλματα των Χειριστών μηχανημάτων και συναρμολογητών**. Ειδικότερα, περιέχεται μια σύντομη περιγραφή και οι εξειδικευμένες γνώσεις και δεξιότητες οι οποίες απαιτούνται για τα πιο κάτω επαγγέλματα:

- Ναύκληρος
- Ναύτης
- Φρουρός ασφαλείας πλοίων
- Χειριστής γερανογεφύρων και κινητών γερανών

6.7.1. Ναύκληρος

Ο Ναύκληρος ανήκει στο προσωπικό καταστρώματος του πλοίου και κατέχει τον βαθμό του υπαξιωματικού. Συγκεκριμένα, προϊστάται του προσωπικού καταστρώματος (ναυτών και ναυτόπαιδων) και είναι υπεύθυνος για τις εργασίες συντήρησης του πλοίου στο κατάστρωμα και για την τακτοποίηση των υλικών και εξαρτημάτων που βρίσκονται στις αποθήκες του πλοίου.

Οι βαθμίδες του επαγγέλματος είναι:

- Ναύκληρος
- Υποναύκληρος

Εξειδικευμένες γνώσεις και δεξιότητες που απαιτούνται:

- Επίβλεψη και εκτέλεση εργασιών συντήρησης και καθαριότητας.
- Επίβλεψη εργασιών φόρτωσης και εκφόρτωσης εμπορευμάτων και εξοπλισμού πλοίου.
- Έλεγχος εξοπλισμού φορτοεκφόρτωσης εμπορευμάτων, σηματοδότησης, ρυμούλκησης και βυθοκόρησης.
- Διαδικασίες αγκυροβολίας και άπαρσης αγκυρών και αποφυγή συστροφών αλύσων.
- Πλοήγηση πλοίου υπό την επίβλεψη αξιωματικού πλοήγησης.

- Έλεγχος για την καλή λειτουργία των μηχανημάτων αγκυροβολίας και πρόσδεσης.
- Επιθεώρηση πηδαλίου και συστημάτων εναλλακτικής πηδαλιουχίας.
- Συντήρηση εξοπλισμού διάσωσης και πυροσβεστικού εξοπλισμού.
- Φύλαξη και διατήρηση σε καλή κατάσταση του υλικού και των αποθηκών.
- Διαδικασία εφοδιασμού πλοίων με καύσιμα.
- Σύνταξη αναφορών για συμβάντα και βλάβες.
- Υπολογισμός αναγκών επιστασίας σε προσωπικό και υλικά.
- Επίβλεψη προσωπικού και κατανομή εργασιών.
- Καθορισμός γεωγραφικής θέσης πλοίου με τη χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών.
- Κατανόηση και χρήση ναυτικών ορολογιών.
- Λειτουργία ασυρμάτων και άλλων μέσων επικοινωνίας.
- Εφαρμογή διαδικασιών και κανονισμών έκτακτης ανάγκης.
- Χρήση εξοπλισμού έκτακτης ανάγκης (σωστικές λέμβοι και πυροσβεστικός εξοπλισμός).
- Εκπομπή σημάτων κινδύνου και χρήση πυροτεχνημάτων και σημάτων διάσωσης.
- Ασφάλεια και υγεία στον χώρο εργασίας.
- Κανονισμοί πρόληψης συγκρούσεων στη θάλασσα.

6.7.2. Φρουρός ασφαλείας πλοίων

Ο Φρουρός ασφαλείας πλοίων μεριμνά για την ασφάλεια και προστασία του πλοίου και αποτρέπει ή καθυστερεί την κατάληψη του πλοίου από πειρατικές ενέργειες.

Οι βαθμίδες του επαγγέλματος είναι:

- Υπεύθυνος φρουρός ασφαλείας πλοίων
- Φρουρός ασφαλείας πλοίων

Εξειδικευμένες γνώσεις και δεξιότητες που απαιτούνται:

- Αξιολόγηση της ασφάλειας του πλοίου και εφαρμογή σχεδίου ασφαλείας.
- Μέτρα και πρακτικές ενάντια στη θαλάσσια πειρατεία.
- Τρομοκρατία και χρήση αμυντικού εξοπλισμού.
- Συλλογή πληροφοριών και αξιολόγηση κινδύνων για αποφυγή πειρατείας.

- Διαχείριση και διάσωση λαθρεπιβατών και προσφύγων.
- Βασικές αρχές αντιμετώπισης πυρκαγιών, πρώτων βοηθειών, προσωπικής επιβίωσης και προσωπικής ασφάλειας.
- Χρήση εξοπλισμού έκτακτης ανάγκης.
- Χρήση συστημάτων εσωτερικής επικοινωνίας και συναγερμού.

6.7.3. Ναύτης

Ο Ναύτης εργάζεται σε φορηγά, αλιευτικά ή επιβατηγά πλοία και σκάφη. Είναι το κατώτερο στην ιεραρχία μέλος του πληρώματος καταστρώματος των πλοίων και ασχολείται με τη φορτοεκφόρτωση, την φροντίδα και τον καθαρισμό του πλοίου, τον ελλιμενισμό και την τροφοδοσία του. Χειρίζεται τον φορτοεκφορτωτικό εξοπλισμό, διάφορα μηχανήματα του πλοίου, χρησιμοποιεί υλικά συντήρησης και μετακινεί αντικείμενα και σκοινιά στο κατάστρωμα. Πρόσθετα, μεριμνά για την πρόσδεση και απόδεση των σκαφών (καβοδέτης).

Εξειδικευμένες γνώσεις και δεξιότητες που απαιτούνται:

- Καθήκοντα πηδαλιούχου υπό την επίβλεψη αξιωματικού πλοήγησης.
- Καθήκοντα οπτήρα.
- Αγκυροβόληση και ελλιμενισμός πλοίου.
- Χρήση βαθύμετρων.
- Χρήση θαλάσσιων συστημάτων σηματοδότησης.
- Λειτουργία ασυρμάτων και άλλων μέσων επικοινωνίας.
- Εφαρμογή διαδικασιών και κανονισμών έκτακτης ανάγκης.
- Εκπομπή σημάτων κινδύνου και χρήση πυροτεχνημάτων και σημάτων διάσωσης.
- Χρήση εξοπλισμού έκτακτης ανάγκης (σωστικές λέμβοι και πυροσβεστικός εξοπλισμός).
- Τεχνικές συντήρησης του καταστρώματος.
- Χρήση και απλή επιδιόρθωση μηχανημάτων και εργαλείων του πλοίου.
- Τεχνικές δεσίματος κόμβων.
- Κατανόηση και χρήση ναυτικών ορολογιών.
- Κανόνες επιβίωσης στη θάλασσα.
- Κανόνες ασφάλειας κατά την εργασία στο πλοίο.
- Πρώτες βοήθειες.

- Κανονισμοί πρόληψης συγκρούσεων στη θάλασσα.
- Διαδικασίες και κανόνες ελέγχου της ρύπανσης της θάλασσας.

6.7.4. Χειριστής γερανογεφύρων και κινητών γερανών

Ο Χειριστής γερανογεφύρων και κινητών γερανών ο οποίος εργάζεται στα λιμάνια φορτώνει και ξεφορτώνει εμπορεύματα από πλοία. Συγκεκριμένα, χειρίζεται τη γερανογέφυρα, τους ανυψωτήρες και τα φορτοεκφορτωτικά μέσα του πλοίου για τη φόρτωση και εκφόρτωση εμπορευμάτων από και προς τα αμπάρια του πλοίου, την προκυμαία και τις αποθήκες του λιμανιού.

Εξειδικευμένες γνώσεις και δεξιότητες που απαιτούνται:

- Είδη και χαρακτηριστικά γερανογεφύρων και κινητών γερανών.
- Δεξιότητες, ευθύνες και ρόλος χειριστή.
- Χρήση γερανογεφύρων και κινητών γερανών.
- Χρήση των οργάνων ελέγχου και παρακολούθησης.
- Ασφαλής φόρτωση και εκφόρτωση εμπορευμάτων στα πλοία.
- Υπολογισμός βάρους εμπορευμάτων και αποφυγή υπερφόρτωσης πλοίων.
- Κανόνες ευστάθειας κατά την φόρτωση και εκφόρτωση εμπορευμάτων στα πλοία.
- Επικοινωνία χειριστή γερανογεφύρων και κινητών γερανών με το άτομο καθοδήγησης στο έδαφος μέσω σημάτων.
- Επιθεώρηση και ρύθμιση γερανογεφύρων και κινητών γερανών για την πρόληψη δυσλειτουργιών και βλαβών.
- Συντήρηση και μικροεπιδιορθώσεις γερανογεφύρων και κινητών γερανών.
- Καταγραφή και σύνταξη αναφορών για τη φόρτωση και εκφόρτωση εμπορευμάτων στα πλοία.
- Ασφάλεια και υγεία στον χώρο εργασίας.

7. ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ

Στο κεφάλαιο αυτό καταγράφονται οι κυριότερες διαπιστώσεις και τα πορίσματα της μελέτης που έχουν προκύψει από τη χαρτογράφηση της γαλάζιας οικονομίας και των αποτελεσμάτων των προβλέψεων για τις ανάγκες σε γαλάζιες δεξιότητες την περίοδο 2016-2026. Επίσης, διατυπώνονται εισηγήσεις τόσο για θέματα αρμοδιότητας της ΑνΑΔ όσο και για θέματα που η ΑνΑΔ είναι δυνατό να συμβάλει στην προώθηση τους σε συνεργασία με άλλους αρμόδιους φορείς και υπηρεσίες.

7.1. Πορίσματα

Η συνεισφορά της γαλάζιας οικονομίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση προβλέπεται ότι θα παρουσιάσει αυξητική τάση λόγω της **ραγδαίας τεχνολογικής προόδου για ανάπτυξη νέων δραστηριοτήτων στην ανοικτή θάλασσα**, της ανάγκης για αξιοποίηση των θαλασσών με σκοπό την **κάλυψη άμεσων αναγκών σε τρόφιμα και ενέργεια** και της ανάγκης για **μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου** μέσα από την εκμετάλλευση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στην ανοικτή θάλασσα και την προώθηση των θαλάσσιων μεταφορών. Αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα, μέχρι το **2020 η απασχόληση να αυξηθεί στα 7 εκατομμύρια άτομα** και η ακαθάριστη προστιθέμενη αξία στα **€600δισ ετησίως**, γεγονός που φανερώνει τη σημασία της γαλάζιας οικονομίας στην πορεία οριστικής εξόδου της Ευρωπαϊκής Ένωσης από την οικονομική κρίση.

Η **Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει καθορίσει εννέα γαλάζιους τομείς** οι οποίοι καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα οικονομικών δραστηριοτήτων που συνδέονται με τους ωκεανούς, τις θάλασσες και τις παράκτιες περιοχές και αφορούν αποκλειστικά τη γαλάζια οικονομία. Οι τομείς αυτοί παρουσιάζουν σημαντικές προοπτικές οικονομικής ανάπτυξης και δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας, περιλαμβανομένων και θέσεων υψηλής εξειδίκευσης.

Βασική προϋπόθεση για την αποτελεσματική αξιοποίηση της θάλασσας και των πόρων της είναι η **συντονισμένη λήψη αποφάσεων** που θα βασίζεται στην όσο το δυνατό **μεγαλύτερη συνεργασία**. Για μεγάλο χρονικό διάστημα οι πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τους γαλάζιους τομείς αναπτύχθηκαν σε διαφορετικά επίπεδα οδηγώντας σε έλλειψη συνοχής και αναποτελεσματικότητα των δράσεων. Για αντιμετώπιση της προβληματικής αυτής κατάστασης, η **Ευρωπαϊκή Επιτροπή χάραξε στρατηγική για τη γαλάζια ανάπτυξη** η οποία αποτελείται από τις στρατηγικές για τους πέντε τομείς προτεραιότητας της γαλάζιας οικονομίας, την Ολοκληρωμένη Θαλάσσια Πολιτική και τις στρατηγικές για τις θαλάσσιες λεκάνες ενώ υπάρχει και η στρατηγική για την ασφάλεια στη θάλασσα που είναι οριζόντιο θέμα.

Η **σημασία της γαλάζιας οικονομίας, ιδιαίτερα στην περίπτωση της Κύπρου** που είναι ένα μικρό νησί, είναι **αναμφισβήτητα πολύ μεγάλη**. Τομείς όπως ο **τουρισμός** και η **ναυτιλία** έχουν μεγάλη συνεισφορά τόσο στο **Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν** όσο και στην **απασχόληση** του ανθρώπινου δυναμικού του τόπου. Επίσης, η **αλιεία και υδατοκαλλιέργεια** προσφέρει υψηλής ποιότητας αλιευτικά προϊόντα ενώ οι εξελίξεις στα ενεργειακά θέματα αναμένεται να καταστήσουν την **Εξόρυξη πετρελαίου και φυσικού αερίου** πολύ σημαντικό τομέα.

Με βάση τις παραδοχές και τα σενάρια εργασίας, η **συνολική απασχόληση στους τομείς οικονομικής δραστηριότητας με συμμετοχή στη γαλάζια οικονομία της Κύπρου** κατά την περίοδο **2016-2026** προβλέπεται ότι θα εμφανίσει **αυξητική τάση**. Αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα το 2026, 40.518 άτομα ή **περίπου ένας στους δέκα απασχολούμενους** να εργάζεται σε τομείς με συμμετοχή στη γαλάζια οικονομία. Η **συνολική ζήτηση** εκτιμάται στα **1.900 άτομα** ή **5,4% τον χρόνο** και αποτελεί το **14,3% των συνολικών αναγκών της κυπριακής οικονομίας**.

Η **μεγάλη πλειοψηφία των απασχολούμενων** στους γαλάζιους τομείς θα εξακολουθήσει να απασχολείται στον **Θαλάσσιο και παράκτιο τουρισμό** παρουσιάζοντας **μεγάλη αυξητική τάση**. Αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα, **οκτώ στους δέκα απασχολούμενους** της γαλάζιας οικονομίας να εργοδοτούνται στον τομέα αυτό, γεγονός που υποδηλώνει την πολύ μεγάλη σημασία που έχει ο τουρισμός στη γαλάζια οικονομία της Κύπρου. Στον τομέα αυτό προκύπτουν και οι **μεγαλύτερες με διαφορά συνολικές ανάγκες απασχόλησης** με 1.615 άτομα ή 5,6% τον χρόνο κατά την περίοδο 2016-2026 οι οποίες **αποτελούν το 85% των συνολικών αναγκών απασχόλησης των γαλάζιων τομέων**.

Δεύτερος σε μέγεθος γαλάζιος τομέας, παρουσιάζοντας επίσης **σημαντική αυξητική τάση**, είναι οι **Θαλάσσιες μεταφορές**. Στον τομέα αυτό υπολογίζεται να εργοδοτείται **ένας στους έξι απασχολούμενους** της γαλάζιας οικονομίας. **Αξιόλογες** εμφανίζονται και οι **συνολικές ανάγκες απασχόλησης** του τομέα με 253 άτομα ή 4,3% τον χρόνο μέσα στην περίοδο 2016-2026 (13% των συνολικών αναγκών απασχόλησης των γαλάζιων τομέων). Οι τάσεις αυτές σχετίζονται με τη στρατηγική επιδίωξη της Κύπρου για **περαιτέρω προώθηση του τομέα της εμπορικής ναυτιλίας** καθώς και της **επιδίωξης για αξιοποίηση των κοιτασμάτων υδρογονανθράκων** στην Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Σε **πολύ χαμηλότερα επίπεδα** κυμαίνεται τόσο η **απασχόληση** όσο και η **συνολική ζήτηση** στην **Αλιεία, υδατοκαλλιέργεια και αφαλάτωση θαλάσσιου νερού** και στα **Ναυπηγεία και επιδιορθώσεις πλοίων**.

Ο **εφοδιασμός του ανθρώπινου δυναμικού** που απασχολείται σε γαλάζια επαγγέλματα με τις **απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες** διαδραματίζει **σημαντικό ρόλο στην αξιοποίηση των προοπτικών που διανοίγει η γαλάζια οικονομία** ενώ αποτελεί και βασική προϋπόθεση για την καλύτερη κατανόηση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών και πολύπλευρων αναγκών του τομέα. Με σκοπό την αποτελεσματική ικανοποίηση των αναγκών κατάρτισης των επιχειρήσεων, το ανθρώπινο δυναμικό πρέπει να **αναβαθμίζει σε συνεχή βάση τόσο τις βασικές όσο και τις εξειδικευμένες γνώσεις και δεξιότητες του γαλάζιου επαγγέλματος** που εξασκεί.

Προς αυτή την κατεύθυνση, **εντοπίστηκαν οι κύριες θεματικές κατηγορίες γνώσεων και δεξιοτήτων σε γαλάζια επαγγέλματα** που μπορούν να αξιοποιηθούν στον σχεδιασμό εξειδικευμένων δραστηριοτήτων κατάρτισης οι οποίες παρουσιάζονται στα υποκεφάλαια 6.1-6.7 (σελίδες 115-136). Οι θεματικές κατηγορίες αναφέρονται σε **νέες επιστημονικές γνώσεις και μεθόδους, τελευταίου τύπου τεχνολογίες και πρόσφατες εξελίξεις στα διάφορα θέματα**. Επισημαίνεται ότι ο **κατάλογος των κύριων θεματικών κατηγοριών** σχετικά με τις γαλάζιες δεξιότητες **δεν είναι εξαντλητικός**.

Οι δεξιότητες οι οποίες έχουν εντοπιστεί αφορούν στα **ναυτικά, ναυτιλιακά και αλιευτικά επαγγέλματα** και σε **επαγγέλματα του θαλάσσιου και παράκτιου τουρισμού** που ανήκουν εξ ολοκλήρου στη γαλάζια οικονομία. Τα επαγγέλματα αυτά είναι:

Διευθυντές

- Διευθυντής ναυτιλιακής εταιρείας
- Διευθυντής λιμενικών εγκαταστάσεων
- Διευθυντής κρουαζιέρας

Πτυχιούχοι

- Ναυπηγός μηχανικός
- Ναυτιλιακός δικηγόρος
- Ειδικός διαχείρισης και προστασίας θαλάσσιου περιβάλλοντος

Τεχνικοί βοηθοί

- Πλοίαρχος
- Κυβερνήτης ακτοπλοϊκών επιβατηγών σκαφών
- Πλοηγός πλοίων
- Ελεγκτής θαλάσσιας κυκλοφορίας
- Επιθεωρητής πλοίων
- Μηχανικός πλοίων και σκαφών
- Ναυτασφαλιστής
- Μεσίτης ναυτιλιακών συμβάσεων
- Λιμενικός και ναυτικός αστυνομικός
- Τεχνικός αφαλάτωσης

Υπάλληλοι υπηρεσιών και πωλητές

- Ναυαγοςώστης

Γεωργοί, κτηνοτρόφοι και αλιείς

- Ιχθυοτρόφος και οστρακοτρόφος
- Αλιέας

Τεχνίτες

- Δύτης

Χειριστές μηχανημάτων και συναρμολογητές

- Ναύκληρος
- Ναύτης
- Φρουρός ασφαλείας πλοίων
- Χειριστής γερανογεφύρων και κινητών γερανών

Επίσης, έχουν εντοπιστεί **οριζόντιες γνώσεις και δεξιότητες** που θεωρούνται **σημαντικές και απαραίτητες για όλα τα γαλάζια επαγγέλματα** οι οποίες παρουσιάζονται στο κεφάλαιο 6 (σελίδες 113-114).

7.2. Εισηγήσεις

Οι εισηγήσεις που παρουσιάζονται **επικεντρώνονται σε θέματα αρμοδιότητας της ΑνΑΔ ή σε θέματα που η ΑνΑΔ είναι δυνατό να συμβάλει στην προώθηση τους** σε συνεργασία με άλλους αρμόδιους φορείς και υπηρεσίες.

Προς αυτή την κατεύθυνση, διατυπώνονται συγκεκριμένες εισηγήσεις που **αποσκοπούν στην έγκαιρη και προγραμματισμένη αντιμετώπιση των αναγκών της γαλάζιας οικονομίας της Κύπρου**. Οι εισηγήσεις διαχωρίζονται στα θέματα της **απασχόλησης και ανάπτυξης των ανθρώπινων πόρων, της εκπαίδευσης και της κατάρτισης**.

Οι προτάσεις για **έγκαιρες και αποτελεσματικές παρεμβάσεις στα θέματα απασχόλησης, εκπαίδευσης και κατάρτισης** πρέπει να διέπονται από την **αρχή της συμπληρωματικότητας**. Για τον λόγο αυτό, είναι επιβεβλημένος ο **συντονισμός ανάμεσα στις αρμόδιες υπηρεσίες και οργανισμούς** οι οποίοι έχουν την κύρια ευθύνη για τη λήψη αποφάσεων στο πλαίσιο της Εθνικής Ολοκληρωμένης Θαλάσσιας Πολιτικής καθώς και για τη χάραξη και υλοποίηση της στρατηγικής για τη γαλάζια ανάπτυξη στην Κύπρο. Ως **βασικότεροι εμπλεκόμενοι φορείς** εντοπίζονται οι ακόλουθοι:

- Γενική Διεύθυνση Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων, Συντονισμού και Ανάπτυξης
- Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων - Τμήμα Εμπορικής Ναυτιλίας
- Υπουργείο Εξωτερικών
- Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού
- Υπουργείο Άμυνας
- Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων
- Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού
- Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως
- Υπουργείο Οικονομικών
- Υπουργείο Εσωτερικών - Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας
- Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος - Τμήμα Αλιείας και Θαλασσιών Ερευνών
- Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος - Τμήμα Περιβάλλοντος

- Υπουργείο Οικονομικών - Τμήμα Τελωνείων
- Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων - Τμήμα Αρχαιοτήτων
- Αρχή Λιμένων Κύπρου
- Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού Κύπρου
- Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού
- Εργοδοτικές οργανώσεις και σύνδεσμοι
- Συνδικαλιστικές οργανώσεις

7.2.1. Απασχόληση και ανάπτυξη των ανθρώπινων πόρων

Η οικονομική κρίση είχε σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στην αγορά εργασίας της Κύπρου με **συρρίκνωση της απασχόλησης** και **δραματική αύξηση της ανεργίας**. Επίσης, παρατηρήθηκαν δραστικές διαφοροποιήσεις στη δομή της οικονομίας με σημαντική μείωση της απασχόλησης σε παραδοσιακά ισχυρούς τομείς οικονομικής δραστηριότητας αλλά και την ανάδειξη της προοπτικής ανάπτυξης νέων ή/και υφιστάμενων τομέων. Στην έξοδο από την οικονομική κρίση και στην προώθηση της ανάπτυξης της οικονομίας πάνω σε μια σταθερή και υγιή βάση, **σημαντική συνεισφορά αναμένεται να έχουν οι γαλάζιοι τομείς** οι οποίοι παρουσιάζουν ευοίωνες προοπτικές ανάπτυξης και δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας.

Στο **Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της Κύπρου «Απασχόληση, Ανθρώπινοι Πόροι και Κοινωνική Συνοχή 2014-2020»** καταγράφονται διάφορα μέτρα που στοχεύουν στην αύξηση της απασχόλησης, στη μείωση της ανεργίας, στην ισότιμη πρόσβαση στην αγορά εργασίας για όλους, καθώς και στη δημιουργία νέων βιώσιμων θέσεων εργασίας με έμφαση σε τομείς που η χώρα έχει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα ή έχουν υψηλή προστιθέμενη αξία (τουρισμός, ενέργεια, τεχνολογίες πληροφορίας και επικοινωνίας, πράσινη και γαλάζια οικονομία).

Σε **πρώτο στάδιο**, οι **παρεμβάσεις για δημιουργία νέων βιώσιμων θέσεων εργασίας έχουν οριζόντιο χαρακτήρα**, με εξαίρεση τομείς ή ομάδες στόχου που πλήγηκαν εντονότερα από την οικονομική κρίση, και περιλαμβάνουν Σχέδια επιδοτούμενης απασχόλησης. Σε **μεσοπρόθεσμο στάδιο**, θα υπάρχουν **στοχευμένες παρεμβάσεις σε επίπεδο οικονομικών τομέων** και ομάδας στόχου καθώς και **διασύνδεση των Σχεδίων με τομείς** οι οποίοι αναδεικνύονται από τη **Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης για την Κύπρο**.

Οι προβλέψεις οι οποίες περιέχονται στη μελέτη προδιαγράφουν τη **μελλοντική κατάσταση στους τομείς και στα επαγγέλματα της γαλάζιας οικονομίας της Κύπρου την περίοδο 2016-2026**. Η παροχή στοιχείων και πληροφοριών για μια δεκαετή περίοδο σε συνδυασμό με τη **Στρατηγική «Ευρώπη 2020»** και τη **Στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη γαλάζια ανάπτυξη** αποτελούν χρήσιμο οδηγό για τις αρμόδιες υπηρεσίες και οργανισμούς στην Κύπρο αναφορικά με την έγκαιρη λήψη αποφάσεων στα θέματα **απασχόλησης και ανάπτυξης των ανθρώπινων πόρων για τη γαλάζια οικονομία του τόπου**.

Στο πλαίσιο λήψης αποφάσεων για την εφαρμογή των πολιτικών της Κύπρου για τη γαλάζια οικονομία, θα πρέπει να συνεκτιμηθούν τα **κυριότερα αποτελέσματα της μελέτης** τα οποία συνοψίζονται στα πιο κάτω:

- Αύξηση της απασχόλησης στους τομείς με συμμετοχή στη γαλάζια οικονομία της Κύπρου, με αποτέλεσμα περίπου ένας στους δέκα απασχολούμενους να εργοδοτείται σε γαλάζιους τομείς.
- Το 80% των απασχολούμενων στους γαλάζιους τομείς θα εργοδοτείται στον τομέα του Θαλάσσιου και παράκτιου τουρισμού. Ο τομέας αυτός θα έχει τις μεγαλύτερες με διαφορά συνολικές ανάγκες απασχόλησης (85% των συνολικών αναγκών απασχόλησης των γαλάζιων τομέων).
- Το 17% των απασχολούμενων στους γαλάζιους τομείς θα εργάζεται στον τομέα των Θαλάσσιων μεταφορών έχοντας σημαντική ανοδική τάση. Στον τομέα αυτό προβλέπονται αξιόλογες συνολικές ανάγκες απασχόλησης λόγω της προώθησης της εμπορικής ναυτιλίας και της επιδίωξης για αξιοποίηση των κοιτασμάτων υδρογονανθράκων στην κυπριακή ΑΟΖ.

Η προώθηση διάφορων ενεργειών και δραστηριοτήτων, στο πλαίσιο της απασχόλησης και ανάπτυξης των ανθρώπινων πόρων στη γαλάζια οικονομία της Κύπρου, διαλαμβάνει την **εμπλοκή πολλών υπηρεσιών και οργανισμών** ανάλογα με το θέμα. Αυτό απαιτεί την **ανάπτυξη του καλύτερου δυνατού πλαισίου συνεργασίας** έτσι ώστε οι παρεμβάσεις να έχουν τη **μέγιστη αποτελεσματικότητα και το λιγότερο δυνατό κόστος σε οικονομικούς και ανθρώπινους πόρους**.

7.2.2. Εκπαίδευση

Οι ραγδαίες αλλαγές οι οποίες συντελούνται στον σύγχρονο κόσμο σε συνδυασμό με την έξοδο από την παγκόσμια κρίση επιβάλλουν την **αναβάθμιση και βελτίωση της παρεχόμενης εκπαίδευσης**. Η Κύπρος έχει θέσει ανάμεσα στις προτεραιότητές της τον **εκσυγχρονισμό του εκπαιδευτικού συστήματος** με σκοπό, ανάμεσα σε άλλα, να συμβάλει στη βιώσιμη ανάπτυξη.

Οι **διαφοροποιήσεις που προβλέπονται στην απασχόληση**, τόσο σε γαλάζιους τομείς όσο και σε γαλάζια επαγγέλματα, η επιδίωξη της Κύπρου για **αξιοποίηση της δυναμικής που παρέχει η γαλάζια οικονομία και ο εντοπισμός των αναγκαίων γνώσεων και δεξιοτήτων σε γαλάζια επαγγέλματα** πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά τη διαδικασία εκσυγχρονισμού του εκπαιδευτικού συστήματος.

Ο **εφοδιασμός των μαθητών και φοιτητών**, που επιλέγουν να ακολουθήσουν σταδιοδρομία σε γαλάζια επαγγέλματα, με τις **βασικές και εξειδικευμένες γνώσεις και δεξιότητες** πρέπει να αντιμετωπίζεται **έγκαιρα και αποτελεσματικά από το εκπαιδευτικό σύστημα**. Τόσο η γενική όσο και η επαγγελματική εκπαίδευση θα πρέπει να διαδραματίζουν καίριο ρόλο στη διευκόλυνση της μετάβασης από την εκπαίδευση στην εργασία σε γαλάζια επαγγέλματα και να προωθούν την έρευνα, ανάπτυξη, καινοτομία και επιχειρηματικότητα στη γαλάζια οικονομία.

Οι **αλλαγές στο περιεχόμενο των γαλάζιων επαγγελμάτων** σε μια συνεχώς μεταβαλλόμενη αγορά εργασίας όπου απαιτείται υψηλό επίπεδο ποιοτικής εκπαίδευσης πρέπει να εξεταστούν

από το εκπαιδευτικό σύστημα με στόχο να γίνουν οι ανάλογες διαφοροποιήσεις στα διάφορα επίπεδα εκπαίδευσης. Για τον σκοπό αυτό, θα πρέπει να **εκσυγχρονιστούν τα αναλυτικά προγράμματα** ώστε να ανταποκρίνονται στις **ανάγκες των γαλάζιων επαγγέλματων**.

Πρόσθετα, οι **ανάγκες απασχόλησης στα γαλάζια επαγγέλματα** πρέπει να ληφθούν υπόψη από το εκπαιδευτικό σύστημα με στόχο να εξεταστεί η **ανάγκη για εισαγωγή νέων κλάδων σπουδών** και η **διαφοροποίηση του αριθμού των φοιτητών στους διάφορους κλάδους σπουδών** στη μεταλυκειακή και τριτοβάθμια εκπαίδευση. Πρέπει επίσης να ληφθούν υπόψη οι εκροές του εκπαιδευτικού συστήματος και η ανεργία στα γαλάζια επαγγέλματα. Σύμφωνα με εκτιμήσεις αρμόδιων φορέων υπάρχουν καλές προοπτικές απασχόλησης στο επάγγελμα του πλοιάρχου για το οποίο όμως δεν προσφέρεται αντίστοιχος κλάδος σπουδών από τα πανεπιστήμια στην Κύπρο.

Η επιλογή του κλάδου σπουδών είναι αποκλειστικό προνόμιο του κάθε μαθητή και φοιτητή. Για τον λόγο αυτό αποκτά ιδιαίτερη σημασία η **συμβουλευτική και επαγγελματική αγωγή των νέων**. Η δραστηριότητα της συμβουλευτικής και επαγγελματικής αγωγής θα πρέπει να **περιλαμβάνει επίσης τα γαλάζια επαγγέλματα** με σκοπό οι μαθητές και φοιτητές να είναι εφοδιασμένοι με τις αναγκαίες πληροφορίες προτού καταλήξουν σε αποφάσεις για τη σταδιοδρομία που θα ακολουθήσουν.

7.2.3. Κατάρτιση

Ο **έγκαιρος εντοπισμός των αναγκαίων γνώσεων και δεξιοτήτων** του ανθρώπινου δυναμικού καθώς και η **αποτελεσματική ικανοποίηση τους** είναι **απαραίτητη προϋπόθεση για την παραπέρα ανάπτυξη της γαλάζιας οικονομίας** της Κύπρου.

Διαπιστώνονται **σημαντικές προκλήσεις στον τομέα της κατάρτισης** οι οποίες αφορούν στην **απόκτηση και συνεχή αναβάθμιση των δεξιοτήτων και προσόντων του ανθρώπινου δυναμικού σε γαλάζια επαγγέλματα της κυπριακής οικονομίας**. Η στρατηγική της Κύπρου για αξιοποίηση των δυνατοτήτων που προσφέρει η γαλάζια οικονομία μέσα σε μια συνεχώς εξελισσόμενη οικονομία όπου οι ανάγκες σε δεξιότητες και προσόντα διαφοροποιούνται καθιστούν τις προκλήσεις αυτές εντονότερες. Η παροχή ενός **ικανοποιητικού φάσματος δραστηριοτήτων κατάρτισης διασφαλίζοντας παράλληλα και την ποιότητα τους** εκτιμάται ότι θα έχει καταλυτικό ρόλο στην προσπάθεια αυτή.

Η ΑνΑΔ αποτελεί τον κύριο πρωταγωνιστή στον τομέα της κατάρτισης του ανθρώπινου δυναμικού στην Κύπρο. Η λειτουργία του Οργανισμού είχε ως αποτέλεσμα τη **δημιουργία ενός ολοκληρωμένου και ευέλικτου συστήματος κατάρτισης** του ανθρώπινου δυναμικού. Εκτός από την ΑνΑΔ, βασικοί συντελεστές του συστήματος κατάρτισης είναι τα Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΚΕΚ), οι Εκπαιδευτές Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΕΕΚ) και οι Επιχειρήσεις/Οργανισμοί. Οι **στρατηγικές επιδιώξεις της Κύπρου αναφορικά με τη γαλάζια οικονομία** σε συνδυασμό με τις **προβλέψεις αναγκών απασχόλησης καθώς και τον εντοπισμό των αναγκαίων δεξιοτήτων σε γαλάζια επαγγέλματα** που περιέχονται στη μελέτη δημιουργούν **σημαντικές προκλήσεις στο πεδίο δραστηριοποίησης της ΑνΑΔ και των άλλων συντελεστών του συστήματος κατάρτισης**.

Η ΑνΑΔ θα εξακολουθήσει να επιδεικνύει την απαραίτητη ευελιξία για αναπροσανατολισμό και διαφοροποιήσεις στην πολιτική και στις δραστηριότητες της **λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη για περαιτέρω στήριξη και ανάπτυξη των γαλάζιων τομέων**, περιλαμβανομένου του τομέα της **εμπορικής ναυτιλίας** ο οποίος προσδίδει μεγάλη δυναμική στην κυπριακή

οικονομία. Προς αυτή την κατεύθυνση, οι δράσεις που θα προωθηθούν από την ΑνΑΔ αφορούν στα ακόλουθα:

- **Αναπτυσσόμενοι τομείς και επαγγέλματα της γαλάζιας οικονομίας της Κύπρου:**
  - Επικεντρωμένη ικανοποίηση των αναγκών κατάρτισης των τομέων οικονομικής δραστηριότητας και των επαγγελμάτων της γαλάζιας οικονομίας της Κύπρου με έμφαση στον Θαλάσσιο και παράκτιο τουρισμό, στις Θαλάσσιες μεταφορές και στα Ναυπηγεία και επιδιορθώσεις πλοίων.
- **Στήριξη επιχειρήσεων σε γαλάζιους τομείς μέσω της στελέχωσης τους με ανέργους και αδρανές δυναμικό:**
  - Αξιοποίηση από τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε γαλάζιους τομείς του **Σχεδίου Στελέχωσης Επιχειρήσεων με Αποφοίτους Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης**. Στόχος του Σχεδίου αυτού, σε σχέση με τις επιχειρήσεις, είναι η βελτίωση της οργάνωσης και διεύθυνσης τους και η ικανοποίηση αναγκών στελέχωσης τους σε συγκεκριμένες θέσεις εργασίας.
  - Αξιοποίηση από τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε γαλάζιους τομείς του νέου **Σχεδίου Κατάρτισης Μακροχρόνια Ανέργων σε Επιχειρήσεις/ Οργανισμούς**. Στόχος του Σχεδίου αυτού, σε σχέση με τις επιχειρήσεις, είναι η ικανοποίηση αναγκών στελέχωσης τους σε συγκεκριμένες θέσεις εργασίας με ικανό και καταρτισμένο προσωπικό.
- **Προγράμματα Κατάρτισης Ανέργων:**
  - Αξιοποίηση του **Σχεδίου «Προγράμματα Κατάρτισης Ανέργων»** για την εφαρμογή προγραμμάτων κατάρτισης σε γαλάζια επαγγέλματα ανάλογα με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας. Στόχος του Σχεδίου αυτού είναι η παροχή ευκαιριών κατάρτισης στους ανέργους για απόκτηση, εμπλουτισμό ή/και αναβάθμιση των γνώσεων και δεξιοτήτων τους καθώς και για διεύρυνση των προοπτικών για ένταξη/επανένταξη και την καλύτερη ενσωμάτωσή τους στην απασχόληση.

Για τον καθορισμό των γαλάζιων επαγγελμάτων στα οποία θα εφαρμοστούν προγράμματα κατάρτισης θα πρέπει να συνεκτιμούνται οι ανάγκες απασχόλησης, η ανεργία και οι εκροές από το εκπαιδευτικό σύστημα. Επισημαίνεται ότι τα προγράμματα κατάρτισης πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις απαιτήσεις του Συστήματος Επαγγελματικών Προσόντων και να συμβάλλουν στην πιστοποίηση των ανέργων.
- **Προώθηση της Δια Βίου Μάθησης των Απασχολουμένων:**
  - Εφαρμογή προγραμμάτων κατάρτισης για την κάλυψη των αναγκών κατάρτισης σε εξειδικευμένες γνώσεις και δεξιότητες για γαλάζια επαγγέλματα της κυπριακής οικονομίας.
  - Καθορισμός **θεματικών τομέων για τη γαλάζια οικονομία στα Θεματολόγια για τα Σχέδια της ΑνΑΔ** με σκοπό να καθοδηγήσουν τα Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΚΕΚ) και τις επιχειρήσεις στον σχεδιασμό και την οργάνωση των κατάλληλων προγραμμάτων κατάρτισης.

- **Σύστημα Επαγγελματικών Προσόντων (ΣΕΠ):**
  - **Ορισμός Προτύπων Επαγγελματικών Προσόντων** στα πιο κάτω επαγγέλματα και εξέταση και πιστοποίηση των ενδιαφερομένων στο πλαίσιο του ΣΕΠ.
    - Ναυαγοςώστης
    - Ναύκληρος
    - Ναύτης
    - Χειριστής γερανογεφύρων και κινητών γερανών
  - **Εξέταση της ανάγκης**, ανάλογα και με τις εξελίξεις στη γαλάζια οικονομία, για ορισμό πρόσθετων Προτύπων Επαγγελματικών Προσόντων σε γαλάζια επαγγέλματα.

Ο ορθός προγραμματισμός σε συνδυασμό με την έγκαιρη και αποτελεσματική υλοποίηση των πιο πάνω δράσεων από την ΑνΑΔ εκτιμάται ότι θα έχουν θετικό αντίκτυπο στην **αύξηση της απασχόλησης στη γαλάζια οικονομία**, στη **μείωση της ανεργίας** καθώς και στην **ποιοτική αναβάθμιση και πληρέστερη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού** της Κύπρου.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟ ΤΗΣ ΓΑΛΛΑΖΙΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

**ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΓΙΑ ΤΟΝ
ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟ ΤΗΣ ΓΑΛΑΖΙΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ**

1. Υπουργείο Εξωτερικών
2. Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού
3. Υπουργείο Άμυνας
4. Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού
5. Τμήμα Εμπορικής Ναυτιλίας
6. Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας
7. Τμήμα Αλιείας και Θαλάσσιων Ερευνών
8. Τμήμα Περιβάλλοντος
9. Τμήμα Τελωνείων
10. Τμήμα Αρχαιοτήτων
11. Αρχή Λιμένων Κύπρου
12. Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού
13. Ινστιτούτο Θαλασσιών Υποθέσεων Ανατολικής Μεσογείου
14. Κυπριακό Κέντρο Προώθησης Θαλάσσιων Μεταφορών Μικρών Αποστάσεων
15. Ναυτική Ακαδημία Κύπρου
16. Κυπριακό Ναυτιλιακό Επιμελητήριο
17. Cyprus naval architects & marine engineers association
18. Cyprus Union of Shipowners
19. Lloyd's Register Group Office Directory
20. Σύνδεσμος Αξιωματικών Εμπορικού Ναυτικού
21. Ωκεανογραφικό Κέντρο Κύπρου
22. Σύνδεσμος Ναυτικών Πρακτόρων Κύπρου
23. BSM Maritime Training Centre (Cyprus) Ltd (Hanseatic Marine Training School)
24. Odysseus Maritime Training Center (OMTC)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΤΑ ΓΑΛΛΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ 2016-2026

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.1
ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ ΣΤΑ ΓΑΛΑΖΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2011 - 2026

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ		2011		2016		2021		2026	
		Αρ.	Κατ.	Αρ.	Κατ.	Αρ.	Κατ.	Αρ.	Κατ.
	Επαγγέλματα Θαλάσσιου και παράκτιου τουρισμού	23.820	96,1%	22.962	95,4%	26.594	95,3%	30.270	95,3%
1411	Διευθυντές ξενοδοχείων	543	2,2%	381	1,6%	463	1,7%	539	1,7%
1412	Διευθυντές εστιατορίων	920	3,7%	645	2,7%	784	2,8%	913	2,9%
2652	Μουσικοί, τραγουδιστές και συνθέτες	398	1,6%	449	1,9%	515	1,9%	582	1,8%
2653	Χορευτές και χορογράφοι	116	0,5%	131	0,5%	151	0,5%	170	0,5%
3434	Αρχιμάγειροι	384	1,6%	274	1,1%	325	1,2%	378	1,2%
4221	Σύμβουλοι ταξιδιών και γραφεία ταξιδιωτικών γραφείων	1.473	5,9%	1.007	4,2%	1.073	3,8%	1.148	3,6%

συνεχίζεται...

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.1 (συνέχεια)
ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ ΣΤΑ ΓΑΛΑΖΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2011 - 2026

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ		2011		2016		2021		2026	
		Αρ.	Κατ.	Αρ.	Κατ.	Αρ.	Κατ.	Αρ.	Κατ.
4224	Υπάλληλοι υποδοχής ξενοδοχείων	1.189	4,8%	812	3,4%	866	3,1%	926	2,9%
5111	Συνοδοί ταξιδιών	530	2,1%	521	2,1%	594	2,1%	670	2,1%
5113	Ξεναγοί	172	0,7%	169	0,7%	193	0,7%	217	0,7%
5120	Μάγειροι	4.747	19,1%	4.760	19,8%	5.694	20,4%	6.604	20,8%
5131	Σερβιτόροι	8.896	35,9%	8.784	36,5%	10.128	36,3%	11.500	36,2%
5132	Μπάρμαν	1.785	7,2%	1.762	7,3%	2.032	7,3%	2.308	7,3%
9412	Βοηθοί κουζίνας	2.667	10,8%	3.267	13,6%	3.776	13,5%	4.315	13,6%

συνεχίζεται...

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.1 (συνέχεια)
ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ ΣΤΑ ΓΑΛΑΖΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2011 - 2026

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ		2011		2016		2021		2026	
		Αρ.	Κατ.	Αρ.	Κατ.	Αρ.	Κατ.	Αρ.	Κατ.
	Επαγγέλματα Ναυπηγείων και θαλάσσιων μεταφορών	507	2,0%	521	2,2%	730	2,6%	895	2,8%
3151	Μηχανικοί πλοίων και σκαφών	63	0,3%	50	0,2%	57	0,2%	63	0,2%
3152	Αξιωματικοί καταστρώματος και πλοηγοί πλοίων	119	0,5%	94	0,4%	108	0,4%	119	0,4%
3324	Μεσίτες εμπορίου και ναυλώσεων πλοίων	168	0,6%	157	0,7%	159	0,6%	163	0,5%
7541	Δύτες	8	0,0%	12	0,0%	14	0,0%	16	0,0%
8350	Υπαξιωματικοί και ναύτες καταστρώματος πλοίων	149	0,6%	208	0,9%	392	1,4%	534	1,7%

συνεχίζεται...

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.1 (συνέχεια)
ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ ΣΤΑ ΓΑΛΑΖΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2011 - 2026

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ		2011		2016		2021		2026	
		Αρ.	Κατ.	Αρ.	Κατ.	Αρ.	Κατ.	Αρ.	Κατ.
	Επαγγέλματα Αλιείας και υδατοκαλλιέργειας	468	1,9%	581	2,4%	597	2,1%	615	1,9%
1312	Διευθυντές παραγωγής στην αλιεία και υδατοκαλλιέργεια	13	0,0%	11	0,0%	12	0,0%	13	0,0%
6221	Ιχθυοτρόφοι και οστρακοτρόφοι	28	0,1%	35	0,2%	36	0,1%	37	0,1%
6222	Ψαράδες παράκτιας αλιείας και εσωτερικών υδάτων	294	1,2%	366	1,5%	375	1,4%	386	1,2%
6223	Ψαράδες ανοικτού πελάγους	113	0,5%	141	0,6%	145	0,5%	149	0,5%
9216	Ανειδίκεντοι εργάτες αλιείας και υδατοκαλλιέργειας	20	0,1%	28	0,1%	29	0,1%	30	0,1%
ΣΥΝΟΛΟ		24.795	100,0%	24.064	100,0%	27.921	100,0%	31.780	100,0%

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.2
ΜΕΣΟΣ ΕΤΗΣΙΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΙ ΡΥΘΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
ΣΤΑ ΓΑΛΑΖΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2011 - 2026

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ		2011 - 2016		2016 - 2021		2021 - 2026		2016 - 2026	
		Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%
	Επαγγέλματα Θαλάσσιου και παράκτιου τουρισμού	-172	-0,7%	726	3,0%	735	2,6%	731	2,8%
1411	Διευθυντές ξενοδοχείων	-32	-6,8%	16	4,0%	15	3,1%	16	3,5%
1412	Διευθυντές εστιατορίων	-55	-6,9%	28	4,0%	26	3,1%	27	3,5%
2652	Μουσικοί, τραγουδιστές και συνθέτες	10	2,4%	13	2,8%	13	2,5%	13	2,6%
2653	Χορευτές και χορογράφοι	3	2,5%	4	2,9%	4	2,4%	4	2,6%
3434	Αρχιμάγειροι	-22	-6,5%	10	3,5%	11	3,1%	10	3,3%
4221	Σύμβουλοι ταξιδιών και γραφεία ταξιδιωτικών γραφείων	-93	-7,3%	13	1,3%	15	1,4%	14	1,3%

συνεχίζεται...

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.2 (συνέχεια)
ΜΕΣΟΣ ΕΤΗΣΙΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΙ ΡΥΘΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
ΣΤΑ ΓΑΛΑΖΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2011 - 2026

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ		2011 - 2016		2016 - 2021		2021 - 2026		2016 - 2026	
		Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%
4224	Υπάλληλοι υποδοχής ξενοδοχείων	-76	-7,3%	11	1,3%	12	1,3%	11	1,3%
5111	Συνοδοί ταξιδιών	-2	-0,3%	14	2,7%	15	2,4%	15	2,5%
5113	Ξεναγοί	-1	-0,4%	5	2,7%	5	2,4%	5	2,5%
5120	Μάγειροι	3	0,1%	187	3,6%	182	3,0%	184	3,3%
5131	Σερβιτόροι	-22	-0,3%	269	2,9%	274	2,6%	272	2,7%
5132	Μπάρμαν	-5	-0,3%	54	2,9%	55	2,6%	55	2,7%
9412	Βοηθοί κουζίνας	120	4,1%	102	2,9%	108	2,7%	105	2,8%

συνεχίζεται...

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.2 (συνέχεια)
ΜΕΣΟΣ ΕΤΗΣΙΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΙ ΡΥΘΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
ΣΤΑ ΓΑΛΑΖΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2011 - 2026

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ		2011 - 2016		2016 - 2021		2021 - 2026		2016 - 2026	
		Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%
	Επαγγέλματα Ναυπηγείων και θαλάσσιων μεταφορών	3	0,5%	42	7,0%	33	4,2%	37	5,6%
3151	Μηχανικοί πλοίων και σκαφών	-3	-4,5%	2	2,7%	1	2,0%	1	2,3%
3152	Αξιωματικοί καταστρώματος και πλοηγοί πλοίων	-5	-4,6%	3	2,8%	2	2,0%	2	2,4%
3324	Μεσίτες εμπορίου και ναυλώσεων πλοίων	-2	-1,3%	0	0,3%	1	0,5%	1	0,4%
7541	Δύτες	1	8,4%	0	3,1%	0	2,7%	0	2,9%
8350	Υπαξιωματικοί και ναύτες καταστρώματος πλοίων	12	6,9%	37	13,5%	29	6,4%	33	9,9%

συνεχίζεται...

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.2 (συνέχεια)
ΜΕΣΟΣ ΕΤΗΣΙΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΙ ΡΥΘΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
ΣΤΑ ΓΑΛΑΖΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2011 - 2026

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ		2011 - 2016		2016 - 2021		2021 - 2026		2016 - 2026	
		Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%
	Επαγγέλματα Αλιείας και υδατοκαλλιέργειας	23	4,4%	3	0,5%	4	0,6%	3	0,6%
1312	Διευθυντές παραγωγής στην αλιεία και υδατοκαλλιέργεια	0	-3,3%	0	1,8%	0	1,6%	0	1,7%
6221	Ιχθυοτρόφοι και οστρακοτρόφοι	1	4,6%	0	0,6%	1	0,5%	0	0,6%
6222	Ψαράδες παράκτιας αλιείας και εσωτερικών υδάτων	14	4,5%	2	0,5%	2	0,6%	2	0,5%
6223	Ψαράδες ανοικτού πελάγους	6	4,5%	1	0,6%	1	0,5%	1	0,6%
9216	Ανειδίκεντοι εργάτες αλιείας και υδατοκαλλιέργειας	2	7,0%	0	0,7%	0	0,7%	0	0,7%
ΣΥΝΟΛΟ		-146	-0,6%	771	3,0%	772	2,6%	771	2,8%

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.3
ΜΕΣΟΣ ΕΤΗΣΙΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΙ ΡΥΘΜΟΣ ΑΠΟΧΩΡΗΣΕΩΝ
ΣΤΑ ΓΑΛΑΖΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2011 - 2026

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ		2011 - 2016		2016 - 2021		2021 - 2026		2016 - 2026	
		Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%
	Επαγγέλματα Θαλάσσιου και παράκτιου τουρισμού	508	2,2%	577	2,3%	649	2,3%	613	2,3%
1411	Διευθυντές ξενοδοχείων	13	2,8%	9	2,0%	10	1,9%	9	2,0%
1412	Διευθυντές εστιατορίων	23	2,8%	14	2,0%	17	2,0%	15	2,0%
2652	Μουσικοί, τραγουδιστές και συνθέτες	5	1,3%	5	1,0%	5	1,0%	5	1,0%
2653	Χορευτές και χορογράφοι	1	1,1%	1	0,7%	2	1,1%	1	1,0%
3434	Αρχιμάγειροι	7	2,1%	4	1,4%	5	1,4%	5	1,4%
4221	Σύμβουλοι ταξιδιών και γραφεία ταξιδιωτικών γραφείων	22	1,8%	22	2,1%	23	2,0%	22	2,1%

συνεχίζεται...

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.3 (συνέχεια)
ΜΕΣΟΣ ΕΤΗΣΙΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΙ ΡΥΘΜΟΣ ΑΠΟΧΩΡΗΣΕΩΝ
ΣΤΑ ΓΑΛΑΖΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2011 - 2026

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ		2011 - 2016		2016 - 2021		2021 - 2026		2016 - 2026	
		Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%
4224	Υπάλληλοι υποδοχής ξενοδοχείων	18	1,8%	18	2,1%	18	2,0%	18	2,1%
5111	Συνοδοί ταξιδιών	11	2,2%	13	2,4%	15	2,3%	14	2,4%
5113	Ξεναγοί	4	2,2%	4	2,3%	5	2,4%	5	2,4%
5120	Μάγειροι	102	2,2%	125	2,4%	144	2,3%	134	2,4%
5131	Σερβιτόροι	191	2,2%	225	2,4%	252	2,3%	239	2,4%
5132	Μπάρμαν	38	2,2%	45	2,4%	50	2,3%	48	2,4%
9412	Βοηθοί κουζίνας	73	2,5%	92	2,6%	103	2,6%	98	2,6%

συνεχίζεται...

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.3 (συνέχεια)
ΜΕΣΟΣ ΕΤΗΣΙΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΙ ΡΥΘΜΟΣ ΑΠΟΧΩΡΗΣΕΩΝ
ΣΤΑ ΓΑΛΑΖΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2011 - 2026

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ		2011 - 2016		2016 - 2021		2021 - 2026		2016 - 2026	
		Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%
	Επαγγέλματα Ναυπηγείων και θαλάσσιων μεταφορών	9	1,9%	12	1,9%	17	2,0%	15	2,0%
3151	Μηχανικοί πλοίων και σκαφών	1	2,1%	1	1,9%	1	1,7%	1	1,8%
3152	Αξιωματικοί καταστρώματος και πλοηγοί πλοίων	2	2,0%	2	1,6%	2	1,7%	2	1,7%
3324	Μεσίτες εμπορίου και ναυλώσεων πλοίων	3	2,0%	2	1,3%	2	1,2%	2	1,3%
7541	Δύτες	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
8350	Υπαξιωματικοί και ναύτες καταστρώματος πλοίων	3	1,7%	7	2,5%	12	2,5%	10	2,5%

συνεχίζεται...

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.3 (συνέχεια)
ΜΕΣΟΣ ΕΤΗΣΙΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΙ ΡΥΘΜΟΣ ΑΠΟΧΩΡΗΣΕΩΝ
ΣΤΑ ΓΑΛΑΖΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2011 - 2026

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ		2011 - 2016		2016 - 2021		2021 - 2026		2016 - 2026	
		Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%
	Επαγγέλματα Αλιείας και υδατοκαλλιέργειας	11	2,5%	17	2,9%	17	2,8%	17	2,8%
1312	Διευθυντές παραγωγής στην αλιεία και υδατοκαλλιέργεια	0	1,4%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
6221	Ιχθυοτρόφοι και οστρακοτρόφοι	1	2,5%	1	2,8%	1	2,8%	1	2,8%
6222	Ψαράδες παράκτιας αλιείας και εσωτερικών υδάτων	7	2,5%	11	3,0%	11	2,9%	11	2,9%
6223	Ψαράδες ανοικτού πελάγους	2	2,4%	4	2,8%	4	2,7%	4	2,8%
9216	Ανειδίκεντοι εργάτες αλιείας και υδατοκαλλιέργειας	1	2,7%	1	3,5%	1	3,4%	1	3,5%
ΣΥΝΟΛΟ		528	2,2%	606	2,3%	683	2,3%	645	2,3%

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.4
ΜΕΣΟΣ ΕΤΗΣΙΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΙ ΡΥΘΜΟΣ ΣΥΝΟΛΙΚΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
ΣΤΑ ΓΑΛΑΖΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2011 - 2026

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ		2011 - 2016		2016 - 2021		2021 - 2026		2016 - 2026	
		Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%
	Επαγγέλματα Θαλάσσιου και παράκτιου τουρισμού	336	1,5%	1.303	5,3%	1.384	4,9%	1.344	5,1%
1411	Διευθυντές ξενοδοχείων	-19	-4,0%	25	6,0%	25	5,0%	25	5,5%
1412	Διευθυντές εστιατορίων	-32	-4,0%	42	5,9%	42	5,0%	42	5,5%
2652	Μουσικοί, τραγουδιστές και συνθέτες	15	3,7%	18	3,8%	19	3,4%	18	3,6%
2653	Χορευτές και χορογράφοι	4	3,6%	5	3,6%	6	3,5%	5	3,6%
3434	Αρχιμάγειροι	-15	-4,5%	15	4,9%	16	4,5%	15	4,7%
4221	Σύμβουλοι ταξιδιών και γραφεία ταξιδιωτικών γραφείων	-71	-5,6%	35	3,4%	38	3,4%	36	3,4%

συνεχίζεται...

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.4 (συνέχεια)
ΜΕΣΟΣ ΕΤΗΣΙΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΙ ΡΥΘΜΟΣ ΣΥΝΟΛΙΚΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
ΣΤΑ ΓΑΛΑΖΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2011 - 2026

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ		2011 - 2016		2016 - 2021		2021 - 2026		2016 - 2026	
		Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%
4224	Υπάλληλοι υποδοχής ξενοδοχείων	-59	-5,6%	29	3,4%	30	3,4%	30	3,4%
5111	Συνοδοί ταξιδιών	10	1,8%	27	5,0%	30	4,8%	29	4,9%
5113	Ξεναγοί	3	1,9%	9	5,0%	10	4,8%	9	4,9%
5120	Μάγειροι	105	2,3%	312	6,0%	326	5,3%	319	5,7%
5131	Σερβιτόροι	168	2,0%	493	5,3%	526	4,9%	510	5,1%
5132	Μπάρμαν	34	2,0%	99	5,3%	105	4,9%	103	5,1%
9412	Βοηθοί κουζίνας	193	6,7%	194	5,6%	211	5,3%	203	5,4%

συνεχίζεται...

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.4 (συνέχεια)
ΜΕΣΟΣ ΕΤΗΣΙΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΙ ΡΥΘΜΟΣ ΣΥΝΟΛΙΚΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
ΣΤΑ ΓΑΛΑΖΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2011 - 2026

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ		2011 - 2016		2016 - 2021		2021 - 2026		2016 - 2026	
		Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%
	Επαγγέλματα Ναυπηγείων και θαλάσσιων μεταφορών	12	2,4%	54	8,9%	50	6,2%	52	7,6%
3151	Μηχανικοί πλοίων και σκαφών	-1	-2,4%	4	4,5%	2	3,7%	3	4,1%
3152	Αξιωματικοί καταστρώματος και πλοηγοί πλοίων	-3	-2,6%	5	4,5%	4	3,7%	4	4,1%
3324	Μεσίτες εμπορίου και ναυλώσεων πλοίων	1	0,7%	2	1,5%	3	1,7%	3	1,6%
7541	Δύτες	1	8,4%	0	3,1%	0	2,7%	0	2,9%
8350	Υπαξιωματικοί και ναύτες καταστρώματος πλοίων	14	8,6%	43	16,0%	41	8,9%	42	12,4%

συνεχίζεται...

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.4 (συνέχεια)
ΜΕΣΟΣ ΕΤΗΣΙΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΙ ΡΥΘΜΟΣ ΣΥΝΟΛΙΚΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
ΣΤΑ ΓΑΛΑΖΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2011 - 2026

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ		2011 - 2016		2016 - 2021		2021 - 2026		2016 - 2026	
		Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%
	Επαγγέλματα Αλιείας και υδατοκαλλιέργειας	34	6,9%	20	3,4%	21	3,4%	20	3,4%
1312	Διευθυντές παραγωγής στην αλιεία και υδατοκαλλιέργεια	0	-1,9%	0	1,8%	0	1,6%	0	1,7%
6221	Ιχθυοτρόφοι και οστρακοτρόφοι	2	7,0%	1	3,4%	2	3,3%	1	3,4%
6222	Ψαράδες παράκτιας αλιείας και εσωτερικών υδάτων	22	7,0%	13	3,4%	13	3,5%	13	3,5%
6223	Ψαράδες ανοικτού πελάγους	8	7,0%	5	3,4%	5	3,3%	5	3,3%
9216	Ανειδίκεντοι εργάτες αλιείας και υδατοκαλλιέργειας	2	9,7%	1	4,2%	1	4,1%	1	4,2%
ΣΥΝΟΛΟ		382	1,6%	1.377	5,3%	1.455	4,9%	1.416	5,1%

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Council of the European Union (2014), Information Note, European Union Maritime Security Strategy (EUMSS) - Action Plan.

ECORYS (2013), Study in support of policy measures for maritime and coastal tourism at EU level.

ECORYS, Deltares, OCEANIC Development (2012), Blue Growth: Scenarios and Drivers for Sustainable Growth from the Oceans, Seas and Coasts, Maritime Sub-Function Profile Report - Blue Biotechnology (2.4).

ECORYS, Deltares, OCEANIC Development (2012), Blue Growth: Scenarios and Drivers for Sustainable Growth from the Oceans, Seas and Coasts, Marine Sub-Function Profile Report - Marine Mineral Resources (3.6).

ECORYS, Sustainable Projects and Marine Resources Assessment Group (2014), Study on Blue Growth and Maritime Policy within the EU North Sea Region and the English Channel.

European Commission (2007), The Deep-Sea Frontier: Science challenges for a sustainable future.

European Commission (2012), Developing a European Union Policy towards the Arctic Region: progress since 2008 and next steps.

European Commission (2012), Harnessing the power of the sea: The future of ocean energy.

European Commission (2012), Innovating for Sustainable Growth: A Bioeconomy for Europe.

European Commission (2012), Joint Staff Working Document, The inventory of activities in the framework of developing a European Union Policy Arctic Policy.

European Commission (2012), Speech of Maria Damanaki, European Commissioner for Maritime Affairs and Fisheries, Maritime and Coastal Tourism: The Way Ahead.

European Commission (2012), The European Union Strategy for the Baltic Sea Region.

European Commission (2013), Commission Staff Working Document, Green Paper, Marine Knowledge 2020: from seabed mapping to ocean forecasting, Outcome of Public Consultation.

European Commission (2013), Energy Technologies and Innovation

European Commission (2013), Speech of Maria Damanaki, European Commissioner for Maritime Affairs and Fisheries, Success All Year Round: Challenges and Opportunities for Maritime and Coastal Tourism.

European Commission (2014), A European Strategy for more Growth and Jobs in Coastal and Maritime Tourism.

European Commission (2014), Blue Energy.

European Commission (2014), Commission Staff Working Document, A Sustainable Blue Growth Agenda for the Baltic Sea Region.

European Commission (2014), Commission Staff Working Document, Executive Summary of the Impact Assessment, Accompanying the document «Blue Energy: Action needed to deliver on the potential of ocean energy in European seas and oceans by 2020 and beyond».

European Commission (2014), Commission Staff Working Document, Marine Knowledge 2020: roadmap, Accompanying the document «Innovation in the Blue Economy realising the potential of our seas and oceans for jobs and growth».

European Commission (2014), JRC Science and Policy Reports, Overview of European innovation activities in marine energy technology.

European Commission (2014), JRC Science and Policy Reports, Strategic Energy Technology (SET) Plan Roadmap on Education and Training, Availability and mobilization of appropriate skilled human resources.

European Commission (2014), Ocean Energy.

European Commission (2014), Press Release, Towards an EU integrated approach to global maritime security.

European Commission (2014), Studies to support the development of sea basin cooperation in the Mediterranean, Adriatic and Ionian, and Black Sea, Contract Number MARE/2012/07 - Ref. No 2, Report 1 - Annex 2.4, Country Fiche - Cyprus.

Eurostat (2011), Eurostat regional yearbook 2011, Coastal regions.

Eurostat (2013), General and regional statistics, Statistics in focus 5/2013, Economic ebb and flow in maritime sectors.

Juan C. Suris-Regueiro, M. Dolores Garza-Gil, Manuel M. Varela-Lafuente, ERENEA, Department of Applied Economics, University of Vigo, Spain (2013), Marine economy: A proposal for its definition in the European Union.

PwC Portugal (2015), HELM Circumnavigation: An integrated approach to the economy of the sea.

United Nations (2012), Blue Economy Concept Paper.

Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (2012), Έγκαιρος Εντοπισμός Αναγκών Απασχόλησης και Κατάρτισης για Αποτελεσματική Διαχείριση του Φυσικού Αερίου στην Κύπρο.

Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (2015), Προβλέψεις Αναγκών Απασχόλησης στην Κυπριακή Οικονομία 2014-2024.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2006), Πράσινη βίβλος, Προς μια μελλοντική Θαλάσσια Πολιτική για την Ένωση: Ένα Ευρωπαϊκό όραμα για τους ωκεανούς και τις θάλασσες.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2007), Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 834/2007 του Συμβουλίου της 28ης Ιουνίου 2007 για τη βιολογική παραγωγή και την επισήμανση των βιολογικών προϊόντων και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2092/91.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2007), Μια ολοκληρωμένη θαλάσσια πολιτική για την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2008), Κατευθυντήριες γραμμές για μια ενοποιημένη προσέγγιση της θαλάσσιας πολιτικής: Προς την υιοθέτηση βέλτιστων πρακτικών όσον αφορά την ενοποιημένη θαλάσσια διακυβέρνηση και τη διαβούλευση των ενδιαφερόμενων φορέων.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2009), Η κοινή αλιευτική πολιτική - Οδηγός χρήστη.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2009), Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 710/2009 της Επιτροπής της 5ης Αυγούστου 2009 για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 889/2008 σχετικά με τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 834/2007 του Συμβουλίου όσον αφορά τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων για τη βιολογική παραγωγή ζώων υδατοκαλλιέργειας και φυκιών.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2009), Οικοδομώντας ένα βιώσιμο μέλλον για την υδατοκαλλιέργεια: Νέα ώθηση στη στρατηγική για τη βιώσιμη ανάπτυξη της ευρωπαϊκής υδατοκαλλιέργειας.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2009), Πράσινη Βίβλος, Μεταρρύθμιση της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2009), Προς την ενοποίηση της θαλάσσιας επιτήρησης: Ένα κοινό περιβάλλον ανταλλαγής πληροφοριών για τον θαλάσσιο τομέα της ΕΕ.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2009), Στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2010), Γνώσεις για τη θάλασσα 2020: θαλάσσιες παρατηρήσεις και δεδομένα για μια έξυπνη και βιώσιμη ανάπτυξη.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2010), Θαλάσσιος Χωροταξικός Σχεδιασμός στην ΕΕ: Επιτεύγματα και Μελλοντικές Εξελίξεις.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2010), Σχέδιο χρονοδιαγράμματος με στόχο τη δημιουργία ενός κοινού περιβάλλοντος ανταλλαγής πληροφοριών για την επιτήρηση του θαλάσσιου τομέα της ΕΕ.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2011), Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 304/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 9ης Μαρτίου 2011 για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 708/2007 του Συμβουλίου για τη χρήση στην υδατοκαλλιέργεια ξένων και απόντων σε τοπικό επίπεδο ειδών.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2011), Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1255/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30ής Νοεμβρίου 2011 για τη θέσπιση προγράμματος στήριξης της περαιτέρω ανάπτυξης μιας ολοκληρωμένης θαλάσσιας πολιτικής.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2011), Μεταρρύθμιση της κοινής αλιευτικής πολιτικής.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2011), Πρόταση, Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την κοινή αλιευτική πολιτική.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2012), Γαλάζια ανάπτυξη: ευκαιρίες για βιώσιμη ανάπτυξη στους τομείς της θάλασσας και της ναυτιλίας.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2012), Δελτίο Τύπου, Γαλάζια ανάπτυξη: Η Επιτροπή παρουσιάζει τις προοπτικές βιώσιμης ανάπτυξης από τους τομείς της θάλασσας και της ναυτιλίας.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2012), Η πρόοδος που έχει σημειωθεί όσον αφορά την ολοκληρωμένη θαλάσσια πολιτική της ΕΕ.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2012), Πράσινη βίβλος, Γνώσεις για τη θάλασσα το 2020: από τη χαρτογράφηση του βυθού στις ωκεάνιες προβλέψεις.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2013), Δελτίο Τύπου, Βελτίωση της διακυβέρνησης του θαλάσσιου χώρου: Μια ευκαιρία για Γαλάζια Ανάπτυξη στη Μεσόγειο Θάλασσα.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2013), Η Ευρωπαϊκή Ένωση με απλά λόγια: Αλιεία και θαλάσσια πολιτική.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2013), Στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές για τη βιώσιμη ανάπτυξη της υδατοκαλλιέργειας στην ΕΕ.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2013), Σχέδιο δράσης για μια θαλάσσια στρατηγική στην περιοχή του Ατλαντικού: Επίτευξη έξυπνης, βιώσιμης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2014), Γαλάζια ενέργεια: Απαραίτητα μέτρα για την αξιοποίηση του δυναμικού της θαλάσσιας και της ωκεάνιας ενέργειας της Ευρώπης έως το 2020 και εντεύθεν.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2014), Για έναν ανοικτό και ασφαλή παγκόσμιο θαλάσσιο τομέα: στοιχεία για μια στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ασφάλεια στη θάλασσα.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2014), Δελτίο Τύπου, Η ΕΕ διαβλέπει στους ωκεανούς μεγάλες δυνατότητες για βιώσιμη ανάπτυξη.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2014), Δελτίο Τύπου, Η Επιτροπή παρουσιάζει σχέδιο δράσης που συμβάλλει στην ανάπτυξη της γαλάζιας ενέργειας.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2014), Δελτίο Τύπου, Θαλάσσια Επιτήρηση: ενώνοντας τις δυνάμεις μας με τα κράτη μέλη για ασφαλέστερες θάλασσες και ωκεανούς.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2014), Καινοτομία στο πλαίσιο της Γαλάζιας Οικονομίας: Αξιοποίηση του δυναμικού των θαλασσών και των ωκεανών μας με στόχο την προώθηση της απασχόλησης και της μεγέθυνσης.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2014), Καλύτερη επίγνωση της κατάστασης μέσω ενισχυμένης συνεργασίας μεταξύ των αρχών θαλάσσιας επιτήρησης: τα επόμενα βήματα στο πλαίσιο του κοινού περιβάλλοντος ανταλλαγής πληροφοριών για τον θαλάσσιο τομέα της ΕΕ.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2014), Μια ευρωπαϊκή στρατηγική για την τόνωση της ανάπτυξης και τη δημιουργία θέσεων εργασίας στον παράκτιο και θαλάσσιο τουρισμό.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2014), Οδηγία 2014/89/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Ιουλίου 2014 περί θεσπίσεως πλαισίου για τον θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2014), Ομιλία Μαρίας Δαμανάκη, Επίτροπος Θαλάσσιων Υποθέσεων και Αλιείας, Στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την προώθηση του θαλάσσιου και παράκτιου τουρισμού.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2014), Στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την περιφέρεια Αδριατικής - Ιονίου.

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (2013), Έκθεση σχετικά με τη Γαλάζια Ανάπτυξη: Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης στους τομείς της θάλασσας, της ναυτιλίας και του τουρισμού στην ΕΕ.

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (2015), Έκθεση σχετικά με νέες προκλήσεις και ιδέες για την προαγωγή του τουρισμού στην Ευρώπη.

Ίδρυμα Προώθησης Έρευνας, Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου, Γενική Διεύθυνση Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων, Συντονισμού και Ανάπτυξης, (2015), "Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης για την Κύπρο".

Κυπριακή Δημοκρατία (2008), Ο περί Εμπορικής Ναυτιλίας (Έκδοση και Αναγνώριση Πιστοποιητικών και Ναυτική Εκπαίδευση) Νόμος του 2008, Ν. 27(I)/2008.

Κυπριακή Δημοκρατία (2014), Στρατηγική της Κύπρου για μια Εθνική Ολοκληρωμένη Θαλάσσια Πολιτική - Όραμα: Αειφόρος Αξιοποίηση και Ανάπτυξη των Θαλασσών της Κύπρου.

Κυπριακή Δημοκρατία (2014), Συμφωνία Εταιρικής Σχέσης 2014-2020.

Στατιστική Υπηρεσία, (2008), "Στατιστικοί Κώδικες Οικονομικών Δραστηριοτήτων 2008".

Στατιστική Υπηρεσία, (2012), "Στατιστικοί Κώδικες Επαγγελμάτων: ISCO-08".

Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2012), Διακήρυξη των αρμόδιων για την ολοκληρωμένη θαλάσσια πολιτική ευρωπαίων υπουργών και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για μια θαλάσσια και ναυτιλιακή ατζέντα ανάπτυξης και απασχόλησης - «Διακήρυξη της Λεμεσού».

Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2013), EUCO 217/13, Συμπεράσματα 19/20 Δεκεμβρίου 2013.

Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2014), Σημείωμα, Στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ασφάλεια στη θάλασσα.

Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων Ελλάδας (2005), Επαγγέλματα σχετικά με τη θάλασσα.

